

Visoko sudsko i tužilačko vijeće Bosne i Hercegovine
Visoko sudbeno i tužiteljsko vijeće Bosne i Hercegovine
Високи судски и тужилачки савјет Босне и Херцеговине
High Judicial and Prosecutorial Council of Bosnia and Herzegovina

VISOKO SUDSKO I TUŽILAČKO VIJEĆE BOSNE I HERCEGOVINE GODIŠNJI IZVJEŠTAJ ZA 2013. GODINU

Visoko sudsko i tužilačko vijeće priprema godišnji izvještaj samo na jednom od službenih jezika Bosne i Hercegovine, naizmjenično, sljedećim redoslijedom – na bosanskom, srpskom i hrvatskom jeziku.

SADRŽAJ

SADRŽAJ	2
UVOD	5
SAŽETAK I PREPORUKE	7
SAŽETAK.....	7
PREPORUKE	9
1.1. Efikasnost	9
Preporuke tijelima zakonodavne vlasti:	9
Preporuke tijelima izvršne vlasti:	9
Preporuke tijelima zakonodavne i izvršne vlasti:	9
Preporuke tijelima sudske vlasti:	10
Preporuke tijelima zakonodavne, izvršne i sudske vlasti:	10
1.2. Kvalitet	10
Preporuke tijelima sudske vlasti i CEST-ovima:	10
1.3. Odgovornost	10
Preporuke tijelima izvršne i sudske vlasti:	10
1.4. Nezavisnost	11
Preporuke tijelima zakonodavne i izvršne vlasti:	11
O VISOKOM SUDSKOM I TUŽILAČKOM VIJEĆU BOSNE I HERCEGOVINE	12
NADLEŽNOSTI VSTV-a	12
SASTAV VSTV-a	13
Organizacijska struktura VSTV-a.....	17
BUDŽET VSTV-a	17
Finansiranje aktivnosti VSTV-a.....	17
Revizije.....	18
Finansiranje projektnih aktivnosti usmjerenih na reformu pravosudnog sistema iz donatorskih sredstava	19
Revizije.....	21
Javne nabavke.....	21
Ulaganja u pravosuđe u Bosni i Hercegovini	22
POGLAVLJE 1: AKTIVNOSTI VISOKOG SUDSKOG I TUŽILAČKOG VIJEĆA – REALIZACIJA KLJUČNIH PRINCIPA UTVRĐENIH STRATEŠKIM PLANOM VSTV-a	23
1.1. EFIKASNOST	23
1.1.1. Uvod.....	23
1.1.2. Informatizacija pravosuđa	23
1.1.2.1. Uspostavljanje sistema za elektronsku razmjenu podataka između policijskih agencija i tužilaštava	23
1.1.2.2. Elektronska obrada tzv. komunalnih predmeta	24
1.1.2.3. Uspostavljanje audio-vizuelnog i videokonferencijskog sistema u cilju omogućavanja svjedočenja na daljinu i provođenja mjera zaštite svjedoka	26
1.1.2.4. Pilot-implementacija sistema poslovne inteligencije.....	26
1.1.2.5. Optimizacija i konsolidacija IKT sistema u pravosuđu BiH.....	27
1.1.2.6. Daljnji razvoj Pravosudnog web portala	30
1.1.3. Mjere za povećanje efikasnosti u sudovima u BiH	32
1.1.3.1. Orijentacijska mjerila za praćenje rada sudija u BiH	32
1.1.3.2. Uputstvo za izradu planova za rješavanje starih predmeta.....	34
1.1.3.3. Aktivnosti VSTV-a usmjerene na izmjene zakonskog okvira	36
1.1.3.4. Specifične projektne intervencije u određenim prvostepenim sudovima sa ciljem povećanja njihove efikasnosti.....	37
1.1.3.5. Rekonstrukcija zgrada pravosudnih institucija	40
1.1.4. Izvještavanje o radu sudova i tužilaštava	42
1.1.5. Pilot-primjena Pravilnika o vremenskim okvirima za postupanje po predmetima za sudove i tužilaštva u BiH.....	42
1.1.6. Pravilnik o unutrašnjem sudskom poslovanju	44
1.1.7. Komisija Vijeća Evrope za efikasnost pravosuđa (CEPEJ).....	45
1.1.8. Mjere za povećanje efikasnosti u tužilaštvima u BiH	45

1.1.9. Mjere za povećanje efikasnosti kroz edukaciju	47
1.2. KVALITET	48
1.2.1. Uspostavljanje panela za ujednačavanje sudske prakse u BiH	48
1.2.2. Unapređenje funkcionalnosti i sadržaja informacijskog sistema Centra za sudsku dokumentaciju.....	49
1.2.3. Savjetodavna i nadzorna uloga VSTV-a u procesu edukacije sudija, tužilaca, stručnih saradnika i pripravnika u BiH	51
1.2.4. Uvođenje sistema za učenje na daljinu i doprinos VSTV-a realizaciji Strategije za početnu obuku i stručno usavršavanje sudija i tužilaca 2012–2015. godine.....	53
1.2.5. Edukativne aktivnosti koje je VSTV provodio putem projekata	54
1.3. ODGOVORNOST	56
1.3.1. Pritužbe	56
1.3.2. Disciplinski postupci	59
1.3.3. Postupanje UDT-a po službenoj dužnosti.....	60
1.3.3.1. Postupanje UDT-a po informacijama sudova i tužilaštava o predmetima u kojima je nastupila zastarjelost krivičnog gonjenja	60
1.3.3.2. Postupanje UDT-a po informacijama o neispunjavanju planova za rješavanje starih predmeta za sudove u BiH.....	60
1.3.4. Regionalna saradnja	61
1.3.5. Ocjenjivanje nosilaca pravosudnih funkcija	61
1.3.5.1. Kriteriji za ocjenjivanje nosilaca pravosudnih funkcija u BiH	61
1.3.5.2. Ocjenjivanje rada nosilaca pravosudnih funkcija u 2012. godini	62
1.3.6. Uspostavljanje informacijskog sistema za upravljanje ljudskim resursima u pravosuđu BiH	64
1.4. NEZAVISNOST	67
1.4.1. Nadležnosti VSTV-a u pogledu imenovanja nosilaca pravosudnih funkcija.....	67
1.4.2. Aktivnosti i rezultati ostvareni u 2013. godini	67
1.4.3. Kriteriji za utvrđivanje ključnih sposobnosti i integriteta nosilaca pravosudnih funkcija.....	69
1.4.4. Ostale informacije iz oblasti imenovanja.....	70
1.4.5. Budžeti sudova i tužilaštava za 2013. godinu	71
1.4.5.1. Sud BiH i Tužilaštvo BiH.....	72
1.4.5.2. Usporedba procjene VSTV-a za potrebnim sredstvima sa odobrenim budžetima za sudove i tužilaštva	72
1.4.5.3. Federacija BiH	73
1.4.5.4. Republika Srpska.....	74
1.4.5.5. Brčko distrikt	74
1.4.6. Budžetski trendovi.....	75
1.4.7. Unapređenje sistema finansiranja pravosudnih institucija	75
1.4.8. Reakcija VSTV-a na pojedine aspekte ugrožavanja nezavisnosti pravosuđa.....	76
1.4.9. Presuda Evropskog suda za ljudska prava u slučaju <i>Maktouf i Damjanović</i>	77
1.4.10. Prijedlog Zakona o suzbijanju korupcije i organiziranog kriminala u FBiH	77
1.4.11. Mišljenje o Nacrtu Zakona o plaćama i naknadama u sudskim i tužilačkim institucijama na nivou BiH.....	78
POGLAVLJE 2: EVROPSKE INTEGRACIJE	79
2.1. Strategija proširenja i ključni izazovi 2013–2014. godine	79
2.1.1. Izvještaj Evropske komisije o napretku BiH za 2013. godinu	79
2.1.2. Strukturirani dijalog o pravosuđu između Evropske unije i Bosne i Hercegovine	81
2.2. Provođenje Strategije za reformu sektora pravde u BiH	85
2.2.1. Provođenje Strategije za reformu sektora pravde u BiH u toku 2013. godine.....	85
2.2.2. Izrada nove Strategije za reformu sektora pravde u BiH za period od 2014. do 2018. godine	87
PRILOG 1. IZVJEŠTAJI O RADU SUDOVA I TUŽILAŠTAVA	88
PRILOG I – ANALIZA STANJA U SUDOVIMA I TUŽILAŠTVIMA.....	88
1. Analiza rada sudova	88
2. Analiza rada tužilaštava	101
2.1. Zbirni izvještaj o radu tužilaštava	101
PRILOG II – STAROSNA STRUKTURA PREDMETA U SUDOVIMA	108
PRILOG III – ODUZIMANJE IMOVINSKE KORISTI I NOVČANE KAZNE	114
PRILOG IV – NASTUPANJE ZASTARJELOSTI U KRIVIČNIM I PREKRŠAJNIM PREDMETIMA.....	115
PRILOG V – RJEŠAVANJE PREDMETA STEČAJA	118

PRILOG VI – STAROSNA STRUKTURA PREDMETA U TUŽILAŠTVIMA	119
PRILOG VII – PROCESUIRANJE KRIVIČNIH DJELA ORGANIZIRANOG KRIMINALA I KORUPCIJE U TUŽILAŠTVIMA	122
PRILOG VIII – DONESENE PRESUDE U PREDMETIMA RATNIH ZLOČINA, ORGANIZIRANOG KRIMINALA I KORUPCIJE	123

UVOD

Zadovoljstvo nam je predstaviti Godišnji izvještaj Visokog sudskog i tužilačkog vijeća Bosne i Hercegovine za 2013. godinu. Nadamo se da će Izvještaj i ovaj put biti koristan izvor informacija o radu VSTV-a, ali i pravosuđa u cjelini. Izvještaj će se pred cijenjenim čitaocima naći u vrijeme kada VSTV obilježava 10 godina rada i djelovanja.

Naime, okvir djelovanja VSTV-a uspostavljen je Sporazumom o prenošenju određenih odgovornosti entiteta kroz utemeljenje Visokog sudskog i tužilačkog vijeća BiH, koji su u martu 2004. godine potpisali entitetski premijeri i ministar pravde BiH, ispred Vijeća ministara BiH.

Time su postavljeni temelji jedinstvenog VSTV-a sa odgovornostima koje se odnose na cjelokupno pravosuđe. Osnovni je cilj uspostavljanja VSTV-a bio ojačati nezavisnost pravosuđa i uspostaviti usklađen pravosudni sistem sa jednakim standardima nezavisnosti, efikasnosti, profesionalnosti, stručnosti i odgovornosti.

Kao i tada, i danas ostajemo posvećeni reformama koje imaju za cilj održati i razvijati VSTV i pravosuđe kao oblast sigurnosti i pravde. VSTV je preduzeo potrebne korake i svoj rad učinio transparentnim, pa je tako izmjenama Poslovnika VSTV-a propisano da su sjednice VSTV-a, u pravilu, otvorene za javnost, izuzev vijećanja i glasanja. U takvim je okvirima uspostavljanje veće efikasnosti u radu pravosudnih institucija od vrhunskog značaja za VSTV. Približiti se evropskim standardima jedan je od strateških prioriteta BiH, a VSTV kao nezavisna i odgovorna institucija BiH nastavit će sa koordinacijom i vođenjem pravosuđa u BiH u smjeru evropskih integracija.

VSTV je morao ulagati veći napor kako bi uspostavio bolju komunikaciju sa zakonodavnom i izvršnom vlašću, što je strateški cilj i opredjeljenje za naš budući rad. Osim toga, VSTV je u okolnostima povećane medijske i političke pažnje usmjerene na pravosudni sistem, a koja je ponekad poprimala forme neprikladnih napada i utjecaja te nepotrebne politizacije sudskih i tužilačkih odluka, kao i odluka VSTV-a, izrazio odlučnost da odgovorno vodi pravosudni sistem u BiH u pravcu nezavisnog, nepristrasnog, stručnog i profesionalnog pravosuđa.

U tom smislu, VSTV je podržao Strukturirani dijalog o pravosuđu između Evropske unije i BiH i potvrdio raniji stav da su nastavak Strukturiranog dijaloga i implementacija preporuka koje se donose u okviru ovog dijaloga najbolji put reforme pravosuđa u BiH. Pored toga, VSTV je ocijenio neosnovanim i po ovaj proces štetnim sve izjave pojedinaca iz pravosudne zajednice kojima se osporavaju naponi koji se ulažu kroz Strukturirani dijalog sa ciljem osiguranja nezavisnog, profesionalnog i odgovornog pravosuđa.

U više je navrata naglašeno da je VSTV odlučan da zaštiti sve pravosudne institucije, kao i postignute vrijednosti u dosadašnjoj reformi pravosudnog sistema, od svih oblika političkih pritisaka te da neće podleći takvim negativnim utjecajima. Također je odbacio sve neargumentirane napade i političke prijedloge koji zagovaraju ukidanja pravosudnih institucija i smanjivanje zakonskih nadležnosti VSTV-a.

VSTV prihvata sve argumentirane sugestije upućene od zakonodavne i izvršne vlasti nastojeći na taj način da uspostavi što odgovorniji pravosudni sistem, da osigura ujednačavanje sudske prakse, a time i pravnu sigurnost i jednakost građana pred zakonom, te da postigne što efikasnije pravosuđe. VSTV smatra da će na taj način steći povjerenje javnosti u pravosudni sistem.

Koristimo priliku da posebnu poruku zahvalnosti uputimo profesionalnoj pravosudnoj zajednici, odnosno svim kolegicama i kolegama u pravosuđu i VSTV-u, na njihovim naporima uložanim na uspostavljanje efikasnog i efektivnog pravosuđa te na ukazanom razumijevanju i povjerenju.

Zahvalnost dugujemo i našim prijateljima, odnosno partnerima u izvršnoj i zakonodavnoj vlasti te nevladinom sektoru, koji su prepoznali sistemski značaj pravosuđa i pomagali nam u otklanjanju prepreka i nedostataka.

Našu veliku zahvalnost upućujemo predstavnicima međunarodne zajednice, kao i prijateljima pravosuđa u BiH, Evropskoj uniji, Sjedinjenim Američkim Državama, kraljevinama Norveškoj, Švedskoj, Holandiji, Velikoj Britaniji i Španiji, Švicarskoj i ostalim donatorima.

Cijenimo njihovu pomoć i opredijeljenost da kao prijatelji i partneri podrže naše reformske aktivnosti.

SAŽETAK I PREPORUKE

SAŽETAK

Tokom 2013. godine nastavljena je praksa održavanja redovnih kontakata sa predstavnicima izvršnih vlasti putem kojih pokušavamo poboljšati finansijski položaj sudova i tužilaštava. Međutim, i pored činjenice da odobreni budžeti za sudove i tužilaštva u BiH i u 2013. godini bilježe trend rasta u odnosu na prethodnu godinu, odobrena sredstva još uvijek ne omogućavaju efikasno funkcioniranje pravosudnih institucija.

Pored navedenog, treba naglasiti da ovlasti koje imaju pravosudne institucije u BiH u budžetskom procesu ne omogućavaju potpunu nezavisnost u pogledu finansiranja. Poznata je praksa u značajnom broju evropskih zemlja da institucije koje korespondiraju VSTV-u predlažu budžet za sve pravosudne institucije, te da direktno pregovaraju sa parlamentima/skupštinama o visini odobrenih sredstava za pravosuđe. Također, praksa je da ove institucije ujedno i upravljaju sredstvima koja su odobrena za pravosuđe, odnosno raspodjeljuju sredstva unutar pravosudnog budžeta.

VSTV je poseban akcent u radu stavio na povećanje efikasnosti u radu pravosudnih institucija, i to posebno tužilaštava. U okviru VSTV-a formirano je Strateško tijelo tužilaca članova VSTV-a, koje se bavi strateški važnim pitanjima za tužilački sistem. Time su dodatno ojačani kapaciteti VSTV-a na identificiranju i otklanjanju uočenih nedostataka u tužilačkom sistemu sa ciljem njegovog unapređenja i povećanja efikasnosti. Donošenjem i primjenom Pravilnika o orijentacijskim mjerilima za praćenje rada tužilaca u BiH, prvi put su utvrđena jedinstvena pravila kojima se omogućava praćenje radnih rezultata tužilaca i na osnovu toga vrši njihovo godišnje ocjenjivanje. Ovome treba dodati da je usvajanjem i primjenom Uputstva o postupanju i saradnji policijskih službenika i tužilaca u provođenju radnji dokazivanja u toku istrage ostvareno jedno od najvećih dostignuća VSTV-a u domenu unapređenja koordinacije i saradnje između policije i tužilaca u BiH, u fazi istrage.

Kada su u pitanju sudovi, VSTV je insistirao na potpunoj primjeni Uputstva za izradu planova za rješavanje starih predmeta, koje se primjenjuje od 2011. godine u sudovima. Zahvaljujući primjeni Uputstva i angažmanu sudova u pogledu sačinjavanja i ispunjenja planova, od 2010. do 2013. godine broj starih neriješenih predmeta znatno je smanjen, čak kod određenog broja sudova i u potpunosti eliminiran.

Treba napomenuti da i dalje veliki broj neriješenih predmeta u pravosuđu čine tzv. komunalni predmeti. Čak dvije trećine ukupnog broja neriješenih predmeta predstavljaju upravo ovi predmeti. Kako bi oni prestali opterećivati pravosudni sistem, bila bi neophodna intervencija zakonodavne i izvršne vlasti. Izmjene i dopune zakonâ o izvršnom postupku, zakonâ o parničnom postupku te usvajanje Zakona o naplati komunalnih usluga sa ciljem smanjenja broja tzv. komunalnih predmeta bile bi minimum mjera na osnovu kojih bi se ovaj problem u konačnici mogao riješiti.

Pored toga, donošenjem Pravilnika o unutrašnjem sudskom poslovanju za sudove u Republici Srpskoj osigurana je uniformnost normativnog okvira za postupanje u oblasti unutrašnjeg sudskog poslovanja u svim redovnim sudovima u BiH, s obzirom na to da je na temelju aktivnosti VSTV-a u ranijem periodu takav normativni okvir bio na snazi u Federaciji BiH i Brčko distriktu BiH.

VSTV je tokom 2013. godine proveo pilot-primjenu Pravilnika o vremenskim rokovima za postupanje po predmetima u sudovima i tužilaštvima u BiH u Općinskom sudu u Zenici, Kantonalnom sudu u Zenici te Kantonalnom tužilaštvu Zeničko-dobojskog kantona i nakon toga je donio odluku da se sa primjenom Pravilnika u svim sudovima i tužilaštvima započne od 1. 1. 2014. godine. Sudovi i tužilaštva će početkom 2014. godine izraditi odluke o predvidivim rokovima i nakon provođenja dodatnih tehničkih priprema od 1. 7. 2014. godine početi izdavati pismene informacije o dužini predvidivih rokova.

Kriteriji za ocjenjivanje rada sudija i Kriteriji za ocjenjivanje rada predsjednika sudova izmijenjeni su u pogledu parametara za računanje kvaliteta rada. Također, VSTV je usvojio

nove Kriterije za ocjenjivanje rada tužilaca u BiH, kojima su u značajnoj mjeri unaprijeđeni parametri na osnovu kojih se vrednuju rezultati rada tužilaca.

U cilju povećanja efikasnosti pravosudnih institucija, uz vodeću ulogu VSTV-a i uz pomoć donatora (EU, kraljevine Norveška i Švedska), nastavljene su aktivnosti u oblasti rekonstrukcije zgrada pravosudnih institucija. VSTV će i u narednom periodu nastaviti ostvarivati svoju ulogu u cilju rekonstrukcije ili izgradnje pravosudnih institucija u cijeloj BiH, za što je Delegacija Evropske unije osigurala 17 miliona eura kroz Projekt IPA 2012/2013.

Jednu od mjera za unapređenje nezavisnosti, kvaliteta i objektivnosti postupka imenovanja, prepoznatu i Strateškim planom VSTV-a za period 2010–2013. godine, predstavlja uvođenje kvalifikacijskog testiranja kandidata koji apliciraju za pozicije sudija i tužilaca u BiH. Kvalifikacijsko testiranje kandidata za pravosudne funkcije na osnovnom nivou, odnosno sudija i tužilaca, za koje bi imenovanje predstavljalo „ulazak u pravosuđe“, doprinijet će objektivnijem ocjenjivanju kandidata, s jedne strane, a, s druge, bit će ubrzan sam proces odabira. Najvažnija je prednost ovog sistema sadržana u činjenici da je ljudski utjecaj u kreiranju testa i utvrđivanju rezultata sveden na zanemarivu mjeru. Odmah nakon okončanja testa kandidat ima mogućnost uvida u svoj rezultat, što će znatno doprinijeti transparentnosti postupka. VSTV će i u budućnosti ulagati napore kako bi proces imenovanja nosilaca pravosudnih institucija bio što objektivniji i transparentniji i kako bi se obrazovanim i stručnim kadrovima omogućio ulazak u pravosuđe.

VSTV je i u 2013. godini ostao regionalni lider u oblasti informatizacije u pravosuđu. Unaprijedili smo sistem za upravljanje predmetima (CMS) i u njega inkorporirali inovativne mehanizme i metode koje sudijama i tužiocima osiguravaju podršku u radu, a predsjednicima sudova i glavnim tužiocima predstavljaju jedinstven menadžerski alat. Pored toga, uspostavili smo sistem za učenje na daljinu, koji je stavljen na raspolaganje centrima za edukaciju sudija i tužilaca, kao i sistem za upravljanje ljudskim resursima u pravosuđu, čijom je primjenom modernizirano polaganje ispita u postupku selekcije kandidata za sudijske i tužilačke pozicije.

Među najvažnija dostignuća potrebno je izdvojiti uspostavljanje videokonferencijskog sistema u pravosuđu i razvoj CMS-a u smjeru osiguravanja efikasnosti i transparentnosti u pravosuđu BiH. Posredstvom web stranice Centra za sudsku dokumentaciju nosiocima pravosudnih funkcija i advokatima, a odnedavno i svim drugim zainteresiranim osobama, omogućava se korištenje izabrane sudske prakse sudova u BiH. Pored sudskih odluka, web stranica sadrži i druge pouzdane pravne informacije. U svom Mišljenju o pravnoj sigurnosti i nezavisnosti pravosuđa u BiH iz 2012. godine, Venecijanska komisija navodi da je pristup pravnim instrumentima i sudskoj praksi posebno značajan za zemlje sa visokodecentraliziranim sistemom pravosuđa kakva je BiH.

U prošloj godini osigurali smo adekvatne tehničke i prostorne uvjete za uspješno procesuiranje predmeta ratnih zločina i zaštitu svjedoka u čak 11 kantonalnih i okružnih sudova. Pored toga, uspostavljen je videokonferencijski sistem, koji povezuje 19 sudova, 8 tužilaštava i VSTV i omogućava svjedočenja u sudskim postupcima sa udaljenih lokacija.

Ovdje treba posebno naglasiti aktivnosti VSTV-a u pogledu procesuiranja predmeta ratnih zločina. Naime, Nadzorno tijelo za praćenje provođenja Državne strategije za rad na predmetima ratnih zločina (predsjednik VSTV-a BiH je po funkciji predsjednik Nadzornog tijela) uložilo je značajne napore kako bi ciljevi Strategije bili ispunjeni u što većoj mjeri. Jedan od osnovnih pravaca Nadzornog tijela u 2013. godini bio je unapređenje procesa ustupanja predmeta ratnih zločina sa državnog na entitetski nivo, u čemu su ostvareni odlični rezultati. S druge strane, potpuno je okončana procedura pripreme sve neophodne dokumentacije i potpisivanja neophodnih memoranduma za implementaciju komponente 2 Projekta IPA 2012/2013, koji ima za cilj smanjenje broja neriješenih predmeta ratnih zločina za 50% u naredne 4 godine. Projektom je predviđeno zapošljavanje određenog broja sudija i tužilaca, osoblja za podršku sudijama i tužiocima te osiguranje druge finansijske podrške pravosudnim institucijama za procesuiranje predmeta ratnih zločina (osiguravanje sredstava, troškova ekshumacija, ispitivanja svjedoka i drugih istražnih radnji, nabavku opreme neophodne za terenski rad, za zaštitu svjedoka i dr.). Treba napomenuti da je ovo prvi put da se budžetima u BiH pruža direktna finansijska podrška u okviru projekata Evropske unije.

U pogledu ujednačavanja sudske prakse u predmetima ratnih zločina, podsjećamo da je odlukom Evropskog suda za ljudska prava u predmetu *Maktouf i Damjanović protiv Bosne i Hercegovine* od 18. 7. 2013. godine utvrđeno da je u konkretnom predmetu došlo do kršenja člana 7, stav 1, Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda, odnosno u konkretnom predmetu pogrešno je primijenjen KZBiH iz 2003. godine umjesto KZSFRJ iz 1976. godine. VSTV je izrazio uvjerenje da je donošenjem ove odluke, kao i odlukama Ustavnog suda BiH po apelacijama u sličnim predmetima, riješeno pravno pitanje retroaktivne primjene Krivičnog zakona, te da je na taj način osigurana jedinstvena primjena zakona i ravnopravnost građana pred domaćim sudovima u predmetima ratnih zločina. Istovremeno, ove odluke još jednom potvrđuju nužnost pronalaženja efikasnih formalnih mehanizama za ujednačavanje sudske prakse u BiH.

Ovome treba dodati da je VSTV u 2013. godini, u skladu sa preporukama Evropske komisije, radio na uspostavljanju institucionalnog formata za redovne konsultacije između sudova najviših sudskih instanci, prije svega uspostavljanjem panela za ujednačavanje sudske prakse iz krivične, građanske i upravne oblasti. Sve navedene radnje preduzete su u saradnji sa sudovima, kao i Vijećem Evrope, u okviru projekta „Jačanje kapaciteta pravosuđa Bosne i Hercegovine za primjenu Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava”.

S obzirom na sve navedeno, kao i u prethodnim izvještajima o radu VSTV-a, posebno ističemo preporuke tijelima izvršne i zakonodavne vlasti, a sve u cilju daljnjeg osnaživanja efikasnosti, kvaliteta i odgovornosti pravosuđa u BiH.

PREPORUKE

1.1. Efikasnost

Preporuke tijelima zakonodavne vlasti:

- da u narednom periodu ulažu više napora u saradnji sa VSTV-om prilikom izrade nacrtu zakona, a posebno zakona koji direktno utječu na efikasnost rada pravosudnih institucija;
- da u narednom periodu razmotre zakonodavne inicijative VSTV-a koje su usmjerene na povećanje efikasnosti sudskih postupaka i da pokrenu zakonske procedure u pravcu izmjena/dopuna ili donošenja novih zakona i propisa koji se tiču predmetne oblasti.

Preporuke tijelima izvršne vlasti:

- da u narednom periodu sa VSTV-om ostvare efikasniju saradnju i pruže mu veću podršku u pogledu provođenja mjera koje su od značaja za efikasnost pravosuđa u BiH;
- da u narednom periodu, zajedno sa komunalnim preduzećima, VSTV-u pruže veću podršku sa ciljem rješavanja problema velikog broja neriješenih tzv. komunalnih predmeta, jer je saradnjom moguće postići veće efekte u pogledu povećanja efikasnosti pravosudnog sistema;
- da Ministarstvo komunikacija i prometa BiH donese odgovarajuće podzakonske akte i formira institucionalne kapacitete koji bi omogućili potpunu primjenu Zakona o elektronskom potpisu i Zakona o elektronskom poslovanju u informacijskom sistemu pravosuđa, što se prije svega ogleda u mogućnosti podnošenja podnesaka sudu u elektronskom obliku, kao i u dostavljanju sudskih odluka elektronskim putem (ovjerenih kvalificiranim digitalnim certifikatima).

Preporuke tijelima zakonodavne i izvršne vlasti:

- da ne uspostavljaju nove sudove ili tužilaštva bez adekvatne procjene potreba i ozbiljnog razmatranja finansijskih implikacija, te dugoročne održivosti;

– entitetskim i kantonalnim ministarstvima pravde i ministarstvima finansija: da osiguraju budžetska sredstva potrebna za popunjavanje proširene sistematizacije u sudovima i tužilaštvima;

– da nadležna tijela zakonodavne i izvršne vlasti, u cilju daljnjeg i efikasnijeg postupanja Ureda disciplinskog tužioca, te sveobuhvatnijeg informiranja javnosti o njegovim nadležnostima, kao i o nadležnostima VSTV-a u pogledu utvrđivanja disciplinske odgovornosti, u narednom periodu osiguraju dovoljna finansijska sredstva kojima bi se, između ostalog, osiguralo popunjavanje i eventualno proširenje sistematizacije radnih mjesta, postigli dodatni ciljevi i efikasnije izvršili zadaci koji se postavljaju pred UDT.

Preporuke tijelima sudske vlasti:

– da sudovi i u narednom periodu ulažu velike napore u cilju povećanja efikasnosti i da što temeljitije poštuju politike koje usvaja i provodi VSTV u skladu sa svojim nadležnostima;

– da predsjednici sudova što više koriste menadžerske kapacitete i djeluju proaktivno sa ciljem postizanja bolje produktivnosti rada suda;

– da tijela sudske vlasti kontinuirano prate i unapređuju interne radne procese, sa ciljem efikasnog korištenja materijalnih i ljudskih resursa, te informacijskog sistema u pravosuđu.

Preporuke tijelima zakonodavne, izvršne i sudske vlasti:

U budžetima sudova i tužilaštava potrebno je osigurati značajnija sredstva za kapitalna ulaganja u svrhu zamjene dotrajale računarske opreme i nabavke računarske opreme koja nedostaje, daljnjeg razvoja informacijskog sistema u pravosuđu, održavanja postojeće opreme i softverskih licenci, kao i za obuke informatičkog i drugog osoblja u pravosuđu.

1.2. Kvalitet

Preporuke tijelima sudske vlasti i CEST-ovima:

– sudovima najviših instanci u BiH: da nastave sa aktivnim pristupom održavanju sastanaka panela za ujednačavanje sudske prakse radi povećanja stepena pravne sigurnosti građana u BiH, te da redovno vrše izdavanje i indeksaciju odluka za bazu sudskih odluka Centra za sudsku dokumentaciju VSTV-a;

– centrima za edukaciju i svim sudovima i tužilaštvima: da posebnu pažnju posvete realizaciji programa početne obuke za novoimenovane sudije i tužioce, kao i učenju na daljinu, kao novom vidu edukacije u pravosuđu, te da redovno dostavljaju informacije o njihovom provođenju svim učesnicima u procesu edukacije radi poboljšanja sistema;

– centrima za edukaciju: da nastave aktivno provođenje kontinuirane obuke nosiocima pravosudnih funkcija, koja osigurava stjecanje dodatnog i unapređenje postojećeg stručnog znanja i razvijanje svijesti o važnosti etičkih principa sudija i tužilaca. Na takav se način jača profesionalnost i stručnost nosilaca pravosudnih funkcija te osiguravaju osnovni principi i temelji pravilnog i efikasnog funkcioniranja pravosuđa.

1.3. Odgovornost

Preporuke tijelima izvršne i sudske vlasti:

– Ministarstvu pravde BiH: da provede inicijativu za usvajanje izmjena, odnosno dopuna Zakona o VSTV-u, koju je VSTV pokrenuo početkom 2013. godine, sa ciljem unapređenja zakonodavnog okvira za ocjenjivanje rada nosilaca pravosudnih funkcija u sudovima i tužilaštvima, posebno u pogledu zakonskog reguliranja obaveze ocjenjivanja svih nosilaca pravosudnih funkcija i usklađivanja perioda ocjenjivanja.

1.4. Nezavisnost

Preporuke tijelima zakonodavne i izvršne vlasti:

- da smanje fragmentiranost u finansiranju pravosudnih institucija. Kratkoročno, posljedice fragmentiranosti bile bi ublažene uvođenjem jedinstvenog finansiranja sudova i tužilaštava u Federaciji BiH iz budžeta Federacije BiH, a dugoročno uspostavljanjem finansiranja svih sudova i tužilaštava u BiH iz budžeta institucija BiH;
- da doprinesu zakonskom jačanju uloge VSTV-a u procesu pripreme, usvajanja i izvršenja budžeta, na način da VSTV bude formalni predlagač budžeta za sudove i tužilaštva, te da sa parlamentima/skupštinama direktno pregovara o budžetu u ime pravosudnih institucija;
- da osiguraju potpunu koordinaciju između zakonodavnih i izvršnih vlasti i VSTV-a u procesu pripreme budžeta za sudove i tužilaštva.

O VISOKOM SUDSKOM I TUŽILAČKOM VIJEĆU BOSNE I HERCEGOVINE

NADLEŽNOSTI VSTV-a

Visoko sudsko i tužilačko vijeće Bosne i Hercegovine (dalje u tekstu: VSTV) uspostavljeno je Zakonom o Visokom sudskom i tužilačkom vijeću BiH¹ (Zakon o VSTV-u) 1. 6. 2004. godine, kao nezavisna i samostalna institucija BiH.

Vizija VSTV-a je uspostavljanje pravosudnog sistema koji funkcioniра na principima efikasnosti, kvaliteta odgovornosti i nezavisnosti i koji je dostupan svim građanima BiH. Misija VSTV-a je da, u okviru svojih nadležnosti, osigura očuvanje nezavisnog, nepristrasnog i profesionalnog pravosuđa u BiH, kao osnova svake demokratske države.

Okvir djelovanja VSTV-a uspostavljen je Sporazumom o prenošenju određenih odgovornosti entiteta osnivanjem Visokog sudskog i tužilačkog vijeća BiH (dalje u tekstu: Sporazum), koji su u martu 2004. godine potpisali entitetski premijeri i ministar pravde BiH, ispred Vijeća ministara BiH.

Sporazumom su postavljeni temelji jedinstvenog VSTV-a sa odgovornostima koje se odnose na cjelokupno pravosuđe, uključujući i tužilačku funkciju. Cilj potpisivanja Sporazuma i uspostavljanja VSTV-a bio je upravo u tome da se objedine nadležnosti nad entitetskim pravosuđem kako bi se ojačala nezavisnost pravosuđa i uspostavio usklađen pravosudni sistem sa jednakim standardima nezavisnosti, profesionalnosti i efikasnosti.

U Izvještaju o sudijskim imenovanjima, Venecijanska komisija navodi da adekvatan metod garantiranja nezavisnosti pravosuđa jeste uspostavljanje sudskog vijeća sa ustavnim garancijama u pogledu njegovog sastava, ovlasti i autonomije. Iako VSTV ima izuzetno važnu ulogu u jačanju nezavisnosti pravosuđa, mišljenje je Venecijanske komisije da opće stanje pravosuđa u BiH daje razloge za zabrinutost u pogledu pravne sigurnosti i nezavisnosti. Uzrok tome Venecijanska komisija vidi u činjenici da postojeće institucije na državnom nivou, osim Ustavnog suda BiH, nisu izričito spomenute u Ustavu BiH, u postojanju nekoliko pravnih poredaka i rascjepkanosti pravosuđa, kao i u pitanju finansiranja pravosuđa, što zajedno otežava da BiH zadovolji različite aspekte institucionalne i individualne nezavisnosti pravosuđa u skladu sa evropskim standardima.²

Pravna sigurnost i nezavisnost pravosuđa načela su koja su sadržana u međunarodnim instrumentima koji obavezuju BiH, a naročito u Evropskoj konvenciji o ljudskim pravima i Međunarodnom paktu o građanskim i političkim pravima. Postojanje pravne sigurnosti ima bitan ekonomski utjecaj, te treba da je promoviraju sva tri oblika državne vlasti. Sudska praksa, akademski stavovi i stavovi Venecijanske komisije zahtijevaju da pravna sigurnost bude definirana tako da obuhvata javnost u smislu dostupnosti sudskih odluka, preciznost, dosljednost, stabilnost, zabranu retroaktivnosti i pravosnažnost sudskih odluka. Nezavisnost pravosuđa odnosi se na demokratski režim poštovanja podjele vlasti i predstavlja osnovnu garanciju vladavine prava, demokratije i poštovanja ljudskih prava, pa se može posmatrati sa aspekta institucionalne i individualne nezavisnosti. Institucionalna nezavisnost sudstva odnosi se na nezavisnost sudstva od ostalih grana državne vlasti, kao i na nezavisnost sudova unutar istog pravosudnog sistema. S druge strane, individualna sudska nezavisnost odnosi se na nezavisnost koju imaju sudije kao pojedinci u izvršavanju svojih profesionalnih dužnosti jer u svom radu moraju biti nezavisni i nepristrasni. U skladu sa datim mišljenjem Venecijanske komisije u pravcu unapređenja pravosuđa u BiH, VSTV je u 2013. godini pojačao aktivnosti u pravcu unapređenja pitanja koja su u okviru njegove nadležnosti, dok je

¹ „Službeni glasnik BiH”, br. 25/04, 93/05, 48/07, 15/08.

² Mišljenje Venecijanske komisije o pravnoj sigurnosti i nezavisnosti pravosuđa u BiH (CDL-AD(2102)014).

za ostala pitanja, prije svega, aktivnim učešćem u Strukturiranom dijalogu, ostvario intenzivnu saradnju sa ostalim stubovima vlasti.

Nadležnosti VSTV-a preciznije su utvrđene Zakonom o VSTV-u i odnose se na sve sudove i tužilaštva na svim nivoima vlasti, uključujući i Brčko distrikt, uz određena ograničenja kada je riječ o entitetskim ustavnim sudovima.

Prema članu 17. Zakona o VSTV-u, VSTV je nadležan da:

- odlučuje o imenovanju nosilaca pravosudnih funkcija, s izuzetkom ustavnih sudova³;
- utvrđuje disciplinsku odgovornost nosilaca pravosudnih funkcija i izriče disciplinske mjere;
- nadzire edukaciju i usavršavanje nosilaca pravosudnih funkcija i donosi određene odluke u ovoj oblasti – utvrđuje minimalan obim obavezne obuke, odobrava godišnje izvještaje i programe rada centara za edukaciju sudija i tužilaca, određuje početnu obuku i sl.;
- daje smjernice/prijedloge i saraduje sa nadležnim tijelima u procesu planiranja i odobravanja budžeta sudova i tužilaštava kako bi se omogućilo njihovo adekvatno i kontinuirano finansiranje;
- učestvuje u izradi, odnosno odobrava pravilnik o unutrašnjem poslovanju sudova i tužilaštava, utvrđuje sistematizaciju sudijskih i tužilačkih pozicija u konsultacijama sa nadležnim tijelima, utvrđuje kriterije za ocjenu rada sudija i tužilaca, te sudova i tužilaštava, nadgleda i savjetuje sudove i tužilaštva u vezi sa budžetom, upravljanjem i rukovođenjem i inicira edukaciju u tom pogledu;
- vodi, koordinira i nadgleda korištenje informacijske tehnologije u sudovima i tužilaštvima;
- daje mišljenja o nacrtima zakona, propisa i o važnim pitanjima koja mogu utjecati na pravosuđe, pokreće postupak usvajanja zakona i drugih propisa;
- pokreće, nadgleda i koordinira projekte koji se odnose na upravljanje sudovima i tužilaštvima, uključujući traženje finansijskih sredstava iz domaćih i međunarodnih izvora;
- objavljuje etičke kodekse sudija i tužilaca;
- vrši ostale nadležnosti (daje mišljenje o pritužbama sudija ili tužilaca u slučaju da su njihova prava ili nezavisnost ugroženi, odlučuje o pitanjima nespojivosti funkcija, odobrava odsustvo i privremeno upućivanje u drugi sud ili tužilaštvo, vodi evidencije nosilaca pravosudnih funkcija i vrši druge zakonom utvrđene nadležnosti).

VSTV je u toku 2013. godine održao ukupno šesnaest (16) sjednica, od kojih trinaest (13) redovnih i tri (3) vanredne. Na sjednicama VSTV-a odlučuje se većinom glasova svih članova koji su prisutni i koji glasaju, a za kvorum je neophodno prisustvo najmanje jedanaest (11) članova. Zaključci sa svih sjednica dostupni su javnosti i objavljuju se na web stranici VSTV-a.

SASTAV VSTV-a

VSTV čini petnaest članova (15), od kojih:

- deset članova (10) biraju sudije i tužioci u Zakonom i Pravilnikom propisanoj proceduri,
- jednog člana koji je sudija ili tužilac bira Pravosudna komisija Brčko distrikta,

3 Članom 17, tačka 3, propisane su nadležnosti VSTV-a u odnosu na entitetske ustavne sudove tako što VSTV „daje prijedloge nadležnim organima u vezi sa njihovim predlaganjem i izborom sudija Ustavnog suda Republike Srpske i imenovanjem sudija u Ustavni sud Federacije BiH. Prilikom izvršavanja svojih nadležnosti iz ovog stava VSTV, prije davanja prijedloga, traži pismeno mišljenje odgovarajućeg ustavnog suda”.

- jednog člana koji je advokat bira Advokatska komora Federacije BiH,
- jednog člana koji je advokat bira Advokatska komora Republike Srpske,
- jednog člana koji ne obavlja pravosudnu funkciju i nije iz reda poslanika Parlamentarne skupštine BiH bira Predstavnički dom Parlamentarne skupštine BiH,
- jednog člana koji ne obavlja pravosudnu funkciju i nije član Vijeća ministara BiH bira Vijeće ministara BiH na prijedlog ministra pravde BiH.

Kako sastav VSTV-a, u pravilu, odražava sastav naroda i spolnu zastupljenost u BiH, prilikom izbora članova nastojao se održati kako nacionalni tako i spolni balans, pa je na kraju 2013. godine u sastavu VSTV-a bilo:

- šest članova – Bošnjaci (40%), pet članova – Srbi (33,3%), tri člana – Hrvati (20%) i jedan član iz reda 'Ostalih' (6,7%),

a u pogledu spolne zastupljenosti:

- devet muškaraca i šest žena.

Predsjednik i dva potpredsjednika VSTV-a biraju se prostom većinom glasova članova koji su prisutni i koji glasaju. Članovi VSTV-a imaju mandat od četiri (4) godine i mogu imati najviše dva (2) uzastopna mandata.

Milorad Novković, predsjednik VSTV-a

Drugi mandat predsjednika: od jula 2012. do jula 2014. godine

Sudije okružnih i osnovnih sudova u Republici Srpskoj izabrale su sudiju Milorada Novkovića za člana VSTV-a prvi put u julu 2006. godine i drugi put u julu 2010. godine.

Za predsjednika VSTV-a prvi je put izabran u junu 2008. godine, na inauguralnoj sjednici VSTV-a. Drugi mandat predsjednika VSTV-a preuzeo je u junu 2012. godine, a ovaj mu mandat traje do kraja mandata člana VSTV-a, odnosno do jula 2014. godine.

U pravosuđu obnaša funkciju predsjednika Okružnog suda u Banjoj Luci.

Jadranka Lokmić-Misirača, potpredsjednica VSTV-a

Mandat: od oktobra 2012. do oktobra 2016. godine

Tužioci Tužilaštva BiH izabrali su tužiteljicu Jadranku Lokmić-Misirača za člana VSTV-a u oktobru 2012. godine.

U pravosuđu obnaša funkciju zamjenika glavnog tužioca u Tužilaštvu BiH.

Ružica Jukić, potpredsjednica VSTV-a

Mandat: od juna 2012. do juna 2016. godine

Sudije kantonalnih i općinskih sudova u Federaciji BiH izabrale su sudiju Ružicu Jukić za člana VSTV-a u junu 2012. godine.

U pravosuđu obnaša funkciju sudije u Općinskom sudu u Tuzli.

Zijad Kadrić, član VSTV-a

Mandat: od aprila 2013. do aprila 2017. godine

Pravosudna komisija Brčko distrikta izabrala je sudiju Zijada Kadrića za člana VSTV-a 1. 3. 2013. godine. Ovo mu je drugi mandat.

U pravosuđu obnaša funkciju sudije Apelacijskog suda Brčko distrikta.

Goran Radević, član VSTV-a

Mandat: od februara 2013. do februara 2017. godine

Sudije Suda BiH izabrale su sudiju Gorana Radevića za člana VSTV-a u februaru 2013. godine.

U pravosuđu obnaša funkciju sudije u Sudu BiH.

Goran Nezirović, član VSTV-a

Mandat: od februara 2013. do februara 2017. godine

Sudije Vrhovnog suda Federacije BiH izabrale su sudiju Gorana Nezirovića za člana VSTV-a u februaru 2013. godine.

U pravosuđu obnaša funkciju sudije Vrhovnog suda Federacije BiH.

Obren Bužanin, član VSTV-a

Mandat: od septembra 2011. do septembra 2015. godine

Sudije Vrhovnog suda Republike Srpske izabrale su sudiju Obrena Bužanina za člana VSTV-a u septembru 2011. godine. Ovo mu je drugi mandat.

U pravosuđu obnaša funkciju sudije u Vrhovnom sudu Republike Srpske.

Zdravko Knežević, član VSTV-a

Mandat: od jula 2010. do jula 2014. godine

Tužioci Federalnog tužilaštva FBiH izabrali su tužioca Zdravka Kneževića za člana VSTV-a u julu 2010. godine. Ovo mu je drugi mandat.

U pravosuđu obnaša funkciju glavnog tužioca u Federalnom tužilaštvu FBiH.

Svetlana Brković, član VSTV-a

Mandat: od juna 2012. do juna 2016. godine

Tužioci Republičkog tužilaštva Republike Srpske izabrali su tužiteljicu Svetlanu Brković za člana VSTV-a u junu 2012. godine. Ovo joj je drugi mandat.

U pravosuđu obnaša funkciju zamjenice glavnog tužioca u Republičkom tužilaštvu Republike Srpske.

Alma Džaferović, član VSTV-a

Mandat: od septembra 2013. do septembra 2017. godine

Tužioci kantonalnih tužilaštava u Federaciji BiH izabrali su tužiteljicu Almu Džaferović za člana VSTV-a u septembru 2013. godine.

U pravosuđu obnaša funkciju tužiteljice u Kantonalnom tužilaštvu Tuzlanskog kantona.

Mirsada Hadžić, član VSTV-a

Mandat: od februara 2011. do februara 2015. godine

Tužioci okružnih tužilaštava u Republici Srpskoj izabrali su tužiteljicu Mirsadu Hadžić za člana VSTV-a u februaru 2011. godine.

U pravosuđu obnaša funkciju tužiteljice u Okružnom tužilaštvu Banja Luka.

Jovan Čizmović, član VSTV-a

Mandat: od juna 2011. do juna 2015. godine

Advokatska komora Republike Srpske izabrala je advokata Jovana Čizmovića za člana VSTV-a u junu 2011. godine.

Predsjednik je Advokatske komore Republike Srpske.

Ilijas Midžić, član VSTV-a

Mandat: od januara 2013. do januara 2017. godine

Skupština Advokatske komore Federacije BiH izabrala je advokata Ilijasa Midžića za člana VSTV-a u decembru 2012. godine.

Radi kao advokat u advokatskom uredu u Bihaću.

Milana Popadić, član VSTV-a

Mandat: od decembra 2012. do decembra 2016. godine

Vijeće ministara BiH izabralo je Milanu Popadić za člana VSTV-a u decembru 2012. godine.

Radi kao pomoćnik ministra u Sektoru za pravosudne organe u Ministarstvu pravde BiH.

Zdravko Rajić, član VSTV-a

Mandat: od oktobra 2012. do oktobra 2016. godine

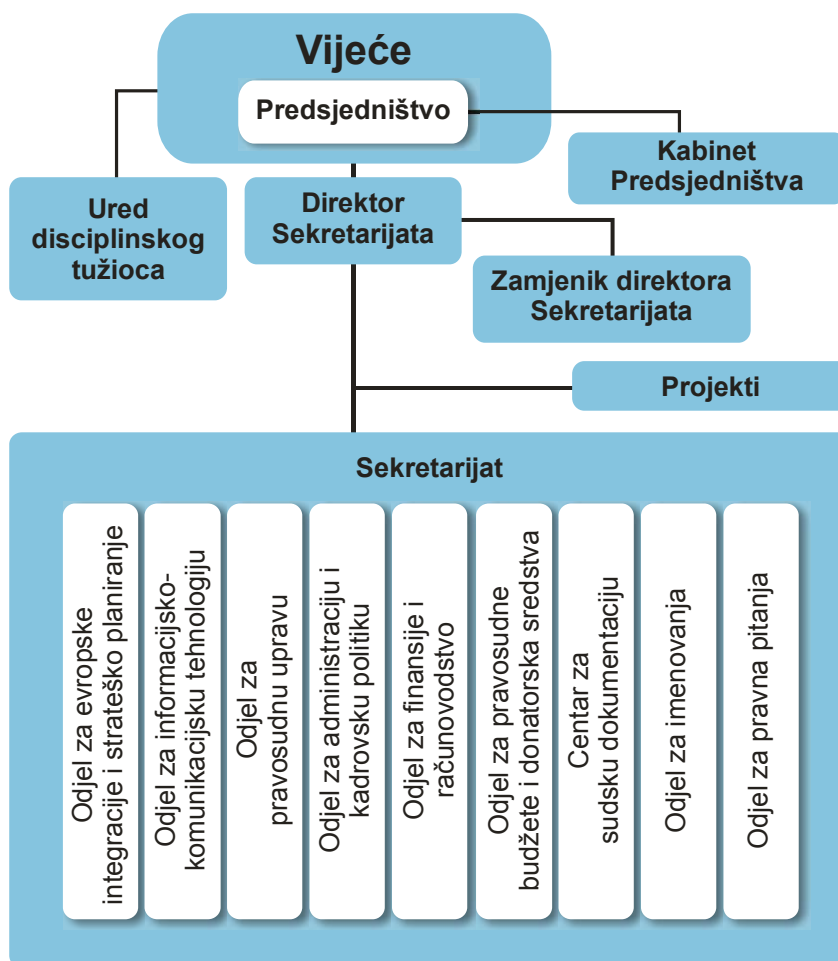
Zastupnički dom Parlamentarne skupštine BiH izabrao je advokata Zdravka Rajića za člana VSTV-a u oktobru 2012. godine.

Radi kao advokat u advokatskom uredu u Mostaru.

Tokom 2013. godine došlo je do izmjena u sastavu VSTV-a, kako slijedi:

- Goran Nežirović, sudija Vrhovnog suda FBiH, zamijenio je Amira Jaganjca, predsjednika Vrhovnog suda FBiH, koji je 15. 1. 2013. godine podnio ostavku na mjesto člana VSTV-a.
- Goran Radević, sudija Suda BiH, zamijenio je Darka Samardžića, sudiju Suda BiH, koji je 24. 12. 2012. godine podnio ostavku na mjesto člana VSTV-a.
- Alma Džaferović, tužiteljica Kantonalnog tužilaštva Tuzlanskog kantona, zamijenila je Fadilu Amidžić, tužiteljicu Kantonalnog tužilaštva Unsko-sanskog kantona, koja je podnijela ostavku na mjesto potpredsjednice VSTV-a 17. 6. 2013. godine i na mjesto člana VSTV-a 19. 7. 2013. godine. Imenovana je za glavnog tužioca u Kantonalno tužilaštvo Unsko-sanskog kantona.
- Jadranka Lokmić-Misirača izabrana je na poziciju potpredsjednice VSTV-a 19. 6. 2013. godine.
- Zijad Kadrić, sudija Apelacijskog suda Brčko distrikta BiH, ponovo je imenovan za člana VSTV-a 2. 4. 2013. godine.

Organizacijska struktura VSTV-a

Na dan 31. 12. 2013. godine, u VSTV-u je bilo 137 uposlenih, od kojih se 80 finansira iz budžeta VSTV-a, a 57 je angažirano na realizaciji projektnih aktivnosti VSTV-a i finansira se iz donatorskih sredstava. Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta u VSTV-u su predviđena 102 radna mjesta na neodređeno vrijeme. Na osnovu mjera uštede u budžetu institucija BiH, iskazanim u pismu namjere za zaključivanje Stand By aranžmana, upućenog Međunarodnom monetarnom fondu (MMF), na osnovu koga se ograničava zapošljavanje u institucijama BiH na nivou iz 2009. godine, maksimalni odobreni broj uposlenih u VSTV-u je 84.

BUDŽET VSTV-a

VSTV dio svojih aktivnosti finansira iz odobrenih sredstava budžeta institucija BiH, a projektne aktivnosti usmjerene na reformu pravosuđa finansiraju se iz donatorskih sredstava.

Finansiranje aktivnosti VSTV-a

U skladu sa Zakonom o budžetu institucija BiH i međunarodnim obavezama BiH⁴, VSTV-u je za 2013. godinu odobren budžet u iznosu od 5.554.000 KM, od čega su sredstva u iznosu od 1.000.000 KM odobrena za projekt višegodišnjih kapitalnih ulaganja pod nazivom „Projekt informatizacije i jačanja kapaciteta pravosudnih institucija u Bosni i Hercegovini”.

⁴ „Službeni glasnik BiH”, broj 100/12.

Dodatno, u budžet za 2013. godinu prenesena su neutrošena kapitalna ulaganja za 2012. godinu u iznosu od 1.210.640 KM i primitak od prodaje imovine u iznosu od 28.360 KM, te je ukupan budžet VSTV-a za 2013. godinu iznosio 6.793.000 KM.

Tabela 1: Izvršenje budžeta po stavkama

Budžetska stavka	Odobreni budžet	Korigirani budžet	Izvršenje budžeta	Indeks
TEKUĆI IZDACI				
Bruto plaće i naknade	3.124.654	3.061.654	3.046.188	99%
Naknade troškova uposlenih	412.799	412.799	396.073	96%
Putni troškovi	159.031	174.031	174.022	100%
Izdaci za telefonske i poštanske usluge	62.560	78.560	73.859	94%
Izdaci za energiju i komunalne usluge	112.000	127.500	121.145	95%
Nabavka materijala	12.000	14.000	13.993	100%
Izdaci za usluge prijevoza i gorivo	50.400	56.100	56.025	100%
Troškovi zakupa	0	0	0	0%
Izdaci za tekuće održavanje	536.500	498.500	469.464	94%
Izdaci za osiguranje i troškove platnog prometa	3.000	6.300	5.983	95%
Ugovorene usluge	74.881	118.381	118.365	100%
I. UKUPNO TEKUĆI IZDACI	4.547.825	4.547.825	4.475.117	98%
KAPITALNI IZDACI				
Nabavka opreme	756.005	1.275.570	709.543	56%
KAPITALNI GRANTOVI				
Kapitalni grantovi drugim nivoima vlasti	250.170	969.605	887.388	92%
II. UKUPNO KAPITALNI IZDACI I GRANTOVI	1.006.175	2.245.175	1.596.931	71%
III. UKUPNO I+II	5.554.000	6.793.000	6.072.048	89%

Izvršenje budžeta u 2013. godini u kategoriji tekućih izdataka iznosi 4.475.117 KM, odnosno 98%, a ostatak neutrošenih sredstava iznosi 72.708 KM, odnosno 2%.

Izvršenje budžeta u 2013. godini u kategoriji kapitalnih izdataka i kapitalnih grantova iznosi 1.596.931 KM, odnosno 71%. Dio neutrošenih sredstava koji se odnosi na višegodišnji projekt pod nazivom „Projekt informatizacije i jačanja kapaciteta pravosudnih institucija u Bosni i Hercegovini”, u iznosu od 647.218,29 KM, u skladu s dinamikom izvršenja projektnih aktivnosti, realizirat će se u budžetskoj 2014. godini.

Revizije

Ured za reviziju institucija BiH (dalje u tekstu: UZR) je u oktobru 2013. godine izvršio prethodnu reviziju za 2013. godinu, zaključno sa 30. 9. 2013. godine, na bazi uzorka značajnih stavki tekućih i kapitalnih izdataka, primljenih donacija i do tada izvršenih javnih nabavki.

UZR je, u vezi sa sistemom internih kontrola i izvršenja budžeta, dao preporuke na osnovu kojih su pokrenute potrebne aktivnosti i preduzete odgovarajuće mjere. Vijeće ministara BiH te oba doma Parlamentarne skupštine BiH također su zatražili sveobuhvatnu realizaciju svih preporuka UZR-a.

UZR će završnu reviziju obaviti nakon sačinjavanja godišnjeg finansijskog izvještaja i uvidom u cjelokupno poslovanje VSTV-a za 2013. godinu.

UZR je u VSTV-u za 2012. godinu izvršio dvije revizije, i to:

- prethodnu reviziju za period od 1. 1. 2012. do 31. 10. 2012. godine i
- konačnu reviziju za godinu koja se završava 31. 12. 2012. godine.

UZR je u svom Izvještaju dao sljedeće **pozitivno** mišljenje, uz isticanje dva predmeta: „Prema našem mišljenju, **finansijska izvješća Vijeća prikazuju ispravno i istinito, po svim bitnim pitanjima, stanje imovine i obveza na dan 31. 12. 2012. godine i rezultate poslovanja i izvršenja budžeta** za godinu koja se završila na navedeni datum, sukladno prihvaćenom okviru finansijskog izvještavanja. **Finansijske transakcije i informacije prikazane u finansijskim izvještajima bile su u svim značajnim aspektima usaglašene s odgovarajućim zakonima i propisima.**”

Pored redovnih revizija, UZR je u 2013. godini proveo i revizije učinka:

- „Upravljanje ugovorima o djelu i ugovorima o privremenim i povremenim poslovima u institucijama BiH” i
- „Telekomunikacijska rješenja u institucijama BiH”.

U Izvještaju o reviziji učinka „Telekomunikacijska rješenja u institucijama BiH”, posebno je **pozitivnim** istaknut primjer VSTV-a, koji je, kako se navodi u Izvještaju:

- „koristeći se mogućnostima SDH mreže, za potrebe interneta izdvojio znatno manji iznos sredstava za internet od e-vlade, a naročito od ostalih institucija iz uzorka, iako ima znatno veći broj korisnika”;
- „Institucije koje provode javne nabavke za usluge ostvarile su značajne uštede. Primjer ostvarenih ušteda provođenjem javne nabavke ilustrira se na primjeru VSTV-a. Iz tablice se vidi da su izdaci za internet usluge u 2012. godini, u odnosu na 2011. godinu, u VSTV-u, provođenjem procedure javnih nabavki interneta, smanjeni za više od 35%.”

Finansiranje projektnih aktivnosti usmjerenih na reformu pravosudnog sistema iz donatorskih sredstava

U skladu sa članom 15, stav 9, Zakona o VSTV-u⁵ precizirano je sljedeće: „Vijeće može primati sredstva od međunarodnih donatora za operativni budžet Vijeća kao i za posebne projekte reforme pravosuđa izvan operativnog budžeta Vijeća. Sredstva se uplaćuju na poseban račun, otvoren kod Centralne banke BiH. Sredstva se troše po nalogu direktora Sekretarijata, u skladu sa propisima o izvršenju donatorskih sredstava koje donosi Vijeće i u skladu sa uslovima ugovora o donacijama potpisanim s donatorom.”

U toku 2013. godine iz donatorskih sredstava finansirano je šest projekata namijenjenih reformi pravosuđa, usmjerenih na jačanje kapaciteta pravosuđa.

Najznačajniji donatori su Kraljevina Norveška, sa učešćem od 57% u ukupnoj vrijednosti donatorskih sredstava, odnosno 7.909.437 KM, i Švedska agencija za međunarodnu saradnju (SIDA), sa učešćem od 21%, odnosno 2.911.455 KM. Značajna sredstva izdvojile su i vlade Švicarske, Kraljevine Španije i Republike Češke, te Evropska unija.

⁵ „Službeni glasnik BiH”, br. 25/04, 93/05, 48/07 i 15/08.

Tabela 2: Pregled donatora i ukupno raspoloživih sredstava po svakom projektu u toku 2013. godine

Izvor finansiranja i naziv projekta	Ukupno raspoloživa sredstva u 2013. (u KM)	Period implementacije projekta
1. Donacija Međunarodne fondacije za Ibero-Ameriku za administraciju i javnu politiku (FIAP)		
Podrška Centru za sudsku dokumentaciju	25.013	od oktobra 2006. do potpunog izvršenja sredstava
<p>Donacija je namijenjena razvoju Centra za sudsku dokumentaciju VSTV-a kao podrška pravosudnoj zajednici BiH kroz uspostavljanje i ažuriranje jedinstvene baze sudskih odluka. Objavom aktuelnih odluka najviših sudskih instanci, kao i stavova zauzetih u njima, te vezanih nižestepenih odluka donesenih u jednom predmetu, obavlja se informiranje pravosudne zajednice u BiH i, na određen način, omogućava ujednačavanje sudske prakse u pojedinim područjima prava.</p> <p>Projekt je u toku 2013. godine okončan, a sva su sredstva utrošena.</p>		
2. Donacija Švicarske agencije za razvoj i saradnju (SDC)		
"Podrška pravosuđu Bosne i Hercegovine – Jačanje tužilačkih kapaciteta u sistemu krivičnog pravosuđa"	1.599.528	oktobar 2010. – mart 2014.
<p>Projekt se fokusira na rad tužilaštava, koji su važna karika u sistemu pravosuđa. Bavi se slabostima tužilačkog sistema, naročito u pogledu efikasnosti krivične istrage.</p> <p>Osnovni su ciljevi projekta:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Poboljšanje kapaciteta tužilaca i tužilaštava u cilju prilagođavanja međunarodnim standardima i vođenja krivičnih istraga na efikasniji način 2. Jačanje saradnje i koordinacije između tužilaštava i policije u vođenju istraga 3. Profesionalizacija politike komuniciranja i informiranja tužilaca i poboljšanje percepcije javnosti o ulozi tužilaca 4. Jačanje VSTV-a u njegovom mandatu da nadgleda i podržava tužilački sistem i olakša relevantne reformske procese 		
3. Donacija Ministarstva vanjskih poslova Kraljevine Norveške		
Podrška pravosuđu Bosne i Hercegovine (BHZ-11/0009)	7.909.437	septembar 2011. – august 2014.
<p>Projekt predstavlja nastavak prethodne finansijske pomoći VSTV-u, kao glavni element norveške podrške reformi pravosuđa u BiH. Sveobuhvatni cilj jeste unaprijediti nezavisnost i efikasnost bosanskohercegovačkog pravosuđa. Ciljnu skupinu čine pravosudne institucije, te konačno i građani BiH.</p> <p>Osnovni su ciljevi projekta:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Unapređenje efikasnosti pravosuđa BiH 2. Podrška pravosuđu BiH u efikasnom upravljanju ljudskim resursima uvođenjem zajedničkog i uniformnog informacijskog sistema za upravljanje ljudskim resursima (HRMS) utemeljenog na modernim IT rješenjima 3. Nastavak podrške implementaciji Strategije za rad na predmetima ratnih zločina 		
4. Donacija Republike Češke		
Pregled i dorada ispitnih zadataka u cilju formiranja banke ispitnih zadataka	2.452	od januara 2012. do daljnjeg
<p>Osnovni je cilj projekta poboljšati ispitne procedure VSTV-a za sudske i tužilačke pozicije kako bi se doprinijelo objektivnijem ocjenjivanju kandidata, s jedne strane, i ubrzao sam proces odabira, s druge strane. Na ovaj način unaprijedili bi se nezavisnost, kvalitet i transparentnost postupka imenovanja.</p>		

5. Donacija Evropske unije		
IPA 2010 – Jačanje pravosuđa Bosne i Hercegovine	1.544.156	oktobar 2012. – januar 2014.
Opći je cilj projekta doprinijeti efektivnijem, efikasnijem i transparentnijem osiguravanju pravde za građane BiH. Specifični ciljevi:		
<ol style="list-style-type: none"> 1. Daljnja standardizacija, automatizacija i konsolidacija radnih procesa u sudovima i tužilaštvima 2. Unapređenje efikasnosti pravosuđa kroz jačanje rukovodećih kapaciteta 		
6. Donacija Švedske agencije za međunarodnu saradnju (SIDA)		
Projekt za unapređenje efikasnosti pravosuđa	2.911.455	novembar 2012. – juni 2016.
Projekt ima za cilj opće poboljšanje efikasnosti svih sudova, s posebnom pažnjom na efikasnost u procesuiranju parničnih predmeta u prvostepenim sudovima u BiH. Projekt je baziran na prethodno postignutim rezultatima VSTV-a na uvođenju moderne informacijsko-komunikacijske tehnologije u bosanskohercegovačko pravosuđe.		
Osnovni su ciljevi projekta:		
<ol style="list-style-type: none"> 1. U prvostepenim sudovima neće biti predmeta (izuzev komunalnih) starijih od 5 godina. 2. Samo 15% predmeta (izuzev komunalnih) u prvostepenim sudovima bit će starije od 3 godine. 3. Prosjek neriješenih parničnih predmeta (izuzev komunalnih) u prvostepenim sudovima bit će smanjen za 5%. 4. Procent neriješenih komunalnih predmeta bit će smanjen za 25%. 5. Sve pravosudne institucije određene za rekonstrukciju ili renoviranje bit će dovedene do standarda modernih i efikasnih radnih sredina. 		

Revizije

Izveštaji nezavisnih revizora u 2013. godini potvrdili su da su projekti implementirani u skladu sa sporazumima sa donatorima, Zakonom o VSTV-u, Poslovnikom VSTV-a, internim aktima VSTV-a i drugim relevantnim propisima, kao i da su odobrena sredstva utrošena za namjene predviđene projektnim prijedlozima.

Nezavisni su revizori tokom 2013. godine izvršili revizije sljedećih grantova:

- revizija godišnjih finansijskih izvještaja projekta „IPA 2010 – Jačanje pravosuđa Bosne i Hercegovine”,
- revizija godišnjih finansijskih izvještaja Projekta za unapređenje efikasnosti pravosuđa,
- revizija godišnjih finansijskih izvještaja projekta „Jačanje tužilačkih kapaciteta u sistemu krivičnog pravosuđa ”.

Prilikom navedenih revizija vršena je provjera finansijske regularnosti, usklađenosti sa projektnim ciljevima, ekonomičnosti i efikasnosti u vođenju projekata, primjerenosti, relevantnosti i funkcionalnosti internih kontrola.

Javne nabavke

Postupci javnih nabavki provodili su se primjenom Zakona o javnim nabavkama u BiH⁶ i relevantnih podzakonskih akata, te Praktičnog vodiča za sklapanje ugovora za vanjske aktivnosti EU, zavisno od izvora finansiranja i vrijednosti nabavke.

⁶ „Službeni glasnik BiH”, br. 49/04, 19/05, 52/05, 8/06, 24/06, 70/06, 12/09, 60/10 i 89/13.

Prilikom provođenja javnih nabavki puna je pažnja poklonjena osnovnim principima, koje čine: jednak tretman (nediskriminacija), transparentnost, pravedna i aktivna konkurencija, ekonomičnost i zakonitost, uz uvažavanje preporuka Ureda za reviziju institucija BiH.

U 2013. godini pokrenuto je 65 postupaka javnih nabavki, koji uključuju 95 lotova (ne računajući direktne sporazume), od čega:

- metodom otvorenog postupka – 26 postupaka sa 47 lotova,
- metodom konkurentskog postupka (uključujući kompetitivnu pogodbu u skladu sa tzv. procedurama EU) – 28 postupaka sa 35 lotova i
- metodom pregovaračkog postupka – 11 postupaka sa 13 lotova.

Od ukupno pokrenutih postupaka, zaključno sa 31. 12. 2013. godine, dodijeljeno je 57 ugovora, ne računajući direktne sporazume, od čega je zaključeno 48 ugovora ukupne vrijednosti 2.290.224,29 KM.

Ukupan broj ponuđača čije su se kvalifikacije provjeravale i ponude evaluirale je 237.

Planirane nabavke provedene su u zajedničkom postupku nabavke ukoliko su sredstva bila u isto vrijeme raspoloživa/izvjesna i ukoliko je to operativno i formalno-pravno bilo moguće, čak i ako su finansirane iz više izvora finansiranja (donacija). Na ovaj su način ostvarene značajne uštede u budžetu VSTV-a i budžetima projekata, premda su predmeti nabavki bili vrlo složeni, od višemilionskih nabavki radova do informacijsko-komunikacijske opreme.

Ulaganja u pravosuđe u Bosni i Hercegovini

U periodu od 2004. do 2013. godine VSTV je osigurao sredstva u iznosu od 52 miliona KM za finansiranje pravosudnih institucija na svim nivoima vlasti.

Prilikom razmatranja projektnih ideja i realizacije projekata, VSTV je, nakon provedenih analiza potreba, posebnu pažnju poklanjao pravednoj raspodjeli donatorskih sredstava u određenom periodu među pravosudnim institucijama svih nivoa u BiH, uključujući odgovarajuću teritorijalnu zastupljenost i projekte koji su ranije realizirani.

U okviru odobrenog budžeta VSTV-a za navedeni period, izdvojeno je 11 miliona KM za nabavku računarske opreme, softvera i ostale opreme u okviru Projekta informatizacije i jačanja kapaciteta pravosudnih institucija u BiH te za održavanje pravosudnog informacijskog sistema i ostale tekuće izdatke za potrebe pravosuđa.

Evropska komisija je sa 27 miliona najveći pojedinačni donator čija su sredstva uložena u nabavku računarske opreme, softvera i ostale opreme za potrebe informatizacije pravosuđa na svim nivoima vlasti.

Norveška vlada je najveći pojedinačni donator koji je svoja sredstva dodijelio za rekonstrukciju zgrada sudova i tužilaštava, kao i za ostale projekte reforme pravosuđa.

U ukupnoj strukturi sredstava, 37 miliona KM je uloženo u nabavku računarske i druge opreme za potrebe informatizacije pravosuđa, 7 miliona KM u rekonstrukcije zgrada a 2,5 miliona KM u održavanje pravosudnog informacijskog sistema.

POGLAVLJE 1: AKTIVNOSTI VISOKOG SUDSKOG I TUŽILAČKOG VIJEĆA – REALIZACIJA KLJUČNIH PRINCIPA UTVRĐENIH STRATEŠKIM PLANOM VSTV-a

1.1. EFIKASNOST

1.1.1. Uvod

Prema mnogim naučnim radovima, te u skladu sa evropskim standardima, efikasnost pravosuđa može se definirati kao odnos između ulaganja u pravosuđe i rezultata koje pravosudni sistem postiže. U skladu s tim, VSTV je i tokom 2013. godine uložio značajna sredstva u sudove i tužilaštva u BiH, sve sa ciljem unapređenja rezultata njihovog rada. Ulaganjem sredstava iz pretpristupnih fondova Evropske unije, te donacija Kraljevine Norveške, Kraljevine Švedske i Švicarske Konfederacije, u sudovima i tužilaštvima u BiH poboljšani su radni uvjeti, što je rezultiralo njihovim dobrim rezultatima.

Kada je u pitanju efikasnost rada sudova, zahvaljujući aktivnostima VSTV-a, došlo je do smanjenja broja starih neriješenih nekomunalnih predmeta⁷. Međutim, najveći problem i dalje predstavlja veliki broj neriješenih komunalnih predmeta, koji je na kraju 2013. godine iznosio 1.709.000, što je 3% više u odnosu na početak 2013. godine. Uprkos naporima VSTV-a da djeluje na smanjenje i ove vrste sudskih predmeta, postalo je očigledno da je za smanjivanje ove vrste predmeta neophodno preduzeti izmjene zakonskog okvira, te pristupiti iznalaženju primjerenih načina za postupanje po predmetima ove vrste.

VSTV je u 2013. godini preduzeo niz aktivnosti na provođenju projekata usmjerenih na poboljšanje infrastrukturnih uvjeta rada u pravosudnim institucijama, koji imaju neposredan utjecaj na efikasnost njihovog rada. U velikom broju postojećih zgrada pravosudnih institucija, tokom višegodišnjeg perioda nije bilo značajnijih infrastrukturnih ulaganja. Većina sudova nema dovoljan broj sudijskih kancelarija i funkcionalnih sudnica, a većina zgrada u BiH ne zadovoljava osnovne standarde u pogledu sigurnosti sudija, zaštite svjedoka, kao ni pristupa osoba sa invaliditetom.

U okviru programâ informatizacije pravosuđa koje VSTV provodi, u 2013. godini uspostavljen je sistem za elektronsku razmjenu podataka između policijskih agencija i tužilaštava, uvedene su nove funkcionalnosti sistema za upravljanje predmetima u sudovima i tužilaštvima (CMS/TCMS), uspostavljen je audio i videokonferencijski sistem, koji omogućava svjedočenje na daljinu, uz realizaciju niza drugih aktivnosti usmjerenih na ubrzavanje procesa rada u sudovima i tužilaštvima, a samim tim i povećanja njihove efikasnosti.

1.1.2. Informatizacija pravosuđa

1.1.2.1. Uspostavljanje sistema za elektronsku razmjenu podataka između policijskih agencija i tužilaštava

Tokom 2013. godine završena je implementacija sistema za elektronsku razmjenu podataka između policijskih agencija i tužilaštava u BiH. Tužiocima u tužilaštvima širom BiH sada imaju mogućnost da vrše uvid u elektronske evidencije u nadležnosti policijskih agencija, u skladu sa važećim zakonskim okvirom. Pored toga, policijske agencije imaju mogućnost praćenja statusa policijskih izvještaja o krivičnim djelima podnesenih tužilaštvima, koji se čuvaju u TCMS-u. Na ovaj način, policijskim agencijama i tužilaštvima omogućen je pristup svim relevantnim informacijama potrebnim za provođenje kvalitetnih i efikasnih istraga.

⁷ Detaljnije obrazloženo u dijelu 1.1.3.2.

Sistem za elektronsku razmjenu podataka između policijskih agencija i tužilaštava u BiH uspostavljen je na osnovu Sporazuma o uspostavljanju sistema elektronske razmjene podataka iz evidencija policijskih tijela i tužilaštava sklopljenog između VSTV-a, Ministarstva sigurnosti BiH, Državne agencije za istrage i zaštitu, Granične policije BiH, te ministarstava unutrašnjih poslova na svim nivoima vlasti u BiH. Uspješna implementacija i korištenje ovog sistema predstavlja jedan od važnih uvjeta za očuvanje liberaliziranog viznog režima za građane BiH.

Ovu je aktivnost VSTV realizirao zahvaljujući Projektu podrške pravosuđu BiH (IPA 2009), u bliskoj saradnji sa IPA projektom „Podrška reformi policije”. Sistem za razmjenu podataka zvanično je pušten u rad u junu 2013. godine.

1.1.2.2. Elektronska obrada tzv. komunalnih predmeta

U sudovima u BiH na početku 2013. godine nalazilo se preko 1,6 miliona komunalnih predmeta, čiji je broj već do polovine godine narastao na preko 1,8 miliona⁸, što predstavlja 79% od ukupnog broja neriješenih predmeta u pravosuđu. Ovi predmeti čine dvije trećine ukupnog broja neriješenih predmeta u pravosuđu BiH, a razlozi njihovog stalnog povećanja su mnogobrojni. Posljednjih godina, radi pogoršanja ukupne ekonomske situacije u zemlji, sve je više stanovništva koje nije u mogućnosti izmiriti svoje obaveze za isporučene komunalne usluge. Javna preduzeća uglavnom nisu u mogućnosti obustaviti isporuku usluga pojedinačnim korisnicima, te su zbog kratkih rokova zastare ovih potraživanja prisiljena naplatu vršiti putem suda najmanje jednom godišnje. Istovremeno, većina ih ne ulaže dovoljno napora kako bi prikupili podatke o novčanim potraživanjima dužnika, već izvršenja predlažu na pokretnim stvarima dužnika. Utvrđivanje ove imovine iziskuje neopravdano velik angažman sudskih resursa u poređenju sa uspjehom naplate potraživanja prodajom ovih predmeta.

Posljedica navedenog je da su troškovi jednog komunalnog predmeta neopravdano visoki za sud i najčešće premašuju iznos duga koji se prinudno naplaćuje. S obzirom na velik priliv ove vrste predmeta, sudovi nisu u mogućnosti da postojećim kapacitetima dovedu do njihovog smanjenja.

Iako VSTV i sudovi ulažu znatne napore na smanjenju broja komunalnih predmeta, taj broj i dalje ostaje veoma visok i bez sistemskih zakonodavnih izmjena neće doći do povećanja efikasnosti u radu na ovoj vrsti predmeta.

Najveće teškoće za sudove nastaju u trenutku provođenja izvršenja zbog nedovoljnog broja sudskih izvršilaca i dostavljača, te visokih cijena poštanskih usluga. Konačno, zakonska rješenja koja se tiču pristupa podacima o imovini dužnika, odredaba o dostavljanju sudskih pismena, te pravnih lijekova dodatno otežavaju rad sudova po ovim predmetima.⁹

S obzirom na to da se više od 50% od ukupnog broja neriješenih komunalnih predmeta nalazi u Općinskom sudu u Sarajevu, preduzete su posebne mjere koje se odnose samo na rješavanje ovog problema. Kako se on ne može jednostrano posmatrati kao problem suda, VSTV je inicirao saradnju svih interesnih strana u Kantonu Sarajevo, odnosno komunalnih preduzeća, Vlade Kantona Sarajevo i Općinskog suda, pa je na sjednici VSTV-a održanoj 5. i 6. 3. 2013. godine usvojena Odluka o formiranju Upravnog odbora za smanjenje broja sudskih komunalnih predmeta u Kantonu Sarajevo.

Glavni zadatak Upravnog odbora odnosi se na izradu i provođenje Akcionog plana za smanjenje broja neriješenih komunalnih predmeta u Općinskom sudu u Sarajevu. Usvojeni

⁸ Prema podacima Odjela za pravosudnu upravu, na dan 31. 12. 2012. godine u pravosudnom sistemu se nalazilo 1.664.328 komunalnih predmeta, a na dan 30. 6. 2013. godine 1.834.947 predmeta.

⁹ Kada se radi o zakonskim rješenjima, potrebno je napomenuti da je u Brčko distriktu usvojen novi Zakon o izvršnom postupku, koji usvaja napredna rješenja kada se radi o pristupu podacima o imovini dužnika, ovlastima, stručnom obrazovanju i stručnom ispitu sudskog izvršioca, promjeni predmeta i sredstva izvršenja u bilo kojem trenutku itd. („Službeni glasnik Brčko distrikta”, broj 39/13).

Akcioni plan obuhvatio je mjerljive indikatore i mjere koje mogu doprinijeti smanjenju broja komunalnih predmeta, kao što su: uspostavljanje registra korisnika komunalnih usluga, neformalno/formalno spajanje predmeta istih dužnika, privremeno povećanje broja sudskih izvršilaca i dostavljača i druge mjere. Bilo je planirano i da Upravni odbor preduzme konkretne aktivnosti u cilju realizacije usvojenog Akcionog plana, međutim, u praksi dolazi do stalnih zastoja u njegovom radu uzrokovanih neadekvatnom politikom kantonalnih vlasti i nedostatkom saradnje komunalnih preduzeća usljed njihove nedovoljne spremnosti i otpora prema uvođenju promjena u ovoj oblasti.

Uprkos svim navedenim problemima, VSTV ulaže značajne napore kako bi se na sistematičan način smanjio broj komunalnih predmeta, prvenstveno kroz proces informatizacije pravosuđa, upotrebom sistema za elektronsko podnošenje i obradu komunalnih predmeta (SOKOP) i sistema konverzije u digitalni format i elektronske obrade neriješenih komunalnih predmeta (KODIFEL).

SOKOP se u određenom broju sudova u BiH primjenjuje od 2010. godine. Njegova primjena omogućava elektronsko zaprimanje i obradu komunalnih predmeta, kao i dvostranu elektronsku komunikaciju između njegovih korisnika, odnosno tražilaca izvršenja i sudova. Shodno navedenom, prestala je potreba za ranijom praksom ručnog zavođenja predmeta u sudske upisnike, kao i potreba za formiranjem i čuvanjem fizičkih sudskih spisa. Istovremeno, u periodu njegove primjene, zahvaljujući uspješnoj saradnji VSTV-a i korisnika, unaprijeđene su postojeće funkcionalnosti i razvijene nove, sve u cilju potpunog prilagođavanja sistema potrebama korisnika. Rezultat navedenog je značajno smanjenje broja neriješenih komunalnih predmeta pred sudovima koji koriste ovaj sistem.

Brojčano gledajući, vidljivo je da je u SOKOP-u došlo do povećanja broja riješenih predmeta u toku 2013. godine. Poređenja radi, u toku 2012. godine kroz sistem je zaprimljeno 54.351, a riješeno 9.674 predmeta, dok je u 2013. godini zaprimljeno 41.677, a riješeno 75.016 predmeta. Ovaj podatak pokazuje da je broj riješenih predmeta u SOKOP-u u 2013. godini porastao za više od 300% u odnosu na 2012. godinu. Budući da je time u 2013. godini kroz sistem riješeno više predmeta od godišnjeg priliva, jasno je da je došlo do smanjenja ukupnog broja komunalnih predmeta u SOKOP-u, a samim tim i u pravosuđu BiH.¹⁰ Do 31. 12. 2013. godine, putem SOKOP-a zaprimljeno je ukupno 415.528, a riješeno 105.568 predmeta.

KODIFEL predstavlja preglednu bazu podataka o predmetima najvećih tražilaca izvršenja u Kantonu Sarajevo („Vodovod i kanalizacija”, „Toplane”, „Rad” i „Komunalac” Hadžići). Putem ovog sistema omogućena je elektronska obrada komunalnih predmeta, a njegovi su osnovni ciljevi: ubrzanje postupka, racionalizacija vremena potrebnog za obradu predmeta, te racionalnije korištenje materijalnih i ljudskih kapaciteta, što u konačnici doprinosi bržem rješavanju velikog broja neriješenih komunalnih predmeta u Kantonu Sarajevo.

Unutar KODIFEL-a, koji se za obradu komunalnih predmeta primjenjuje u Općinskom sudu u Sarajevu, u toku 2013. godine zaprimljeno je ukupno 127.170 predmeta, dok je riješeno 78.624 predmeta. Iako Općinski sud u Sarajevu pokazuje dobre rezultate, on i dalje nije u mogućnosti smanjiti broj neriješenih komunalnih predmeta zbog izrazito visokog priliva ovih predmeta u sud, izazvanih socijalnim prilikama građana Kantona Sarajevo, te zbog već spomenute pasivnosti javnih komunalnih preduzeća i kantonalnih vlasti da se ovaj problem sistemski riješi.¹¹

¹⁰ Posljednjim izmjenama ZPP-a RS-a omogućeno je spajanje predmeta bez saglasnosti stranaka, te je, u skladu s tim, u SOKOP-u razvijena nova funkcionalnost čija je upotreba u velikoj mjeri doprinijela ovakvom rezultatu rada na ovim predmetima.

¹¹ Ovdje je potrebno naglasiti da je značajan razlog izuzetnog povećanja priliva komunalnih predmeta u Kantonu Sarajevo i taj što je u periodu od kraja 2010. godine do kraja 2013. godine na snazi bila odredba Zakona o taksama kojom su javna komunalna preduzeća oslobođena obaveze dostavljanja dokaza o plaćenju sudskoj taksi prilikom podnošenja podnesaka i prema kojoj plaćanje sudske takse pada na teret one strane koja nije uspjela u sporu.

1.1.2.3. Uspostavljanje audio-vizuelnog i videokonferencijskog sistema u cilju omogućavanja svjedočenja na daljinu i provođenja mjera zaštite svjedoka

Nakon povećanja broja predmeta ratnih zločina koji su preneseni sa državnog nivoa, u kantonalnim i okružnim sudovima javila se potreba za osiguravanjem odgovarajućih uvjeta za efikasno procesuiranje ove vrste predmeta. Prije svega, bilo je neophodno osigurati adekvatne uvjete za primjenu mjera zaštite svjedoka, čemu je VSTV pristupio još 2010. godine donošenjem Standarda u provođenju mjera zaštite svjedoka pred sudovima u BiH.

U 2013. godini, u 11 sudova koji procesuiraju predmete ratnih zločina širom BiH osigurani su fizički i tehnički uvjeti za adekvatnu primjenu mjera za zaštitu svjedoka.

Nakon što su izvršeni radovi na rekonstrukciji 11 sudskih zgrada, čime su osigurani adekvatni fizički uvjeti za zaštitu svjedoka, prostorije ovih sudova adekvatno su opremljene i u njih je instalirana audio, video i prateća oprema u sklopu videokonferencijskog sistema u bosanskohercegovačkom pravosuđu.

Provođenjem ove aktivnosti uspostavljen je videokonferencijski sistem, kojim je povezano 19 sudova (Sud BiH, 12 kantonalnih/okružnih sudova, Osnovni sud Brčko distrikta BiH, te 3 općinska/osnovna suda koja su najudaljenija od sjedišta svog kantona/okruga), 8 tužilaštava i VSTV, a čija će upotreba u pravosuđu u BiH dovesti do:

- uštede vremena koje se troši na putovanja svjedoka i vještaka,
- smanjenja putnih i ostalih troškova svjedoka i vještaka,
- povećanja produktivnosti, jer će se sistem moći koristiti i za organizaciju sastanaka i
- bolje komunikacije i efikasnijeg timskog rada na različitim pitanjima.

Videokonferencijski sistem koristit će se i za provođenje mjera zaštite svjedoka u kantonalnim/okružnim sudovima, gdje nije bilo moguće osigurati odvojene prostorije za zaštićene svjedoke, koji će sada moći svjedočiti putem videolinka, a pritom će se nalaziti u nekom drugom kantonalnom ili okružnom sudu.

Evropska unija je putem projekta „IPA 2009 – Podrška pravosuđu Bosne i Hercegovine” osigurala potrebna finansijska sredstva za rekonstrukciju i opremanje sudskih zgrada, te njihovo povezivanje putem videokonferencijskog sistema. U toku 2013. godine završeni su radovi na rekonstrukciji sudskih zgrada te instalacija audio-vizuelnog sistema u 10 kantonalnih i okružnih sudova, kao i u Osnovnom sudu Brčko distrikta.

Na ovaj način stvoreni su adekvatni fizički i tehnički uvjeti u 11 navedenih sudova za primjenu mjera zaštite svjedoka u predmetima ratnih zločina. Ujedno, stvorene su tehničke pretpostavke za poboljšanje kvaliteta rada sudova i tužilaštava, kao i postizanje većeg stepena efikasnosti u procesuiranju predmeta ratnih zločina i organiziranog kriminala.

1.1.2.4. Pilot-implementacija sistema poslovne inteligencije

Korisnici pravosudnog informacijskog sistema svakodnevno generiraju ogromne količine elektronskih podataka koji sadrže dijelove informacija potrebnih za donošenje rukovodnih odluka u pravosuđu. Analiza ovakvih podataka, koji se obrađuju pomoću različitih softverskih alata, i generiranje izvještaja i iskoristivih informacija veoma je zahtjevan proces, kako u pogledu ljudskih tako i u pogledu informacijskih resursa.

VSTV je radi rješavanja ovog problema u pravosuđu i radi osiguravanja informacija potrebnih za donošenje kvalitetnih rukovodnih odluka pokrenuo proces pilot-provedbe sistema poslovne inteligencije. Kroz pilot-primjenu ovog sistema u pravosuđu stvorena je dobra osnova za implementaciju takvog sistema u pravosuđu koji će omogućiti da svaki predsjednik suda i glavni tužilac pred sobom svakodnevno ima jasan prikaz podataka o radu sudija ili tužilaca, u poređenju sa optimalnim rezultatima, kao i s rezultatima drugih pravosudnih institucija. U suštini, uvođenje ovog sistema rukovodiocima u pravosuđu dat će odgovarajući alat za upravljanje pravosudnim institucijama, kao i za preventivno djelovanje i sprečavanje razvoja negativnih trendova.

Sistem poslovne inteligencije predstavlja integriran i sveobuhvatan pristup procesu odlučivanja, koji pretvara velike količine podataka u informaciju iz koje se generira znanje koje olakšava poslovno odlučivanje, čime se stvara dodatna poslovna vrijednost.

U cilju testiranja mogućnosti sistema poslovne inteligencije, kao i prepoznavanja eventualnih unapređenja za pravosudni informacijski sistem koja mogu proizaći iz potpunog uvođenja ovog sistema, VSTV je u decembru 2012. godine pokrenuo pilot-projekt implementacije ovog sistema u VSTV-u za potrebe *ad hoc* izvještavanja.

S obzirom na to da se radilo o pilot-projektu koji je implementiran uz ograničene ljudske i finansijske resurse, implementirano rješenje je primjenjivo za mali broj korisnika (do 10 korisnika), te za ograničen skup podataka (osnovni podaci o predmetima, pregled podataka o dokumentima u predmetima, osnovne informacije o tužilačkim predmetima, plan rješavanja predmeta).

Implementacija rješenja završena je u maju 2013. godine, a omogućila je određenim odjelima u okviru VSTV-a veću fleksibilnost, kao i brži odgovor na različite vrste zahtjeva za informacijama od raznih vanjskih interesnih grupa. Sistem je omogućio da se period od dobijanja zahtjeva do kompletiranog izvještaja smanji sa 15 dana na 3 dana, što predstavlja znatno ubrzanje procesa pripreme izvještaja.

Pored navedenog, sistem je u mogućnosti da analizira velike količine podataka, te da na jednostavan način omogući uvid u trendove i kretanja u broju predmeta po raznim kategorijama i vrstama.

Pilot-projekt će poslužiti i kao dobra osnova za potpunu implementaciju sistema poslovne inteligencije u pravosuđu u okviru projekta „Konsolidacija i daljnji razvoj pravosudnog komunikacijskog i informacijskog sistema”, koji finansira Evropska unija iz fondova IPA 2012.

1.1.2.5. Optimizacija i konsolidacija IKT sistema u pravosuđu BiH

Potrebe korisnika u pravosuđu za bržim i stabilnijim radom sistema, uz naglasak na rad CMS-a/TCMS-a, svakim danom rastu, što iziskuje osiguravanje odgovarajuće informacijske infrastrukture koja je u stanju podržati nesmetan rad svih korisnika pravosudnog informacijskog sistema.

Odgovarajući na rastuće potrebe sistema, te osiguravajući kompatibilnost softverskih rješenja koja se koriste u okviru pravosudnog informacijskog sistema sa važećim softverskim standardima, u 2013. godini nastavljen je proces nadogradnje svih hardverskih i softverskih komponenti sistema. Ovaj kontinuirani proces unapređenja informacijskog sistema naziva se optimizacijom i konsolidacijom IKT sistema, a provodi se kako bi se:

- zastoji sistema uzrokovani zastarjelošću informatičke opreme i softvera sveli na najmanju moguću mjeru,
- osigurala što bolja iskorištenost postojećih serverskih i mrežnih kapaciteta u centrima za obradu podataka VSTV-a i omogućio normalan rad korisnika u pravosuđu te nesmetan pristup elektronskim servisima pravosuđa javnosti dostupnim putem interneta,
- unaprijedila sigurnost podataka pohranjenih u bazama podataka pravosudnog informacijskog sistema,
- osigurali tehnički preduvjeti za nesmetanu razmjenu podataka sa vanjskim sistemima (policijski, porezni i ostali vladini elektronski registri), što je od presudne važnosti za borbu protiv korupcije i organiziranog kriminala.

Sredstva za nabavku neophodne informatičke opreme i softverskih licenci u 2013. godini osigurana su iz budžeta:

- institucija BiH kroz Projekt informatizacije i jačanja kapaciteta pravosudnih institucija u BiH (Program višegodišnjih kapitalnih ulaganja za period 2010–2013. godine),
- projekta „IPA 2010 – Jačanje pravosuđa Bosne i Hercegovine”, koji finansira Evropska unija,

- projekta „Podrška pravosuđu Bosne i Hercegovine”, koji finansira Kraljevina Norveška,
- projekta „Podrška pravosuđu Bosne i Hercegovine – Jačanje tužilačkih kapaciteta u krivičnopravnom sistemu”, koji finansira Švicarska Konfederacija, te
- projekta „JSDP – Razvoj sektora pravde 2”, koji finansira Agencija za međunarodni razvoj Sjedinjenih Američkih Država (USAID).

U sklopu procesa konsolidacije informacijsko-komunikacijskog sistema, tokom 2013. godine osoblje Odjela za IKT VSTV-a izvršilo je nadogradnju sistema za upravljanje digitalnim identitetima, kao i sistema elektronske pošte u centrima za obradu i pohranu podataka VSTV-a. U sklopu nadogradnje sistema elektronske pošte izvršeno je prebacivanje pretinaca elektronske pošte za više od 5.000 korisnika ovog sistema u pravosuđu BiH. Ovi su sistemi instalirani kao virtuelni serveri na serverskoj infrastrukturi, koja je nabavljena iz budžeta institucija BiH za 2012. i 2013. godinu, te projekata IPA 2009 i IPA 2010 Evropske unije. Implementacijom ovog projekta, 18 od ukupno 35 fizičkih servera instaliranih u primarnom Centru za obradu podataka VSTV-a isključeno je iz upotrebe, pri čemu njihove funkcije sada obavljaju virtuelni serveri, koji su, zahvaljujući softveru za virtuelizaciju, pohranjeni na svega 4 fizička servera.

Na ovaj način, smanjeni su troškovi potrošnje električne energije i klimatizacije Centra za obradu podataka. Procjenjuje se da će uštede na ime troškova održavanja, prostora i električne energije dostići 50% iznosa od postojećih troškova.

Odjel za IKT Sekretarijata VSTV-a izvršio je instalaciju novih servera baza podataka, te Oracle softverskih rješenja u primarnom Centru za obradu podataka VSTV-a, što će unaprijediti stabilnost, te poboljšati performanse CMS-a/TCMS-a i ostalih baza podataka pravosudnog informacijskog sistema.

Slika 1: Novi serveri baza podataka

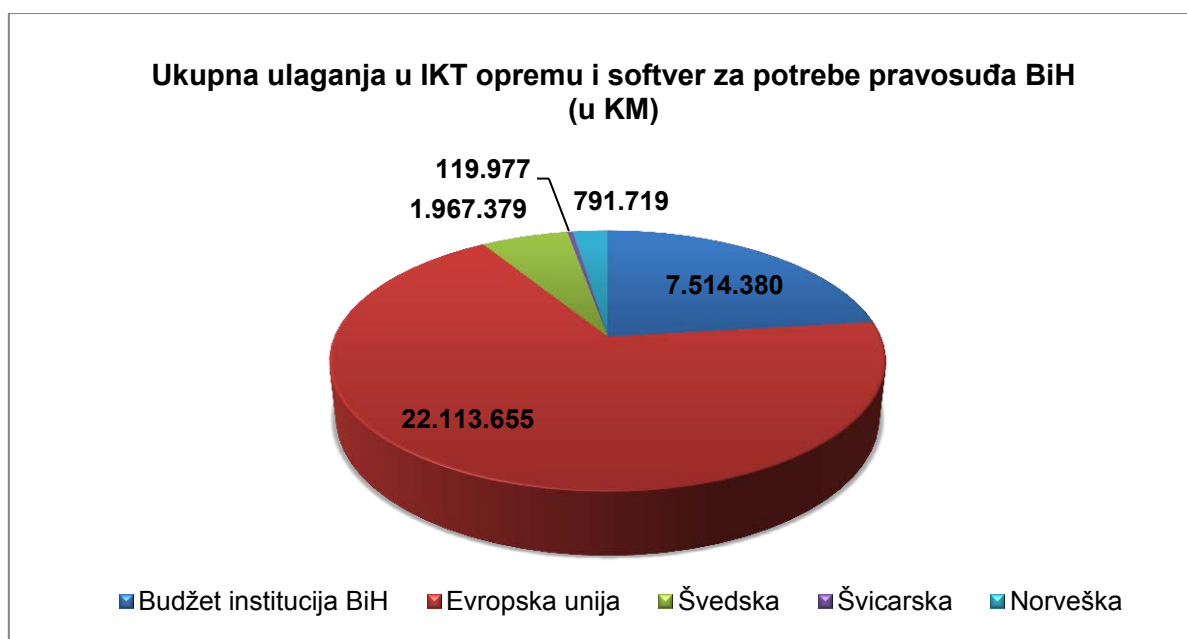
U toku 2013. godine nastavljena je zamjena računara nabavljenih za potrebe sudova i tužilaštava na svim nivoima u BiH, te za VSTV. Iz različitih izvora finansiranja nabavljena su i instalirana 1.483 računara. U ovoj godini nabavljeno je i 50 skenera, koji se koriste za skeniranje ulazne dokumentacije i njihovu pohranu u CMS-u/TCMS-u, SOKOP-u i sistemu za upravljanje ljudskim resursima u pravosuđu BiH (HRMS).

Pregled računarske opreme isporučene u 2013. godini po izvorima finansiranja dat je u tabeli 3.

Tabela 3: Pregled računarske opreme isporučene u 2013. godini prema izvorima finansiranja

Izvor finansiranja	Radne stanice	Serveri	Printeri	Skeneri
Evropska unija	1.267	45		38
Budžet institucija BiH	189		2	6
Kraljevina Norveška	19		8	2
SAD	7		13	2
Švicarska	1			
UKUPNO	1.502	45	31	50

VSTV je u periodu od 2004. do 2013. godine uložio ogromne napore da realizacijom projekta informatizacije pravosuđa osigura potrebnu informatičku opremu i softver, koji su poslužili kao osnova za uspostavljanje i funkcioniranje pravosudnog informacijskog sistema BiH. Ogroman doprinos uspješnoj realizaciji ovog projekta dali su brojni donatori, od kojih valja izdvojiti Evropsku uniju. Od 2008. godine, BiH također izdvaja značajna sredstva za realizaciju aktivnosti usmjerenih na uspostavljanje i unapređenje pravosudnog informacijskog sistema. Grafikonom 1 prikazana su ukupna ulaganja u nabavku IKT opreme i softvera u periodu od 2004. do 2013. godine za potrebe sudova i tužilaštava na svim nivoima u BiH, te za potrebe pravosudnog informacijskog sistema i VSTV-a.

Grafikon 1: Ukupna ulaganja u nabavku IKT opreme i softvera za potrebe pravosuđa BiH u periodu od 2004. do 2013. godine

Budući da su poslovni procesi u sudovima i tužilaštvima automatizirani do te mjere da se njihov rad više ne može zamisliti bez računara i ostale informatičke opreme, održavanje koordiniranog procesa planiranja i osiguravanja potrebnih finansijskih sredstava za kapitalna ulaganja u informacijsko-komunikacijske tehnologije od ključne je važnosti za bosanskohercegovačko pravosuđe. Učešće u ovom procesu trebaju uzeti svi relevantni sudionici – od VSTV-a, sudova, tužilaštava do ministarstava pravde i finansija u BiH. Primjer dobre saradnje na ovom polju predstavlja odobravanje nastavka Projekta informatizacije i jačanja kapaciteta pravosudnih institucija u BiH, koji je uvršten u Program višegodišnjih kapitalnih ulaganja za period 2014–2016. godine na osnovu Odluke Vijeća ministara BiH iz novembra 2013. godine.

1.1.2.6. Daljnji razvoj Pravosudnog web portala

Tokom 2013. godine, u okviru Pravosudnog web portala pravosudje.ba, razvijene su dvije nove funkcionalnosti:

- Kalkulator sudskih taksi
- Adresar advokata

Kalkulator sudskih taksi omogućava strankama u postupku i drugim zainteresiranim osobama izračunavanje sudske takse prema vrijednosti spora i važećim propisima. Kalkulator taksi je informativnog karaktera, tako da stranke i dalje imaju obavezu dolaska u sud ukoliko žele saznati tačnu vrijednost takse za uplatu u određenom sudskom predmetu.

Link „Izračunajte vrijednost sudske takse za vaš predmet” za pristup ovoj funkcionalnosti vidljiv je na podstranicama svih web stranica sudova, i to na poziciji Oglasna ploča > Važne informacije > Sudske takse, dok je na Pravosudnom web portalu (www.pravosudje.ba) dostupan u okviru modula Servisi¹².

Kalkulator takse

Kalkulator taksi je informativnog karaktera i ne mora nužno predstavljati stvaran iznos takse predviđen važećim Zakonom o sudskim taksama. Ukoliko uočite pogrešku prilikom izračuna takse, molimo vas da obavijestite Odjel za IKT VSTV-a putem mail-a: weburednistvo@pravosudje.ba.

Slika 2: Izgled funkcionalnosti Kalkulator takse na web stranicama sudova

Adresar advokata je funkcionalnost koja korisnicima omogućava pretragu i uvid u kontakt-informacije advokata upisanih u nekoj od advokatskih komora u BiH. Link za pristup ovoj funkcionalnosti dostupan je putem Pravosudnog web portala na poziciji Servisi > Adresari > Adresar advokata¹³.

Adresar advokata

Rezultati pretrage

Ime i prezime	Mobilni telefon	Telefon	Faks	E-mail	Adresa advokata
AIDA TOPČAGIĆ	061/602-002	037/471-060		advokat.aida.topcagic@gmail.com	Alije Izetbegovića Bb, 77240 Bosanska Krupa
HAMDILJA KABILJAGIĆ					Dž. Čauševića Bb, 77240 Bosanska Krupa
MIRSAD	061/602-002				Patriotske Lige Bb,

Slika 3: Izgled funkcionalnosti Adresar advokata na web stranici www.pravosudje.ba

¹² [Link za Kalkulator sudskih taksi](#)

¹³ [Link za Adresar advokata](#)

Za potrebe intenziviranja komunikacije između Centra za sudsku dokumentaciju VSTV-a i korisnika njihovih usluga, kao i korisnika širom pravosudne zajednice, kreiran je i distribuiran *online newsletter*.

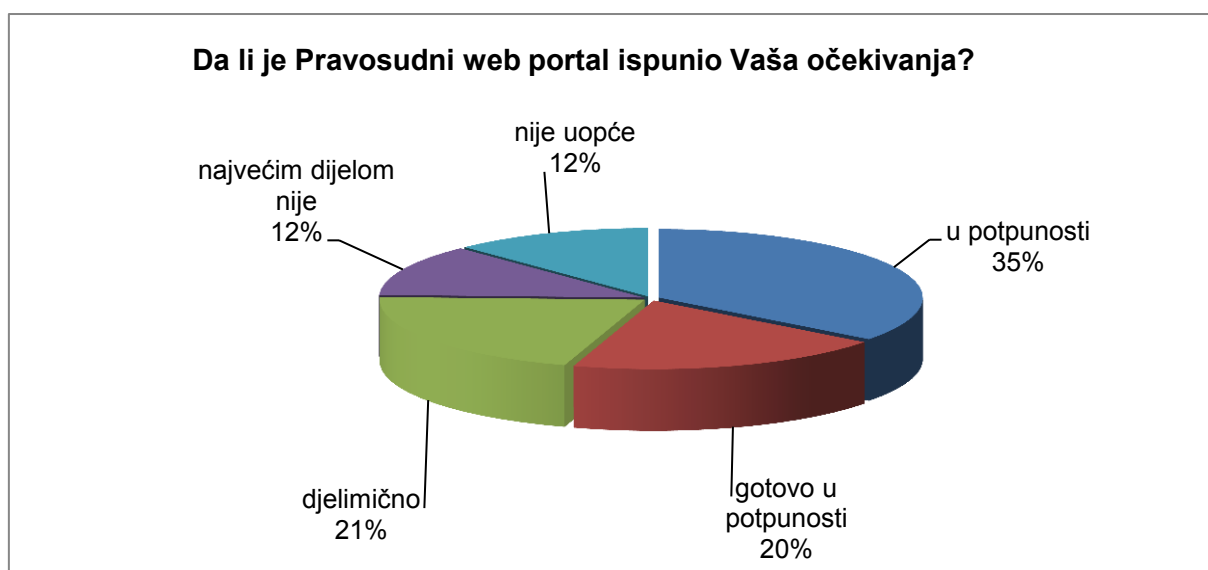
Slika 4: Izgled jednog od distribuiranih online newslettera

U toku 2013. godine, provedena je prva sveobuhvatna anketa korisnika Pravosudnog web portala u pogledu zadovoljstva korisnika sadržajem, organizacijom i uslugama koje nudi ovaj portal. Jedan dio ispitanika obuhvatio je korisnike iz pravosudne zajednice, među kojima su bili predsjednici sudova, glavni tužioc, sekretari sudova i tužilaštava, glasnogovornici, te službenici odjelâ za IKT. Drugi dio korisnika portala obuhvaćenih anketom bili su predstavnici javnosti.

Na osnovu rezultata ankete, objedinjeni su i analizirani prijedlozi, primjedbe i komentari anketiranih ispitanika, koji su bili sastavni dio provedene ankete, na osnovu čega su planirana i implementirana unapređenja funkcionalnosti i organizacije sadržaja u okviru Pravosudnog web portala.

Više od polovine anketiranih izrazilo je zadovoljstvo ili iznimno zadovoljstvo, kako strukturom tako i preglednošću i korisnošću sadržaja objavljenih u okviru Pravosudnog web portala.

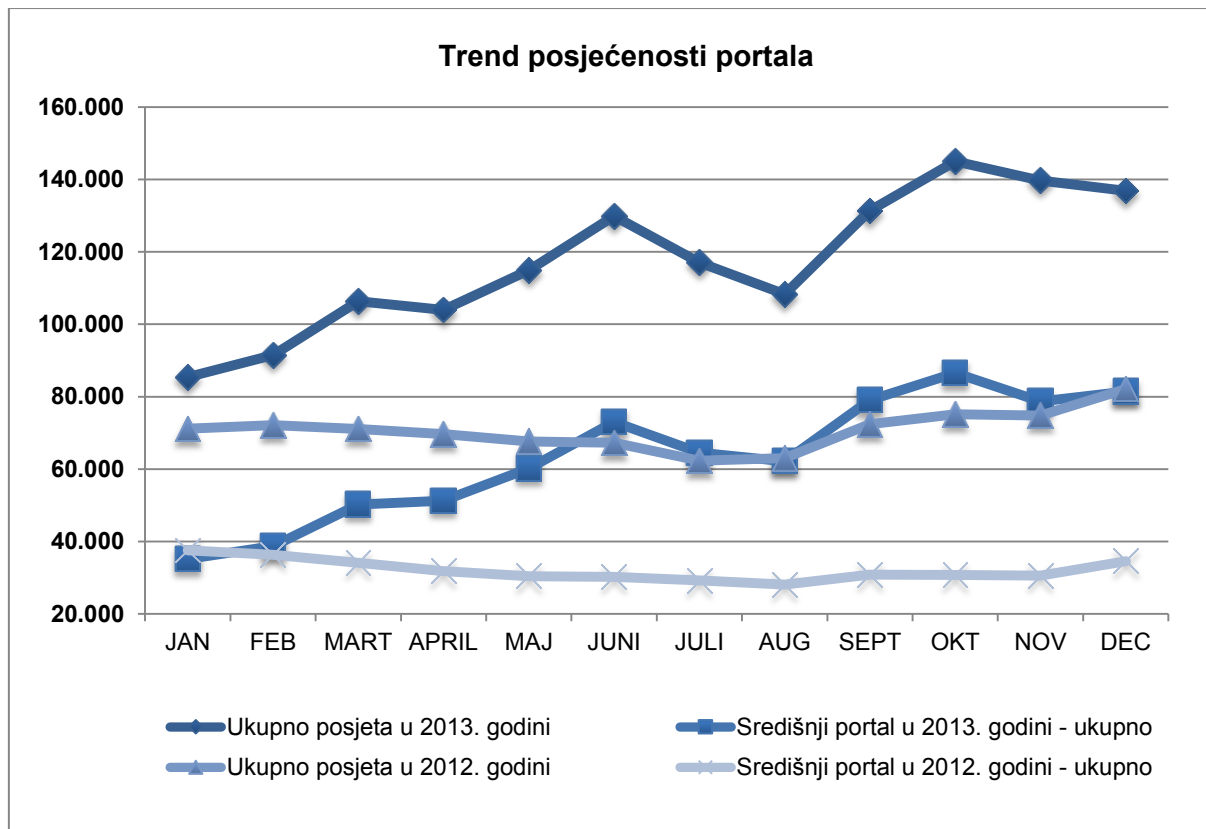
Grafikon 2: Rezultat ankete korisnika Pravosudnog web portala

Kada je u pitanju broj posjeta na web stranicama Pravosudnog web portala, važno je spomenuti da je u posljednjem kvartalu 2013. godine zabilježen najveći broj posjeta od

pokretanja portala, te je ovaj broj u oktobru prešao ukupnu cifru od 145.000 posjeta. U novembru 2013. godine zabilježen je najveći prosjek posjeta po stranici pravosudne institucije na mjesečnom nivou i on je iznosio 635 posjeta.

Grafikon 3: Trend posjećenosti Pravosudnog web portala u 2013. godini

1.1.3. Mjere za povećanje efikasnosti u sudovima u BiH

1.1.3.1. Orijehtacijska mjerila za praćenje rada sudija u BiH

Novi način mjerenja rada sudija i stručnih saradnika u BiH primjenjuje se od juna 2012. godine, trenutkom stupanja na snagu Pravilnika o orijentacijskim mjerilima za rad sudija i stručnih saradnika u BiH (u nastavku: Pravilnik) i objavom u „Službenom glasniku BiH”¹⁴. Usvajanjem i primjenom ovog Pravilnika osigurana je jednaka primjena pravila u praćenju i vrednovanju rada i rezultata rada za sve sudije i stručne saradnike, čime se nastoji uspostaviti transparentan sistem za praćenje rezultata rada sudova koji je usmjeren na povećanje efikasnosti pravosuđa. Prethodni sistem mjerenja kvantiteta rada sudija u BiH zasnivao se na konceptu orijentacijskih normi, koje su podrazumijevale evidentiranje broja predmeta koje sudija završi u određenom periodu, bez obzira na kompleksnost predmeta.

Zahvaljujući primjeni Pravilnika, u prethodnom periodu povećana je produktivnost rada sudova, i to u 2012. godini za 10% u odnosu na 2011. godinu (ukupno 586.645 riješenih predmeta prema podacima iz CMS-a), dok je u 2013. godini produktivnost povećana za 9% u odnosu na 2012. godinu (ukupno 625.287 riješenih predmeta prema podacima iz CMS-a).

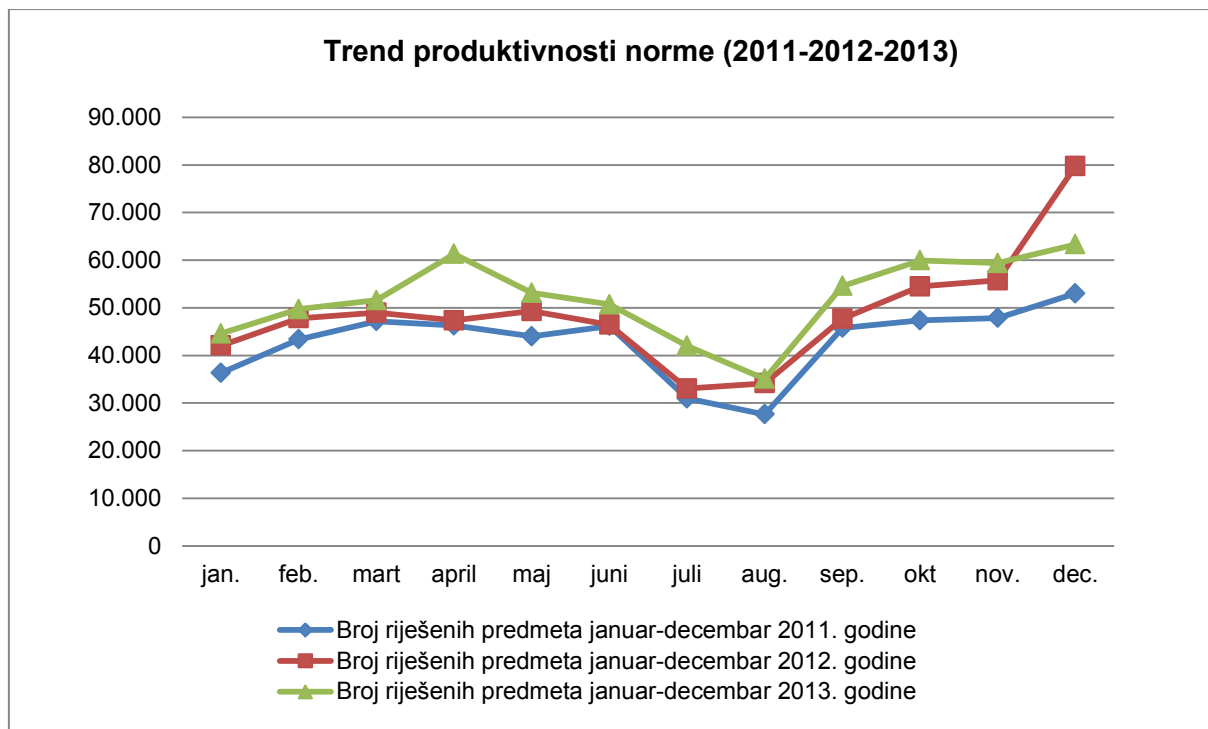
Prema podacima iz CMS-a, primjenom novog načina normiranja rada sudija i stručnih saradnika u sudovima, u 2013. godini riješeno je preko 100.000 predmeta više nego u 2011. godini kada se primjenjivao stari način mjerenja rada sudija i stručnih saradnika¹⁵. Ukoliko se

¹⁴ „Službeni glasnik BiH”, broj 43/12 od 4. 6. 2012. godine.

¹⁵ U starom načinu mjerenja rada sudija i stručnih saradnika složenost predmeta nije bila značajna kao kriterij u određivanju norme. Tako je, naprimjer, sudija imao obavezu da mjesečno riješi 24

isti podatak posmatra sa aspekta produktivnosti rada sudova, ona je u 2013. godini bila za 15% veća u odnosu na 2011. godinu zahvaljujući novom sistemu normiranja rada sudija i stručnih saradnika.

Grafikon 4: Prikaz trenda produktivnosti norme po mjesecima kroz godine

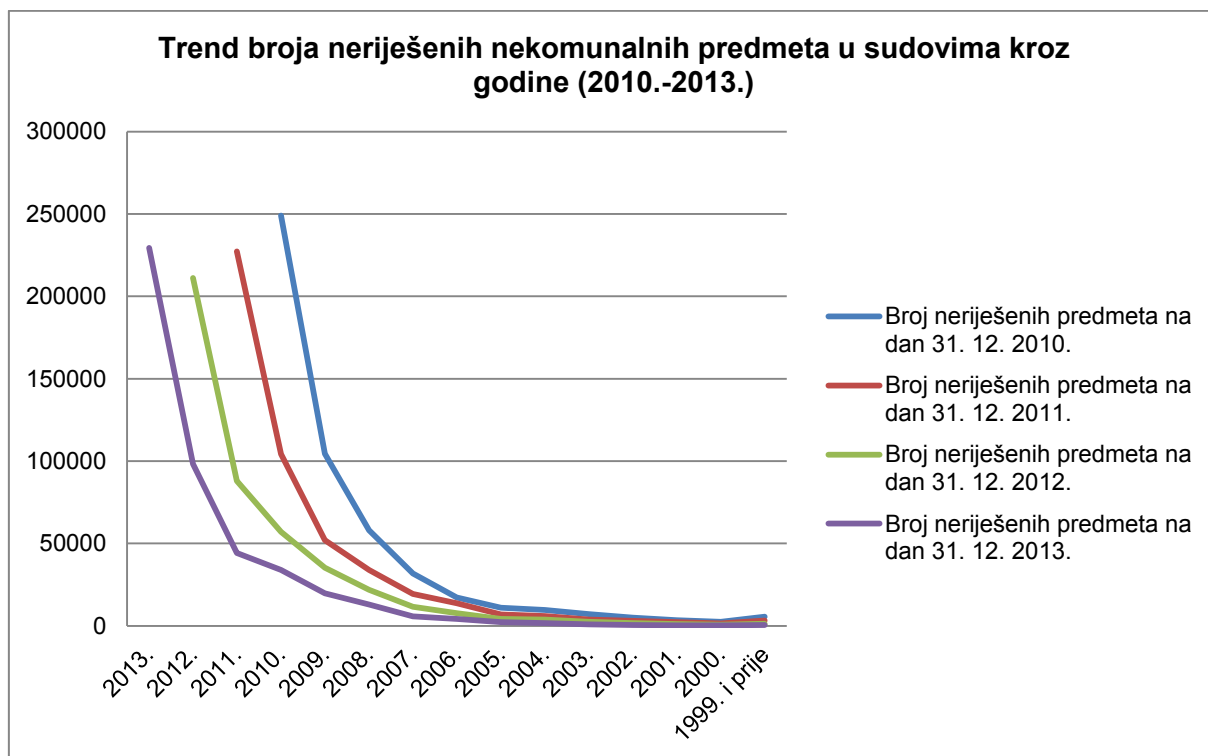
Pored navedenog, važno je istaći da ovakav način obračuna norme prikazuje realnu i stvarno ostvarenu normu sudija i stručnih saradnika, za razliku od ranijeg sistema normiranja, u kome su u ukupnu ostvarenu normu uzimana u obzir i odsustva sudija i stručnih saradnika, što je dovodilo do mogućnosti ostvarenja visokog procenta sudijske norme bez značajnih rezultata u povećanju broja riješenih predmeta. Također, novim mjerilima predmeti su normirani zavisno od njihovog načina završetka, za razliku od ranijeg sistema, u kojem je isti normativ vrijedio za sve predmete određene vrste. Na ovaj način sudije se potiču da predmete rade prema njihovoj starosti i da ravnomjerno postupaju po predmetima nezavisno od njihove složenosti.

VSTV će kroz prijedloge sudova i analize primjene Pravilnika nastaviti pratiti primjenu normi i predlagati izmjene za unapređenje normativa sa ciljem povećanja produktivnosti i efikasnosti rada sudova.

Aktivnostima projekata IPA 2009, IPA 2010 i Projekta za unapređenje efikasnosti pravosuđa¹⁶, koje provodi VSTV, ostvareni su značajni rezultati u pogledu povećanja efikasnosti. Zahvaljujući usvajanju i provođenju Pravilnika o orijentacijskim mjerilima za rad sudija i stručnih saradnika u BiH i sačinjavanju planova za rješavanje starih predmeta, broj riješenih predmeta u pravosuđu je u porastu iz godine u godinu. Tako je ukupan broj neriješenih predmeta u 2013. godini smanjen za 2% u odnosu na 2012. godinu, odnosno sa 464.638 neriješenih predmeta u 2012. godini na 455.126 neriješenih predmeta u 2013. godini. Pozitivan trend smanjenja broja neriješenih predmeta kroz godine (2010–2013. godina) vidljiv je iz grafikona ispod.

parnična predmeta bez obzira na njihovu složenost. Prema novom načinu normiranja, sudija ima obavezu da mjesečno riješi 16 parničnih predmeta donošenjem odluke u meritumu, ili 66 predmeta donošenjem presude zbog propuštanja, ili 88 predmeta na ostale načine završetka.

¹⁶ Projekte su finansirale: Evropska unija, Kraljevina Norveška i Kraljevina Švedska.

Grafikon 5: Trend broja neriješenih nekomunalnih predmeta u sudovima kroz godine prema starosnoj strukturi

1.1.3.2. Uputstvo za izradu planova za rješavanje starih predmeta

VSTV preduzima brojne mjere sa ciljem povećanja efikasnosti pravosuđa. Jedna od takvih mjera jeste donošenje Uputstva za izradu planova za rješavanje starih predmeta (u nastavku: Uputstvo), koje se u sudovima primjenjuje od 2011. godine. Prema Uputstvu, svi sudovi imaju obavezu sačiniti analizu svoga rada i na osnovu rezultata te analize, te uz određene uvjete,¹⁷ utvrditi imaju li obavezu sačinjavati plan rješavanja starih predmeta ili ne. Pored Uputstva, VSTV je formirao i Stalnu komisiju za efikasnost pravosuđa (u nastavku: Stalna komisija), koja kontinuirano prati implementaciju Uputstva i VSTV-u predlaže određene korektivne mjere ukoliko sud/ovi ne poštuju odredbe istoga.

Zahvaljujući primjeni Uputstva i angažmanu sudova u pogledu sačinjavanja i ispunjenja planova, od 2010. do 2013. godine broj starih neriješenih predmeta znatno je smanjen, čak kod određenog broja sudova u potpunosti eliminiran. Iako je ova činjenica evidentna iz statističkih podataka, ipak i dalje ostaje veliki broj neriješenih predmeta starijih od jedne godine, zbog čega će VSTV i u narednom periodu svoje aktivnosti usmjeravati na smanjenje broja starih predmeta.

Imajući to u vidu, Stalna komisija došla je do zaključka da se sačini novo uputstvo pod nazivom Uputstvo za izradu planova za rješavanje predmeta. Novo Uputstvo usvojeno je na sjednici VSTV-a održanoj 17. 12. 2013. godine. Osnovne izmjene koje su predviđene novim Uputstvom su:

- predmeti koji se ne završe u roku od jedne godine od dana podnošenja inicijalnog akta u sudu trebali bi biti obuhvaćeni planom;
- planovima za rješavanje predmeta obuhvaćeni su i predmeti hitne prirode;
- sudovi koji nemaju obavezu sačinjavanja planova dužni su kvartalno se izjašnjavati o svakom neriješenom predmetu starijem od jedne godine.

¹⁷ Prema Uputstvu, svaki sud koji ima dvomjesečnu normu neriješenih starih predmeta po sudiji koji radi na tom referatu dužan je donijeti plan rješavanja starih predmeta za taj referat.

Plan rješavanja starih predmeta

U skladu sa članom 5.¹⁸ Uputstva za izradu planova rješavanja starih predmeta u 2013. godini, obavezu sačinjavanja planova utvrdilo je 46 od ukupno 76 sudova u BiH. Tokom 2013. godine, 7 je sudova utvrdilo da nema obavezu sačinjavanja planova za 2014. godinu.

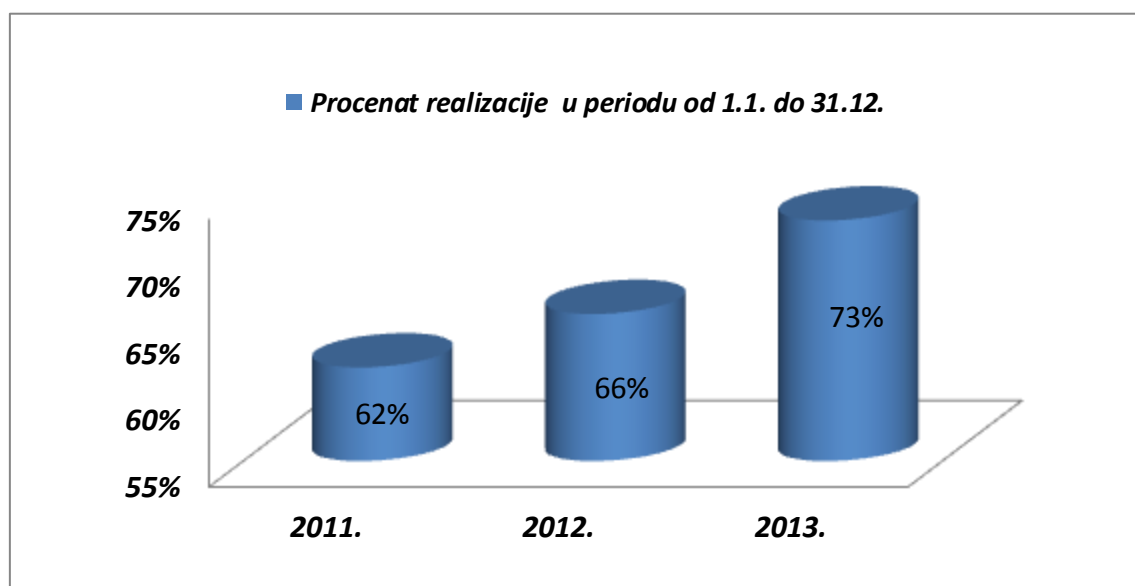
Zahvaljujući planovima za rješavanje starih predmeta, ukupan broj neriješenih nekomunalnih predmeta tokom 2011. godine smanjen je za 6% u odnosu na 2010. godinu, a 2012. godine za 7% u odnosu na 2011. godinu. Tokom 2013. godine riješeno je preko 72.000 najstarijih predmeta.

Broj neriješenih predmeta:

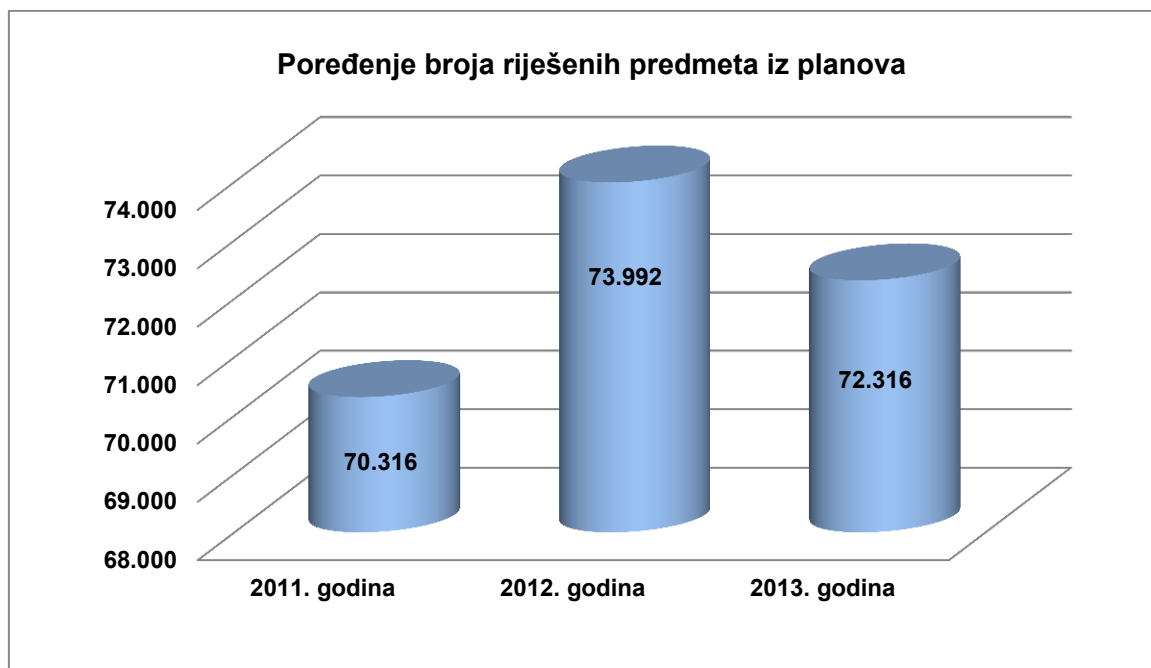
- **starijih od 23 godine smanjen za 76%** u 2013. godini u odnosu na 2012. godinu, odnosno sa 568 predmeta na 138 predmeta;
- **starih 18 godina ili više smanjen za 73%** u 2013. godini u odnosu na 2012. godinu, odnosno sa 995 predmeta na 264 predmeta;
- **starih 10 godina ili više smanjen za 38%** u 2013. godini u odnosu na 2012. godinu, odnosno sa 13.762 predmeta na 4.411 predmeta;
- **starih 6 godina ili više smanjen za 56%** u 2013. godini u odnosu na 2012. godinu, odnosno sa 63.706 na 36.248 predmeta.

Stalna komisija kontinuirano je pratila realizaciju planova tokom 2013. godine. Analiza realizacije planova za 2013. godinu pokazala je da su sudovi u najvećem procentu planovima rješavali predmete pokrenute u periodu 2006–2010. godine (planovima riješeno 40.121 predmet, odnosno 55% od ukupnog broja riješenih predmeta u okviru planova).

Grafikon 6: Procent ostvarene realizacije planova za rješavanje starih predmeta po godinama – za 2011, 2012. i 2013. godinu

¹⁸ Ibidem.

Grafikon 7: Poređenje broja riješenih predmeta u planovima po godinama – za 2011, 2012. i 2013. godinu

Iz grafikona je vidljivo da je planovima rješavan veliki broj starih predmeta. Razlog što je u 2013. godini riješeno za oko 1.500 manje predmeta u odnosu na 2012. godinu leži u tome što je sedam sudova tokom 2012. godine postalo ažurno, te u 2013. godini nije utvrdilo obavezu sačinjavanja plana, tako da je manji broj predmeta bio predviđen za rješavanje u okviru planova za 2013. godinu (99.727 predmeta) za razliku od 2012. godine (112.444 predmeta).

Kako bi sudovi pojačali svoje aktivnosti u pogledu rješavanja starih predmeta, u novembru je od sudova zatraženo da se pojedinačno izjasne o svakom neriješenom predmetu koji je pokrenut 2007. godine i ranije, uz obavezu dostavljanja informacija o razlozima zbog kojih određeni predmet još uvijek nije riješen. Na ovaj je način VSTV doprinio da se stari predmeti prioritarno uzmu u rad i da se broj neriješenih predmeta iniciranih 2007. godine ili ranije smanji za 84% u odnosu na 2010. godinu kada je ova aktivnost prvi put preduzeta, što je direktno rezultiralo povećanjem povjerenja građana u pravosuđe i osiguravanjem bržeg pristupa pravdi.

1.1.3.3. Aktivnosti VSTV-a usmjerene na izmjene zakonskog okvira

U skladu sa ciljevima i mjerama sadržanim u Strategiji za reformu sektora pravde u BiH 2009–2013. godine, Strateškom planu VSTV-a 2010–2013. godine, te preporukama sa drugog sastanka Strukturiranog dijaloga, koji je održan u novembru 2011. godine, VSTV je u toku 2013. godine nastavio provođenje aktivnosti i pokretanje inicijativa koje su usmjerene na izmjene zakonskog okvira sa ciljem unapređenja efikasnosti pravosuđa, a posebno:

- izmjene i dopune zakonâ o izvršnom postupku u skladu sa ranije usvojenim prijedlozima VSTV-a, sa ciljem unapređenja efikasnosti izvršnog postupka u sudovima,
- izmjene i dopune zakonâ o parničnom postupku sa ciljem omogućavanja elektronskog postupka radi ubrzanja određenih procesnih radnji, kao i rješavanja predmeta u parničnom postupku u sudovima i
- usvajanje Zakona o naplati komunalnih usluga sa ciljem smanjenja broja komunalnih predmeta.

Pored toga, VSTV provodi nekoliko analiza sa ciljem ubrzanja određenih sudskih postupaka i efikasnijeg rješavanja sudskih predmeta. S tim u vezi, VSTV radi na iznalaženju najboljeg i

najoptimalnijeg načina unapređenja izvršnog postupka u BiH, analizira mogućnosti prijenosa nadležnosti na notare u ostavinskim predmetima, u skladu sa preporukom sa Strukturiranog dijaloga, te modele unapređenja alternativnih načina rješavanja sporova u BiH.

U skladu s tim, u prvoj polovini 2014. godine, VSTV će pokrenuti zakonodavne inicijative sa ciljem unapređenja navedenih oblasti.

Inicijativa VSTV-a za uvođenje zakonskih izmjena kojima bi se uspostavio pravni osnov za donošenje podzakonskih akata koji detaljno reguliraju status, ulogu, uvjete rada, uvjete za obavljanje službe sudskih izvršilaca, odgovornosti i postupanja sudskih izvršilaca prihvaćena je u novom Zakonu o izvršnom postupku Brčko distrikta, koji je Skupština Brčko distrikta usvojila u decembru 2013. godine. Ovim je zakonom propisano da će Pravosudna komisija Brčko distrikta BiH (PKBD) donijeti navedene pravilnike u roku od tri mjeseca od dana stupanja na snagu novog zakona. Pored toga, novim Zakonom o izvršnom postupku uveden je niz mjera koje mogu dovesti do ubrzanja postupka izvršenja.

Posljednje izmjene i dopune Zakona o izvršnom postupku Republike Srpske, koje je Narodna skupština RS-a usvojila u augustu 2013. godine, sadrže odredbe koje mogu imati negativan utjecaj na efikasnost postupanja sudova u provođenju izvršnog postupka. Jedna je od najznačajnijih izmjena da se računi za radiotelevizijsku (RTV) taksu više ne smatraju vjerodostojnom ispravom. Ovo znači da će se potraživanja za neplaćenu RTV taksu, koja vrlo često glase na iznos od samo nekoliko desetina konvertibilnih maraka, morati prethodno utvrditi u parničnom postupku, čije je trajanje veoma dugo. Ukoliko stranka ne postupi po presudi, naplata se može tražiti u izvršnom postupku. Gotovo je sigurno da će ova izmjena Zakona imati implikacije na priliv predmeta pred sudove u RS, te može dovesti do povećanja troškova za sudove.

VSTV je još u septembru 2012. godine prema nadležnom državnom i entitetskim ministarstvima pravde, te prema PKBD pokrenuo inicijativu za izmjene i dopune zakonâ o parničnom postupku koje se odnose na uvođenje elektronskog postupka sa ciljem unapređenja rada sudova i procesuiranja predmeta pred sudovima. No, izmjene i dopune Zakona o parničnom postupku pred Sudom BiH, kao ni izmjene Zakona o parničnom postupku RS-a iz jula mjeseca 2013. godine, ne sadrže prijedlog VSTV-a o omogućavanju elektronskog postupka.

Uvođenje niza mjera za smanjenje velikog priliva predmeta neplaćenih komunalnih računa rješavanjem komunalnih predmeta izvan sudova jedna je od preporuka sa drugog sastanka Strukturiranog dijaloga. S tim u vezi, VSTV je na sjednici koja je održana u martu 2013. godine usvojio prijedlog teksta Zakona o naplati komunalnih usluga, te je isti prosljeđen entitetskim i kantonalnim ministarstvima pravde, kao i PKBD. Ovaj zakon regulira međusobne pravne odnose davaoca i korisnika komunalnih usluga, definira osnovne konstitutivne elemente ugovora o davanju i korištenju komunalnih usluga, način i postupak naplate komunalnih usluga, načine rješavanja sporova između davaoca i korisnika komunalnih usluga, te druga pitanja iz oblasti davanja i korištenja komunalnih usluga sa ciljem smanjenja priliva komunalnih predmeta pred sudove u BiH. VSTV nije dobio niti jednu informaciju o postupanju nadležnih ministarstava i Pravosudne komisije Brčko distrikta BiH u vezi s razmatranjem i eventualnim upućivanjem prijedloga teksta Zakona o naplati komunalnih usluga u daljnju proceduru.

1.1.3.4. Specifične projektne intervencije u određenim prvostepenim sudovima sa ciljem povećanja njihove efikasnosti

U okviru Projekta za unapređenje efikasnosti pravosuđa (dalje u tekstu: Projekt), za šest je sudova utvrđeno da imaju posebno izražene probleme u radu. Ovi sudovi odabrani su na osnovu broja neriješenih predmeta, starosne strukture predmeta, brzine rješavanja predmeta, motivacije predsjednika suda da učestvuje u ovom projektu, potencijala za implementaciju promjena koje će se znatno odraziti na smanjenje broja predmeta i potrebe za rekonstrukcijom sudske zgrade. Na ovaj način, u Projekt su ravnomjerno uključeni sudovi iz oba entiteta:

- Općinski sud u Mostaru,
- Općinski sud u Tuzli,
- Općinski sud u Sarajevu,
- Osnovni sud u Prijedoru,
- Osnovni sud u Zvorniku i
- Osnovni sud u Modriči.

U prethodnom periodu Projekt je navedenim ciljnim sudovima pružio značajnu podršku u stručnom, kadrovskom i materijalnom smislu. Kadrovski i materijalni aspekt ove podrške podrazumijevao je angažman dodatnog osoblja u sudovima te nabavku materijalno-tehničke opreme i kancelarijskog materijala (IKT oprema, police za odlaganje predmeta, omoti spisa i koverta). Ukupan iznos sredstava koja je za potrebe ovih šest sudova izdvojio VSTV je 1.143.659 KM, a on je osiguran kroz Projekt, koji je financiran sredstvima Kraljevine Norveške i Švedske agencije za međunarodni razvoj (SIDA).

Također, sudovima je pružena kontinuirana stručna podrška od strane projektnog osoblja u vidu analiza radnog procesa i implementacije posebno kreiranih projektnih aktivnosti koje su usmjerene na unapređenje efikasnosti njihovog rada. U toku izvještajnog perioda, za osoblje ciljnih sudova organizirano je nekoliko stručnih edukacija na različite teme.

Ove aktivnosti rezultirale su poboljšanjem rezultata sudova u smislu smanjenja broja i starosti neriješenih predmeta te ažurnog obavljanja dnevnih zadataka. Postignuta je potpuna ažurnost rada Zemljišnoknjižnog ureda u Općinskom sudu u Mostaru, koji je svih ovih godina predstavljao veliki problem za rad ovog suda i građana Grada Mostara. Također, provedena je i provjera kvaliteta podataka Zemljišnoknjižnog ureda Općinskog suda u Tuzli. Ciljni sudovi implementirali su određene mjere reorganizacije poslovnih procesa, što je dovelo do većeg stepena organizacije i ažurnosti u njihovom radu.

Na osnovu inicijalnih analiza o radu ciljnih sudova, predložena je implementacija niza mjera, koje su doprinijele unapređenju efikasnosti radnih procesa u šest ciljnih sudova Projekta. U okviru Projekta, Jedinica za ciljne sudove vrši kontinuirani monitoring implementacije ovih mjera, a u saradnji sa upravom ovih sudova predlaže i implementira i druge aktivnosti koje mogu dovesti do unapređenja radnih procesa.

Inicijalne mjere odnosile su se na reorganizaciju poslovnih procesa u Općinskom sudu u Mostaru. Za ovu je svrhu u 2012. godini angažiran tim konsultanata, te je na osnovu njihovog izvještaja sa prijedlogom mjera izvršena reorganizacija određenih poslovnih procesa u ovom sudu, a najviše na nivou sudske prijemne kancelarije.

Analize o radu ciljnih sudova ukazale su na to da nedostatak ljudskih resursa značajno otežava rad i onemogućava napredak suda u smislu većeg obima rješavanja predmeta. Iz tog je razloga VSTV potpisao memorandume o saradnji sa svim ciljnim sudovima, čija je svrha bila angažman dodatnog osoblja u ovim sudovima. U toku 2013. godine u 6 ciljnih sudova Projekta angažirano je cca 160 ljudi¹⁹ (pravni saradnika, asistenata sudskih izvršilaca, saradnika za rad u pisarnici, dostavljača i telefonskih operatera u okviru izvršnih referata sudova). Ukupan iznos finansijskih sredstava za ovu namjenu u 2013. godini iznosio je 1.020.787 KM. Doprinos u vidu ljudskih resursa osigurao je značajno povećanje broja riješenih predmeta u sudovima i ažuriranje dnevnih zadataka. Također, na ovaj način posebno je unaprijeđena primjena SOKOP-a u ciljnim sudovima koji koriste ovaj sistem, te je riješen veliki broj izvršnih komunalnih predmeta. Rad službe sudskih izvršilaca unaprijeđen je kvalitativno i kvantitativno, odnosno značajno je povećana prisutnost sudskih izvršilaca na terenu, a samim tim i broj riješenih izvršnih predmeta. Kako je u toku 2012. godine posebna pažnja posvećena rješavanju neriješenih predmeta u Zemljišnoknjižnom uredu Općinskog suda u Mostaru, te je u tu svrhu bilo angažirano i dodatno osoblje, u martu 2013. godine Zemljišnoknjižni ured je postigao stanje potpune ažurnosti u radu.

¹⁹ Broj angažiranih osoba varirao je u izvještajnom periodu.

U skladu sa planom Projekta, inicijalno u Općinskom sudu u Mostaru, u okviru izvršnog referata, a zatim u osnovnim sudovima u Zvorniku i Modriči u okviru izvršnog referata i parničnih predmeta male vrijednosti, izrađena je analiza tzv. tipskih predmeta. Ovom analizom utvrđen je ukupan broj spomenutih vrsta predmeta, koji svojim karakteristikama odgovaraju tipskim, te omogućavaju postupanje po predmetima koje će dovesti do masovnog rješavanja određene vrste predmeta. U saradnji sa predsjednicima ovih sudova, od dodatnog osoblja formirani su timovi koji postupaju po tzv. tipskim predmetima, te je od početka implementacije ove aktivnosti do kraja godine na ovaj način riješeno ukupno 3.229 izvršnih predmeta i parničnih predmeta male vrijednosti u tri ciljna suda.

VSTV je kroz Projekt posebnu pažnju posvetio specijaliziranoj edukaciji osoblja u ciljnim sudovima. Tako je u saradnji sa Odjelom za IKT VSTV-a, Projekt organizirao dodatnu edukaciju iz oblasti napredne primjene CMS-a za uposlenike općinskih sudova u Mostaru i Tuzli. Također, održana je i edukacija za upravu ciljnih sudova iz oblasti unapređenja menadžerskih vještina, te edukacija iz oblasti upravljanja vremenom za sudije parničnih i izvršnih odjela ciljnih sudova.

Kako je već spomenuto, VSTV je u proteklom periodu kroz Projekt pružio značajnu materijalno-tehničku podršku ciljnim sudovima. U 2013. godini ciljnim sudovima je donirana određena količina računarske opreme i kancelarijskog materijala neophodnog za održavanje efikasnih radnih procesa, bez njihovog ugrožavanja zbog nedostatka osnovnih sredstava za rad, sa kojim su ovi sudovi suočeni. Općinskom sudu u Sarajevu i osnovnim sudovima u Zvorniku, Modriči i Prijedoru donirana je računarska oprema u iznosu od 36.739 KM. Svim ciljnim sudovima donirane su police za odlaganje sudskih spisa u ukupnom iznosu od 37.415 KM, kao i omoti za spise i koverte u ukupnom iznosu od 48.718 KM.

Bitno je istaći da je saradnja sa ciljnim sudovima na visokom nivou, te se kontinuirano prati njihov rad i identificiraju i ostale oblasti koje imaju utjecaja na unapređenje efikasnosti radnih procesa u ciljnim sudovima.

Sudska nagodba i medijacija

Dosljedno implementirajući preporuke Strukturiranog dijaloga usmjerene na promociju veće primjene alternativnih načina rješavanja sporova, VSTV kroz Projekt za unapređenje efikasnosti pravosuđa provodi pilot-projekte „Sudska nagodba” i „Sedmice medijacije”.

Kroz pilot-projekt „Sudska nagodba” određeni broj sudija i stručnih saradnika iz ciljnih sudova prošao je specijaliziranu edukaciju, te se kontinuirano vrši monitoring broja predmeta riješenih sudskom nagodbom. Ova aktivnost realizira se u uskoj saradnji sa sudskom administracijom Norveške, odnosno stručnjacima iz oblasti sudske medijacije – sudijama iz Norveške. Stručnjaci iz Norveške periodično posjećuju ciljne sudove projekta i vrše redovne konsultacije sa učesnicima pilot-projekta radi što uspješnijeg postupanja u predmetima.

Tokom 2013. godine održane su dvije edukacije za učesnike pilot-projekta, koje su za cilj imale doprinijeti boljem razumijevanju instituta sudske nagodbe i savladavanju tehnika za njeno postizanje. Također, učesnici pilot-projekta imali su priliku podijeliti svoja dosadašnja radna iskustva i zajednički doprinijeti daljnjem razvoju smjernica za postupanje, ali i razviti svoje predavačke i moderatorske vještine. Na ovaj način projekt stvara domaći kadar koji će u budućnosti vršiti edukaciju iz oblasti sudske nagodbe za ostale članove pravosudne zajednice. Navedene aktivnosti rezultirale su pojačanom aktivnosti učesnika u pilot-projektu i radnim rezultatima koji iz mjeseca u mjesec pokazuju određeni broj zaključenih sudskih nagodbi u postupcima upravo ovih sudija i stručnih saradnika, što u periodu koji je prethodio ovom projektu nije bio slučaj.

U toku 2013. godine, izmjenama Pravilnika o orijentacijskim mjerilima za rad sudija i stručnih saradnika u sudovima, napravljene su određene normativne izmjene kada je u pitanju vrednovanje predmeta riješenih sudskom nagodbom, pa su i na taj način stvoreni uvjeti za veću primjenu ovog instituta u sudovima u BiH. Sudije i stručni saradnici sada su više motivirani za ovaj način završetka predmeta. Testiranjem primjene „hibridne pošte”, na području mjesne nadležnosti općinskih sudova u Tuzli i Mostaru, strankama u određenom broju predmeta poslan je promotivni dopis sa ciljem podizanja svijesti o primjeni instituta sudske nagodbe. Također, VSTV je u saradnji sa Kantonalnim i Općinskim sudom u

Mostaru, povodom Evropskog dana civilne pravde, upriličio ceremoniju i okrugli sto posvećen sudskoj nagodbi.

U okviru pilot-projekta „Sedmice medijacije”, uspostavljena je saradnja sa Udruženjem medijatora BiH. Cilj projekta je provoditi periodične sedmice medijacije u odabranim ciljnim sudovima, pri čemu će sve troškove postupaka medijacije snositi projekt. U decembru 2013. godine u općinskim sudovima u Mostaru i Tuzli provedene su inicijalne sedmice medijacije. Saradnja u okviru pilot-projekta „Sedmice medijacije” bit će realizirana i u toku 2014. godine.

1.1.3.5. Rekonstrukcija zgrada pravosudnih institucija

Osiguravanje adekvatnog prostora i opreme sudovima i tužilaštvima preduvjet je za njihovu efikasnost. Mnoge pravosudne institucije u zemlji suočene su s infrastrukturnim problemima, koji se negativno odražavaju na svakodnevni rad. Osoblje zgurano u male i neodgovarajuće prostorije, dotrajala oprema, loši higijenski uvjeti, nedostatak sudnica i neodgovarajuća električna mreža sprečavaju efikasno korištenje ljudskih resursa.

Stoga je VSTV i u 2013. godini nastavio dobru praksu modernizacije zgrada pravosudnih institucija, čiju je važnost prepoznala i Delegacija Evropske unije, te je kroz Projekt IPA 2012/2013 izdvojila znatna sredstva za ovu svrhu.

Rekonstrukcija zgrade Četvrte osnovne škole, u kojoj će biti smješten Općinski sud u Mostaru

Obnovom zgrade Četvrte osnovne škole, u kojoj će biti smješten, Općinski sud Mostar dobit će prostor površine 4.100 m², čime će se riješiti problem nedostatka prostora za kancelarije sudija, sudnica i arhivu, a samim tim bit će omogućen efikasniji rad suda. Sve će sudnice, pored namještaja, biti opremljene novom tehnologijom (audio/videooprema, grijanje, struja, računarska i komunikacijska oprema, ventilacija, klima itd). Nakon što su stvoreni svi potrebni uvjeti za potpisivanje ugovora, ugovor za izvođenje radova potpisan je u augustu 2013. godine, a njegova vrijednost iznosi 3.150.000 KM.

Svečanost povodom početka rekonstrukcije i izgradnje zgrade u kojoj će biti smještena nova zgrada Općinskog suda u Mostaru održana je u prostorijama Vijećnice Grada Mostara u organizaciji VSTV-a i Ministarstva pravosuđa, uprave i lokalne samouprave Hercegovačko-neretvanskog kantona.

Slika 5: Svečanost povodom početka radova na zgradi u kojoj će biti smješten Općinski sud u Mostaru

Radovi na rekonstrukciji nove zgrade Općinskog suda u Mostaru započeli su 20. 8. 2013. godine, a planirano je da se završe u augustu 2014. godine. Sredstva za rekonstrukciju nove zgrade Općinskog suda u Mostaru osigurana su kroz Projekt za unapređenje efikasnosti pravosuđa, koji su finansirale Vlada Kraljevine Norveške i Švedska agencija za međunarodni razvoj (SIDA), a koji implementira VSTV.

Slike 6 i 7: Građevinski radovi na novoj zgradi Općinskog suda u Mostaru

Nova zgrada suda uključivat će:

- četiri potpuno opremljene sudnice i funkcionalnu centraliziranu pisarnicu na prizemlju, pristupačnu strankama,
- kontrolu na ulazu, prostor za sudsku policiju i informacijski pult, pritvorske jedinice,
- prilagođen pristup za osobe sa invaliditetom,
- funkcionalan i velik arhiv u podrumu sa direktnim pristupom pisarnici u prizemlju,
- novi sistem zaštite protiv požara i sigurnosni sistem za sud,
- server-sobu u skladu s trenutnim sigurnosnim zahtjevima i odgovarajuće prostorije za IKT osoblje suda,
- kantu/kafeteriju na prizemlju za osoblje i korisnike suda,
- dovoljan broj kancelarija za sudije na prvom i drugom spratu,
- lift i
- sistem grijanja i hlađenja s geotermalnim izvorom energije.

Izrada projektne dokumentacije

U sklopu dijela Projekta za unapređenje efikasnosti pravosuđa, koji su finansirale Kraljevina Norveška i Švedska, a koji se odnosi na modernizaciju (rekonstrukciju) pravosudnih institucija, rezervirana su sredstva u iznosu od 300.000 eura za izradu tehničke dokumentacije za pravosudne institucije u BiH. Institucije koje će u sklopu Projekta IPA 2012/2013 biti rekonstruirane ili izgrađene odredile su Delegacija Evropske unije i relevantna ministarstva pravde.

Delegacija Evropske unije je, kroz navedeni projekt, osigurala sredstva za izvođenje radova i usluge stručnog nadzora nad izvođenjem radova u ukupnom iznosu od 17 miliona eura, i to²⁰:

- Federacija BiH: 8,668 miliona eura
- Republika Srpska: 6,422 miliona eura
- državni nivo: 1,4 miliona eura
- Brčko distrikt: 510.000 eura

²⁰ VSTV će kroz Projekt za unapređenje efikasnosti pravosuđa, koji finansiraju Kraljevina Norveška i Švedska, izdvojiti sredstva u iznosu od 300.000 eura za izradu tehničke dokumentacije za pravosudne institucije u BiH, kao i za reviziju tehničke dokumentacije, dok će Delegacija Evropske unije kroz IPA 2012/2013 snositi troškove za izvođenje radova i usluge stručnog nadzora nad izvođenjem radova.

VSTV je u dogovoru sa Delegacijom Evropske unije u potpunosti preuzeo sve aktivnosti koje se odnose na izradu projektne dokumentacije, kao i izvođenje radova na rekonstrukciji i dogradnji potkrovne etaže zgrade Osnovnog suda u Prijedoru, čime su stvoreni preduvjeti da se poveća broj sudova u RS-u koji će biti obuhvaćeni rekonstrukcijom iz sredstava IPA 2012/2013. Sredstva za izradu projektne dokumentacije i rekonstrukciju zgrade Osnovnog suda u Prijedoru osigurana su kroz Projekt za unapređenje efikasnosti pravosuđa, koji su finansirale Vlada Kraljevine Norveške i Švedska agencija za međunarodni razvoj (SIDA), a koji implementira VSTV.

U toku 2013. godine VSTV je pokrenuo aktivnosti za izradu projektne dokumentacije za izgradnju zgrade Kantonalnog tužilaštva u Zenici, za rekonstrukciju i izgradnju pravosudnih institucija u Tuzli i za izgradnju nove zgrade Kantonalnog suda u Bihaću. Za sve ostale lokacije koje odrede Delegacija Evropske unije i relevantna ministarstva pravde, VSTV će u 2014. godini pokrenuti postupke nabavke za izradu projektne dokumentacije, čime će biti stvoreni preduvjeti za implementaciju mjere 1 IPA 2012/2013 za izgradnju, odnosno rekonstrukciju ovih objekata.

1.1.4. Izvještavanje o radu sudova i tužilaštava

U skladu sa članom 20, tačka 3, Zakona o VSTV-u, VSTV objavljuje zbirne podatke o radu sudova i tužilaštava u prilogima svog godišnjeg izvještaja i na taj način daje uvid u stanje u sudovima i tužilaštvima. Podaci o radu pojedinačnih sudova i tužilaštava dostupni su na Pravosudnom web portalu www.pravosudje.ba. VSTV je u 2013. godini prikupio i obradio statističke podatke o radu sudova i tužilaštava iz prethodne godine. Podaci se uglavnom preuzimaju iz baze podataka CMS-a i TCMS-a, a samo se manji dio podataka prikuplja od sudova i tužilaštava.

Kada je riječ o sudovima, obrađuje se obiman skup podataka, koji, između ostalog, uključuje podatke o protoku svih vrsta sudskih predmeta, starosnoj strukturi neriješenih predmeta, kvalitetu rada sudova, vrstama sudskih odluka i nastupanju zastare u krivičnim i prekršajnim predmetima.

Kada su u pitanju tužilaštva, obrađuju se podaci o krivičnim prijavama, istragama, podignutim optužnicama, sporazumima o priznanju krivice, procesuiranju maloljetnika, radu na ostalim predmetima (Kta i Ktn predmeti) i predmetima tužilaštava u kojima je nastupila zastara krivičnog gonjenja do podizanja optužnice, te podaci o procesuiranju svih vrsta kriminala kroz sve faze krivičnog postupka, o starosnoj strukturi neriješenih predmeta, kvalitetu rada tužilaštava i strukturi kriminaliteta.

U 2013. godini VSTV je nastavio s praksom pripremanja polugodišnjeg izvještaja o radu sudova i tužilaštava. U tu su svrhu pripremljeni izvještaji o radu sudova i tužilaštava potrebni za praćenje realizacije politika i ciljeva VSTV-a.

Pored navedenih redovnih aktivnosti izvještavanja, VSTV priprema specifične izvještaje o radu sudova i tužilaštava u skladu sa svojim internim potrebama, zahtjevima drugih institucija BiH i međunarodnih institucija poput Evropske komisije, Vijeća Evrope i agencija Ujedinjenih naroda.

1.1.5. Pilot-primjena Pravilnika o vremenskim okvirima za postupanje po predmetima za sudove i tužilaštva u BiH

VSTV kontinuirano kreira mehanizme koji trebaju osigurati da sudovi i tužilaštva uzimaju predmete u rad prema redoslijedu njihovog zaprimanja u pravosudnim institucijama i da ih rješavaju u razumnom roku. Tako je VSTV u novembru 2012. godine usvojio Pravilnik o vremenskim rokovima za postupanje po predmetima u sudovima i tužilaštvima u BiH (dalje u tekstu: Pravilnik).

Pravilnik je pripremljen na osnovu preporuka Evropske komisije za efikasnost pravosuđa (CEPEJ), koje su date u dokumentu „Smjernice SATURN-a za praćenje trajanja sudskih postupaka”. Pravilnikom je propisano da će se u sudovima i tužilaštvima predmeti rješavati u

optimalnim i predvidivim rokovima. Optimalni rokovi za postupanje u predmetima određeni su Pravilnikom i predstavljaju standardni vremenski okvir za zakonito i efikasno rješavanje predmeta u sudovima, odnosno u tužilaštvima. Predvidivi rok je realni vremenski okvir u kojem se može očekivati okončanje postupka u konkretnom predmetu, računajući od trenutka prijema inicijalnog akta u sudu, odnosno u tužilaštvu. Optimalni rokovi u pravilu su kraći od predvidivih rokova, a cilj donošenja Pravilnika je da se predvidivi rokovi kontinuirano skraćuju i približavaju optimalnim rokovima. Parametri za izračunavanje predvidivog roka određeni su Pravilnikom (broj neriješenih predmeta određene vrste, optimalni rokovi za rješavanje te vrste predmeta, orijentacijska norma za rješavanje predmeta i broj sudija, odnosno tužilaca koji će raditi na rješavanju određene vrste predmeta). Svaki će sud i tužilaštvo na osnovu ovih parametara izračunati predvidive rokove za rješavanje pojedine vrste predmeta. Sud će stranci pri predaji tužbe, ili na zahtjev, izdati pismeno obavještenje o predvidivom roku za rješavanje odnosno vrste predmeta sa napomenom da se u tom roku može očekivati rješavanje konkretnog predmeta. Tužilaštvo će također podnosiocu prijave ili oštećenom, na zahtjev, izdati pismeno obavještenje o predvidivom roku. Sudovi i tužilaštva definirat će predvidive rokove u svojim odlukama o predvidivim rokovima, koje su dužni donijeti jednom godišnje na početku kalendarske godine. Ove će odluke biti objavljene na zvaničnim internetskim stranicama sudova i tužilaštava.

Kako bi se u potpunosti ispitali svi aspekti primjene Pravilnika u sudovima i tužilaštvima, VSTV je krajem 2012. godine donio odluku o pilot-primjeni Pravilnika u Općinskom sudu u Zenici, Kantonalnom sudu u Zenici i Kantonalnom tužilaštvu Zeničko-dobojskog kantona u periodu od 1. 2. do 30. 6. 2013. godine.

Uzimajući u obzir rezultate pilot-primjene Pravilnika, VSTV je u decembru 2013. godine usvojio izmjene Pravilnika, s tim da su prethodno načinjene potrebne izmjene u sistemu za automatsko upravljanje predmetima u sudovima i tužilaštvima (CMS/TCMS)²¹. Cijeneći da su ispunjeni tehnički preduvjeti za početak primjene Pravilnika u svim sudovima i tužilaštvima u BiH, VSTV je donio odluku o početku primjene Pravilnika u svim sudovima i tužilaštvima u BiH od 1. 1. 2014. godine. Sudovi i tužilaštva će početkom 2014. godine izraditi odluke o predvidivim rokovima i nakon provođenja dodatnih tehničkih priprema započeti od 1. 7. 2014. godine izdavanje pismenih informacija o dužini predvidivih rokova.

Odjel za IKT je na osnovu regulativnog okvira razvio modul za utvrđivanje i praćenje predvidivih vremenskih rokova u okviru sistema za automatsko upravljanje predmetima u sudovima i tužilaštvima (CMS/TCMS). Modul, između ostalog, omogućava:

- automatsku izradu Odluke o predvidivim vremenskim rokovima, pri čemu se u obzir uzimaju svi gore navedeni parametri;
- automatsko kreiranje informacije o utvrđenom vremenskom roku za stranke u predmetu – informacija o vremenu u kojem stranka može očekivati da predmet bude riješen;
- praćenje toka predmeta po fazama odvijanja, uz prepoznavanje faza u kojima dolazi do kašnjenja u rješavanju predmeta;
- praćenje poštivanja utvrđenih vremenskih okvira za svaki predmet pojedinačno na nivou suda/tužilaštva ili pojedinog sudije/tužioca;
- upoređivanje rokova rješavanja predmeta u različitim sudovima/tužilaštvima u BiH.

Implementacija Pravilnika o vremenskim okvirima za postupanje po predmetima u sudovima i tužilaštvima u BiH obuhvatila je testiranje funkcionalnosti CMS-a/TCMS-a u tri pravosudne institucije u Zeničko-dobojskom kantonu²², izmjene pravnog okvira za primjenu predvidivih vremenskih rokova, edukaciju za korištenje funkcionalnosti CMS-a/TCMS-a za rukovodioce sudova i tužilaštava, te sam početak primjene ove funkcionalnosti u pravosuđu.

Njegovom implementacijom stvoreni su preduvjeti za kvalitetnije praćenje toka sudskih i tužilačkih predmeta i prepoznavanje uzroka koji utječu na produžavanje vremena rješavanja

²¹ „Službeni glasnik BiH”, broj 101/13.

²² Kantonalni sud u Zenici, Općinski sud u Zenici i Kantonalno tužilaštvo Zeničko-dobojskog kantona

predmeta. Na ovaj će način sudovi i tužilaštva imati mogućnost svakodnevne analize i preduzimanja mjera za otklanjanje uzroka koji utječu na produžavanje trajanja toka postupka.

Odluka o predvidivim rokovima

* Parametri sa kojima je pokrenut izvještaj	
Sud	OPĆINSKI SUD U ZENICI
Odluka o rokovima	ODLUKA O PREDVIDIVIM ROKOVIMA MART 2013

OPĆINSKI SUD U ZENICI

Odluka o predvidivim rokovima mart 2013

Vrsta predmeta	Broj nerj predmeta	Optimalni rok	Broj sudija/str saradnika	Orijentacijska norma	Vrijeme za zaostale predmete	Predvidivi rok
I Parnični postupak						
Mal predmeti	5332	180	7,2	374	723	903
Radni sporovi	499	180	2,44	198	377	557
Bračni sporovi po tužbi	87	220	0,404	198	397	617
Bračni sporovi po prijedlogu	12	75	0,1	198	221	296
Izdržavanje	37	180	0,145	198	470	650
Obligaciono pravni sporovi - naknade štete	222	240	0,842	198	486	726
Obligaciono pravni sporovi - ugovorni odnosi	323	210	1,097	198	543	753
Smetanje posjeda	13	210	0,2	198	120	330
Stvarno pravni sporovi	187	210	0,563	198	612	822

Slika 8: Primjer Odluke o predvidivim rokovima

1.1.6. Pravilnik o unutrašnjem sudskom poslovanju

Nakon što je 2012. godine usvojen Pravilnik o unutrašnjem sudskom poslovanju (u nastavku: Pravilnik), kojim se uređuje organizacija i način unutrašnjeg poslovanja redovnih sudova u Federaciji BiH i Brčko distriktu BiH, VSTV je u toku 2013. godine dao prethodnu saglasnost na Prijedlog Pravilnika o unutrašnjem sudskom poslovanju za sudove u RS-u, koji je, u skladu sa članom 55. Zakona o sudovima RS²³, dostavilo Ministarstvo pravde Republike Srpske. S tim u vezi, bitno je naglasiti da je osigurana uniformnost normativnog okvira za postupanje u oblasti unutrašnjeg sudskog poslovanja u svim redovnim sudovima u BiH.

U toku postupka davanja prethodne saglasnosti na Pravilnik, prihvaćena je inicijativa Ministarstva pravde RS da se proširi krug korisnika pravosudnog informacijskog sistema na način da se omogući i nadležnim ministarstvima pravde pravo pristupa statističkim izvještajima o radu sudova u sistemu za upravljanje predmetima u sudovima (CMS). S obzirom na to, VSTV je pokrenuo konsultacije sa Ministarstvom pravde Federacije BiH, te Pravosudnom komisijom Brčko distrikta BiH, sa ciljem da se osigura dopuna odredbi Pravilnika o unutrašnjem sudskom poslovanju, koji je VSTV usvojio u 2012. godini, i to za redovne sudove u Federaciji BiH i Brčko distriktu BiH, radi omogućavanja korištenja statističkih izvještaja o radu sudova za sva ministarstva pravde u Federaciji BiH i Pravosudnu komisiju Brčko distrikta BiH.

²³ „Službeni glasnik Republike Srpske”, broj 37/12.

1.1.7. Komisija Vijeća Evrope za efikasnost pravosuđa (CEPEJ)

CEPEJ je tijelo Vijeća Evrope koje je osnovano 2002. godine sa zadatkom da predloži konkretna rješenja koja će biti primjenjiva za države članice Vijeća Evrope, u cilju djelotvornije primjene postojećih instrumenata Vijeća Evrope koji se odnose na organizaciju pravosuđa a kojima će se osigurati da se prilikom donošenja javnih politika djelovanja u obzir uzmu i potrebe korisnika sistema pravosuđa, te pomoći da se smanji zagušenost Evropskog suda za ljudska prava na način da se državama, prije upućivanja zahtjeva Sudu, ponude djelotvorna rješenja i da se spriječe kršenja člana 6. Evropske konvencije o ljudskim pravima.

Redovna izrada izvještaja o evropskim pravosudnim sistemima jedna je od najvažnijih aktivnosti CEPEJ-a. VSTV je u toku 2013. godine, na osnovu zahtjeva CEPEJ-a upućenog relevantnim tijelima svih država članica Vijeća Evrope, pripremio odgovore na pitanja iz Upitnika CEPEJ-a, na osnovu kojih će to tijelo u toku 2014. godine izraditi 5. izvještaj o evropskim pravosudnim sistemima – izdanje za 2014. godinu, na osnovu podataka o radu pravosudnih sistema u 2012. godini. U okviru ove aktivnosti od država članica se traži da pripreme odgovore na Upitnik, koji sadrži nešto više od 200 pitanja o funkcioniranju pravosudnog sistema. Najvažnija područja koja su obuhvaćena pitanjima iz Upitnika su: kadrovi u pravosuđu (broj, status i edukacija sudija, tužilaca i pomoćnog osoblja u sudovima i tužilaštvima), statistički podaci o radu sudova i tužilaštava, budžetska sredstva koja se izdvajaju za rad pravosudnih institucija i pružanje besplatne pravne pomoći, broj predmeta u kojima je pružena besplatna pravna pomoć, odnos prema korisnicima usluga sudova, advokatura, notarijat, vještaci i tumači. Izvještaj o evropskim pravosudnim sistemima objavljuje se svake dvije godine. Svi do sada objavljeni izvještaji o evropskim pravosudnim sistemima dostupni su na zvaničnoj web stranici CEPEJ-a www.coe.int.

Nadalje, na osnovu istraživanja rezultata pravosudnih sistema u državama članicama Vijeća Evrope i analize najboljih praksi, CEPEJ izrađuje smjernice i mišljenja na osnovu kojih institucije država članica Vijeća Evrope mogu preduzimati mjere za unapređenje organizacije, efikasnosti i kvaliteta rada pravosudnog sistema.

Pod pokroviteljstvom Vijeća Evrope i Evropske komisije, u svim državama članicama Vijeća Evrope svake godine obilježava se Evropski dan civilne pravde. Centralna manifestacija obilježavanja Evropskog dana civilne pravde u BiH održana je 31. 10. 2013. godine u Kantonalnom sudu u Mostaru i Općinskom sudu u Mostaru, u organizaciji ovog suda i VSTV-a. U okviru ove manifestacije u sudovima je organiziran Dan otvorenih vrata i okrugli sto na temu „Sudska nagodba kao alternativni način rješavanja sporova“. Pored toga, Kantonalni sud u Novom Travniku, koji već više godina učestvuje u aktivnostima Evropske mreže pilot-sudova CEPEJ-a, obilježio je Evropski dan civilne pravde.

1.1.8. Mjere za povećanje efikasnosti u tužilaštvima u BiH

VSTV je u izvještajnom periodu preduzeo značajne mjere u pravcu ostvarivanja rezultata i ciljeva djelovanja tužilaca. S jedne strane, stvarani su temelji za efikasniji rad tužilaca u budućnosti, ali su preduzimane i kratkoročne aktivnosti radi ostvarivanja očekivanih rezultata.

Jedan od najvažnijih rezultata VSTV-a postignutih u izvještajnom periodu na polju unapređenja efikasnosti u tužilaštvima u BiH jest izrada i stavljanje u primjenu Pravilnika o orijentacijskim mjerilima za rad tužilaca u BiH, čija je svrha praćenje i vrednovanje rada i rezultata rada tužilaca, a koji se počeo primjenjivati od 1. 1. 2013. godine. Navedenim Pravilnikom propisana je godišnja norma tužilaca, tj. određeno je koliki je broj određene vrste predmeta potrebno da tužioci urade u toku jedne kalendarske godine kako bi ostvarili tužilačku normu. Pored toga, praćenje rada tužilaca omogućeno je kroz sistem za automatsko upravljanje predmetima u tužilaštvima (TCMS). Na ovaj način, prvi put se uvelo mjerenje rada i ujednačavanje radnog učinka svih tužilaca, šefova odjela i odsjeka, zamjenika glavnih tužilaca i glavnih tužilaca u BiH. Primjenom ovog Pravilnika osigurana je primjena jednakih pravila u praćenju, vrednovanju i kontroli rada tužilaca, što za rezultat treba imati povećanje efikasnosti tužilaštava i smanjenje broja starih predmeta. Radi lakše

primjene navedenog Pravilnika, izrađeno je i usvojeno Uputstvo za primjenu Pravilnika o orijentacijskim mjerilima za rad tužilaca.

Nakon šestomjesečne testne primjene Pravilnika i izvršene analize o procentu ostvarenja norme, kao i efektima primjene Pravilnika na povećanje efikasnosti rada tužilaca, VSTV je usvojilo Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o orijentacijskim mjerilima za rad tužilaca u BiH, kojim je izvršeno povećanje norme za pojedine vrste predmeta u tužilaštvima, koje je u primjeni od 1. 1. 2014. godine.

U okviru VSTV-a formirano je Strateško tijelo tužilaca članova VSTV-a, koje se bavi strateški važnim pitanjima za tužilački sistem. Strateško tijelo razmatra sva bitna pitanja i analizira podatke u vezi sa trenutnom situacijom u tužilaštvima, s posebnim akcentom na stanje u pogledu broja starih predmeta, uzroka neažurnosti i predlaganja mjera i aktivnosti za otklanjanje identificiranih problema u ovom segmentu u svim tužilaštvima u BiH. Formiranjem Strateškog tijela tužilaca članova VSTV-a nastoji se osigurati strukturni mehanizam putem kojeg će se podići i promovirati autoritativni i kolektivni glas tužilaca u VSTV-u, kao i među vanjskim partnerima i donosiocima strateških odluka u BiH, koji će zagovarati usaglašene stavove o strateškim pitanjima vezanim za tužilački sistem.

Kao jedan od važnijih rezultata VSTV-a na polju unapređenja međusobne saradnje tužilaca i ovlaštenih službenih osoba (u nastavku: OSO), bitno je istaknuti izradu i početak primjene Uputstva o postupanju i saradnji OSO i tužilaca u provođenju radnji dokazivanja u toku istrage (u nastavku: Uputstvo), koje su u primjenu stavili svi glavni tužioci i rukovodioci policijskih agencija u BiH. Osnovni cilj Uputstva je otklanjanje uočenih nedostataka, te preciziranje i jasnije definiranje prava i obaveza, kao i načina postupanja ovlaštenih službenih osoba i tužilaca prilikom saradnje u preduzimanju istražnih radnji koje nisu eksplicitno propisane Zakonom o krivičnom postupku. Očekuje se da će primjena Uputstva doprinijeti većem stepenu usklađenosti i jednoobraznosti u postupanju policije i tužilaca u identičnim ili sličnim situacijama, na prostoru cijele BiH, i na taj način doprinijeti povećanju efikasnosti u provođenju krivičnih istraga. Pored ovoga, potpisivanjem protokolâ o saradnji tužilaštava i policije na području Tuzlanskog, Posavskog, Zapadnohercegovačkog, Hercegovačko-neretvanskog, Bosanskopodrinjskog i Zeničko-dobojskog kantona, VSTV je kroz projekt "Podrška pravosuđu Bosne i Hercegovine – Jačanje tužilačkih kapaciteta u sistemu krivičnog pravosuđa" inicirao formiranje posebnih foruma za operativnu saradnju kao stalnih tijela sačinjenih od glavnih tužilaca i policijskih komesara, te njihovih zamjenika, što predstavlja dodatni mehanizam stalne koordinacije.

Nakon što su izvršene analize relevantnih zakona i razmotrene mogućnosti njihove izmjene, dati su prijedlozi izmjena i dopuna zakonâ o krivičnom postupku na svim nivoima sa ciljem da se omogući zakonski okvir za efikasnije vođenje istrage. Prijedlog izmjena prvenstveno se tiče načina postupanja tužilaca i podjele uloge tužilaca i ovlaštenih službenih osoba u postupku vođenja istraga, te unapređenja nekih instituta krivičnog procesnog prava, za koja se u dosadašnjoj primjeni ZKP-a pokazalo da zahtijevaju doradu. VSTV je kao posmatrač uključen u rad određenih komisija koje rade na izmjenama i dopunama navedenih zakona.

VSTV je kroz projekt "Podrška pravosuđu Bosne i Hercegovine – Jačanje tužilačkih kapaciteta u sistemu krivičnog pravosuđa" uveo novu praksu strateškog planiranja u više od 50% tužilaštava, što predstavlja novi pristup institucionalizacije planiranja. Kroz ovaj proces ojačani su kapaciteti rukovodstva tužilaštava. Trogodišnji strateški planovi koje su izradila i usvojila pojedinačna tužilaštva, vertikalno su usklađeni sa ostalim važećim strategijama u državi, a prioritetnim su postavili poboljšanje rada i učinka.

Svih 20 tužilaštva u BiH, kao i policijske agencije u BiH, unaprijeđene su u smislu opremanja i infrastrukture, čime su stvoreni bolji preduvjeti za rad 314 tužilaca u BiH sa ciljem unapređenja efikasnosti istrage i povećanja broja riješenih premeta.

1.1.9. Mjere za povećanje efikasnosti kroz edukaciju

Unapređenju efikasnosti pravosuđa značajno doprinosi i edukacija sudija i tužilaca, bilo u vidu formalne obuke u organizaciji entitetskih centara za edukaciju sudija i tužilaca i Pravosudne komisije Brčko distrikta BiH bilo putem samostalnog učenja. U 2013. godini, VSTV je nastavio provoditi niz aktivnosti koje se odnose na oba vida edukacije.

S jedne strane, VSTV je u skladu sa zakonskim nadležnostima vršio nadzornu i savjetodavnu ulogu u procesu formalne obuke sudija i tužilaca. Također, na operativnom nivou, učestvovao je u provođenju niza aktivnosti predviđenih srednjoročnom Strategijom za početnu obuku i stručno usavršavanje 2012–2015. godine, kao i u realizaciji projekata koji su, u cjelini ili djelimično, posvećeni unapređenju sistema edukacije uposlenih u bosanskohercegovačkom pravosuđu.

S druge strane, VSTV je nastavio kreirati preduvjete za samostalnu edukaciju i kvalitetno pravno istraživanje unapređenjem sadržaja web stranice Centra za sudsku dokumentaciju (www.pravosudje.ba/csd). Putem ove stranice redovno su pružane informacije o sudskoj praksi sudova u BiH te Evropskog suda za ljudska prava, o novousvojenim zakonima i drugim relevantnim pitanjima. Pored navedenog, VSTV je otpočeo aktivnosti na uspostavljanju okvira za ujednačavanje sudske prakse u BiH intenziviranjem dijaloga i razmjene znanja među najvišim sudskim instancama.

Prema Evropskoj komisiji za efikasnost pravosuđa (CEPEJ), edukacija sudija i tužilaca, kao i jednostavna dostupnost pravnih materijala, predstavljaju indikatore kvaliteta rada pravosuđa. Aktivnosti koje su preduzete u 2013. godini u pogledu ovih pitanja detaljnije su predstavljene u poglavlju Godišnjeg izvještaja o kvalitetu.

1.2. KVALITET

Prepoznajući problem nejednačenog postupanja sudova u istim ili sličnim situacijama, VSTV je u 2013. godini, u skladu sa preporukama Evropske komisije, radio na uspostavljanju institucionalnog okvira za redovne konsultacije između sudova najviših instanci²⁴ u BiH, i to formiranjem stručnog konsultativnog tijela. Na ovaj način vršit će se ujednačavanje sudske prakse iz krivične, građanske i upravne oblasti, čime će se premostiti nepostojanje vrhovnog suda na nivou BiH.

VSTV već duži niz godina nastoji osigurati pravosudnoj zajednici i široj javnosti relevantne pravne materijale i informacije, a prije svega izabrane odluke domaćih sudova, slijedeći standard Evropske komisije za efikasnost pravosuđa (CEPEJ). Njime se naglašava potreba da svaki pravosudni sistem razvija politiku koja promovira razmjenu znanja između sudija, tužilaca i drugih osoba. Jednostavna dostupnost izvora pravnog znanja, prema CEPEJ-u, jedan je od indikatora kvaliteta rada sudova i pravosuđa u cjelini.

U prethodnom poglavlju istaknuta je važnost edukacije sudija i tužilaca, koja, prema brojnim međunarodnim dokumentima, predstavlja važan element zaštite nezavisnosti, kvaliteta i efikasnosti pravosuđa. U tom smislu, VSTV je aktivno uključen u sva pitanja edukacije sudija i tužilaca u BiH, a u protekloj je godini intenzivirao aktivnosti iz svoje nadležnosti u ovoj oblasti.

1.2.1. Uspostavljanje panela za ujednačavanje sudske prakse u BiH

Više puta u toku Strukturiranog dijaloga Evropske komisije sa BiH o poštivanju principa jednakosti građana pred zakonom naglašavana je potreba da se uspostavi institucionalni format za redovne konsultacije između najviših sudskih instanci u BiH pod pokroviteljstvom VSTV-a. Ovakve konsultacije, prema mišljenju Venecijanske komisije o pravnoj sigurnosti i nezavisnosti pravosuđa u BiH,²⁵ potrebno je uspostaviti u svim oblastima prava.

S tim u vezi, VSTV je u posljednjem kvartalu 2013. godine preduzeo niz aktivnosti radi stvaranja pretpostavki za održavanje sastanaka za ujednačavanje sudske prakse iz građanske, krivične i upravne oblasti, u kojima učestvuju sve sudije Suda BiH, Vrhovnog suda Federacije BiH, Vrhovnog suda Republike Srpske i Apelacijskog suda Brčko distrikta.²⁶ Učesnici svakog pojedinačnog sastanka mijenjati će se u zavisnosti od oblasti i konkretnih tema o kojima će se raspravljati. U nastojanju da se neka pitanja razmotre i sa teoretskog aspekta, na sastanke se mogu pozvati i predstavnici akademske zajednice.

Tokom decembra 2013. godine izvršene su detaljne pripreme za održavanje prvih sastanaka iz svih oblasti. Najveći izazov u organizaciji predstavljao je odabir tema koje su relevantne za sve četiri jurisdikcije, a teme su odabrane na prijedlog navedenih sudova. Održavanje sastanaka podržava Vijeće Evrope u sklopu projekta „Jačanje kapaciteta pravosuđa Bosne i Hercegovine za primjenu Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava”, dok će se zaključci sa sastanaka prezentirati pravosudnoj zajednici i javnosti putem web stranice Centra za sudsku dokumentaciju i na drugi pogodan način.

Sastanci za ujednačavanje sudske prakse predviđeni su pravilnicima o unutrašnjem sudskom poslovanju, a održavani su povremeno, uglavnom radi ujednačavanja sudske prakse u građanskoj oblasti. Preuzimanjem koordinatorske uloge u ovom procesu, VSTV nastoji intenzivirati profesionalni dijalog kako bi sudovi najviših instanci vršili ujednačavanje sudske prakse u situacijama gdje je pravni okvir isti ili sličan, te zauzimali stavove koji će u konačnici rezultirati jednakošću građana pred zakonom i većim povjerenjem javnosti u rad pravosuđa.

²⁴ Preporuka sa šestog sastanka Strukturiranog dijaloga održanog u Banjoj Luci 11. i 12. 11. 2013. godine.

²⁵ Mišljenje br. 648/2011, usvojeno 16. 6. 2012. godine.

²⁶ U skladu sa preporukom Strukturiranog dijaloga predviđeno je da se u rad panela adekvatno uključe i sudije Višeg suda BiH, nakon što se on osnuje.

1.2.2. Unapređenje funkcionalnosti i sadržaja informacijskog sistema Centra za sudsku dokumentaciju²⁷

Vrlo značajna inicijativa u okviru reformskih procesa predvođenih VSTV-om usmjerena je na dostupnost i bolju razmjenu znanja i informacija unutar stručne zajednice. Radi ostvarenja tog cilja, VSTV je u maju 2008. godine, uz finansijsku i tehničku podršku Španije, formirao Centar za sudsku dokumentaciju VSTV-a (dalje u tekstu: CSD). Posredstvom web stranice www.pravosudje.ba/csd sudije, tužioc, stručni saradnici i advokati u BiH imaju na raspolaganju bazu sudskih odluka. Pretraga baze može se vršiti po pravnim oblastima, ključnim riječima i drugim parametrima i redovno se prilagođava potrebama korisnika. Nakon što sudovi najviše instance (partnerski sudovi) izvrše odabir karakterističnih odluka, vrši se ažuriranje baze uz njihovo povezivanje sa nižestepenim odlukama, po čemu je ova baza jedinstvena u regiji i šire. Putem baze ubrzava se pronalazak odluka i omogućava pravna analiza činjeničnog stanja, kao i argumentacija korištena prilikom donošenja određene odluke. VSTV i na ovaj način doprinosi povećanju usklađenosti sudske prakse u BiH.

U 2013. godini značajno su povećane posjete web stranici CSD-a, što je istaknuto i u Izvještaju Evropske komisije o napretku BiH za 2013. godinu. Tako je zabilježeno povećanje pregleda sadržaja web stranice u odnosu na prethodnu godinu za 32,17%, sa ukupno 212.439 posjeta. Povećanje je zabilježeno i kada su pitanju korisnici baze sudskih odluka, pa je u odnosu na 2012. godinu, kada je registrirano 499 korisnika sa 5.161 posjetom, u 2013. godini broj korisnika porastao na 666 (za 33,47% više u odnosu na prošlu godinu), sa 9.629 posjeta (za 86,57% više u odnosu na prošlu godinu). Posjete su zabilježene iz 73 države. Pored BiH, najviše je posjeta zabilježeno iz zemalja regije, te SR Njemačke i Sjedinjenih Američkih Država.

Na stranici je dostupno oko 1.300 pravnih informacija sa preko 2.300 pratećih dokumenata. Najposjećeniji sadržaj bila je baza sudskih odluka, koja zaključno sa 31. 12. 2013. godine sadrži 10.084 odluke. Pored baze, korisnicima su bili najinteresantniji sljedeći sadržaji: bilteni sudske prakse Vrhovnog suda FBiH, pravna shvatanja najviših sudskih instanci, praksa Ustavnog suda BiH, te zakoni BiH. Pored navedenih, dostupni su i zakoni sa entitetskih nivoa i Brčko distrikta, modeli sudskih i tužilačkih akata, informacije o odlukama Evropskog suda za ljudska prava u predmetima protiv BiH, edukativni materijali, stručni radovi i razne publikacije, aktuelnosti iz pravosuđa, te linkovi za daljnje izučavanje sudske prakse domaćih i međunarodnih sudova.

Ažuriranje sistema zavisi od dostupnosti relevantnih materijala, a prije svega od dinamike dostave odluka od strane partnerskih sudova. U 2013. godini, sudovi su dostavili 1.318 sudskih odluka za unos, a najveći priliv zabilježen je u periodu od marta do juna, u toku kojeg su bila osigurana dodatna sredstva za njihovu anonimizaciju²⁸ (FIIAPP grant). U odnosu na prethodnu godinu, sudije su intenzivnije radile na indeksaciji odluka, odnosno na identifikaciji pravnih instituta o kojima je raspravljano u odluci i zbog kojih je odluka izabrana za objavljivanje. Saradnja sa partnerskim sudovima zabilježena je i u pogledu dostave biltena sudske prakse i pravnih shvatanja, organizacije panela za ujednačavanje sudske prakse te rada Radne grupe za izradu okvirnih smjernica za objavljivanje sudskih i tužilačkih odluka na internetu. O saradnji u posljednja dva segmenta više je objašnjeno u poglavlju „Odgovornost” i potpoglavlju 1.2.1.

Sa ciljem povećanja broja korisnika i stepena korištenja sistema, nastavljena je promocija web stranice i baze sudskih odluka, praktična obuka za njihovo korištenje, te distribucija promotivnog materijala. U tu svrhu, tokom cijele godine vršene su prezentacije u sklopu seminara i radionica u organizaciji Centra za edukaciju sudija i tužilaca u Federaciji BiH (dalje u tekstu: CESTFBiH). Za razliku od 2012. godine, kada su ciljnu grupu ovakvih obuka predstavljali tužioc i sudije sa krivičnog referata, u 2013. godini CSD se uglavnom fokusirao na seminare iz građanske oblasti i korištenje informacijskih tehnologija u pravosuđu. Ovakve obuke intenzivirat će se u 2014. godini s obzirom na to da je postignuta saglasnost da se prezentacije uvrste u programe rada oba entitetska CEST-a. U manjem obimu organizirane

²⁷ Pod ovim pojmom podrazumijeva se web stranica i baza sudskih odluka CSD-a.

²⁸ FIIAPP grant, vidjeti tabelu 2 na str. 20.

su i individualne prezentacije korisnicima ili grupama korisnika u pojedinim sudovima. Ove prezentacije primarno su korištene kao instrument za promjenu ponašanja i mentaliteta korisnika u odnosu prema sistemu i za eliminiranje predrasuda koje proistječu iz nedovoljnog korištenja informacijskih tehnologija. Na ovaj način korisnicima se direktno približavaju prednosti sistema, kako u pogledu raznovrsnosti informacija koje su im na raspolaganju tako i u pogledu brzine dolaska do tražene informacije. Sve navedene aktivnosti, kao i ranije, pomogle su u identifikaciji potreba korisnika, te mogućih pravaca daljnjeg razvoja sistema.

Od aprila 2013. godine uvedena je praksa mjesečnog obavještanja pravosudne zajednice o novim sadržajima objavljenim na web stranici. Obavještanje se vrši putem elektronskog letka koji se nosiocima pravosudnih funkcija distribuira putem *e-maila*. Informacije se uglavnom odnose na novousvojene zakone, nove sadržaje u bazi sudskih odluka, rad Evropskog suda za ljudska prava i Ustavnog suda BiH, te aktuelnosti iz pravosuđa. Ovakav način komunikacije predstavlja efikasan vid informiranja pravosudne zajednice, te doprinosi popularizaciji sistema.

U toku 2013. godine izvršene su i određene tehničke dorade sistema usmjerene, prije svega, na unapređenje pretraživosti dostupnih sadržaja, te lakše korištenje sistema. Tako je, naprimjer, poboljšana opcija za pretraživanje baze sudskih odluka po principu *google search*. Ukucavanjem bilo kojeg pojma ili kombinacije pojmova po vlastitom izboru, korisniku se daju na uvid sve odluke u kojima se traženi termin spominje, čime je donekle premošten nedostatak napredne indeksacije svih sudskih odluka sadržanih u bazi. Međutim, i dalje je neophodno raditi na standardiziranoj indeksaciji odluka, kojom će se najadekvatnije sortirati sudska praksa, a korisnik uputiti na odluke u kojima je traženi institut primijenjen i obrazložen, a ne samo spomenut. Također, uvedena je opcija za pretraživanje svih sadržaja dostupnih na web stranici CSD-a. Ova je opcija korisna zbog velike količine objavljenih informacija, a naročito je praktična za nove korisnike sistema koji nisu dovoljno upoznati sa strukturom stranice. Pored navedenog, omogućeno je štampanje cijelih odluka, te su izvršene i korekcije u dizajnu web stranice, koje su omogućile veću interaktivnost i vidljivost dostupnih sadržaja.

Primjetan je trend korištenja novih tehnologija za pregled sadržaja objavljenih na web stranici CSD-a. No, web stranica nije u potpunosti prilagođena za korištenje putem mobilnih telefona i tableta, te je potrebno kreirati posebne aplikacije za ove uređaje, s obzirom na to da oni sve više postaju standard. Statistički pokazatelji upućuju na to da bazu sudskih odluka u velikom obimu koristi nova kategorija korisnika, to jest advokata sa sjedištem u BiH, što ukazuje na njenu aktuelnost i za osobe koje nisu nosioci pravosudnih funkcija.

VSTV je tokom 2013. godine u nekoliko navrata razmatrao zahtjeve za pristup bazi sudskih odluka koje su uputila profesionalna udruženja, privredna društva, državne institucije i pojedinci. Zahtjevi su pravdani potrebom zastupanja predmeta pred domaćim i međunarodnim sudovima, samostalnog stručnog usavršavanja, pripreme edukacije sudija i tužilaca, izrade naučno-istraživačkih, seminarskih i magistarskih radova, doktorskih disertacija, općeg informiranja o sudskoj praksi i slično. Nalazeći da su svi zahtjevi opravdani, VSTV je u oktobru 2013. godine donio odluku kojom se omogućava pristup bazi sudskih odluka svim zainteresiranim osobama.²⁹ Prilikom utvrđivanja uvjeta za pristup, uvažena je činjenica da je VSTV u 2012. godini odobrio pristup advokatima uz godišnju naknadu u iznosu od 100 KM, te je zaključeno da se po istom principu odobri pristup i ostalim podnosiocima zahtjeva.

U sklopu projekta Vijeća Evrope „Jačanje kapaciteta pravosuđa Bosne i Hercegovine za primjenu Evropske konvencije o ljudskim pravima” provedena je analiza i procjena informacijskog sistema CSD-a³⁰ sa fokusom na tehničku infrastrukturu i funkcionalne

²⁹ Vijeću ministara BiH upućen je prijedlog odluke o visini naknade sa pratećim obrazloženjem, uz prethodno pribavljeno mišljenje Ureda za zakonodavstvo Vijeća ministara BiH i Ministarstva finansija i trezora BiH. Do kraja godine, odluka Vijeća ministara BiH nije donesena, te se njena realizacija prenosi u narednu godinu.

³⁰ Analizu su sačinili sudija Engin Durnagöl, zamjenik generalnog sekretara Visokog vijeća sudija i tužilaca Turske, i sudija Ali Rıza Çam, zamjenik direktora Odjela za IT pri Ministarstvu pravde Turske.

karakteristike sistema iz perspektive krajnjih korisnika. Izvještaj konstatira da informacijski sistem CSD-a odgovara sličnim sistemima u zemljama Evropske unije, a konstatira se i postojanje brojnih izazova sa kojima se VSTV susreće u održavanju sistema, uz preporuke za njihovo prevazilaženje. Također, date su preporuke za unapređenje sistema sa funkcionalnog i tehničkog aspekta, za čiju će realizaciju biti potrebno osigurati adekvatnu administrativnu, tehničku i finansijsku podršku.

Unapređenje saradnje VSTV-a sa sudovima najviših sudskih instanci jedan je od ključnih aspekata za održavanje kvaliteta i daljnji razvoj sistema. Zbog toga je VSTV u 2013. godini u rad Stalne komisije za CSD uključio sve članove VSTV-a iz partnerskih sudova, te propisao da se u rad ovog tijela po potrebi mogu uključiti i predsjednici odjela ovih sudova. Na taj su način stvoreni preduvjeti za održavanje redovnih sastanaka radi identifikacije problema sa kojima se suočavaju sve institucije uključene u postupak objave sudskih odluka, kao i u predlaganje rješenja.

Pored toga, prepoznata je potreba za formalizacijom rada sudija partnerskih sudova na poslovima izdvajanja i indeksacije odluka za CSD. S tim u vezi, odlučeno je da se ovi poslovi povjere predsjednicima sudskih vijeća, te su u tom pravcu izvršene izmjene i dopune Pravilnika o orijentacijskim mjerilima za rad sudija i stručnih saradnika. Naime, članom 15, stav 3, Pravilnika³¹ propisano je sljedeće: „Predsjednici sudskih vijeća vrhovnih sudova entiteta dužni su ostvariti normu (normativ na osnovnom referatu koji rade) unutar mjesec dana, koja iznosi 50% od norme predviđene Pravilnikom, te raditi na izdvajanju i indeksaciji odluka za Centar za sudsku dokumentaciju.”

1.2.3. Savjetodavna i nadzorna uloga VSTV-a u procesu edukacije sudija, tužilaca, stručnih saradnika i pripravnika u BiH

U procesu edukacije sudija, tužilaca, stručnih saradnika i pripravnika, VSTV provodi različite aktivnosti putem CSD-a kao posebnog odjela Sekretarijata VSTV-a, Stalne komisije za edukaciju VSTV-a, te projekata koji djeluju pod okriljem VSTV-a, dok odluke o pitanjima od naročite važnosti donosi VSTV. Sve aktivnosti provode se u saradnji sa CEST-ovima i PKBD-om kao ustanovama zaduženim za organizaciju i provođenje obuke.

VSTV je u 2013. godini imao aktivnu ulogu u procesu izrade programa početne obuke i stručnog usavršavanja sudija i tužilaca za 2014. godinu. Na osnovu odluka VSTV-a iz oktobra, odnosno decembra 2013. godine, obuka će se u 2014. godini provoditi na principu minimalno 8 dana za novoimenovane sudije i tužioce, odnosno minimalno 3 dana za ostale nosioce pravosudnih funkcija. Donošenju novog pravila prethodila je dugotrajna rasprava između nadležnih institucija koje se bave pitanjima obuke uposlenih u pravosuđu, izjašnjenje upravnih odbora CEST-ova po ovom pitanju, te konsultacije sa pravosudnom zajednicom, koje je preporučio VSTV. Anketiranje nosilaca pravosudnih funkcija i rukovodilaca pravosudnih institucija koje su proveli CEST-ovi pokazalo je da je više od polovine anketiranih za promjenu broja obaveznih dana, zbog čega se VSTV odlučio da broj obaveznih dana obuke uskladi sa radnim iskustvom sudija i tužilaca. Ovdje svakako treba napomenuti da ovakva odluka ne sprečava sudije i tužioce da pohađaju veći broj obuka u dogovoru sa rukovodiocem i u skladu sa potrebama funkcije koju obavljaju. Razmatranje pravila o obaveznom broju dana obuke predviđeno je strateškim ciljem 3.1. Strategije za početnu obuku i stručno usavršavanje 2012–2015. godine. Naime, prilikom izrade Strategije, VSTV je konstatirao da je pravilo o minimumu 4 dana obavezne obuke prevaziđeno, jer je uvedeno još 2003. godine kada je prvi put uvedena obavezna obuka u pravosuđu BiH i kada su provedene ključne zakonske reforme, naročito reforme procesnih zakona. Također je konstatirano da je evidentna potreba da se izvrši izmjena pravila prema radnom iskustvu i potrebama referata na kojima polaznici obuka rade.

Izvještaj je pripremljen na osnovu informacija prikupljenih u toku posjete VSTV-u od 22. do 25. 4. 2013. godine, te dodatnih konsultacija.

³¹ „Službeni glasnik BiH”, broj 2/14.

Odobrenje programa početne obuke i stručnog usavršavanja za 2014. godinu dato je u decembru 2013. godine, uz preporuke koje se uglavnom odnose na unapređenje preglednosti i kvaliteta informacija o obukama, te njihovo prilagođavanje korisnicima obuka. Programe su prethodno usvojili upravni odbori entitetskih centara za edukaciju, a zajedničke obuke koje će se provesti u saradnji sa PKBD-om usaglašene su na sastanku upravnih odbora CEST-ova i predstavnika PKBD-a. Prilikom razmatranja programa, VSTV je konstatirao da su oni rađeni uz do sada najintenzivnije konsultacije sa pravosudnom zajednicom, te uz opsežnu koordinaciju sa međunarodnim i drugim organizacijama koje se bave pružanjem obuke u BiH. Učešćem na većini ovih koordinacijskih sastanaka VSTV je još jednom pokazao interes da se koordinacija obuke vrši u fazi planiranja programa rada za narednu godinu, sa ciljem da se svi projekti na vrijeme informiraju o međusobnim planovima, te da prilagode svoje aktivnosti kako bi se izbjeglo dupliciranje istih ili sličnih obuka. Također, konstatirano je da programi sadrže obuke koje je predložio VSTV, uključujući teme iz oblasti etike, sudske nagodbe, medijacije, menadžerskih vještina, planiranja budžeta pravosudnih institucija i korištenja informacijsko-komunikacijskih tehnologija. Pored navedenih, uvrštena je i obuka o sigurnosti u pravosuđu, te teme koje proizlaze iz različitih projekata koje podržava VSTV, uključujući obuke koje će se provoditi putem učenja na daljinu³².

Važno je istaći da će se u 2014. godini obuka novoimenovanih sudija i tužilaca prvi put odvijati po posebnom programu početne obuke, koji je VSTV usvojio na decembarskoj sjednici, a čije je uspostavljanje predviđeno Zakonom o VSTV-u i Srednjoročnom strategijom za početnu obuku i stručno usavršavanje sudija i tužilaca 2012–2015. godine. Obuka će se odvijati u pravosudnim institucijama, putem CEST-ova i kroz samostalno učenje. Naime, uvodi se obaveza sudova i tužilaštava da novoimenovanom kolegi osiguraju upoznavanje sa radnim procesima, referatom na koji je imenovan, vrstom predmeta, načinom postupanja u konkretnim predmetima kroz direktan rad sa iskusnim kolegama, predsjednikom odjela i rukovodiocem institucije. Također, program predviđa potrebno vrijeme za samostalno učenje putem baze sudskih odluka CSD-a, te drugih dostupnih materijala, dok obuke koje će provoditi CEST-ovi za ovu kategoriju uključuju praktične teme kao što su:

- priprema i vođenje postupka,
- komunikacija u sudnici,
- postupanje sa posebnim kategorijama stranaka/svjedoka,
- upravljanje vremenom i efikasno obavljanje radnih zadataka,
- analiza pravnih dokumenata i ocjena dokaza,
- tehnike izrade presude i tužilačke odluke itd.

Program je osmišljen u okvirima postojećeg sistema obuke uposlenih u pravosuđu u BiH, te će se realizirati uz minimalna dodatna ulaganja. Pri njegovoj izradi, uzeto je u obzir mišljenje Konsultativnog vijeća evropskih sudija (CCJE) br. 4, prema kojem početna obuka treba biti obavezna i prilagođena profesionalnom iskustvu onih koji su izabrani na sudijske pozicije. Prema ovom mišljenju, program se ne smije ograničiti samo na stručne postupke u isključivo pravnim oblastima, već treba obuhvatiti obuku iz etike i uvod u druge oblasti relevantne za sudsku djelatnost. Također, obuka treba biti dovoljno duga da bi se izbjeglo njeno svođenje na čistu formalnost, a pri izradi programa konsultirani su pojedini predstavnici pravosudne zajednice, uključujući članove VSTV-a, predsjednike sudova i glavne tužioce, predstavnike CEST-ova, te sudije i tužioce bez prethodnog iskustva u pravosuđu koji su imenovani u 2012. godini. Analizirani su i programi početne obuke sudija u Francuskoj, Velikoj Britaniji, Austriji i Hrvatskoj.

Početna obuka treba osigurati da novoimenovane sudije i tužioci u što kraćem roku steknu vještine neophodne za kvalitetno i efikasno obavljanje pravosudne funkcije, te što potpunije razumijevanje položaja, prava i obaveza nosilaca pravosudne funkcije i društva u kojem djeluju. Sam program početne obuke u fazi realizacije prilagodit će se individualnim

³² Više informacija o uvođenju metode učenja na daljinu u budućim programima obuke dato je u poglavlju 1.2.4.

potrebama novoimenovanih sudija i tužilaca. Naime, novoimenovane sudije i tužiocima nisu obavezni pohađati sve obuke predviđene programom, već samo one koje odgovaraju potrebama funkcije na koju su imenovani.

Ciljnu grupu ovog programa čine sudije i tužiocima koji se prvi put imenuju na pozicije³³. Imajući na umu da CEST-ovi još od 2008. godine provode početnu obuku za osobe koje se namjeravaju baviti pravosudnom funkcijom (stručni saradnici i savjetnici u sudovima i tužilaštvima), predviđeno je da i oni budu obuhvaćeni novim programom, koji predstavlja nadogradnju u odnosu na postojeći, jer je sveobuhvatniji i fokusira se na razvoj praktičnih vještina. Iako ne spadaju u ciljnu grupu, program može biti pogodan i za sudije i tužiocima koji mijenjaju referat, odnosno prelaze iz suda u tužilaštvo i obratno.

VSTV je u 2013. godini bio uključen i u realizaciju pojedinih obuka, uključujući početnu i naprednu obuku za rad u CMS-u/TCMS-u, korištenje web stranice i baze sudskih odluka CSD-a, te obuke koje su provodili projekti pod pokroviteljstvom VSTV-a, a o kojima će više biti riječi u potpoglavlju 1.2.5.

Paralelno sa učešćem VSTV-a u realizaciji konkretnih obuka, redovno su razmatrane informacije o realizaciji edukativnih aktivnosti iz programa obuke za 2013. godinu. Periodično su razmatrani trendovi u edukaciji putem sastanaka Stalne komisije za edukaciju VSTV-a sa predstavnicima CEST-ova i PKBD-a, što omogućava da se izazovi u procesu obuke blagovremeno dostave VSTV-u na razmatranje i primjerenu reakciju u skladu sa njegovim nadležnostima. Tako je VSTV analizirao izvještaje o radu CEST-ova i PKBD-a u segmentu koji se odnosi na provođenje programa početne obuke i stručnog usavršavanja sudija i tužilaca za 2012. godinu i odobrio ih je u maju 2013. godine. Nadalje, VSTV je u prošloj godini odobrio izbor i imenovanje novih članova upravnih odbora CEST-a Federacije BiH i CEST-a Republike Srpske budući da je mandat bivših članova prestao u martu 2013. godine.

1.2.4. Uvođenje sistema za učenje na daljinu i doprinos VSTV-a realizaciji Strategije za početnu obuku i stručno usavršavanje sudija i tužilaca 2012–2015. godine

U pogledu realizacije Strategije, VSTV je posebnu pažnju posvetio utvrđivanju pravila o minimumu obavezne obuke za sudije i tužiocima, te utvrđivanju programa početne obuke za novoimenovane sudije i tužiocima, o čemu je bilo više govora u prethodnom potpoglavlju. Pored toga, fokus je stavljen na uvođenje učenja na daljinu. Ova metoda omogućit će nosiocima pravosudnih funkcija da se educiraju na radnom mjestu, to jest putem računara na kojima rade i modula prilagođenih za ovu vrstu obuke, uz tehničku podršku CEST-ova i IT službenika u pravosudnim institucijama. Očekuje se da će se na ovaj način znatno smanjiti odsustvovanje nosilaca pravosudnih funkcija sa redovnih poslova radi učešća na obukama, kao i troškovi putovanja.

Uspostavljanje softverskog rješenja za učenje na daljinu, te stvaranje preduvjeta za njegovu upotrebu u CEST-ovima izvršeno je u sklopu projektne aktivnosti IPA 2010 – „Implementacija sistema za učenje na daljinu”. Sistem je razvijen na osnovu tehničke specifikacije softverskog rješenja za učenje na daljinu, koju je sačinio VSTV, a čije su funkcionalnosti usaglašene sa CEST-ovima i PKBD-om³⁴. Za potrebe instalacije sistema izvršena je nabavka dva nova servera, koji su raspoređeni u prostorije CEST-ova, koji će kao vlasnici sistema za učenje na daljinu, a na osnovu znanja stečenog tokom projekta, moći sami održavati i razvijati uspostavljeni sistem. Sistem će putem pravosudne mreže širokog područja i interneta biti dostupan svim zaposlenim u pravosuđu³⁵. Učenje na daljinu provodit će se već u sklopu programa početne obuke i stručnog usavršavanja za 2014. godinu.

³³ Član 17, tačka 9, „određuje početnu obuku za osobe koje su izabrane za sudije ili tužiocima i nadzire ostvarivanje takve obuke”.

³⁴ Tendersku proceduru za izradu softverskog rješenja za uspostavu modula za učenje na daljinu provela je Delegacija Evropske unije, a na osnovu tendera angažirana je firma iz Bugarske, Lirex BG.

³⁵ Svi sudovi, tužilaštva i centri za edukaciju sudija i tužilaca dio su jedinstvene mreže širokog pojasa, što predstavlja adekvatnu infrastrukturu za uvođenje ovog vida učenja.

Tokom projekta održana je obuka za tri vrste korisnika sistema, a to su: zaposleni u CEST-ovima, odabrani edukatori, te IT službenici svih pravosudnih institucija. Obuka zaposlenih u CEST-ovima provedena je radi stjecanja osnovnih znanja o administraciji i korištenju sistema, dok se obuka edukatora fokusirala na stjecanje znanja o prednostima ovog vida učenja, kao i na način pripreme materijala prilagođenog formatu za učenje na daljinu. Nadalje, IT službenici će stečena osnovna znanja o korištenju sistema dalje prenositi na buduće polaznike edukacija u institucijama iz kojih dolaze.

Poseban izazov u realizaciji projektne aktivnosti predstavljalo je prilagođavanje postojećih modula za edukaciju sudija i tužilaca novoj metodi učenja s obzirom na to da ni osoblje CEST-ova a ni edukatori nisu imali iskustva u izradi ovakvih materijala. U saradnji sa CEST-ovima odabrano je deset obuka za koje će se prilagoditi edukativni materijali, i to na teme:

- alternativno rješavanje sporova – sudska nagodba,
- posebne istražne radnje,
- imunitet svjedoka,
- krivični postupak protiv pravnih osoba,
- autorsko pravo i srodna prava,
- metodologija izrade sudske odluke u građanskom i krivičnom postupku,
- profesionalni i etički standardi,
- priručnici za CMS i TCMS sa kratkim videouputama za korištenje.

Stručnjaci koji će izvršiti prilagođavanje edukativnih materijala odabrani su na osnovu stručnosti i iskustva u pripremi tradicionalnih edukativnih modula na iste ili srodne teme.

U procesu provođenja ove aktivnosti, pripremljen je niz prijedloga za efikasniju integraciju učenja na daljinu u sistem obuke koju provode CEST-ovi. Prijedlozi za izmjene i dopune pravilnika o kategorijama, izboru, pravima i obavezama edukatora centara za edukaciju sudija i tužilaca većim su dijelom prihvaćeni prilikom revidiranja pravilnikâ predviđenih Strategijom. Prilikom razmatranja i potvrđivanja revidiranih pravilnika, VSTV je dao dodatne preporuke za njihovu izmjenu, uz konstataciju da pravilnicima nisu uspostavljeni kriteriji i standardi za angažiranje stranih eksperata i predavača u procesu obuke sudija i tužilaca u BiH, kako je to predviđeno Strategijom.

Pored navedenog, VSTV je, u saradnji sa CEST-ovima, preduzeo određene aktivnosti na realizaciji drugih strateških pravaca i ciljeva, kao naprimjer unapređenje procesa izrade programa stručnog usavršavanja, uključenost CEST-ova u izradu projektnih prijedloga koji se tiču edukacije sudija i tužilaca, unapređenje procesa evaluacije rada edukatora, kao i unapređenje saradnje sa međunarodnim organizacijama koje se bave edukacijom sudija i tužilaca.

Budući pravci razvoja sistema obuke pravosuđa u BiH definirani ovom strategijom uvršteni su u prijedloge kako Strategije za reformu sektora pravde 2014–2018. godine tako i u novi Strateški plan VSTV-a. Definirani strateški pravci u više su navrata komunicirani sa projektom „IPA 2010 – Razvoj kapaciteta za reformu pravosuđa u Bosni i Hercegovini”, čija je realizacija započela u oktobru 2013. godine.

1.2.5. Edukativne aktivnosti koje je VSTV provodio putem projekata

VSTV je u 2013. godini preduzeo niz mjera i konkretnih aktivnosti koje bi trebale doprinijeti profesionalnijem i kvalitetnijem radu tužilaca. Znanje, vještine i razumijevanje aktuelnih tema od značaja za tužilački rad povećano je kroz poseban angažman projekta „Jačanje tužilačkih kapaciteta u sistemu krivičnog pravosuđa” u segmentu edukacije. Ti su ciljevi postignuti izradom edukativnih modula, organizacijom većeg broja edukacija, kao i saradnjom sa CEST-ovima u pogledu unapređenja postojećeg modela edukacije tužilaca, te uvezivanjem svih aktera krivične istrage u edukativni proces. U ovom je procesu preko 150 tužilaca unaprijedilo svoja znanja iz sljedećih oblasti:

- krivični postupak protiv pravnih osoba, imunitet svjedoka,
- istraživanje i istraživačke sposobnosti,
- posebne istražne radnje,
- *cyber* kriminal,
- pranje novca i finansijske istrage,
- trgovina ljudima,
- vještine i metodologije komunikacije.

Podržana je i specijalizacija ovlaštenih službenih osoba, kroz zajedničku edukaciju sa tužiocima, u saradnji sa CEST-ovima i organizacija edukacija u saradnji sa policijskim akademijama i Agencijom za školovanje i stručno usavršavanje kadrova. Poseban akcent stavljen je na sljedeće teme: posebne istražne radnje, istraživanje i istraživačke sposobnosti i ovlaštena službena osoba kao svjedok u krivičnom postupku. Također, izrađena je i distribuirana brošura za ovlaštene službene osobe, koja za krajnji cilj ima poboljšanje kvaliteta operativnog rada policije prije samog početka istrage. U brošuri su po grupama krivičnih djela praktično objašnjene radnje izvršenja, posljedice i način dokazivanja obilježja ovih krivičnih djela. Brošura će ovlaštenim službenim osobama pomoći prilikom identificiranja pojedinih krivičnih djela kroz prepoznavanje njihovih obilježja, te prikupljanja dokaza kojima se dokazuje svako pojedino obilježje krivičnog djela.

U okviru Projekta za unapređenje efikasnosti pravosuđa u 2013. godini vršene su edukacije u ciljnim sudovima³⁶, i to u općinskim sudovima u Sarajevu, Tuzli i Mostaru, te osnovnim sudovima u Prijedoru, Modriči i Zvorniku. Tako je u okviru pilot-projekta „Sudska nagodba” provedeno nekoliko specijaliziranih edukacija za efikasniju primjenu instituta sudske nagodbe, koje su provele sudije iz Norveške. Imajući u vidu utjecaj adekvatne organizacije radnog vremena na radne rezultate, organizirane su i radionice na temu „Upravljanje vremenom” za sudije i stručne saradnike angažirane u okviru privrednih i parničnih odjela ciljnih sudova projekta. Pored toga, vršena je edukacija na temu unapređenja menadžerskih vještina za predsjednike i sekretare ovih sudova, te rukovodiocice sudskih pisarnica. Osnovni cilj edukacije bio je unapređenje postojećih znanja iz oblasti menadžmenta i približavanje uloge menadžera specifičnostima procesa menadžmenta u okviru sudova.

Na osnovu utvrđenih procjena potreba i u saradnji sa Odjelom za IKT VSTV-a, provedena je i dodatna edukacija nesudskog osoblja iz oblasti sistema za automatsko upravljanje sudskim predmetima (CMS) u općinskim sudovima u Tuzli i Mostaru, kao ciljnim sudovima Projekta za unapređenje efikasnosti pravosuđa. Dodatnom edukacijom ostvaren je utjecaj na pravilnije korištenje određenih funkcionalnosti softvera, te naprednu upotrebu funkcionalnosti koje olakšavaju svakodnevni rad. Očekivanja od edukacije usmjerena su na dobijanje kvalitetnijih izvještaja kreiranih na osnovu informacija registriranih u CMS-u.

Nadalje, u osnovnim sudovima u Prijedoru, Modriči i Zvorniku vršena je kontinuirana edukacija korisnika sistema za obradu komunalnih predmeta (SOKOP), koja se prvenstveno odnosila na upoznavanje sa novim funkcionalnostima ovog sistema. Također, u oktobru 2013. godine u Banjoj Luci je održana radionica pod nazivom „Razmjena iskustava i unapređenje funkcionalnosti za rad u SOKOP sistemu”, kojoj su prisustvovali predstavnici svih sudova korisnika sistema.

³⁶ Detaljan opis aktivnosti u ciljnim sudovima predstavljen je u dijelu 1.1.3.5. („Specifične projektne intervencije u određenim prvostepenim sudovima sa ciljem povećanja njihove efikasnosti”).

1.3. ODGOVORNOST

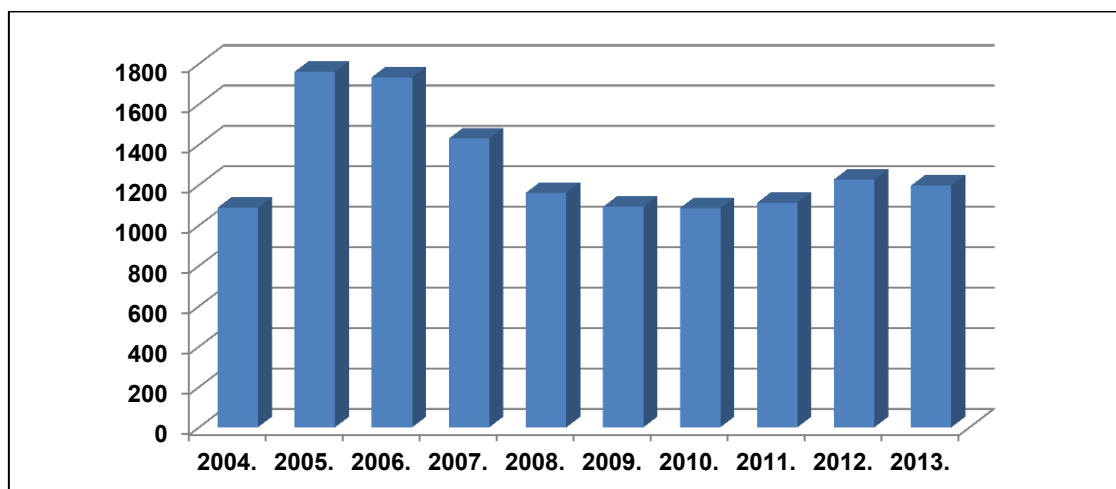
Jedna od osnovnih nadležnosti VSTV-a je utvrđivanje disciplinske odgovornosti nosilaca pravosudnih funkcija, kao i izricanje disciplinskih mjera tužiocima, sudijama, predsjednicima sudova, glavnim tužiocima, sudijama porotnicima i rezervnim sudijama u svim tužilaštvima i sudovima na općinskom/osnovnom, kantonalnom/okružnom, entitetskom i državnom nivou u BiH, uključujući Brčko distrikt, osim Ustavnog suda BiH i ustavnih sudova entiteta.

Ured disciplinskog tužioca (UDT), kao ured u okviru VSTV-a, vrši dužnosti tužioca u vezi sa navodima koji se tiču povreda dužnosti sudije ili tužioca, u skladu sa Zakonom o VSTV-u i Poslovníkom o radu VSTV-a. UDT je Zakonom ovlašten da prima i istražuje pritužbe, kao i da pokrene disciplinski postupak protiv sudija ili tužilaca. U skladu sa Zakonom o VSTV-u, UDT postupa po pritužbama ili na vlastitu inicijativu i odgovoran je za procjenu pravne valjanosti pritužbi, istraživanje navoda protiv sudija ili tužilaca o povredi dužnosti, te za pokretanje disciplinskog postupka i zastupanje predmeta disciplinskih prekršaja pred disciplinskim komisijama VSTV-a.

1.3.1. Pritužbe

U 2013. godini registrirano je ukupno **1.196 novih pritužbi**. UDT je, dakle, tokom 2013. godine u prosjeku registrirao 99,6 pritužbi mjesečno, što ne odudara u većoj mjeri od intenziteta priliva u 2012. godini, kada je registrirano 1.229 novih pritužbi.

Grafikon 8: Pregled priliva pritužbi po godinama

Što se tiče strukture podnosilaca pritužbi, u najvećem broju slučajeva podnosioci su, kao i do sada, stranke u postupku (oko 49%).

Nakon toga slijede pritužbe koje UDT registrira po službenoj dužnosti *ex officio* (oko 15%). Što se tiče ove vrste predmeta, bitno je istaći da se najveći dio njih odnosi na predmete koji su formirani na osnovu izvještaja sudova i tužilaštava o nastupanju zastare krivičnog gonjenja ili izvršenja sankcija (oko 79% svih *ex officio* predmeta). Ostatak *ex officio* predmeta formiran je na osnovu izvještaja i informacija dostavljenih od različitih državnih tijela i institucija (npr. Državna agencija za istrage i zaštitu, policijske agencije, uredi ombudsmena, Helsinški komitet za ljudska prava i sl.), zatim na osnovu odluka Ustavnog suda BiH u kojima je konstatirano kršenje člana 6. Evropske konvencije za ljudska prava (pravo na pravedno suđenje), te navoda iz pisanih i elektronskih medija.

Nakon stranaka u postupku, najčešći podnosioci pritužbi na rad sudija i tužilaca su advokati i ostali učesnici u postupku (svjedoci, sudski tumači, oštećena lica i sl.). Pored njih, kao podnosioci su registrirane i treće osobe, državna tijela i institucije, nosioci pravosudnih

funkcija (sudije, tužioci, stručni saradnici), rukovodioci pravosudnih institucija, kao i uposlenici u sudovima i tužilaštvima.

Kao što je to bio slučaj i u prethodnim godinama, UDT je i u 2013. godini registrirao određeni broj predmeta na osnovu anonimno podnesenih pritužbi (31 pritužba).

Sadržaj navoda pritužbi nije se bitnije izmijenio u odnosu na prethodni period, a prikazan je u tabeli 4.

Tabela 4: Osnovi navoda iz pritužbi

Osnov pritužbe	Broj
Neopravdano kašnjenje u izradi odluka ili u drugim radnjama	279
Nezadovoljstvo donesenom odlukom	232
Nemar ili nepažnja u vršenju službenih dužnosti	231
Donošenje odluka kojima se očigledno krši zakon ili uporno i neopravdano kršenje pravila postupka	116
Očigledno kršenje obaveze ispravnog postupanja prema strankama u postupku ili drugim osobama	62
Povreda načela nepristrasnosti	61
Bilo kakvo drugo ponašanje koje predstavlja ozbiljno kršenje službene dužnosti	60
Utjecaj na okončanje postupka	58
Ostalo	31
Koruptivno ponašanje	22
Postupanje s pristrasnošću i predrasudama tokom obavljanja službenih dužnosti	16
Korištenje dužnosti sudije/tužioca kako bi se pribavile neopravdane koristi za sebe ili druge osobe	13
Ponašanje u sudu i izvan suda koje šteti ugledu sudijske funkcije	10
Propuštanje da traži svoje izuzeće od postupanja po predmetima kada postoji sukob interesa	5

Pritužbe se tako najvećim dijelom odnose na postupanje sudija općinskih i osnovnih sudova, zatim kantonalnih tužilaca, kao i sudija kantonalnih sudova. Veći broj registriranih pritužbi u odnosu na nosioce pravosudnih funkcija u Federaciji BiH posljedica je činjenice da u Federaciji BiH ima više pravosudnih institucija, pa samim tim i više sudija i tužilaca nego što je to slučaj u Republici Srpskoj.

Trend porasta broja pritužbi koje se odnose na rad tužilaca započeo je od 2011. godine. Tako je u 2012. godini, primjera radi, bilo registrirano 250, a u 2013. godini 316 takvih pritužbi. Međutim, ovo je svakako značajnim dijelom uzrokovano činjenicom da je u prethodnom periodu po službenoj dužnosti registriran veći broj predmeta u vezi sa zastarama krivičnog gonjenja koje su nastupile pred tužilaštvima u BiH.

Na ovaj način došlo je i do promjene dosadašnjeg trenda, prema kojem su u strukturi predmeta obuhvaćenih pritužbama prednjačili parnični i izvršni predmeti.

Predsjednici sudova i glavni tužioci u svojim pritužbama najčešće kao prijestupe nosilaca pravosudnih funkcija navode kašnjenja u izradama odluka i provođenju radnji u postupku, greške u postupanju, nedolično ponašanje prema strankama i kolegama, neispunjavanje norme, nastupanje zastarjelosti u krivičnim i prekršajnim predmetima i sl.

U izvještajnom periodu riješeno je ukupno **1.205 pritužbi**.

Struktura otvorenih predmeta po njihovoj starosti na dan 31. 12. 2013. godine izgleda ovako:

- broj otvorenih predmeta koji potječu iz 2012. godine: 182 predmeta,
- broj otvorenih predmeta koji potječu iz 2013. godine: 561 predmet.

Iz navedenog proizlazi da 75,5% otvorenih predmeta čine predmeti koji su formirani u 2013. godini i koji trebaju biti okončani u toku 2015. godine, dok tek 24,5% predmeta treba biti okončano do kraja 2014. godine. Ovaj podatak također značajno utječe na dinamiku zatvaranja predmeta, jer prema trenutnom stanju stvari, disciplinski tužioc i uglavnom postupaju po predmetima iz 2013. godine.

Pored navedenog, na smanjenje ukupnog broja otvorenih predmeta također utječe i činjenica da se u velikom broju slučajeva ispituju navodi o odugovlačenju u postupanju od strane sudija i tužilaca. Ovakva vrsta predmeta, sa aspekta dinamike i kontinuiteta preduzimanja istražnih radnji od strane disciplinskih tužilaca, zahtijeva stalno praćenje postupanja suda/tužilaštva u konkretnom predmetu, što u cjelini utječe i na dužinu trajanja istrage.

Ipak, i pored navedenog, UDT je uspio održati kontinuitet u smanjenju ukupnog broja otvorenih predmeta. Tako su dana 31. 12. 2013. godine registrirana ukupno **743 neriješena predmeta**, dok je na kraju 2012. godine bilo registrirano 749 otvorenih predmeta.

Grafikon 9: Broj neriješenih predmeta na kraju godine

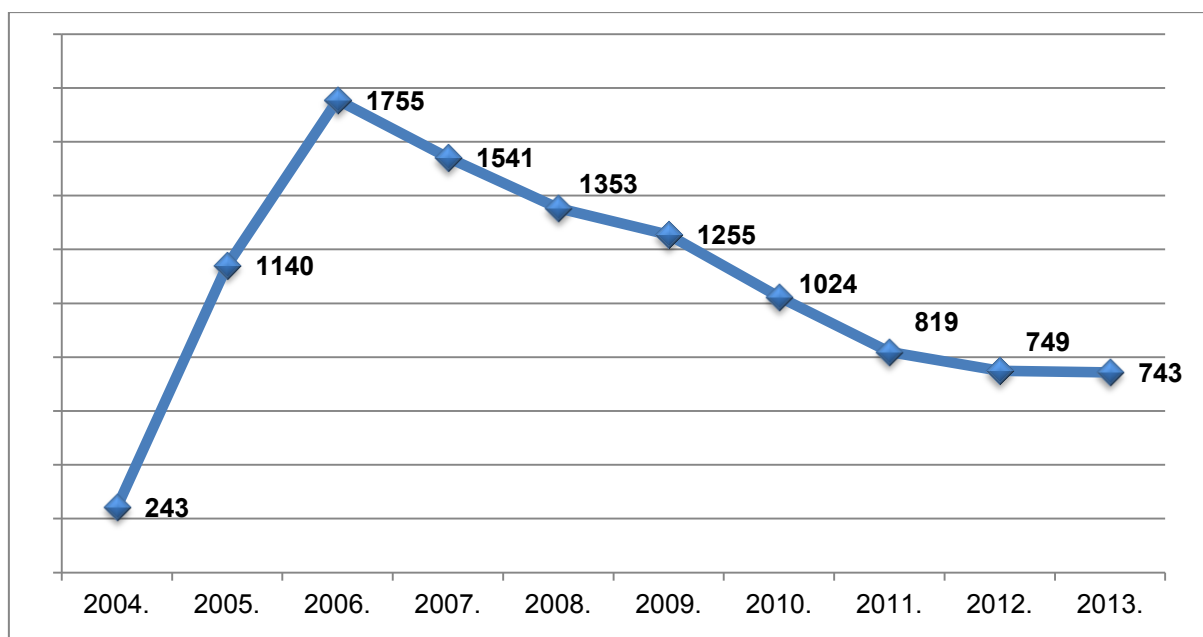

Tabela 5: Dinamika priliva i rješavanja pritužbi

Parametri	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.
Broj primljenih pritužbi	1.091	1.085	1.111	1.229	1.196
Broj riješenih pritužbi	1.187	1.319	1.319	1.308	1.205
Broj neriješenih (otvorenih) pritužbi na dan 31. 12.	<u>1.255</u>	<u>1.024</u>	<u>819</u>	<u>749</u>	<u>743</u>
Prosječni mjesečni priliv pritužbi	90,9	90,4	92,6	102,4	99,6
Prosječno mjesečno rješavanje pritužbi	98,9	109,9	109,9	109,0	100,4

1.3.2. Disciplinski postupci

UDT je u 2013. godini pokrenuo ukupno 18 disciplinskih postupaka. Poređenja radi, u 2012. godini pokrenuto je 30 postupaka, u 2011. godini 19, a u 2010. godini 17. Iz navedenog proizlazi da se dinamika pokretanja disciplinskih postupaka u 2013. godini vratila u okvire iz perioda prije 2012. godine³⁷.

Uz disciplinske postupke, UDT je u dva slučaja pokrenuo i postupke privremenog udaljenja od vršenja dužnosti sudije i tužioca.

Postupci propisani Zakonom o VSTV-u (disciplinski i privremeno udaljenje) pokrenuti su protiv ukupno 17 (sedamnaest) sudija³⁸ i 2 (dva) tužioca. Najviše je postupaka pokrenuto u odnosu na sudije prvog stepena, dakle u odnosu na sudije općinskih (8 sudija) i osnovnih sudova (7 sudija). Ostali su postupci pokrenuti u odnosu na jednog sudiju okružnog suda, jednog sudiju vrhovnog suda i dva kantonalna tužioca.

U 2013. godini od ukupnog broja riješenih pritužbi (1.205), njih 30 rezultiralo je pokretanjem disciplinskog postupka³⁹, pa tako procent osnovanosti pritužbi za 2013. godinu iznosi 2,5%.

Tabela 6: Procent osnovanosti pritužbi

Godina	2005.	2006.	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.
Procent osnovanosti pritužbi	2,08	3,09	4,51	0,94	1,43	2,43	3,11	4,90	2,5

Pravosnažno je **okončano ukupno 18 (osamnaest) disciplinskih postupaka**, u kojima je izrečeno 17 disciplinskih mjera za ukupno 14 sudija i 3 tužioca. Od navedenog broja, 12 (dvanaest) postupaka je okončano zaključivanjem sporazuma o zajedničkoj saglasnosti o utvrđivanju disciplinske odgovornosti, jedna je disciplinska pritužba odbijena, a jedan je postupak obustavljen zbog nastupanja zastare.

U 2013. godini, utvrđena je odgovornost sudija za sljedeće disciplinske prekršaje:

- tačka 6: „korištenje dužnosti sudije kako bi se pribavile neopravdane koristi za sebe ili druge osobe” – 1 sudija;
- tačka 8: „nemar ili nepažnja u vršenju službenih dužnosti” – 7 sudija;
- tačka 10: „neopravdano kašnjenje u izradi odluka ili u drugim radnjama u vezi s obavljanjem dužnosti sudije ili bilo kakvo drugo ponovljeno nepoštivanje dužnosti sudija” – 6 sudija;
- tačka 12: „omogućavanje vršenja dužnosti sudije osobama koje na to nisu zakonom ovlaštene” – 1 sudija;
- tačka 15: „davanje bilo kakvih komentara dok se predmet ne riješi na sudu, za koje se opravdano može očekivati da mogu ometati ili štetiti pravičnom postupku ili suđenju...” – 1 sudija;
- tačka 22: „ponašanje u sudu i izvan suda koje šteti ugledu sudijske funkcije” – 1 sudija;
- tačka 23: „ponašanje koje predstavlja ozbiljno kršenje službene dužnosti ili dovodi u pitanje povjerenje javnosti u nepristrasnost i kredibilitet sudstva” – 2 sudije.

Što se tiče tužilaca, oni su u 2013. godini odgovarali za sljedeće disciplinske prekršaje:

³⁷ U 2012. godini zabilježen je najveći broj pokrenutih disciplinskih postupaka od osnivanja UDT-a.

³⁸ Protiv jednog sudije istovremeno je pokrenut disciplinski postupak i postupak privremenog udaljenja.

³⁹ Dakle, u okviru 18 pokrenutih disciplinskih postupaka obuhvaćeno je ukupno 30 pritužbi.

- tačka 8: „nemar ili nepažnja u vršenju službenih dužnosti” – 3 tužioca;
- tačka 9: „neopravdano kašnjenje u izradi odluka ili u drugim radnjama u vezi s obavljanjem dužnosti tužioca ili bilo kakvo drugo ponovljeno nepoštivanje dužnosti tužioca” – 3 tužioca.

1.3.3. Postupanje UDT-a po službenoj dužnosti

UDT je u 2013. godini ostvario zapažene rezultate (vidjeti 1.3.3.1. – broj pokrenutih disciplinskih postupaka) u pogledu postupanja po službenoj dužnosti, a kao rezultat uspješne saradnje sa Odjelom za pravosudnu upravu VSTV-a, kao i sa Jedinicom za efikasnost pravosuđa VSTV-a. Odjel za pravosudnu upravu dostavlja UDT-u izvještaje o nastupanju zastarjelosti krivičnog gonjenja, dok Jedinica za efikasnost pravosuđa dostavlja informacije o neispunjavanju planova rješavanja starih predmeta, a UDT na temelju ovih izvještaja i informacija otvara predmete po službenoj dužnosti, provodi istragu i eventualno pokreće disciplinske postupke.

1.3.3.1. Postupanje UDT-a po informacijama sudova i tužilaštava o predmetima u kojima je nastupila zastarjelost krivičnog gonjenja

UDT po službenoj dužnosti, od 2011. godine, prati i postupa po izvještajima sudova i tužilaštava o zastarama krivičnog i prekršajnog gonjenja. Tako, prema općoj instrukciji glavnog disciplinskog tužioca od 21. 6. 2011. godine, UDT sve informacije o zastarama registrira kao *ex officio* pritužbe, uključujući sudske i tužilačke predmete.

U svom dosadašnjem radu, UDT je registrirao blizu 300 *ex officio* predmeta u vezi sa izvještajem o zastarama. Također, potrebno je napomenuti da je UDT zaprimio i određeni broj pritužbi stanaka koje se odnose na zastare prekršajnog ili krivičnog gonjenja u sudskim ili tužilačkim predmetima. Uglavnom, ove su pritužbe podnosila tijela ovlaštena za pokretanje prekršajnog postupka, prije svih Federalna i Republička uprava za inspeksijske poslove.

Tako je u 2013. godini pokrenuto ukupno 9 disciplinskih postupaka zbog nastupanja zastare, i to protiv 8 sudija i jednog tužioca. U 2012. godini iz istog je razloga pokrenuto 5 disciplinskih postupaka, i to protiv 4 sudije i 2 tužioca.⁴⁰

1.3.3.2. Postupanje UDT-a po informacijama o neispunjavanju planova za rješavanje starih predmeta za sudove u BiH

UDT je tokom 2013. godine na osnovu izvještaja o realizaciji Plana za rješavanje starih predmeta sudova u BiH registrirao više *ex officio* pritužbi o mogućoj povredi sudijske dužnosti. Preciznije, UDT je tokom 2013. godine registrirao 14 pritužbi o mogućoj povredi sudijske dužnosti na osnovu pojedinačnih izvještaja o realizaciji Plana za rješavanje starih predmeta za 2012. godinu.

U koordinaciji sa Jedinicom za efikasnost pravosuđa VSTV-a, kao trijažni kriterij za moguću registraciju *ex officio* pritužbi korišten je stepen ostvarene orijentacijske norme pojedinih sudija u radu na starim predmetima. Stoga je UDT, u početnoj fazi, registrirao pritužbe protiv svih sudija koji nisu ostvarili orijentacijsku normu u radu na starim predmetima (0% orijentacijske norme). Ipak, nakon izvršenih provjera i istraga u registriranim predmetima, nije utvrđeno da je neko od postupajućih sudija počinio disciplinski prekršaj.

Najčešći razlozi zbog kojih nije moguće utvrditi subjektivnu odgovornost sudija koji nisu ostvarili orijentacijsku normu u radu na starim predmetima su sljedeći:

⁴⁰ Jednom disciplinskom pritužbom obuhvaćeno je dvoje tužilaca.

1. Planom nije bilo obuhvaćeno dovoljno starih predmeta da bi sudija ostvario i 1% orijentacijske norme na starim predmetima (npr. planom je bilo obuhvaćen jedan ili dva predmeta).
2. Postupajućim sudijama su predmeti koji su obuhvaćeni Planom raspoređeni u rad tek u drugoj polovini 2012. godine.
3. Postupajuće sudije su duže vrijeme u 2012. godini bile odsutne sa posla (bolovanje, porodijsko odsustvo, imenovanje na drugu funkciju u drugom dijelu godine itd.).
4. Pogreške u prikazanim rezultatima u Planu rješavanja starih predmeta. U ovom pogledu, u nekoliko je slučajeva primijećeno da su predmeti koji su pojedinim sudijama presignirani u rad u 2013. godini, nakon izvršene presignacije automatski *retroaktivno* uvršteni u njihove planove za 2012. godinu, iako u vrijeme izrade njihovih planova za 2012. godinu ovi predmeti nisu bili uvršteni u iste.

1.3.4. Regionalna saradnja

U organizaciji Misije OSCE-a u Srbiji, delegacija disciplinskog tužioca Visokog saveta sudstva Srbije, posjetila je 14. i 15. 2. 2013. godine UDT sa ciljem razmjene iskustava i upoznavanja sa praksom i dosadašnjim rezultatima rada UDT-a. Imajući u vidu da je Kancelarija glavnog disciplinskog tužioca Visokog saveta sudstva Srbije oformljena prije dvije godine, gosti iz Srbije naznačili su važnost ovog susreta radi boljeg upoznavanja sa organizacijom rada UDT-a i dosadašnjim iskustvima u postupanju u disciplinskim postupcima. Također su istakli da su iskustva VSTV-a i UDT-a značajna i s obzirom na činjenicu da je BiH od zemalja u regiji među prvima ušla u reformu pravosuđa, te da ovaj susret značajno doprinosi regionalnoj saradnji između pravosudnih institucija dvije zemlje.

UDT je 17. i 18. 6. 2013. godine posjetila i delegacija Državnog veća tužilaca Republike Srbije također sa ciljem razmjene iskustava i najboljih praksi u oblasti disciplinskih postupaka. Fokus razgovora bio je na praksi i iskustvima VSTV-a u oblasti disciplinskih postupaka, te na izazovima sa kojima se ovo tijelo susretalo u svom dugogodišnjem radu. Ovu je posjetu također organizirala Misija OSCE-a u Srbiji.

Krajem 2013. godine UDT je pripremio, a VSTV izdao publikaciju pod nazivom *Disciplinska odgovornost u pravosuđu: Uvod u međunarodne standarde i domaća praksa*, koja je bazirana na iskustvima proizašlim iz dugogodišnjeg postupanja u disciplinskim predmetima. Trenutno se ispituje mogućnost štampanja ove knjige i u Republici Srbiji.

UDT je u 2013. godini, u organizaciji entitetskih CEST-ova, učestvovao u edukaciji sudija i tužilaca na temu uspostavljanja ravnoteže između načela javnosti suđenja i zaštite ličnih podataka. Edukacije su održane 10. 5. 2013. u Sarajevu i 21. 5. 2013. u Banjoj Luci, a ocijenjene su kao veoma uspješne. Također, 12. 9. 2013. održana je i edukacija u Sarajevu u okviru početne obuke za nosioce pravosudnih funkcija.

1.3.5. Ocjenjivanje nosilaca pravosudnih funkcija

1.3.5.1. Kriteriji za ocjenjivanje nosilaca pravosudnih funkcija u BiH

VSTV, na osnovu člana 17, tačka 22, Zakona o VSTV-u, utvrđuje kriterije za ocjenjivanje rada sudija i kriterije za ocjenjivanje rada tužilaca. Na osnovu tih kriterija predsjednici sudova i glavni tužioci provode godišnje ocjenjivanje rada nosilaca pravosudnih funkcija u sudovima i tužilaštvima. Predsjednici neposredno viših sudova ocjenjuju rad predsjednika nižestopenih sudova, a entitetski glavni tužioci ocjenjuju rad glavnih tužilaca kantonalnih tužilaštava, odnosno glavnih tužilaca okružnih tužilaštava. U skladu sa posebnim kriterijima VSTV ocjenjuje rad predsjednika Vrhovnog suda Federacije BiH, predsjednika Vrhovnog suda Republike Srpske i predsjednika Apelacijskog suda Brčko distrikta BiH.

VSTV kontinuirano analizira primjenu kriterija za ocjenjivanje rada nosilaca pravosudnih funkcija. Na osnovu tih analiza kriteriji se unapređuju kako bi se što objektivnije utvrdili

parametri za procjenu uspješnosti rada sudija i tužilaca, odnosno predsjednika sudova i glavnih tužilaca. U toku 2013. godine VSTV je izmijenio Kriterije za ocjenjivanje rada sudija u BiH i Kriterije za ocjenjivanje rada predsjednika sudova. Također, VSTV je usvojio nove Kriterije za ocjenjivanje rada tužilaca u BiH, kojima su u značajnoj mjeri unaprijeđeni parametri na osnovu kojih se vrednuju rezultati rada tužilaca.

Kriteriji za ocjenjivanje rada sudija i Kriteriji za ocjenjivanje rada predsjednika sudova izmijenjeni su u pogledu parametara za računanje kvaliteta rada tako da se pri računanju kvaliteta odluka u obzir uzmu odluke koje viši sud djelimično ukine i odluke koje viši sud preinači nakon što po uloženom pravnom lijeku otvori glavnu raspravu. Inače, kvalitet sudskih odluka sudije i predsjednika suda koji je dužan rješavati predmete izračunava se tako što se od ukupnog broja donesenih odluka na koje se može izjaviti pravni lijek utvrdi procent sljedećih vrsta odluka: odluke koje viši sud ukine u cjelini, odluke koje viši sud djelimično ukine (ovakve odluke se računaju kao pola ukinute odluke) i odluke koje viši sud preinači nakon održane glavne rasprave (ovakve odluke se računaju kao jedna ukinuta odluka). Ovako izračunati procent ukinutih odluka boduje se u skladu sa Kriterijima (npr. sudiji koji je u toku jedne godine imao manje od 3% ukinutih odluka dodjeljuje se najveći broj bodova po osnovu kvaliteta rada). Nisu izmijenjeni drugi kriteriji za ocjenjivanje rezultata rada sudija i predsjednika sudova kada on postupa po predmetima: orijentacijska norma (broj riješenih predmeta u toku jedne godine) i odnos prema radu (rad po predmetima po starosti inicijalnog akta, blagovremenost u izradi i donošenju naredbe za otpremu sudske odluke i poštivanje zakonskih rokova u zakazivanju i nastavcima pretresa/rasprava). Kriteriji za ocjenjivanje rada predsjednika sudova su: individualna ostvarena orijentacijska norma, individualni kvalitet odluka, odnos prema radu predsjednika suda u neposrednom radu na predmetima, kolektivna ostvarena orijentacijska norma suda i organizacija i rukovođenje radom suda.

Novim Kriterijima za ocjenjivanje rada tužilaca u BiH predviđeno je da se rezultati rada tužilaca procjenjuju u odnosu na smanjeni broj elemenata koji su objektivniji u poređenju sa ranije važećim kriterijima. Elementi za ocjenjivanje rada su: orijentacijska norma tužioca, kvalitet tužilačkih odluka i odnos tužioca prema radu. Orijetacijska norma je određena kao broj tužilačkih odluka koje je tužilac dužan donijeti u toku jedne godine. Kvalitet tužilačkih odluka ocjenjuje se na osnovu ukupnog broja podignutih optužnica u periodu ocjenjivanja srazmjerno ukupnom broju pravosnažnih presuda u kojima su optužbe odbijene, optuženi oslobođen od optužbe, te broju pravosnažnih rješenja o odbijanju optužnica. Odnos prema radu tužioca ocjenjivat će se prema tome da li je u potpunosti izvršen plan za rješavanje starih predmeta prema starosti inicijalnog akta (prijave, izvještaji i istrage). Navedeni elementi za ocjenjivanje rada omogućit će da se rezultati rada tužilaca ocjenjuju isključivo na osnovu mjerljivih pokazatelja.

Izmijenjeni Kriteriji za ocjenjivanje rada sudija u BiH, Kriteriji za ocjenjivanje rada predsjednika sudova u BiH i novi Kriteriji za ocjenjivanje rada tužilaca u BiH primjenjivat će se pri ocjenjivanju rezultata rada sudija, predsjednika sudova i tužilaca u BiH od 2013. godine.

VSTV je u decembru 2013. godine usvojio i Pravilnik o postupku ocjenjivanja rada, podnošenja prigovora i odlučivanja po prigovoru na ocjenu rada i o sadržaju obrazaca za ocjenu rada tužilaca, kojima se preciznije razrađuje postupak ocjenjivanja i cijeli tok postupka podnošenja i odlučivanja po prigovorima tužilaca na ocjenu rada. Pravilnik koji regulira postupak ocjenjivanja rada nosilaca pravosudnih funkcija u sudovima usvojen je u toku 2012. godine.

VSTV je također nastavio aktivnosti na izradi novih kriterija za ocjenjivanje rada glavnih tužilaca, zamjenika glavnih tužilaca i šefova odjela/odsjeka u tužilaštvima u BiH.

1.3.5.2. Ocjenjivanje rada nosilaca pravosudnih funkcija u 2012. godini

Ocjenjivanje rada nosilaca pravosudnih funkcija u sudovima provedeno je u skladu sa važećim Kriterijima za ocjenjivanje rada sudija i Kriterijima za ocjenjivanje rada predsjednika

sudova, koji su bili na snazi 2012. godine. Tim je kriterijima bilo propisano da se ocjenjivanje rada sudija i predsjednika sudova vrši u odnosu na veći broj elemenata: kvantitet (ostvarena orijentacijska norma) i kvalitet rada: stručnost, ažurnost, odnos prema radu, korištenje informacijskih tehnologija; kolektivna orijentacijska norma, kolektivni kvalitet rada suda, ažurnost rada suda itd. Kriteriji za ocjenjivanje rada sudija primjenjivali su se analogno i na ocjenjivanje rezultata rada sudskih stručnih saradnika u općinskim sudovima u Federaciji BiH. Ocjenjivanje rada stručnih saradnika u osnovnim sudovima u Republici Srpskoj za 2012. godinu nije izvršeno u skladu sa kriterijima koje donosi VSTV jer je njihov status izmijenjen stupanjem na snagu novog Zakona o sudovima u RS-u,⁴¹ tako da se njihov rad ocjenjuje prema propisima o ocjenjivanju rada osoba zaposlenih u tijelima uprave. Također, izvršeno je ocjenjivanje ostvarenih rezultata rada tužilaca za 2012. godinu na osnovu Kriterija za ocjenjivanje rada tužilaca koji su tada primjenjivani u postupku ocjenjivanja rada tužilaca, a koji su uključivali sposobnost/kompetentnost za obavljanje poslova i druge parametre za procjenu iskazanog kvaliteta i efikasnosti u obavljanju tužilačke funkcije.

Prigovore nosilaca pravosudnih funkcija na godišnju ocjenu rada rješava VSTV na prijedlog Stalne komisije VSTV-a za pravosudnu upravu. Bilo je 12 prigovora u odnosu na ocjene rada za 2012. godinu. VSTV je riješio sve prigovore, i to tako što je 9 prigovora odbijeno a 3 su prigovora nosilaca pravosudnih funkcija usvojena, te im je povećana ocjena po osporenim dijelovima ocjene.

U nastavku su prikazani statistički podaci o provedenom ocjenjivanju rada. S obzirom na to da to u okviru podataka nije prikazano, napominje se da je VSTV, u skladu sa posebnim kriterijima, opisno uspješnim ocijenio rad u 2012. godini predsjednika Vrhovnog suda Federacije BiH, predsjednika Vrhovnog suda Republike Srpske i predsjednika Apelacijskog suda Brčko distrikta BiH. Tabele koje slijede sadrže pregled podataka o prosječnim ocjenama rada nosilaca pravosudnih funkcija za 2012. godinu za sve nivoe pravosudnog sistema.

Tabela 7: Prosječna opća ocjena rada predsjednika sudova

Sudovi	Opća ocjena
Kantonalni sudovi	4,9
Okružni sudovi	5,0
Viši privredni sud RS-a	5,0
Okružni privredni sudovi	4,8
Osnovni sud Brčko distrikta BiH	5,0
Osnovni sudovi	4,8
Općinski sudovi	4,8

⁴¹ „Službeni glasnik RS”, broj 37/12 od 27. 4. 2012. godine.

Tabela 8: Prosječna opća ocjena rada sudija

Sudovi	Opća ocjena
Vrhovni sud RS-a	4,9
Vrhovni sud FBiH	5,0
Apelacijski sud Brčko distrikta BiH	5,0
Okružni sudovi	4,6
Kantonalni sudovi	4,5
Viši privredni sud RS-a	4,2
Okružni privredni sudovi	4,5
Osnovni sudovi	4,3
Općinski sudovi	4,4
Osnovni sud Brčko distrikta BiH	4,3

Tabela 9: Ocjena rada stručnih saradnika

Sudovi	Opća ocjena
Općinski sudovi	4,6

Tabela 10: Ocjena rada tužilaca

Tužilaštva	Ukupna ocjena
Tužilaštvo BiH	4,7
Republičko tužilaštvo RS-a	4,9
Tužilaštvo Brčko distrikta BiH	4,3
Kantonalna tužilaštva	4,8
Okružna tužilaštva	4,6

1.3.6. Uspostavljanje informacijskog sistema za upravljanje ljudskim resursima u pravosuđu BiH

Svrha projekta „Upravljanje ljudskim resursima u pravosuđu BiH“⁴² leži u uvođenju objedinjenog informacijskog sistema za upravljanje ljudskim resursima u pravosuđu BiH, koji povezuje sve ključne aspekte upravljanja ljudskim resursima u pravosuđu. Ovaj sistem počiva na modernim informacijskim rješenjima i kao takav podržava sve ključne procese u upravljanju ljudskim resursima u pravosuđu, što ima iznimnu važnost u procesu izbora, imenovanja i napredovanja nosilaca pravosudnih funkcija. Ovaj će sistem, između ostalog, omogućiti jednostavniji pristup informacijama iz segmenta ljudskih resursa donosiocima odluka.

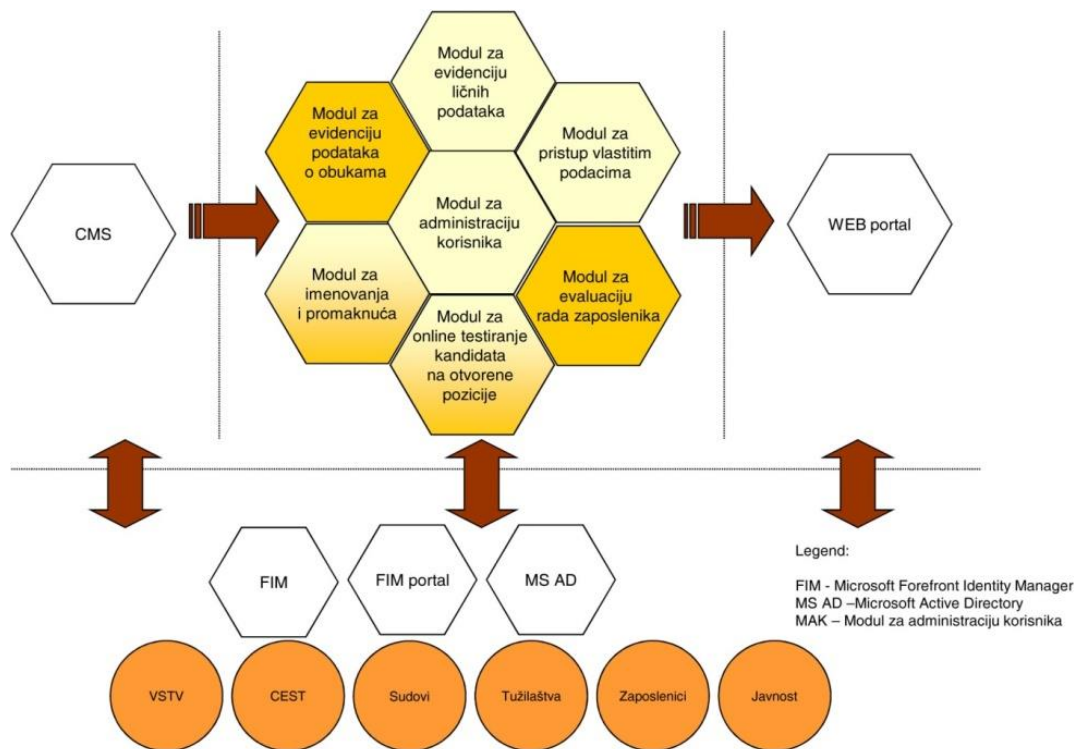
Najbolja ilustracija sistema za upravljanje ljudskim resursima u pravosuđu leži u opisu njegovih sastavnih modula, koji su namijenjeni podršci u:

- pismenom testiranju kandidata,

⁴² Projekt finansiraju Vlada Kraljevine Norveške i Delegacija Evropske unije putem projekta „IPA 2010 – Podrška pravosuđu Bosne i Hercegovine“.

- imenovanjima i napredovanjima,
- administraciji korisnika,
- pristupu vlastitim podacima,
- evidenciji ličnih podataka,
- ocjeni rezultata rada i
- obukama.

Uvođenjem *online* kvalifikacijskog testiranja u bosanskohercegovačko pravosuđe, napravljen je veliki korak u smjeru osiguravanja najvišeg nivoa objektivnosti i transparentnosti u postupku imenovanja sudija i tužilaca u BiH, na taj način doprinoseći ispunjavanju jedne od preporuka Evropske komisije u okviru Strukturiranog dijaloga o pravosuđu između EU i BiH⁴³.

Slika 9: Grafički prikaz modula obuhvaćenih informacijskim sistemom za upravljanje ljudskim resursima

U 2012. godini uspješno je implementiran modul za imenovanja, čime je prestao rad sa starom aplikacijom za imenovanja, koja je bila u upotrebi od 2005. godine. Tokom 2013. godine izrađena je tehnička specifikacija modula za evaluaciju rada, modula za obuku, te funkcionalnog unapređenja modula za pismeno testiranje kandidata i modula za imenovanja i napredovanja, na osnovu kojih u 2014. godini treba biti izvršen razvoj i unapređenje navedenih modula. Razvoj ovih funkcionalnih unapređenja započet je u decembru 2013. godine kako bi se softversko rješenje uskladilo sa odredbama Poslovnika o radu VSTV-a.

VSTV je u martu 2013. godine usvojio ključne dokumente⁴⁴ koji predstavljaju osnov za provođenje kvalifikacijskog pismenog testiranja za kandidate za nosioce pravosudnih funkcija. Pilot-faza *online* ispita za nosioce pravosudnih funkcija provedena je u periodu od 1. 5. do 31. 12. 2013. godine. Tokom ovog perioda, kandidati za pozicije nosilaca pravosudnih

⁴³ Šesti skup preporuka Evropske komisije BiH u okviru Strukturiranog dijaloga o pravosuđu između EU i BiH.

⁴⁴ Pravilnik o kvalifikacijskom testiranju za kandidate za nosioce pravosudnih funkcija u pravosuđu BiH, Katalog ispitnih pitanja, Smjernice o ispitnim procedurama za kandidate i Smjernice o provođenju strukturiranog intervjua.

funkcija bili su obavezni podvrći se testiranju, ali rezultati koje su ostvarili nisu bili eliminatorni za daljnji postupak. Do kraja 2013. godine testirana su ukupno 293 kandidata.

U 2013. godini izrađene su prve verzije modula za administriranje korisnika, modula za evidenciju ličnih podataka i modula za pristup vlastitim podacima. Ovi su moduli uspješno implementirani u sljedećim pilot-institucijama:

- Vrhovni sud Federacije BiH,
- Okružno tužilaštvo u Istočnom Sarajevu i
- Općinski sud Tuzla.

1.4. NEZAVISNOST

1.4.1. Nadležnosti VSTV-a u pogledu imenovanja nosilaca pravosudnih funkcija

Imenovanje sudija i tužilaca u pravosudne institucije BiH jedna je od najvažnijih nadležnosti VSTV-a, propisana članom 17. Zakona o VSTV-u.

U domenu imenovanja nosilaca pravosudnih funkcija, VSTV ima nadležnost imenovati:

- sudije, uključujući predsjednike sudova, sudije porotnike i dodatne sudije u sve sudove na državnom, entitetskom, kantonalnom, okružnom, osnovnom i općinskom nivou u BiH, uključujući Brčko distrikt, sa izuzetkom ustavnih sudova entitetâ i BiH,
- glavne tužioce, zamjenike glavnih tužilaca i tužioce u sva tužilaštva na državnom, entitetskom, kantonalnom i okružnom nivou u BiH, uključujući i Brčko distrikt,
- stručne saradnike u općinske sudove u Federaciji BiH, te
- davati prijedloge nadležnim tijelima u vezi sa njihovim predlaganjem i izborom sudija Ustavnog suda Republike Srpske i imenovanjem sudija u Ustavni sud Federacije BiH.

Pored nadležnosti u pogledu imenovanja sudija i tužilaca, VSTV također u tim sudovima i tužilaštvima utvrđuje broj sudija, tužilaca i stručnih saradnika za koje je nadležan da ih imenuje. Prije utvrđivanja potrebnog broja sudija, tužilaca i stručnih saradnika u pojedinim pravosudnim institucijama, VSTV obavlja konsultacije sa predsjednikom suda, odnosno s glavnim tužiocem, te relevantnim ministarstvima pravde i finansija.

1.4.2. Aktivnosti i rezultati ostvareni u 2013. godini

VSTV je u toku 2013. godine objavio konkurse za popunjavanje 175 upražnjenih pozicija u pravosuđu. Od toga je oglašen jedan konkurs za pozicije u Ustavnom sudu FBiH. Na konkurse su se prijavila ukupno 994 kandidata. Članovi VSTV-a, u svojstvu članova komisija za obavljanje razgovora sa kandidatima, u toku 2013. godine intervjuirali su 613 prijavljenih kandidata.

VSTV je donio 125 odluka o imenovanju, kojima je imenovano 70 sudija, tužilaca, predsjednika sudova, glavnih tužilaca i zamjenika glavnih tužilaca, 26 dodatnih sudija i 29 stručnih saradnika.

VSTV je u 2013. godini produžio mandat za 3 predsjednika suda, 3 glavna tužioca i jednog zamjenika glavnog tužioca.

VSTV je u toku 2013. godine razmatrao i odlučivao o podnesenim zahtjevima za produženje mandata dodatnim sudijama, kojih je u 2013. godini bilo ukupno 42. Zahtjevi su se odnosili na 58 dodatnih sudija za koje je traženo produženje mandata. VSTV je donio odluke o produženju mandata dodatnim sudijama u svim slučajevima gdje su ispunjeni zakonski uvjeti, odnosno gdje su dostavljene potvrde nadležnih ministarstava pravde ili finansija o osiguravanju neophodnih sredstava za rad dodatnih sudija, kao i tamo gdje statistički pokazatelji u pogledu broja neriješenih predmeta sudova iz kojih su podneseni zahtjevi opravdavaju potrebu produženja mandata dodatnim sudijama.

Potrebno je naglasiti da iz raspoloživih statističkih podataka proizlazi da se i dalje prijavljuje veliki broj kandidata na pozicije u pravosuđu, što dokazuje da rad u pravosuđu predstavlja izazov za kandidate.

Najveći broj kandidata koji se prijavljuje na pozicije koje predstavljaju „ulazak u pravosuđe” čine stručni saradnici sa sudova i tužilaštava, a zatim kandidati iz uprave i privrede.

Na više pravosudne pozicije najčešće se prijavljuju kandidati sa prvostepenih sudova i tužilaštava, a zatim iz advokature, uprave i drugih pravnih oblasti.

Kada je u pitanju postupak odabira i imenovanja, evidentno je da ovaj postupak i dalje dugo traje, jer je propisana procedura vrlo zahtjevna i složena. VSTV ulaže maksimalne napore da ubrza sve faze postupka koliko je to objektivno moguće. Ovaj proces znatno usporava i veliki broj prijavljenih kandidata, te činjenica da se većina kandidata istovremeno prijavljuje na više objavljenih pozicija. Poseban problem za VSTV i dalje predstavlja nemogućnost popunjavanja pravosudnih pozicija u skladu sa ustavnom odredbom kojom se uređuju jednaka prava i zastupljenost konstitutivnih naroda i 'Ostalih'.

I pored najbolje želje da se imenuju najbolji kandidati, a da pri tome bude zadovoljena ustavna odredba o ravnopravnoj zastupljenosti, VSTV neke pozicije nije mogao popuniti duži period, jer jednostavno nije bilo odgovarajućih kandidata, pa su u takvim slučajevima konkursi ponavljani i po nekoliko puta.

Kandidati koji se prijavljuju prvi put uglavnom se prijavljuju za pozicije koje su upražnjene u mjestu njihovog prebivališta ili nedaleko od njega. Također, sudije i tužioc i koji izvjesno vrijeme obavljaju funkciju izvan mjesta prebivališta ponovo se prijavljuju na pravosudne pozicije u mjestu svoga prebivališta ili u njegovoj blizini. U slučaju da za duži period ne budu ponovo imenovani u mjestu prebivališta, često se odlučuju na podnošenje ostavke zbog odvojenosti od porodice i poteškoća vezanih za odvojeni život, što predstavlja dodatni problem u održavanju postignutog balansa.

Iako je ustavnim odredbama entiteta i kantona propisana obaveza popunjavanja općinskih i osnovnih, kao i kantonalnih i okružnih sudova u skladu sa popisom iz 1991. godine, VSTV vodi računa o tome da ovaj princip primjenjuje i na sve ostale pravosudne institucije, što se može vidjeti i iz prikazanih brojčanih pokazatelja.

Također je bitno naglasiti da određeni broj pozicija nije bilo moguće popuniti blagovremeno ili u planiranim rokovima zbog nedostatka finansijskih sredstava, što će biti detaljnije obrazloženo u dijelu Izvještaja koji govori o budžetiranju sudova i tužilaštava.

U nastavku je dat pregled sistematiziranih i popunjenih pozicija, po svim nivoima u pravosudnim institucijama BiH, kao i pregled nacionalne i spolne strukture.

Tabela 11: Pregled sistematiziranih i popunjenih pozicija sudija i tužilaca na dan 31. 12. 2013. godine⁴⁵

Nivo	Institucija	Sistema tiziran broj	Broj popu- njenih pozicija	Nacionalna struktura				Spolna struktura	
				B	H	S	O	M	Ž
BiH	Sud	53	52	23	9	18	2	28	24
	Tužilaštvo	55	50	21	9	16	4	27	23
Entitetski (F BiH)	Sud	28	27	17	5	5	0	8	19
	Tužilaštvo	12	11	5	3	2	1	5	6
Entitetski (RS)	Sud	27	27	5	3	17	2	12	15
	Tužilaštvo	7	5	1	1	3	0	3	2
Kantonalni	Sud	140	126	70	28	23	5	40	86
	Tužilaštvo	210	173	97	35	28	13	90	83
Okružni	Sud	98	96	24	9	58	5	37	59
	Tužilaštvo	103	79	11	7	57	4	39	40
Općinski	Sud	429	417	230	92	69	26	138	279
Osnovni	Sud	206	200	49	14	127	10	74	126
Brčko distrikt	Osnovni sud	20	18	6	3	8	1	8	10
	Tužilaštvo	10	10	4	2	4	0	5	5
	Apelacijski sud	8	8	2	3	3	0	4	4
UKUPNO		1.406	1.299	565	223	438	73	518	781

⁴⁵ Napomena:

Entitetski nivo sudova u RS-u čine Vrhovni sud RS-a i Viši privredni sud u Banjoj Luci.

Okružni nivo sudova čini 5 okružnih sudova i 5 okružnih privrednih sudova.

Okružna tužilaštva u RS-u čini 5 okružnih tužilaštava i Specijalno tužilaštvo u Banjoj Luci.

Tabela 12: Pregled nacionalne i spolne strukture rukovodilaca pravosudnih institucija u BiH

Nivo	Institucija	Bošnjak	Hrvat	Srbin	Ostali	Muški	Ženski
BiH	Sud	1					1
	Tužilaštvo				1	1	
Entitetski (FBiH)	Sud	1				1	
	Tužilaštvo			1		1	
Entitetski (RS)	Sud i Viši privredni sud		1	1		2	
	Tužilaštvo i Specijalno tužilaštvo	1		1		2	
Kantonalni	Sud	5	4	1		3	7
	Tužilaštvo	4	5	1		4	6
Okružni	Sudovi i privredni sudovi	3		5	1	6	3
	Tužilaštvo	1		5		5	1
Općinski	Sud	13	10	6	1	16	14
Osnovni	Sud	4	1	12	1	12	6
Brčko distrikt	Apelacijski sud			1		1	
	Osnovni sud		1			1	
	Tužilaštvo	1				1	
UKUPNO		34	22	34	4	56	38

1.4.3. Kriteriji za utvrđivanje ključnih sposobnosti i integriteta nosilaca pravosudnih funkcija

Evidentno je da postojeći pozitivni propisi ne pružaju dovoljno garancija u pogledu transparentnosti, nepristrasnosti i objektivnosti provođenja postupka imenovanja na sudijske i tužilačke pozicije. Naime, Zakon o VSTV-u ne propisuje mogućnost ulaganja žalbe na odluku o imenovanju, a ocjene sa obavljenog razgovora do sada nisu bile dostupne kandidatima, kao ni rang-liste sa prijedlozima kandidata.

Značaj ovog pitanja prepoznat je i u okviru Strukturiranog dijaloga o pravosuđu između Evropske unije i BiH, pa u vezi s pitanjem profesionalizma u sektoru pravosuđa Evropska komisija:

„naglašava da su potrebna brojna poboljšanja, posebno kako bi se unaprijedila odgovornost, efikasnost i djelotvornost u cijelom sektoru; između ostalog, sljedeće mjere će biti prioritetne: uvođenje kvalitativnih kriterija za procese ocjenjivanja; utvrđivanje odgovarajućih mjera kako bi se garantirala daljnja mobilnost u sektoru; reforma postupaka koji se odnose na pristup sudačkoj profesiji, te s tim vezana reforma pravosudnog ispita”.

U cilju ostvarivanja navedenih principa VSTV je preduzeo odgovarajuće mjere koje bi trebale značajno doprinijeti objektivnijem i transparentnijem postupku imenovanja.

Jedna od mjera za unapređenje nezavisnosti, kvaliteta i objektivnosti postupka imenovanja, koja je prepoznata i Strateškim planom VSTV-a za period 2010–2013. godine, jeste uvođenje kvalifikacijskog testiranja kandidata koji apliciraju za pozicije sudija i tužilaca u BiH.

Prema ovom dokumentu, kvalifikacijsko testiranje kandidata za pravosudne funkcije na osnovnom nivou, odnosno sudija i tužilaca za koje bi imenovanje predstavljalo „ulazak u pravosuđe“, doprinijelo bi objektivnijem ocjenjivanju kandidata, s jedne strane, a s druge, ubrzalo bi sam proces odabira.

Nakon što je u saradnji sa USAID-ovim Projektom reforme sektora pravde II (JSDP II) formirana Radna grupa za poboljšanje ispitnih procedura za sudske i tužilačke pozicije, VSTV je donio niz internih akata koji omogućavaju provođenje kvalifikacijskog testiranja kandidata. U tu svrhu razvijen je softverski modul koji omogućava uvođenje standardiziranih testova, koji se provode prema jednakim uvjetima i kriterijima za sve kandidate. Najvažnija prednost ovog sistema sadržana je u činjenici da je ljudski utjecaj u kreiranju testa i utvrđivanju rezultata sveden na zanemarivu mjeru. Odmah nakon okončanja testa kandidat ima mogućnost uvida u svoj rezultat, što će znatno doprinijeti transparentnosti postupka. Također, angažirani su stručnjaci iz različitih oblasti prava, nakon čega je kreirano ukupno 2.410 ispitnih zadataka, i to 1.602 iz građanske oblasti (67%), 778 iz krivične oblasti (31%) i 30 iz sudijske i tužilačke etike (1%).

Bitna je odlika ovog sistema da odgovarajuća Komisija za obavljanje razgovora sa kandidatima neće imati informaciju o ostvarenom rezultatu kandidata na kvalifikacijskom testu prije nego što se ocjene svih članova komisija/podvijeća o obavljenom razgovoru sa kandidatom ne dostave nadležnom podvijeću VSTV-a za predlaganje kandidata.

Trenutno se provodi testna faza primjene kvalifikacijskog testiranja, koja će trajati do 1. 5. 2014. godine, nakon čega će se krenuti sa punom primjenom kvalifikacijskog testiranja u postupku imenovanja.

Pored navedenog, zadatak VSTV-a je i izraditi prijedlog unapređenja usmenog razgovora sa kandidatima za sudijske i tužilačke pozicije. Na ovaj bi se način egzaktno utvrdile sposobnosti koje se ispituju na usmenom razgovoru i način njihovog bodovanja. Također, Komisija za obavljanje razgovora obavezna je, neposredno prije početka razgovora, utvrditi pitanja za svakog od kandidata i okvirno vrijeme za obavljanje razgovora.

1.4.4. Ostale informacije iz oblasti imenovanja

Potreba za unapređenjem procedure imenovanja nosilaca pravosudnih funkcija prepoznata je i u Prijedlogu izmjena i dopuna Zakona o VSTV-u, koji je 12. 10. 2012. godine upućen nadležnim tijelima BiH radi provođenja daljnje zakonodavne procedure. Ovim dokumentom preciznije su definirane sposobnosti kandidata koje komisija/podvijeće ispituje na razgovoru sa kandidatom. Također je predloženo da se liste kandidata sa ostvarenim ocjenama objavljuju i budu dostupne kandidatima koji su učestvovali u konkursnoj proceduri.

Ovdje je potrebno naglasiti da značajan iskorak u odnosu na dosadašnja zakonska rješenja predstavlja uvođenje pravnog lijeka – žalbe na odluku o imenovanju. Na ovaj način bili bi ispoštovani međunarodni standardi u ovoj oblasti, pa tako i Preporuka Vijeća ministara zemljama članicama Vijeća Evrope o sudijama: nezavisnost, efikasnost i odgovornost – CM/Rec(2010)12, koja naglašava potrebu da se neuspješnim kandidatima dâ pravo da pobijaju odluku o imenovanju ili postupak u kojem je ta odluka donesena.

Također, dosadašnja praksa popunjavanja upražnjenih pozicija u pravosuđu ukazala je na potrebu da se sistem oglašavanja upražnjenih pozicija učini efikasnijim. Naime, postojeći sistem pokazao se nedovoljno praktičnim imajući u vidu da se često objavljuju konkursi za pozicije u istoj instituciji u kratkom razmaku, a sam postupak provođenja konkursa traje duži period. Prijedlogom izmjena i dopuna Zakona o VSTV-u predviđena je mogućnost popunjavanja pozicija u određeni sud ili tužilaštvo sa liste kandidata koji su se prijavili na konkurs u tom sudu ili tužilaštvo u prethodne dvije godine.

U narednom periodu, VSTV će značajan akcent staviti na uvođenje kvalifikacijskog i pismenog testiranja kandidata na više pozicije u pravosuđu BiH, kako je to predviđeno Poslovníkom VSTV-a⁴⁶.

U 2013. godini, određene aktivnosti VSTV-a odnosile su se na prikupljanje informacija o dodatnom angažmanu nosilaca pravosudnih funkcija van sudijske i tužilačke dužnosti. Pored postojanja Kodeksa sudijske etike i Kodeksa tužilačke etike, ustanovljena je potreba za donošenjem internog akta VSTV-a kojim će se ova oblast detaljnije urediti, što će biti jedna od obaveza VSTV-a u narednom periodu.

1.4.5. Budžeti sudova i tužilaštava za 2013. godinu

U skladu sa ovlastima određenim Zakonom o VSTV-u, VSTV učestvuje u procesu pripreme budžeta za pravosudne institucije u BiH na način da sudovima i tužilaštvima upućuje smjernice za izradu budžetskih prijedloga za 2014. godinu. Smjernice VSTV-a za izradu budžeta pomažu pravosudnim institucijama da pripreme svoj budžetski zahtjev, a sadrže i procjenu VSTV-a o budžetskim sredstvima potrebnim za efikasno funkcioniranje institucije.

Ključne pretpostavke na kojima se zasnivaju procjene VSTV-a za potrebnim sredstvima za sudove i tužilaštva su:

- kadrovsko jačanje sudova i tužilaštava, koje podrazumijeva povećanje broja sudija, tužilaca te pratećeg administrativnog i pomoćnog osoblja radi rješavanja velikog broja neriješenih predmeta u sudovima i tužilaštvima. Podsjećanja radi, VSTV je tokom 2010. i 2011. godine utvrdio potreban broj sudija i tužilaca za rješavanje velikog broja neriješenih predmeta. Popunjavanje pozicija gdje su utvrđene potrebe za povećanjem broja nosilaca pravosudnih funkcija zavisi od dinamike odobravanja sredstava za ove pozicije u budžetima sudova i tužilaštava. Značajan broj sudova i tužilaštava radi sa nedovoljnim kapacitetima, odnosno sa nepopunjenom sistematizacijom nosilaca pravosudnih funkcija.
- procjena potrebnih sredstava za nabavku IKT opreme radi normalnog funkcioniranja uspostavljenog informatičkog sistema za upravljanje predmetima u pravosuđu;
- procjena potrebnih sredstava za izdatke za materijal i usluge, rađena na osnovu podataka o troškovima koji su napravljeni u proteklím godinama, podataka o broju krivičnih predmeta za procjenu troškova krivičnog postupka, očekivane stope rasta cijena, te očekivanog povećanja ove vrste izdataka zbog navedenog kadrovskog jačanja.

Prema odluci VSTV-a, Sudu BiH i Tužilaštvu BiH ne dostavljaju se smjernice za pripremu budžeta zbog specifičnosti ovih institucija, te nemogućnosti procjene pojedinih vrsta izdataka, koje se vrše komparacijom sa ostalim pravosudnim institucijama. VSTV prati proces pripreme i usvajanja budžeta i za ove dvije institucije, te u slučaju procjene o ugroženosti normalnog funkcioniranja institucija zbog nedovoljnih sredstava predviđenih u budžetima reagira kod izvršnih i zakonodavnih vlasti u skladu sa ovlastima predviđenim Zakonom o VSTV-u.

Također, pored učešća u pripremi budžetskih prijedloga za sudove i tužilaštva u BiH, VSTV je, u skladu sa svojim nadležnostima, i tokom 2013. godine organizirao niz sastanaka sa predstavnicima izvršnih i zakonodavnih vlasti, sa ciljem pokušaja osiguranja adekvatnih finansijskih sredstava u budžetima za 2013. i 2014. godinu.

⁴⁶ „Službeni glasnik BiH”, br. 55/13 i 96/13.

1.4.5.1. Sud BiH i Tužilaštvo BiH

U sljedećoj tabeli dati su podaci o odobrenom budžetu za Sud BiH i Tužilaštvo BiH, koji se finansiraju iz budžeta institucija BiH.

Tabela 13: Budžeti Suda BiH i Tužilaštva BiH za 2012. i 2013. godinu

	Odobreni budžet za 2012. godinu	Odobreni budžet za 2013. godinu	Odobreno za 2013/2012. godinu
	I	II	III=II/I
Plaće i naknade	17.636.000	19.612.000	11,20%
Materijal i usluge	5.103.000	5.323.000	4,31%
Kapitalni izdaci	311.000	162.000	-47,91%
UKUPAN BUDŽET	23.050.000	25.097.000	8,88%

Ukupni je budžet Suda BiH i Tužilaštva BiH za 2013. godinu za oko 8,88% (oko 2 miliona KM) veći u odnosu na budžet za 2012. godinu. Jedan od ključnih razloga za povećanje budžeta odnosi se na osiguranje sredstava za preuzimanje nadležnosti i određenog broja uposlenika i imovine iz Službe za zajedničke poslove institucija BiH, u vezi sa poslovima unutrašnje kontrole i informacijsko-komunikacijske tehnologije u kompleksu pravosudnih institucija, od strane Suda BiH, sve u skladu sa zaključkom Vijeća ministara BiH.

Krajem 2013. godine usvojen je budžet institucija BiH za 2014. godinu, kojim su sredstva predviđena za Sud BiH i Tužilaštvo BiH dostigla iznos od 27.382.000, što predstavlja povećanje od 9,1% (oko 2,2 miliona KM) u odnosu na 2013. godinu. Ključni razlog za povećanje budžeta predstavlja odobravanje sredstava za povećanje broja tužilaca u Tužilaštvu BiH za 13, prema odluci Vijeća ministara BiH.

1.4.5.2. Usporedba procjene VSTV-a za potrebnim sredstvima sa odobrenim budžetima za sudove i tužilaštva

Sljedeća tabela sadrži usporedbu procjene VSTV-a za potrebnim sredstvima i usvojenih budžeta za 2012. i 2013. godinu za pravosudne institucije kojima VSTV upućuje budžetske smjernice.

Tabela 14: Procjene VSTV-a za potrebnim sredstvima u 2013. i usvojeni budžeti za 2012. i 2013. godinu u KM

Ekonomomski kod	Izmjene i dopune budžeta za 2012. god.	Procjene VSTV-a za potrebnim sredstvima 2013. god.	Odobreno 2013. god.	Izmjene i dopune budžeta 2013. god.	Odobreno 2013 / 2012	Budžet 2013/procjene VSTV-a 2013. god.
	I	II	III	IV	V = III/I	VI = III/I
RS						
Lična primanja	47.911.900	56.285.222	46.846.300	46.605.600	-2,22%	-16,77%
Korištenje roba i usluga	9.803.600	16.800.287	9.802.200	9.800.600	-0,01%	-41,65%
Proizvedena stalna imovina	394.500	1.189.318	270.500	292.800	-31,4%	-77,26%
Otplata dugova	0	0	0	5.090.000		
Ukupno	58.110.000	74.274.827	56.919.000	61.789.000	-2,05%	-23,37%
FBiH						
Plaće i naknade	96.641.408	116.614.796	101.105.774	101.061.946	4,62%	-13,30%
Materijal i usluge	21.382.248	30.280.000	18.587.855	20.099.241	-13,1%	-38,61%
Kapitalni izdaci	947.283	1.682.163	1.293.120	444.379	36,51%	-23,13%
Ukupno	118.970.939	148.576.959	120.986.749	121.605.566	1,69%	-18,57%
Brčko distrikt						
Plaće i naknade	5.078.582	5.418.555	5.117.604	5.042.604	0,77%	-5,55%
Materijal i usluge	1.044.360	1.269.000	1.110.100	1.210.100	6,29%	-12,52%
Kapitalni izdaci	140.000	0	213.891	213.891	52,78%	
Ukupno	6.262.942	6.687.555	6.441.595	6.466.595	2,85%	-3,68%

1.4.5.3. Federacija BiH

U Federaciji BiH usvojenim budžetom za 2013. godinu odobren je veći iznos za sudove i tužilaštva u odnosu na 2012. godinu, i to za 1,69% (oko 5,4 miliona KM). Ukupno odobrena sredstva su za 18,57% (oko 27,6 miliona KM) manja u odnosu na procjenu VSTV-a za potrebnim sredstvima.

Navedeno potrebno kadrovska jačanje sudova djelimično je finansijski podržano u nekoliko kantona. Povećanje broja tužilaca predviđeno utvrđenim potrebama za kadrovska i materijalno jačanje tužilaštava, radi rješavanja predmeta ratnih zločina, djelimično je podržano samo u Zeničko-dobojskom kantonu i Kantonu 10. Također, najveći broj sudova i tužilaštava zbog ograničenosti budžetskih sredstava ne može angažirati potrebno dodatno administrativno i pomoćno osoblje prema omjerima predviđenim Pravilnikom o utvrđivanju kriterija za potreban broj administrativno-tehničkog osoblja u sudovima, odnosno pravilnicima o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta u tužilaštvima.

Prema podacima prikupljenim od sudova i tužilaštava, zbog nedovoljnog iznosa odobrenih sredstava, obaveze u iznosu od oko 2,1 milion KM, nastale tokom 2012. godine, nisu

izvršene kroz budžet 2012. godine, te je njihovo izvršavanje opteretilo budžet 2013. godine. Tokom 2013. godine VSTV je informiran o neredovnom izmirenju obaveza za nabavku materijala, komunalne usluge i troškove krivičnog postupka u određenom broju pravosudnih institucija. Ovakve situacije onemogućavale su normalno funkcioniranje pravosudnih institucija, te smanjuju mogućnosti sudova i tužilaštava da efikasno rješavaju predmete.

Do kraja 2013. godine odobreni su budžeti za 2014. godinu za institucije koje se finansiraju iz budžeta Federacije BiH i za nekoliko kantona, dok su u određenom broju donesene odluke o privremenom finansiranju u prva tri mjeseca 2014. godine.

1.4.5.4. Republika Srpska

Prvobitno usvojeni budžeti sudova i tužilaštava u Republici Srpskoj za 2013. godinu u odnosu na 2012. godinu smanjeni su za 2,05% (oko 1,2 miliona KM). Odobreni je budžet za 23,37% (oko 17,4 miliona KM) manji u odnosu na procjenu VSTV-a za potrebnim sredstvima.

U proteklom periodu samo je djelimično finansijski podržan navedeni prijedlog VSTV-a za proširenje sistematizacije redovnih sudija, ali je odobravanje sredstava za redovne sudije često praćeno neodobravanjem produženja mandata dodatnim sudijama. Također, u budžetu za 2012. i 2013. godinu nije finansijski podržano kadrovsko jačanje tužilaštava neophodno za rješavanje predmeta ratnih zločina u skladu sa potrebama utvrđenim Strategijom za rješavanje predmeta ratnih zločina, koja je usvojena na državnom nivou.

Uobičajena je praksa da jedan dio obaveza koje nastaju redovnim radom sudova i tužilaštava zbog nedovoljnog iznosa odobrenih sredstava bude „prenesen” u budžet naredne godine. Prema podacima iz finansijskih izvještaja sudova i tužilaštava, obaveze u iznosu od oko 4 miliona KM, nastale tokom 2012. godine, nisu izvršene kroz budžet 2012. godine, te je njihovo izvršavanje opteretilo budžet 2013. godine.

Izmjenama i dopunama budžeta za 2013. godinu sredstva predviđena za pravosudne institucije uvećana su u odnosu na ukupan iznos prvobitno odobrenih sredstava za 8,56% (oko 4,9 miliona KM). Ovo povećanje prije svega se odnosi na odobrena sredstva za otplatu navedenih dugova iz prethodnih godina, i to u iznosu od oko 5,1 miliona KM. Ako iz ukupnog budžeta izuzmemo navedene iznose za otplatu obaveza iz ranijih godina, ukupan iznos predviđen rebalansom za 2013. godinu praktično je neizmijenjen u odnosu na prvobitno odobreni budžet za 2013. godinu (-0,39% ili oko 220.000 KM).

Krajem 2013. godine usvojen je budžet za 2014. godinu, kojim su za sudove i tužilaštva odobrena sredstva u iznosu od 59.019.500 KM, što predstavlja smanjenje od oko 4,48% (oko 2,8 miliona KM) u odnosu na rebalans 2013. godine. Odobreni budžet uglavnom je zasnovan na kadrovskim kapacitetima kojima su institucije raspolagale u momentu pripreme budžeta, zbog čega je u proteklom periodu u određenim situacijama bilo onemogućeno popunjavanje privremeno upražnjenih pozicija nosilaca pravosudnih funkcija u slučaju kada su sudije/tužioci napustili svoje funkcije prije pripreme Nacrta budžeta za narednu godinu. Ovakva praksa dovodi do smanjenja kadrovskih kapaciteta sudova i tužilaštava. Treba napomenuti da su odobrenim budžetom za 2014. godinu značajno uvećana sredstva za rashode za materijal i usluge u odnosu na prvobitno odobreni budžet 2013. godine (23,0% ili oko 2,2 miliona KM).

1.4.5.5. Brčko distrikt

Može se dati ocjena da je finansiranje pravosudnih institucija u Brčko distriktu za sada na zadovoljavajućem nivou, te da se odobrena sredstva ne razlikuju značajno u odnosu na procjenu VSTV-a za potrebnim sredstvima za normalno funkcioniranje. Jedan od razloga za adekvatno finansiranje pravosudnih institucija Brčko distrikta jesu i posebne ovlasti koje pravosudne institucije imaju u procesu pripreme budžeta, odnosno mogućnost Pravosudne komisije Brčko distrikta da o budžetu pravosudnih institucija direktno pregovara sa Skupštinom Distrikta, što je praksa i u određenom broju evropskih zemalja.

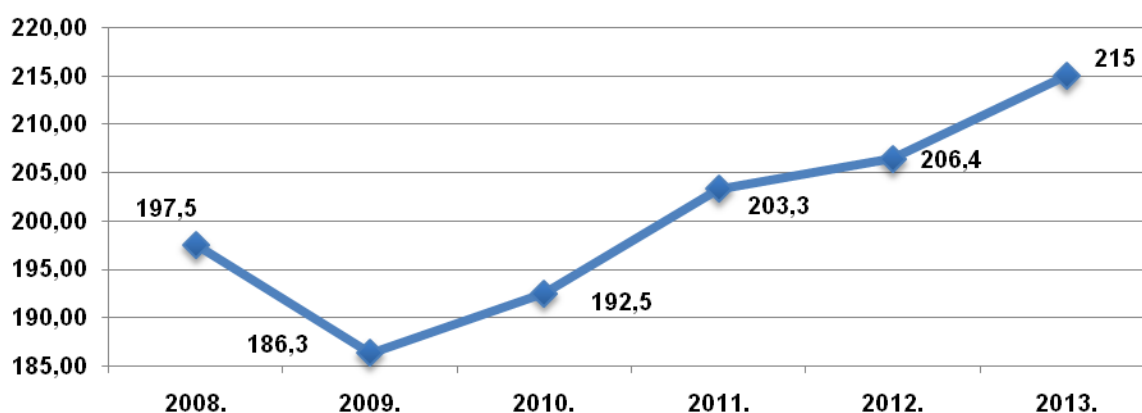
Odobreni budžet za 2013. godinu za pravosudne institucije Brčko distrikta veći je za oko 2,85% (oko 200.000 KM) u odnosu na prethodnu godinu. Rebalansom budžeta su odobrena sredstva dodatno uvećana, i to za oko 0,39% (oko 25.000 KM) u odnosu na prvobitno odobreni budžet.

Krajem 2013. godine usvojen je budžet institucija Brčko distrikta za 2014. godinu, kojim su za sudove i tužilaštvo odobrena sredstva u iznosu od 6.901.388 KM, što predstavlja povećanje od 6,72% (oko 435.000 KM).

1.4.6. Budžetski trendovi

Grafikon 10 prikazuje budžetske trendove u periodu od 2008. do 2013. godine.

Grafikon 10: Budžetski trendovi (u milionima KM)

Ukupno usvojeni budžeti sudova i tužilaštava u BiH u 2013. godini iznosili su oko 215 miliona KM, što je za 4,2% (oko 8,6 miliona KM) više u odnosu na budžet iz 2012. godine. Treba ipak naglasiti da se dio povećanja budžeta odnosi na odobrena sredstva za otplatu starih dugova u Republici Srpskoj (oko 5,1 miliona KM). Ako iz ukupnog budžeta izuzmemo navedeno povećanje budžeta radi otplate starih dugova, ukupan budžet iznosio bi 209,9 miliona KM, što predstavlja povećanje od oko 3,5 miliona KM (1,7%) u odnosu na 2012. godinu.

1.4.7. Unapređenje sistema finansiranja pravosudnih institucija

I tokom 2013. godine VSTV je nastavio sa aktivnostima koje se odnose na unapređenje sistema finansiranja pravosuđa u BiH.

Uz podršku eksperata koji su angažirani putem USAID-ovog JSDP II Projekta razvoja sektora pravosuđa u BiH pripremljeni su relevantni izvještaji, koji predstavljaju osnovu za daljnje aktivnosti na unapređenju sistema finansiranja pravosudnih institucija u BiH.

Posebno je značajno napomenuti komparativnu analizu budžetskog procesa za sudove u određenom broju evropskih zemalja (Engleska i Vels, Njemačka, Holandija, Danska, Belgija, Švicarska, Poljska) koja je pripremljena u okviru ovog projekta. Ova je analiza ukazala na potrebu uspostavljanja posebnih ovlasti koje se odnose na osiguranje nezavisnosti pravosudnih institucija u budžetskom procesu.

Preporuke analize odnose se na:

- uspostavljanje prakse (Engleska, Danska i Poljska) da pravosudne budžete po pravilu odobrava sudsko vijeće i da – ako ne bude odobren – vijeće ima pravo pregovarati o budžetu za pravosuđe direktno sa parlamentom;

- uspostavljanje prakse (Engleska i Holandija) višegodišnjih sporazuma o budžetu za pravosuđe;
- uspostavljanje prakse (Engleska, Holandija i Danska) da sudsko vijeće među sudovima raspodjeljuje sudski budžet;
- uspostavljanje prakse (Engleska i Holandija) prema kojoj je budžet za sudsko vijeće integriran u ukupni sudski budžet;
- uspostavljanje prakse da korekcije budžeta tokom godine u pravilu odobrava sudsko vijeće (Engleska) ili da se primjenjuju ranije utvrđena pravila (Holandija) ako je konačni budžet povezan sa brojem predmeta.

Također, u martu 2013. godine održana je tematska konferencija u organizaciji USAID-ovog JSDP II Projekta razvoja sektora pravosuđa u BiH na temu smanjenja fragmentiranosti finansiranja pravosudnih institucija. Zatim je u aprilu 2013. godine održan okrugli sto na istu temu u organizaciji nevladine organizacije Asocijacija za demokratske inicijative (ADI).

1.4.8. Reakcija VSTV-a na pojedine aspekte ugrožavanja nezavisnosti pravosuđa

VSTV je u okolnostima povećane medijske i političke pažnje usmjerene na pravosudni sistem u 2013. godini, koja je ponekad popimala forme neprikladnih napada i utjecaja te nepotrebne politizacije sudskih i tužilačkih odluka i odluka VSTV-a, izrazilo odlučnost da odgovorno vodi pravosudni sistem u BiH.

U tom smislu, VSTV je u junu 2013. godine podržao Strukturirani dijalog između EU i BiH i potvrdio raniji stav da su nastavak Strukturiranog dijaloga i implementacija preporuka koje se donose u okviru ovog dijaloga najbolji put reforme pravosuđa u BiH.

Pored toga, VSTV je ocijenio neosnovanim i po proces štetnim sve izjave pojedinaca iz pravosudne zajednice kojima se osporavaju naponi koji se ulažu kroz Strukturirani dijalog sa ciljem osiguranja nezavisnog, profesionalnog i odgovornog pravosuđa.

U više je navrata naglašeno da je VSTV odlučan da zaštiti sve pravosudne institucije, kao i postignute vrijednosti u dosadašnjoj reformi pravosudnog sistema od svih oblika političkih pritisaka, te da neće podleći takvim negativnim utjecajima. Također, VSTV je odbacio sve neargumentirane napade i političke prijedloge koji zagovaraju ukidanje pravosudnih institucija i smanjivanje zakonskih nadležnosti VSTV-a.

VSTV je obavijestio javnost, kao i profesionalnu zajednicu, da je ova institucija jedinstvena, da članovi VSTV-a nisu podlegli bilo kakvim pritiscima, da se članovi VSTV-a nisu svrstali na bilo koju političku stranu, niti učestvuju u bilo kakvim hajkama protiv pravosudnih institucija, odnosno predsjednika sudova ili glavnih tužilaca.

Naglašeno je da su Zakon o VSTV-u i nadležnosti koje su definirane ovim zakonom jedina vodilja u provođenju reformskih aktivnosti, kao i u približavanju pravosudnog sistema evropskim standardima, te da je unapređenje efikasnosti pravosudnih institucija prioritet rada ove institucije, o čemu mogu posvjedočiti preporuke Strukturiranog dijaloga o pravosuđu.

VSTV je također pozvao sve nosioce pravosudnih funkcija, a naročito predsjednike sudova i glavne tužioce, da se suzdrže od svih oblika medijskih istupa i komentara koji mogu naštetiti njihovom ugledu, ugledu njihove institucije, kao i pravosuđu u cjelini, te da nosioci funkcija u pravosudnim institucijama, kao i u VSTV-u, moraju ostati neutralni, profesionalni i nezavisni u svom radu.

1.4.9. Presuda Evropskog suda za ljudska prava u slučaju *Maktouf i Damjanović*

VSTV je u pogledu odluke Evropskog suda za ljudska prava u slučaju *Maktouf i Damjanović protiv BiH* izrazio uvjerenje da je donošenjem ove odluke riješeno pravno pitanje retroaktivne primjene Krivičnog zakona i osigurana jedinstvena primjena Zakona i ravnopravnost građana pred domaćim sudovima u predmetima ratnih zločina. Istovremeno, ova je odluka još jednom potvrdila nužnost pronalaženja efikasnih formalnih mehanizama za ujednačavanje sudske prakse u BiH.

Naglašeno je da je VSTV, u okviru svoje nadležnosti, već u ranijem periodu, identificirao problem neujednačene sudske prakse, koji se nastojao riješiti i kroz Strukturirani dijalog o pravosuđu između EU i BiH.

Naime, ranije su VSTV i Nadzorno tijelo za praćenje provođenja Strategije za rad na predmetima ratnih zločina preduzeli niz koraka vezanih za ovo pitanje, organizirajući više sastanaka s predsjednicom Suda BiH, predsjednicima vrhovnih sudova entiteta, predsjednikom Apelacijskog suda Brčko distrikta i sudijama koji rade na procesuiranju predmeta ratnih zločina. Fokus ovih sastanaka bio je usmjeren na pitanje ujednačavanja sudske prakse u predmetima ratnih zločina u cilju osiguranja pravne sigurnosti i jednakosti građana pred zakonom.

U istom kontekstu, organizirana je i međunarodna konferencija na temu „Sudska praksa u primjeni krivičnog i materijalnog prava u procesuiranju predmeta ratnih zločina u BiH i regiji”, za koju je Nadzorno tijelo, u okviru preporuka Strukturiranog dijaloga, od Ureda Evropske unije u BiH dobilo priznanje za vodeću ulogu u otpočinjanju sistematskih konsultacija otvorenih za pravosuđe na svim nivoima, za akademsku i stručnu zajednicu, kao i za međunarodne stručnjake.

Pored toga, VSTV je podržao već otvorenu stručnu raspravu o pravnim posljedicama presude Evropskog suda za ljudska prava u predmetu *Maktouf i Damjanović protiv BiH* i podstakao njeno intenziviranje u cilju osiguranja jedinstvene primjene Krivičnog zakona u predmetima ratnih zločina kako bi se izbjegla politizacija ovog pitanja.

VSTV je pozvao nosioce pravosudnih funkcija u BiH da svojim aktivnim učešćem u stručnim raspravama doprinesu razrješenju ovog pitanja od posebnog značaja za jednakost građana pred zakonom.

1.4.10. Prijedlog Zakona o suzbijanju korupcije i organiziranog kriminala u FBiH

VSTV je po pitanju Prijedloga Zakona o suzbijanju korupcije i organiziranog kriminala u Federaciji BiH, koji je sadržavao rješenja izvan sistemskih, ostvario komunikaciju sa predlagačem Zakona. Tokom sastanka i drugih oblika komunikacije usaglašavani su pojedini aspekti predloženih zakonskih rješenja. Krajem godine ostvaren je daljnji napredak postizanjem kompromisa, te je rad u vezi sa Prijedlogom Zakona nastavljen i u 2014. godini.

VSTV se uključio u navedene aktivnosti s obzirom na to da prihvata sve inicijative usmjerene na jačanje kapaciteta pravosuđa za rad na predmetima organiziranog kriminala i korupcije, uz uvjerenje da su puni efekti takvih inicijativa mogući samo ukoliko je zakonski okvir za njihovo provođenje pravilno i precizno definiran i u praksi primjenjiv.

1.4.11. Mišljenje o Nacrtu Zakona o plaćama i naknadama u sudskim i tužilačkim institucijama na nivou BiH

Uzimajući u obzir da je nezavisno finansiranje pravosudnih institucija jedan od osnova nezavisnosti nosilaca pravosudnih funkcija, bitno je napomenuti da je Vijeće tokom 2013. godine, kroz rad Stalne komisije za legislativu, dalo Mišljenje o Nacrtu Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o plaćama i naknadama u sudskim i tužilačkim institucijama na nivou BiH i o Nacrtu Zakona o plaćama u sudskim i tužilačkim institucijama na nivou BiH.

Mišljenjem iz maja 2013. godine, VSTV je prihvatio tekst Nacrta i podržao njegovo donošenje obrazlažući da zakonodavna inicijativa ima za cilj provođenje Odluke Ustavnog suda BiH, broj: U-7/12, kojom je utvrđeno da Zakon o plaćama i drugim naknadama u sudskim i tužilačkim institucijama na nivou BiH nije u skladu sa Ustavom BiH, jer ne sadrži odredbe u pogledu naknada na ime troškova prijevoza, toplog obroka i odvojenog života.

U septembru 2013. godine VSTV je dao Mišljenje o Nacrtu Zakona o plaćama i naknadama u sudskim i tužilačkim institucijama na nivou BiH, u kojem je ocijenio prihvatljivim princip jednoobraznog reguliranja naknada svih budžetskih korisnika koji je sadržan u Nacrtu Zakona, imajući u vidu da ovakav pristup proizlazi iz Odluke Ustavnog suda BiH. VSTV je istakao da predložene obimnije intervencije u važećem zakonu dovode do dodatnog razjedinjavanja jedinstvenog sistema plaća nosilaca pravosudnih funkcija i stvaraju uvjete za njihov različit tretman u okviru pravosudnog sistema u BiH, te smatra da prijedlozi izmjena trebaju biti razmotreni u okviru sveobuhvatne rasprave o zakonima koji reguliraju plaće i naknade nosilaca pravosudnih institucija na svim nivoima u BiH, odnosno do usaglašene procedure za njihovu izmjenu.

S obzirom na to da aktivnost usklađivanja predmetnog zakona sa navedenom odlukom Ustavnog suda BiH nije okončana u 2013. godini, VSTV će nastaviti kontinuirane aktivnosti u ovom segmentu i u narednoj godini.

U ovom kontekstu, bitno je spomenuti i Mišljenje o Nacrtu Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o plaćama i drugim naknadama sudija i tužilaca u Brčko distriktu BiH iz decembra 2013. godine, kojim se VSTV, imajući u vidu da je svrha Nacrta Zakona obrazložena potrebom osiguranja jedinstvenog i usklađenog sistema plaća nosilaca pravosudnih funkcija u BiH, saglasio sa tekstom Nacrta Zakona i podržao njegovo donošenje.

POGLAVLJE 2: EVROPSKE INTEGRACIJE

2.1. Strategija proširenja i ključni izazovi 2013–2014. godine

Evropska komisija na godišnjoj osnovi izdaje skup dokumenata pod nazivom „Paket proširenja”, kojima određuje okvir za pristupanje država kandidatkinja i potencijalnih kandidatkinja Evropskoj uniji. Ovaj paket uključuje, između ostalog, Strategiju proširenja i ključne izazove za narednu godinu⁴⁷, te dodatak u kojem Evropska komisija iznosi detaljne ocjene o napretku pojedine države u procesu pristupanja Evropskoj uniji, poznatiji kao Izvještaj o napretku.

U Izvještaju o napretku BiH Evropska komisija ukratko opisuje odnose između BiH i EU, analizira situaciju u BiH u pogledu ispunjavanja političkih⁴⁸ i ekonomskih kriterija za članstvo u EU i daje pregled sposobnosti BiH za provođenje evropskih standarda, odnosno za postepeno usklađivanje zakonodavstva i politika s *acquis-em*⁴⁹, u skladu sa obavezama definiranim Sporazumom o stabilizaciji i pridruživanju/ Privremenim sporazumom⁵⁰.

2.1.1. Izvještaj Evropske komisije o napretku BiH za 2013. godinu

Izvještaj o napretku BiH za 2013. godinu obuhvata period od oktobra 2012. do septembra 2013. godine, a ostvareni napredak BiH mjeri se na osnovu donesenih odluka, usvojenih zakona i provedenih mjera.

U cjelini gledajući, napredak u reformi pravosudnog sistema i u ovogodišnjem je izvještaju pozitivno okarakteriziran⁵¹. Strukturirani dijalog o pravosuđu između EU i BiH dao je konkretne rezultate, uz rastući broj preporuka koje su ili u potpunosti ispunjene ili je njihova realizacija na dobrom putu. No, provođenje Strategije za reformu sektora pravde 2008–2013. godine i dalje je ograničeno. Općenito, došlo je do porasta političke podrške nastavku Strategije za period 2014–2018. godine i pratećem Akcionom planu.

Određene političke stranke predložile su da se poveća uloga izvršne i zakonodavne vlasti u imenovanju tužilaca uz ograničavanje uloge VSTV-a. Ovaj prijedlog za politizaciju imenovanja daje povoda za zabrinutost. Ministarstvo pravde BiH izradilo je Nacrt Zakona o sudovima BiH, te ga uputilo u javne konsultacije. Tekst predviđa uspostavljanje apelacijskog suda na državnom nivou, odvojeno od prvostepenog suda, u skladu sa preporukama Evropske komisije i Venecijanske komisije Vijeća Evrope. Potrebno je poboljšati dosljednost u primjeni krivičnog materijalnog prava u pravosuđu na državnom nivou i drugim instancama širom zemlje. Izmjene i dopune Zakona o sudovima Republike Srpske, kojima se osigurava usklađenost sa prerogativima VSTV-a, na osnovu pojašnjenja datih u okviru Strukturiranog dijaloga, još uvijek čekaju konačno skupštinsko usvajanje.

I dalje su prisutni nedostaci u pogledu nezavisnosti i nepristrasnosti. Tokom izvještajnog perioda nastavljeni su politički napadi na pravosuđe, a finansijska ograničenja i usitnjenost budžetskih nadležnosti i dalje ugrožavaju nezavisnost. Proces racionalizacije budžetskih

⁴⁷ Dokument Evropske komisije upućen Evropskom parlamentu i Vijeću, Brisel, 16. 10. 2013. godine.

⁴⁸ Političkim kriterijima se zahtijeva stabilnost institucija koje garantiraju demokratiju, vladavinu prava, poštovanje ljudskih prava i zaštitu manjina, kao i regionalna saradnja, dobrosusjedski odnosi s državama uključenim u proces proširenja i državama članicama EU, te poštovanje međunarodnih obaveza, uključujući saradnju s Međunarodnim krivičnim sudom za bivšu Jugoslaviju.

⁴⁹ Pravno naslijeđe Evropske unije.

⁵⁰ Primjenjuje se od jula 2008. godine.

⁵¹ Izvještaj o napretku BiH u 2013. godini, dokument Evropske komisije upućen Evropskom parlamentu i Vijeću, Brisel, 16. 10. 2013. godine.

nadležnosti, pokrenut kroz Strategiju za reformu sektora pravde u BiH, koji je od posebnog značaja za Federaciju BiH, još uvijek ne daje rezultate. Kada se radi o otvaranju novih sudova u zemlji, preporuke VSTV-a samo su djelimično ispoštovane. No, potrebno je osigurati održivost ovog procesa.

Što se tiče odgovornosti, porastao je broj pritužbi na rad nosilaca pravosudnih funkcija. U periodu septembar 2012. – mart 2013. godine Ured disciplinskog tužioca (UDT) zaprimio je 669 pritužbi i riješio 655. Porastao je broj disciplinskih postupaka koje je UDT pokrenuo, ali je mogućnost djelotvornog rješavanja predmeta i primjene odgovarajućih sankcija i dalje ograničena. Prosječno vrijeme potrebno za rješavanje pritužbi je skraćeno, te je tokom izvještajnog perioda iznosilo 240 dana, što predstavlja poboljšanje od 22% u odnosu na prosjek od 306 dana u periodu septembar 2011. – mart 2012. godine. Pozicije troje sudija u Ustavnom sudu Federacije BiH i dalje su upražnjene.

Što se tiče efikasnosti, mjere koje je uveo VSTV i relevantni subjekti dovele su do postepenog smanjenja broja neriješenih predmeta. Svi su sudovi izradili planove za smanjenje broja neriješenih predmeta u skladu sa usvojenim normama za rad na predmetima. Rastući broj neriješenih predmeta koji se odnose na neplaćene račune za komunalne usluge i dalje predstavlja značajan teret za pravosuđe. Ovi predmeti sada čine skoro 80% svih neriješenih predmeta širom BiH, odnosno 1,8 od 2,3 miliona predmeta.

Pravosudni informacijski i komunikacijski sistem potpuno je funkcionalan. U sistemu za automatsko upravljanje predmetima u sudovima i tužilaštvima (CMS i TCMS) registrirano je 3,4 miliona predmeta, a sistem automatski generira izvještaje o radu, što predstavlja doprinos procesu strateškog planiranja i odlučivanja. Broj posjeta Pravosudnom web portalu značajno je povećan, kao i pristup predmetima za stranke u postupku i njihove advokate. Centar za sudsku dokumentaciju VSTV-a također bilježi značajan porast *online* posjeta.

Uveden je jedinstveni sistem za upravljanje ljudskim resursima u sudovima i tužilaštvima, što omogućava veću efikasnost u postupku imenovanja, planiranju i upravljanju ljudskim resursima. Zbog budžetskih ograničenja, odluke VSTV-a o imenovanjima redovnih i dodatnih sudija još uvijek nisu na odgovarajući način praćene od strane vlasti. No, odobren je angažman 13 dodatnih tužilaca u Tužilaštvu BiH. Poboljšani su fizički uvjeti u više sudskih zgrada, kako na entitetskom tako i na državnom nivou, ali i dalje postoji potreba za poboljšanjem infrastrukture.

Entitetski centri za edukaciju sudija i tužilaca pružaju obuku u oblasti pravosuđa. U nastojanju da se unaprijede i povećaju kapaciteti, oba centra rade na uvođenju sistema učenja na daljinu.

Sa ciljem osiguravanja jednakosti građana pred zakonom, posebno nakon donošenja odluke Evropskog suda za ljudska prava (ESLjP) u slučaju *Maktouf i Damjanović protiv BiH*, relevantni subjekti razmatraju nepodudarnu praksu sudova na različitim nivoima u pogledu primjene različitih krivičnih zakona. ESLjP je naveo da, s obzirom na vrstu krivičnog djela i ozbiljnost zločina, postoji realna mogućnost da je retroaktivna primjena Krivičnog zakona iz 2003. godine išla na štetu apelantata. U presudi se naglašava važnost ujednačavanja sudske prakse između različitih sudskih instanci, u skladu sa preporukama Strukturiranog dijaloga i relevantnim nalazima Venecijanske komisije, kao i diskusijom o uspostavljanju zajedničkog tijela predstavnika najviših sudskih instanci. Osim toga, primjena različitih krivičnih zakona u predmetima ratnih zločina i dalje rezultira neujednačenim kaznama.

Smanjen je veliki broj neriješenih predmeta ratnih zločina. Došlo je do prekretnice u provođenju Državne strategije za rad na predmetima ratnih zločina, gdje entitetsko pravosuđe i pravosuđe Brčko distrikta progresivno radi na rješavanju predmeta prenesenih sa državnog nivoa. Kako bi se osiguralo blagovremeno i djelotvorno procesuiranje prenesenih predmeta, potrebno je osigurati adekvatne kadrovske i finansijske resurse i kapacitete, posebno one za zaštitu i podršku svjedocima. Naime, zaštita svjedoka i dalje je slaba karika u osiguravanju pouzdanih dokaza. Učinjeni su naponi na renoviranju sudnica kako bi se omogućilo svjedočenje zaštićenih svjedoka, ali ne postoji sveobuhvatna zaštita svjedoka prije i nakon suđenja. Vijeće ministara BiH usvojilo je Nacrt Zakona o programu zaštite svjedoka i uputilo ga u parlamentarnu proceduru.

Postignut je napredak u procesuiranju ratnih zločina sa elementima seksualnog nasilja na državnom i entitetskom nivou, ali je potrebno dalje ojačati napore na istrazi i procesuiranju ovih zločina. Stepenn pripremljenosti nadležnog osoblja i raspoloživost odgovarajuće infrastrukture u sudovima širom BiH su neujednačeni, te ovo pitanje treba hitno riješiti. Potrebno je osigurati i sveobuhvatan pristup poboljšanju položaja žrtava silovanja i seksualnog nasilja. Još uvijek nije usvojen državni program za unapređenje položaja žrtava ratnih zločina sa elementima seksualnog nasilja.

Što se tiče pristupa pravdi u građanskim i upravnim postupcima, osiguran je širi pristup mreži pružalaca besplatne pravne pomoći putem interneta. Agencije za besplatnu pravnu pomoć formirane su u još tri kantona u Federaciji BiH, čime se njihov ukupan broj popeo na sedam. Sistem besplatne pravne pomoći u tri kantona i dalje je fragmentiran i neuređen. Zakon o besplatnoj pravnoj pomoći na nivou države još uvijek nije usvojen. S druge strane, besplatna pravna pomoć osigurana je u građanskim predmetima i uglavnom je pružaju nevladine organizacije, koje se finansiraju iz privatnih izvora. Nasuprot tome, besplatna pravna pomoć u upravnim postupcima još uvijek je nedovoljna.

U cjelini gledano, ostvaren je ograničen napredak u reformi pravosudnog sistema. Strukturirani dijalog o pravosuđu dao je niz konkretnih i pozitivnih rezultata. Međutim, određene političke inicijative za reformu pravosudnog sistema izvan ovog okvira, poput prijedloga za politizaciju imenovanja, izazivaju zabrinutost.

Mjere za smanjenje broja neriješenih predmeta uspješno se provode, ali je zaostatak i dalje veoma velik. Pozitivan trend u rješavanju predmeta ratnih zločina ometen je nedostatkom ljudskih i finansijskih resursa na svim nivoima. Ujednačavanje različite sudske prakse u primjeni krivičnih zakona i smanjenje budžetske fragmentacije još uvijek je u ranoj fazi. Nezavisnost i odgovornost pravosuđa i dalje je ugrožena pokušajima političkih stranaka da ostvare svoj utjecaj. Pored toga, potrebno je riješiti problem rascjepkanosti zakonskog i institucionalnog okvira u oblasti pristupa pravdi.

2.1.2. Strukturirani dijalog o pravosuđu između Evropske unije i Bosne i Hercegovine

Ideja o otpočinjanju Strukturiranog dijaloga o pravosuđu rezultat je opredjeljenosti Evropske komisije da unaprijedi strukturirane odnose sa zemljama potencijalnim kandidatima za članstvo u EU i prije stupanja na snagu Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju (SSP). On je platforma za razgovore o svim reformama neophodnim za ostvarenje napretka u području usaglašavanja pravosuđa BiH s pravnim naslijeđem i odgovarajućim standardima EU, te stoga predstavlja priliku da se usaglašenim djelovanjem na ispunjavanju prioriteta osigura napredak u sektoru koji je zasigurno jedan od najvećih izazova na putu ka članstvu u EU.

Tokom 2013. godine održana su tri sastanka Strukturiranog dijaloga o pravosuđu, i to:

- 11. 4. u Brčko distriktu BiH (četvrti sastanak),
- 12. 7. u Briselu (peti sastanak) i
- 11. i 12. 11. u Banjoj Luci (šesti sastanak).

Četvrti i šesti sastanak predstavljali su redovne sesije Strukturiranog dijaloga, na kojima se raspravljalo o statusu realizacije preporuka i budućim koracima po pitanjima koja su predmet Strukturiranog dijaloga. Sa aspekta obaveza VSTV-a u realizaciji preporuka, naročito su značajne one preporuke koje se odnose na provođenje Strategije za rješavanje predmeta ratnih zločina, podršku EU sektoru pravde kroz implementaciju Projekta IPA 2012/2013, jednakost građana pred zakonom i primjenu krivičnih zakona u predmetima ratnih zločina, reformu pravosudnih institucija u BiH, učvršćivanje funkcija VSTV-a i povećanje profesionalizma i odgovornosti u sektoru pravde, te smanjenje broja neriješenih predmeta.

U cilju efikasnijeg vođenja ovog procesa i lakšeg identificiranja usaglašenih stavova, 12. 7. 2013. godine u Briselu organiziran je poseban tematski sastanak posvećen reformi pravosuđa na državnom nivou. Na sastanku kojem su, pored delegacije Evropske unije i delegacije BiH, prisustvovali i predstavnici Venecijanske komisije, govorilo se isključivo o

Nacrtu Zakona o sudovima BiH, odnosno o predloženim rješenjima koja su zahtijevala posebno razmatranje imajući u vidu različitost stavova učesnika Strukturiranog dijaloga i Venecijanske komisije, koja je dala posebno mišljenje o ovom zakonu.

U nastavku teksta date su detaljnije informacije o aktivnostima VSTV-a na provođenju preporuka za koje je bio zadužen.

Aktivnosti VSTV-a po pitanju prijenosa predmeta ratnih zločina, te adekvatne i blagovremene dodjele potrebnih finansijskih i ljudskih resursa

Evropska komisija je preporučila da se nastavi sa kontinuiranim prenošenjem predmeta ratnih zločina sa državnog nivoa na pravosuđe ostalih nivoa vlasti.

S tim u vezi, odlukom Suda BiH, u toku 2013. godine ustupljeno je ukupno 58 predmeta ratnih zločina entitetskom pravosuđu, 17 prijedloga Tužilaštva BiH za prenošenje vođenja postupka je odbijeno, dok o 11 prijedloga koji su podneseni u navedenom periodu još uvijek nije donesena odluka. Također, Sud BiH je u toku 2013. godine od entitetskih tužilaštava i Tužilaštva Brčko distrikta preuzeo vođenje krivičnog postupka u ukupno 67 predmeta ratnih zločina.

U pogledu osiguranja adekvatne i blagovremene dodjele potrebnih finansijskih i ljudskih resursa sudovima i tužilaštvima koji procesuiraju predmete ratnih zločina, u okviru Projekta IPA 2012/2013 provodi se mjera 2, koja se odnosi na uspostavljanje adekvatnog sistema za efikasno procesuiranje predmeta ratnih zločina u pravosudnim institucijama u BiH, a ima za cilj smanjenje broja neriješenih predmeta ratnih zločina za 50% u periodu od pet godina. Za njenu realizaciju predviđena su sredstva u ukupnom iznosu od 15,8 miliona eura.

Projektom je predviđeno zapošljavanje određenog broja sudija i tužilaca u institucijama u kojima se za to ustanove potrebe, angažman stručnog i administrativno-tehničkog osoblja na određeno vrijeme za pružanje podrške sudijama i tužiocima u radu na predmetima ratnih zločina, te osiguravanje druge finansijske podrške pravosudnim institucijama za procesuiranje predmeta ratnih zločina⁵². Projekt će biti finansiran putem budžetske podrške.

VSTV je usvojio Plan realizacije aktivnosti potrebnih za pripremu implementacije ovog projekta, te pružio podršku Nadzornom tijelu za praćenje provođenja Državne strategije za rad na predmetima ratnih zločina pri pripremi objedinjene procjene potreba za ljudskim i materijalnim resursima u sudovima i tužilaštvima za rješavanje predmeta ratnih zločina.

Tako su kroz ovaj projekt osigurana sredstva za finansiranje ukupno 20 tužilaca i 7 sudija koji će raditi na procesuiranju predmeta ratnih zločina, sredstva za angažiranje dodatnog osoblja koje će pružati podršku u radu sudijama i tužiocima⁵³, te sredstva za materijalne potrebe sudova i tužilaštava.

U skladu sa utvrđenim potrebama, VSTV je u toku 2013. godine proširio sistematizaciju sudijskih i tužilačkih pozicija, te raspisao konkurse za njihovo popunjavanje. Sudovi i tužilaštva će provesti proceduru prijema stručnog i administrativno-tehničkog osoblja.

Aktivnosti VSTV-a po pitanju osiguranja jednakosti građana pred zakonom i primjene krivičnih zakona u predmetima ratnih zločina

Evropska komisija je konstatovala da su Evropski sud za ljudska prava i Ustavni sud BiH utvrdili povredu člana 7. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava u određenom broju presuda Suda BiH u predmetima ratnih zločina.

S tim u vezi, VSTV smatra da se spomenutom odlukom Evropskog suda za ljudska prava, kao i odlukama Ustavnog suda BiH, rješava pravno pitanje retroaktivne primjene Krivičnog zakona i osigurava jedinstvena primjena Zakona i ravnopravnost građana pred domaćim

⁵² Ona uključuje: osiguravanje sredstava, troškove ekshumacija, ispitivanja svjedoka i drugih istražnih radnji, nabavku opreme neophodne za terenski rad, za zaštitu svjedoka i dr.

⁵³ 29 stručnih saradnika, 9 istražitelja, 6 saradnika iz kategorije 'ostalo stručno osoblje', 27 administrativno-tehničkih radnika u tužilaštvima; te 14 stručnih saradnika, 9 saradnika iz kategorije 'ostalo stručno osoblje' i 15 administrativno-tehničkih radnika u sudovima.

sudovima u predmetima ratnih zločina. Također, još jednom je potvrđena nužnost pronalaza efikasnih formalnih mehanizama za ujednačavanje sudske prakse u BiH u predmetima ratnih zločina.

Pored toga, preduzet je niz aktivnosti vezanih za ovo pitanje, uključujući održavanje sastanaka s predsjednicima nadležnih sudova u BiH, te organizaciju međunarodne konferencije na temu „Sudska praksa u primjeni krivičnog i materijalnog prava u procesuiranju predmeta ratnih zločina u BiH i regiji”.

Aktivnosti VSTV-a po pitanju zaključenja Sporazuma o izručenju između BiH i zemalja u okruženju

Evropska komisija je pozvala na hitno uspostavljanje koordinacije između Ministarstva pravde BiH, VSTV-a i Suda BiH kako bi se izbjegli i najmanji problemi u primjeni Sporazuma o izručenju.

S tim u vezi, VSTV je 4. 6. 2013. godine zaprimio dopis Ministarstva pravde BiH kojim se ukazuje na problem vezan za provođenje novopotpisanih bilateralnih sporazuma o izručenju sa susjednim državama, koji, između ostalog, predviđaju i izručenje vlastitih državljana. Potpisivanjem ovih ugovora stvorena je nova pravna situacija i otvorena mogućnost za izručenje vlastitih državljana za određena krivična djela, te preduzimanje i svih ostalih pravnih radnji povezanih sa ovim institutom.

VSTV je, nakon razmatranja predmetnog dopisa, usvojio zaključak o zaduženjima za koordinaciju neophodnih aktivnosti sa nadležnim institucijama iz ove oblasti. U svrhu realizacije ovog zaključka, u julu 2013. godine održan je sastanak na kojem su predstavnici VSTV-a, Ministarstva pravde BiH i Direkcije za koordinaciju policijskih tijela u BiH usvojili niz zaključaka i konstatare da je koordinacija među institucijama realizirana u skladu sa preporukom Evropske komisije.

Aktivnosti VSTV-a po pitanju izrade Nacrta Zakona o sudovima BiH

Evropska komisija ponovo je izrazila punu podršku jedinstvu VSTV-a i njegovim nadležnostima uspostavljenim na način i u postupku predviđenim ustavom i zakonom, kao i ulozi koju VSTV ima u jačanju vladavine prava u BiH. Pored toga, ponovila je da odgovornost sudija i tužilaca mora biti unaprijeđena boljim reguliranjem institucije disciplinskog tužioca, uključujući njegove ovlasti i ulogu, te pozdravila mjere koje je VSTV preduzeo na poboljšanje postupka imenovanja sudija i tužilaca, uključujući uvođenje pismenog ispita kandidata koji se prvi put imenuju na pravosudne funkcije.

S tim u vezi, VSTV je Prijedlogom izmjena i dopuna Zakona o VSTV-u, koji je usvojen u oktobru 2012. godine i prosljeđen Ministarstvu pravde BiH, predložio moguća unapređenja postupanja UDT-a, njegovih ovlasti i uloge, kao i efikasnijeg i preciznijeg reguliranog postupanja svih disciplinskih tijela u sastavu VSTV-a, koja su uočena kroz praksu u radu disciplinskih tijela. Nakon petog tematskog sastanka Strukturiranog dijaloga održana su dva sastanka u Ministarstvu pravde BiH, na kojima su predstavnici VSTV-a dali svoj doprinos u postupku finalizacije Nacrta Zakona o sudovima BiH. VSTV-u u međuvremenu nije dostavljena revidirana verzija Nacrta Zakona.

Pored toga, VSTV je u martu 2013. godine usvojio normativni okvir za provođenje kvalifikacijskog testiranja kandidata, Pravilnik o kvalificiranom testiranju kandidata za pozicije nosilaca pravosudnih funkcija u pravosuđu BiH, Uputstvo kandidatima za polaganje kvalifikacijskog testa i Katalog ispitnih pitanja.

Nakon petog tematskog sastanka Strukturiranog dijaloga, održanog u julu 2013. godine, Evropska komisija naglasila je potrebu da se izbjegne bilo koja vrsta prekida u radu različitih pravosudnih instanci nakon usvajanja Zakona o sudovima BiH, kao i potrebu pažljivog razmatranja budžetskih, kadrovskih i drugih tehničkih posljedica uvođenja novih propisa i osiguranja punog kapaciteta i nezavisnosti predviđenog apelacijskog (višeg) suda.

VSTV svoj doprinos realizaciji spomenute preporuke daje u okviru projekta Vijeća Evrope „Jačanje kapaciteta pravosuđa Bosne i Hercegovine za primjenu Evropske konvencije o

ljudskim pravima”, čija je implementacija započela u septembru 2012. godine. Cilj je projekta pružanje podrške jačanju nezavisnosti sudova u BiH poticanjem njihove saradnje i usaglašavanja prakse, te jačanja njihovih kapaciteta za primjenu Evropske konvencije o ljudskim pravima i sudske prakse na nacionalnom nivou. U toku 2013. godine, pod pokroviteljstvom VSTV-a i uz podršku Vijeća Evrope, uspostavljeni su paneli za ujednačavanje sudske prakse iz građanske, krivične i upravne oblasti. Mandat panela je uspostavljanje kontinuiranog dijaloga među najvišim sudovima, koji će pružiti platformu za ujednačavanje sudske prakse, kao i za diskusiju o drugim zajedničkim izazovima s kojima se susreću.

Aktivnosti VSTV-a po pitanju podrške Evropske unije sektoru pravde na projektima izgradnje, renoviranja i popravke sudova i tužilaštava

Evropska komisija je pozdravila postignuti napredak u odabiru odgovarajućih zgrada sudova i tužilaštava, kako na osnovu tehničke pripremljenosti i izvodivosti tako i na osnovu jasne povezanosti sa poboljšanjem pravosudne efikasnosti.

S tim u vezi, u okviru Projekta za unapređenje efikasnosti pravosuđa, koji provodi VSTV, a finansiraju ga Norveška i Švedska, rezervirana su sredstva u iznosu od 300.000 eura za izradu tehničke dokumentacije za projekte rekonstrukcije objekata koje su odredili Delegacija Evropske unije u BiH i relevantna ministarstva pravde, a koji će se finansirati u okviru projekta IPA 2012/2013.

Aktivnosti VSTV-a po pitanju Nacrta Zakona o suzbijanju korupcije i organiziranog kriminala u Federaciji BiH

Evropska komisija je izrazila očekivanje da, prije nego što se nacrt novog antikorupcijskog zakonodavstva u Federaciji BiH, koji direktno zadire u rad i organizaciju pravosuđa, nađe u sljedećoj fazi zakonodavne procedure, on obavezno bude predmetom rasprave sa svim pravosudnim institucijama na koje se odnosi, kao i sa VSTV-om.

S tim u vezi, VSTV je, nakon što je u novembru 2012. godine razmotrio Nacrt Zakona o suzbijanju korupcije i organiziranog kriminala u Federaciji BiH, usvojio Mišljenje u kojem je izrazio podršku inicijativama za jačanje kapaciteta pravosuđa za rad na predmetima organiziranog kriminala i korupcije. Međutim, u konkretnom slučaju ocijenjeno je da Nacrt Zakona sadrži rješenja koja su u suprotnosti sa Zakonom o VSTV-u i koja urušavaju postojeći sistem.

VSTV je ovaj zakon u formi prijedloga ponovo razmatrao u decembru 2013. godine, nakon čega je objavio saopćenje za javnost, u kojem ukazuje na sporna rješenja koja je, prema mišljenju VSTV-a, potrebno redefinirati. VSTV je uključen u tehničke konsultacije o nizu antikorupcijskih zakona u Federaciji BiH, koje se provode u organizaciji Delegacije EU/EUSR-a.

Aktivnosti VSTV-a po pitanju potpunog usklađivanja Zakona o sudovima Republike Srpske sa odgovarajućim preporukama VSTV-a

Evropska komisija je pozdravila usvajanje izmjena i dopuna Zakona o sudovima Republike Srpske od strane Vlade Republike Srpske i Narodne skupštine Republike Srpske u prvom čitanju, te izrazila očekivanje da se procedura usvajanja hitno okonča.

Međutim, na 30. sjednici Narodne skupštine RS-a, održanoj 9. 10. 2013. godine, predlađač je povukao iz procedure Nacrt Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o sudovima Republike Srpske, tako da dogovorene izmjene ovog zakona nisu usvojene do kraja 2013. godine.

Pored toga, Evropska komisija je pozvala nadležna tijela da uspostave ravnotežu između neophodne zaštite ličnih podataka i zahtjeva za objavljivanjem sudskih odluka i transparentnosti postupka, naročito u pogledu odluka od općeg značaja za javnost, poput onih iz predmeta ratnih zločina, organiziranog kriminala i korupcije, terorizma itd., što se

može postići usklađivanjem sa odgovarajućim instrumentima Vijeća Evrope i sudske prakse Evropskog suda za ljudska prava.

S tim u vezi, VSTV je formirao Radnu grupu za definiranje smjernica radi uspostavljanja ravnoteže prilikom objave sudskih i tužilačkih akata na službenim web stranicama, koja je s radom započela u novembru 2013. godine. Pored toga, u decembru 2013. godine održan je okrugli sto sa svim zainteresiranim stranama, koje će svoje prijedloge smjernica dostaviti Radnoj grupi.

Aktivnosti VSTV-a po pitanju Nacrta Zakona o VSTV-u

Evropska komisija je izrazila čvrstu podršku VSTV-u u naporima da se postupci imenovanja sudija i tužilaca učine što je moguće objektivnijim i transparentnijim, naročito kada je u pitanju uvođenje dodatnih mjera za sprečavanje sukoba interesa i jačanje odgovornosti.

S tim u vezi, VSTV provodi testnu fazu kvalifikacijskog testiranja, koja će trajati do 1. 5. 2014. godine, nakon čega slijedi potpuna implementacija kvalifikacijskog testiranja u postupku imenovanja. Napori VSTV-a usmjereni su i na uvođenje strukturiranog razgovora sa kandidatima i objektiviziranje postupka procjene stručnih sposobnosti kandidata koji apliciraju na više pozicije (kvalifikacijsko i pismeno testiranje), kako je to predviđeno Poslovníkom VSTV-a usvojenim u julu 2013. godine. Rok za završetak ovih aktivnosti također je 1. 5. 2014. godine.

2.2. Provođenje Strategije za reformu sektora pravde u BiH

2.2.1. Provođenje Strategije za reformu sektora pravde u BiH u toku 2013. godine

Strategija za reformu sektora pravde u BiH (SRSP) usvojena je u junu 2008. godine kao zajednički okvir svih institucija u sektoru pravde u BiH za razvoj i reformu u ovom sektoru za period od 2009. do 2013. godine.

S obzirom na to da je 2013. godina posljednja godina na koju se SRSP odnosio, pripremljen je detaljan Izvještaj institucija sektora pravde u BiH o provođenju Akcionog plana Strategije za reformu sektora pravde u BiH za period od 2009. do 2013. godine. Spomenuti izvještaj⁵⁴ sadrži informacije o realizaciji aktivnosti iz svakog od ukupno pet strateških stubova, uključujući pregled trenutnog stanja, postignute rezultate i iskustva stečena u toku petogodišnjeg provođenja Akcionog plana SRSP-a u BiH.

Aktivnosti koje se provode u okviru stuba 1 („Pravosuđe”), odnose se na sljedeće oblasti:

- nezavisnost i harmonizacija,
- efikasnost i efektivnost, te
- odgovornost i profesionalnost.

U toku 2013. godine nastavljene su aktivnosti na unapređenju sistema finansiranja pravosudnih institucija, te provođenje mjera usmjerenih na smanjenje broja starih predmeta u izvršnom i parničnom postupku. Uz podršku IPA projekta obnovljeno je nekoliko zgrada pravosudnih institucija, a iz donatorskih i budžetskih sredstava VSTV-a finansirana je nabavka informatičke opreme za pravosudne institucije, te aktivnosti vezane za daljnje unapređenje informatičkog sistema u pravosuđu. Sa ciljem jačanja odgovornosti i profesionalnosti, usvojen je Pravilnik o orijentacijskim mjerilima za rad tužilaca, te naknadno i izmjene i dopune ovog pravilnika, a kontinuirano je praćena implementacija Pravilnika o

⁵⁴ Izvještaj je javan i dostupan na službenoj internetskoj stranici Ministarstva pravde BiH, koje koordinira provođenje SRSP-a (www.mpr.gov.ba).

orijentacijskim mjerilima za rad sudija i stručnih saradnika u sudovima u BiH. Kako bi se ispunili standardi koje je usvojila Evropska komisija za efikasnost pravosuđa, izvršena je pilot-primjena Pravilnika o vremenskim okvirima za rješavanje predmeta u sudovima i tužilaštvima. Kontinuirano je praćeno provođenje Srednjoročne strategije za obuku sudija i tužilaca, te analizirano provođenje programa obuke i zadovoljstva polaznika. U okviru projekta "Jačanje tužilačkih kapaciteta u sistemu krivičnog pravosuđa" realizirane su zajedničke obuke tužilaca i policije. Kontinuirano su ažurirane web stranica i baza sudskih odluka Centra za sudsku dokumentaciju VSTV-a. Detaljnije informacije o navedenim aktivnostima mogu se naći u relevantnim poglavljima ovog godišnjeg izvještaja.

Aktivnosti koje se provode u okviru stuba 3 („Pristup pravdi“) odnose se na sljedeće oblasti:

- međunarodna pravna pomoć i saradnja,
- besplatna pravna pomoć i pristup pravnim informacijama, te
- briga o korisnicima suda i uloga civilnog društva.

U toku 2013. godine nastavljene su aktivnosti na unapređenju osiguranja međunarodne pravne pomoći i saradnje, uspostavljanju sistema besplatne pravne pomoći i pristupa pravnim informacijama, kao i provođenju Strategije za brigu o korisnicima sudova u BiH.

Imajući u vidu da Zakon o besplatnoj pravnoj pomoći BiH nekoliko puta nije dobio potrebnu većinu u parlamentarnoj proceduri, u organizaciji Ministarstva pravde BiH, održana je konferencija na temu „Pružanje besplatne pravne pomoći u BiH“, na kojoj su usvojeni zaključci o daljnjim aktivnostima usmjerenim na uspostavljanje sistema besplatne pravne pomoći u BiH. U skladu sa analizom o usklađenosti propisa o besplatnoj pravnoj pomoći u BiH i datim preporukama, inicirana je aktivnost donošenja usklađenih zakona o besplatnoj pravnoj pomoći na nivou Federacije BiH i u kantonima u kojima oni nisu doneseni.

U svim sudovima u BiH i tokom 2013. godine primjenjuju se standardi koji se odnose na pristup otvorenim ročištima, pristup sudskim informacijama, informiranje javnosti i godišnje izvještavanje sudova o radu. Također, svi sudovi i tužilaštva u BiH postupaju u skladu sa usvojenim strategijama za odnose s javnošću i informiranje.

Aktivnosti koje se provode u okviru stuba 4 („Podrška ekonomskom rastu“) odnose se na sljedeće oblasti:

- medijacija i alternativno rješavanje privrednih sporova,
- reforma zemljišne administracije, te
- unapređenje kapaciteta privrednih odjela ili privrednih sudova.

Aktivnosti VSTV-a u okviru ovog stuba prvenstveno su se odnosile na jačanje medijacije i alternativnog rješavanja sporova. Tako je u prethodnom periodu uspostavljen sistem za statističko praćenje predmeta koji su upućeni na medijaciju, a krajem 2013. godine održane su promocije medijacije u općinskim sudovima u Mostaru i Tuzli.

Aktivnosti koje se provode u okviru stuba 5 („Koordiniran, dobro rukovođen i odgovoran sektor“) odnose se na sljedeće oblasti:

- koordinacija nadležnosti,
- strateško planiranje i izrada politika,
- donatorska koordinacija, te
- evropske integracije.

Uspostavljanjem instrumenata praćenja i provođenja SRSP-a poboljšana je međusobna saradnja institucija sektora pravde u BiH. U izvještajnom periodu ojačana je saradnja VSTV-a i Ministarstva pravde BiH kroz rad Foruma za zajedničku politiku, kao i aktivnosti vezane za održavanje tematskih konferencija i saradnju sa OCD-ovima uključenim u Mrežu pravde.

Ostvarena saradnja ogleda se i u pripremanju provedbene dokumentacije za finansiranje iz IPA sredstava ali i kroz izradu strateškog dokumenta IPA II za BiH. Institucije sektora pravde u BiH sarađivale su i na pripremi sastanaka Strukturiranog dijaloga. Nastavljen je rad na dogradnji internetskog portala pravosudnih institucija u BiH (www.pravosudje.ba), koji je prilagođen potrebama korisnika (pravnih stručnjaka i građana). Izrada programskih budžeta, u okviru kojih se budžeti povezuju sa prioritetima iz sektorskih strategija, kontinuirano se unapređuje. U toku 2013. godine održana su tri sastanka Strukturiranog dijaloga, od čega dva redovna i jedan tematski.⁵⁵

2.2.2. Izrada nove Strategije za reformu sektora pravde u BiH za period od 2014. do 2018. godine

Predstavnici VSTV-a su u toku 2013. godine bili aktivno uključeni u aktivnosti koje su imale za cilj izradu nove Strategije za reformu sektora pravde u BiH za period od 2014. do 2018. godine i pripadajućeg Akcionog plana. Novi SRSP će zadržati strukturu prethodnog SRSP-a. Zaključno sa danom 31. 12. 2013. godine, Strategija za reformu sektora pravde u BiH za period od 2014. do 2018. godine nije bila usvojena s obzirom na to da je održavanje 11. ministarske konferencije, na kojoj je usvajanje planirano, zakazano za januar 2014. godine.

⁵⁵ Detaljnije informacije nalaze se u potpoglavlju 2.1.2. („Strukturirani dijalog o pravosuđu između EU i BiH”).

PRILOG 1. IZVJEŠTAJI O RADU SUDOVA I TUŽILAŠTAVA

PRILOG I – ANALIZA STANJA U SUDOVIMA I TUŽILAŠTVIMA

1. Analiza rada sudova

Ovo poglavlje sastoji se iz dva dijela. U prvom je dijelu predstavljen rad redovnih sudova u 2013. godini kroz zbirnu analizu podataka o radu redovnih sudova u odnosu na sljedeće faktore: protok predmeta, kvalitet i kvanitet rada sudova, nastupanje zastarjelosti u krivičnim i prekršajnim predmetima, kao i u predmetima izvršenja krivičnih sankcija. Također, analizirani su i statistički podaci o odlukama Ustavnog suda BiH donesenim na osnovu izjavljenih apelacija protiv odluka ili u vezi sa postupcima pred redovnim sudovima.

U drugom dijelu poglavlja analizira se rad sudova po pojedinim nivoima sudskog sistema u BiH. Napominjemo da se statistički podaci o radu sudova ne odnose na rad sudova po tzv. komunalnim predmetima – predmetima naplate potraživanja za pružene komunalne usluge i predmetima naplate takse u kojima su povjerenici javni radio-televizijski servisi. Također, statistički podaci o radu zemljišnoknjižnih ureda općinskih sudova nisu prikazani u ovom izvještaju.

1.1. Analiza zbirnih podataka o radu sudova

1.1.1. Protok predmeta

U 2013. godini redovni sudovi u BiH ukupno su u radu imali 974.359 predmeta. Iz 2012. godine preneseno je u rad 464.638 neriješenih predmeta, a tokom 2013. godine zaprimljeno je 509.721 predmet. Nakon riješenih 519.232 predmeta, u 2014. godinu preneseno je 455.127 predmeta, što je za 9.511 predmeta ili 2% manje od broja predmeta prenesenih iz 2012. godine. U tabeli 1 prikazani su podaci o protoku predmeta za sudove svih nivoa pravosudnog sistema.

Smanjenje broja neriješenih predmeta zabilježeno je po svim nivoima sudova osim u kantonalnim sudovima, Vrhovnom sudu Federacije BiH i Vrhovnom sudu Republike Srpske.

Tokom izvještajnog perioda, u odnosu na 2012. godinu, ukupan priliv predmeta povećan je za 10.489 predmeta ili 2%. Priliv predmeta povećan je na Sudu BiH (12%), Vrhovnom sudu RS-a (6%), kantonalnim sudovima (16%) i osnovnim sudovima (5%). Priliv predmeta smanjen je u okružnim sudovima (5%) i sudovima Brčko distrikta (Osnovni sud 10%, Apelacijski sud 12%).

Iz podataka o starosnoj strukturi svih neriješenih predmeta u radu svih redovnih sudova u BiH, na dan 31. 12. 2013. godine, proizlaze sljedeći pokazatelji o starosti inicijalnog akta u tim predmetima: tokom 2013. godine inicirano je 50% predmeta, 2012. godine inicirano je 22% predmeta, 2011. godine inicirano je 10% neriješenih predmeta i tako dalje, dok je 0,6% ili 2.664 predmeta inicirano 2003. godine ili ranije.

Tabela 1: Protok predmeta u redovnim sudovima u BiH tokom 2013. godine – po nivou suda

Sud	Broj neriješenih predmeta sa 1. 1. 2013.	Broj primljenih predmeta tokom 2013.	Ukupan broj predmeta u radu tokom 2013.	Broj riješenih predmeta tokom 2013.	Broj neriješenih predmeta sa 31. 12. 2013.
	I	II	III = I + II	IV	V = III - IV
Sud BiH	3.992	6.635	10.627	7.517	3.110
Vrhovni sud FBiH	5.069	5.759	10.828	4.270	6.558
Vrhovni sud RS-a	1.759	2.555	4.314	2.298	2.016
10 kantonalnih sudova	32.897	42.279	75.176	37.053	38.123
5 okružnih sudova	6.503	16.312	22.815	16.599	6.216
31 općinski sud	275.840	286.576	562.416	291.348	271.068
19 osnovnih sudova	113.749	111.395	225.144	119.026	106.118
Viši privredni sud	223	1.112	1.335	1.112	223
5 okružnih privrednih sudova	14.891	23.994	38.885	25.597	13.288
Osnovni sud Brčko distrikta BiH	9.157	10.646	19.803	11.831	7.972
Apelacijski sud Brčko distrikta BiH	558	2.458	3.016	2.581	435
UKUPNO	464.638	509.721	974.359	519.232	455.127

Posmatrano po vrstama predmeta, građanski su predmeti najbrojniji među neriješenim predmetima s obzirom na to da ih je na dan 31. 12. 2013. godine bilo 151.920, zatim slijede izvršni predmeti – 140.871, prekršajni – 47.307, vanparnični – 38.963, privredni – 33.835, krivični – 24.808, upravni – 16.104, te predmeti registracije privrednih subjekata – 1.319 neriješenih predmeta. U tabeli 2 prikazani su podaci o protoku predmeta po vrstama predmeta.

Tokom 2013. godine evidentirano je povećanje broja neriješenih građanskih (6% ili 7.926 predmeta) i upravnih predmeta (5% ili 752 predmeta), dok je smanjen broj svih ostalih vrsta predmeta. Najznačajnije je u apsolutnom broju smanjen broj izvršnih predmeta (7% ili 10.049 predmeta), dok je relativno najviše smanjen broj neriješenih predmeta registracije (40% ili 867 predmeta).

Tabela 2: Protok predmeta u sudovima u BiH tokom 2013. godine – po vrsti predmeta

Vrsta predmeta	Broj neriješenih predmeta sa 1. 1. 2013.	Broj primljenih predmeta tokom 2013.	Ukupan broj predmeta u radu tokom 2013.	Broj riješenih predmeta tokom 2013.	Broj neriješenih predmeta sa 31. 12. 2013.
	I	II	III = I + II	IV	V = III - IV
Građanski predmeti	143.994	120.999	264.993	113.073	151.920
Privredni predmeti	36.083	23.585	59.668	25.833	33.835
Krivični predmeti	25.847	77.632	103.479	78.671	24.808
Upravni predmeti	15.351	15.482	30.833	14.729	16.104
Izvršni predmeti	150.920	79.403	230.323	89.452	140.871
Vanparnični predmeti	42.079	65.049	107.128	68.165	38.963
Registracija poslovnih subjekata	2.186	50.842	53.028	51.709	1.319
Prekršajni predmeti	48.178	76.729	124.907	77.600	47.307
UKUPNO	464.638	509.721	974.359	519.232	455.127

1.1.2. Kvantitet i kvalitet rada sudova

Kvantitet rada sudova izražava se kroz kolektivnu normu ostvarenu tokom jedne kalendarske godine, s tim da VSTV utvrđuje kriterije za njeno računanje. Ostvarena kolektivna norma suda računa se tako što se zbir procentualno ostvarenih normi svakog sudije, predsjednika suda, te stručnih saradnika na općinskim sudovima, podijeli sa brojem sudija i stručnih saradnika koji su imenovani u određeni sud. U tabeli 3 prikazana je ostvarena kolektivna norma za sve nivoe sudova za koje je VSTV predvidio kriterije na osnovu kojih sudovi obračunavaju ovaj pokazatelj o rezultatima svog rada.

U skladu sa Kriterijima za ocjenjivanje rada sudija iz decembra 2012. godine, koji su dopunjeni u septembru 2013. godine, izmijenjeni su parametri računanja kvaliteta sudskih odluka na način da se kvalitet računa kao zbir ukinutih odluka, broja preinačenih odluka donesenih nakon održane glavne rasprave ili pretresa pred drugostepenim sudom i pola broja djelimično ukinutih odluka u odnosu na broj donesenih odluka na koje se može izjaviti pravni lijek.

Prosječan kvalitet sudskih odluka u svim redovnim sudovima u BiH tokom 2013. godine iznosio je 97,3%, dok je prosječno ostvarena norma iznosila 121,9%.

Tabela 3: Kvalitet i kvantitet rada sudova u BiH tokom 2013. godine

Sud	Kvalitet rada	Kvantitet rada – prosječna ostvarena kolektivna norma
Sud BiH	98,3%	122,2%
Vrhovni sud RS-a*		119,0%
Vrhovni sud FBiH*		124,9%
Apelacijski sud Brčko distrikta BiH*		119,0%
Viši privredni sud	95,6%	102,0%
Okružni sudovi	95,8%	100,9%
Kantonalni sudovi	98,5%	117,3%
Okružni privredni sudovi	95,5%	159,0%
Osnovni sudovi	96,5%	131,5%

Sud	Kvalitet rada	Kvantitet rada – prosječna ostvarena kolektivna norma
Općinski sudovi	98,9%	117,0%
Osnovni sud Brčko distrikta BiH	98,7%	128,3%

* Kvalitet rada ne obračunava se za Vrhovni sud RS-a, Vrhovni sud FBiH i Apelacijski sud Brčko distrikta BiH.

1.1.3. Nastupanje zastarjelosti

U sudovima je tokom 2013. godine zastarjelost krivičnog gonjenja nastupila u 236 krivičnih predmeta. Relativna zastarjelost krivičnog gonjenja nastupila je u 6 krivičnih predmeta, dok je apsolutna zastarjelost krivičnog gonjenja nastupila u 230 krivičnih predmeta, što predstavlja povećanje od 103 predmeta ili 77% u odnosu na 2012. godinu.

Iz dostavljenih podataka proizlazi da je nedostupnost optuženog najčešći uzrok za nastupanje zastarjelosti (151 predmet ili 64%), zatim zastarjelost zbog ostalih razloga (59 predmeta ili 25%), a 26 predmeta ili 11% je zastarjelo prije zaprimanja predmeta u sudovima.

U izvještajnom periodu u sudovima je nastupila zastarjelost pokretanja i vođenja prekršajnog postupka u 902 prekršajna predmeta. Apsolutna zastarjelost pokretanja i vođenja prekršajnog postupka nastupila je u 607 predmeta, dok je relativna zastarjelost nastupila u 295 predmeta, što predstavlja povećanje od 583 predmeta ili 180% u odnosu na 2012. godinu.

Najviše je predmeta zastarjelo zbog ostalih razloga (577 predmeta ili 64%), u 320 predmeta ili 35% zastarjelost pokretanja i vođenja prekršajnog postupka je nastupila i prije nego što su ti predmeti zaprimljeni u sudovima, a svega 5 predmeta ili 1% je zastarjelo zbog nedostupnosti optuženog.

U 2013. godini zastarjelost izvršenja krivičnih sankcija nastupila je u 71 predmetu, što predstavlja povećanje od 22 predmeta ili 45% u odnosu na 2012. godinu.

Značajno povećanje broja zastarjelih predmeta u odnosu na 2012. godinu može biti rezultat urgencija VSTV-a za ispravnim i potpunim evidentiranjem podataka o zastarjelim predmetima.

Zbirni podaci o krivičnim i prekršajnim predmetima u sudovima u kojima je tokom 2013. godine nastupila zastarjelost krivičnog gonjenja, vođenja i pokretanja prekršajnog postupka i predmeta izvršenja krivičnih sankcija prikazani su u tabelama 4, 5 i 6.

Tabela 4: Relativna zastarjelost pokretanja i vođenja krivičnih i prekršajnih postupaka u sudovima u BiH za 2013. godinu

Vrsta predmeta	Broj predmeta u kojima je tokom izvještajnog perioda nastupila relativna zastarjelost krivičnog gonjenja, odnosno pokretanja i vođenja prekršajnog postupka			
	Predmet zaprimljen nakon što je nastupila zastarjelost	Nedostupnost optuženog ili drugi procesni razlozi	Ostali razlozi	UKUPNO
	I	II	III	IV = I + II + III
K	0	1	1	2
Kps	1	0	1	2
Kv	0	1	1	2
Kž	0	0	0	0
Km	0	0	0	0
Kmž	0	0	0	0
Kžk	0	0	0	0

Vrsta predmeta	Broj predmeta u kojima je tokom izvještajnog perioda nastupila relativna zastarjelost krivičnog gonjenja, odnosno pokretanja i vođenja prekršajnog postupka			
	Predmet zaprimljen nakon što je nastupila zastarjelost	Nedostupnost optuženog ili drugi procesni razlozi	Ostali razlozi	UKUPNO
	I	II	III	IV = I + II + III
Kžž	0	0	0	0
Ukupno – krivični referat	1	2	3	6
Pr	78	0	188	266
Pžp	29	0	0	29
Pžp II	0	0	0	0
Ukupno – prekršajni referat	107	0	188	295
UKUPNO	108	2	191	301

Tabela 5: Apsolutna zastarjelost pokretanja i vođenja krivičnih i prekršajnih postupaka u sudovima u BiH za 2013. godinu

Vrsta predmeta	Broj predmeta u kojima je tokom izvještajnog perioda nastupila apsolutna zastarjelost krivičnog gonjenja, odnosno pokretanja i vođenja prekršajnog postupka			
	Predmet zaprimljen nakon što je nastupila zastarjelost	Nedostupnost optuženog ili drugi procesni razlozi	Ostali razlozi	UKUPNO
	I	II	III	IV = I + II + III
K	18	98	37	153
Kps	2	29	2	33
Kv	3	20	14	37
Kž	2	0	3	5
Km	0	0	0	0
Kmž	0	0	0	0
Kžk	0	2	0	2
Kžž	0	0	0	0
Ukupno – krivični referat	25	149	56	230
Pr	178	5	370	553
Pžp	35	0	19	54
Pžp II	0	0	0	0
Ukupno – prekršajni referat	213	5	389	607
UKUPNO	238	154	445	837

Tabela 6: Zastarjelost izvršenja krivičnih sankcija u sudovima u BiH za 2013. godinu

	Broj lks predmeta u kojima je nastupila <u>relativna</u> zastarjelost izvršenja krivičnih sankcija	Broj lks predmeta u kojima je nastupila <u>apsolutna</u> zastarjelost izvršenja krivičnih sankcija	UKUPNO
	I	II	III = I + II
Sud BiH	0	2	2
FBiH	1	44	45
RS	0	22	22
Brčko distrikt	0	2	2
UKUPNO	1	70	71

1.1.4. Odluke Ustavnog suda BiH

VSTV u sklopu izvještavanja o radu redovnih sudova prikuplja i statističke podatke o odlukama Ustavnog suda BiH, donesenim na osnovu izjavljenih apelacija protiv odluka redovnih sudova ili u vezi sa postupcima pred redovnim sudovima.

Na osnovu podataka koje su sudovi dostavili, Ustavni sud BiH donio je 2.477 odluka kojima se ne usvaja apelacija. Od ovog broja, u 1.914 odluka Ustavni sud BiH je odbacio apelaciju, u 5 odluka je obustavljen postupak pred Ustavnim sudom, dok je u 558 odluka apelacija odbijena.

Ustavni sud je donio 375 odluka kojima se usvaja apelacija protiv odluka redovnih sudova ili u vezi sa postupcima pred redovnim sudovima.

Tokom 2013. godine Ustavni sud BiH donio je 197 odluka kojima se sudu nalaže da okonča predmet bez odlaganja zbog kršenja prava na donošenje odluke u razumnom roku, dok je u 66 predmeta zbog nedonošenja odluke u razumnom roku u sudskom postupku dosudio da se apelantima na ime nematerijalne štete isplati ukupno 146.150 KM.

1.2. Analiza podataka o radu sudova po nivoima pravosudnog sistema

1.2.1. Sud BiH

U 2013. godini Sud BiH je ukupno u radu imao 10.627 predmeta. Iz 2012. godine prenesena su u rad 3.992 neriješena predmeta, a tokom 2013. godine zaprimljeno je 6.635 predmeta. Nakon riješenih 7.517 predmeta, u 2014. godinu je preneseno 3.110 predmeta, što je za 22% manje od broja predmeta prenesenih iz 2012. godine.

Broj neriješenih predmeta na Krivičnom odjelu povećan je za 51 predmet ili 14%. Povećanje broja neriješenih predmeta zabilježeno je i na Apelacijskom odjelu, i to za 151 predmet ili 109%, dok je broj neriješenih predmeta na Upravnom odjelu smanjen za 1.084 predmeta ili 31%.

U odnosu na 2012. godinu, priliv predmeta na Krivičnom i Upravnom odjelu povećan je za 895 predmeta ili 44%, odnosno za 567 predmeta ili 49%, dok je priliv predmeta na Apelacijskom odjelu smanjen za 776 predmeta ili 28%.

U neriješenim predmetima pred Sudom BiH na dan 31. 12. 2013. godine, s obzirom na starost inicijalnog akta, zabilježeno je sljedeće stanje: 2013. godine inicirano je 63% neriješenih predmeta, 2012. godine 30% predmeta, 2011. godine 4% predmeta i tako dalje. Najstariji neriješeni predmet iniciran je 2004. godine.

1.2.2. Vrhovni sudovi entiteta

Vrhovni sud Federacije BiH ukupno je u radu imao 10.828 predmeta. Iz 2012. godine preneseno je u rad 5.069 neriješenih predmeta, a tokom 2013. godine zaprimljeno je 5.759 predmeta. Nakon riješenih 4.270 predmeta u narednu je godinu preneseno 6.558 predmeta.

Povećanje broja neriješenih predmeta zabilježeno je u Građanskom odjelu i Upravnom odjelu za 30%, odnosno za 31%, dok je do smanjenja broja neriješenih predmeta za 8% došlo u Krivičnom odjelu. Ukupan broj neriješenih predmeta u ovom je sudu povećan za 29%, odnosno za 1.489 predmeta.

Tokom izvještajnog perioda, u odnosu na 2012. godinu, na Građanskom odjelu zabilježeno je povećanje priliva za 28%, dok je na Krivičnom i Upravnom odjelu priliv predmeta smanjen za 3%, odnosno za 37%.

Iz podataka o starosnoj strukturi neriješenih predmeta u radu Vrhovnog suda Federacije BiH, na dan 31. 12. 2013. godine, proizlaze sljedeći pokazatelji o starosti inicijalnog akta u tim predmetima: tokom 2013. godine inicirano je 20% predmeta, dok je broj neriješenih predmeta iniciranih 2012. godine znatno veći i iznosi 38%. Dalje, 2011. godine inicirano je 9% neriješenih predmeta, 2010. godine 6% predmeta i tako dalje, dok je 1,3% ili 85 predmeta inicirano 2003. godine ili ranije.

Vrhovni sud Republike Srpske ukupno je u radu imao 4.314 predmeta. Iz 2012. godine preneseno je u rad 1.759 neriješenih predmeta, a tokom 2013. godine zaprimljeno je 2.555 predmeta. Nakon riješenih 2.298 predmeta u narednu je godinu preneseno 2.016 predmeta. Ukupan broj neriješenih predmeta u ovom sudu povećao se za 15%, odnosno za 257 predmeta.

Povećanje broja neriješenih predmeta zabilježeno je u Građanskom odjelu za 3% i u Upravnom odjelu za 52%, dok je u Krivičnom odjelu zabilježen pad broja neriješenih predmeta za 58%.

Tokom 2013. godine, u odnosu na 2012. godinu, u svim odjelima zabilježeno je povećanje priliva, i to: u Građanskom odjelu za 1%, u Krivičnom za 6% i u Upravnom odjelu za 16%.

Iz podataka o starosnoj strukturi neriješenih predmeta u radu Vrhovnog suda Republike Srpske, na dan 31. 12. 2013. godine, proizlaze sljedeći pokazatelji o starosti inicijalnog akta u tim predmetima: tokom 2013. godine inicirano je svega 5% neriješenih predmeta, dok je najviše neriješenih predmeta inicirano tokom 2012. i 2011. godine – 22%, odnosno 21%. Dalje, 2010. godine inicirano je 14% neriješenih predmeta, 2009. godine 12% predmeta i tako dalje, dok je 3,8% ili 77 predmeta inicirano 2003. godine ili ranije.

1.2.3. Kantonalni i okružni sudovi

1.2.3.1. Kantonalni sudovi

Tabela 7: Protok predmeta u kantonalnim sudovima u Federaciji BiH tokom 2013. godine – po vrsti predmeta

Vrsta predmeta	Broj neriješenih predmeta sa 1. 1. 2013.	Broj primljenih predmeta tokom 2013.	Ukupan broj predmeta u radu tokom 2013.	Broj riješenih predmeta tokom 2013.	Broj neriješenih predmeta sa 31. 12. 2013.
	I	II	III = I + II	IV	V = III - IV
Građanski odjel					
GŽ	14.291	12.436	26.727	11.089	15.638
PŽ	3.154	2.627	5.781	2.437	3.344
Rsž	6.979	5.945	12.924	4.281	8.643
Ostalo (Gvl, Gvlž itd.)	1.266	4.560	5.826	3.535	2.291
Ukupno	25.690	25.568	51.258	21.342	29.916
Krivični odjel					
K	159	281	440	268	172

Vrsta predmeta	Broj neriješenih predmeta sa 1. 1. 2013.	Broj primljenih predmeta tokom 2013.	Ukupan broj predmeta u radu tokom 2013.	Broj riješenih predmeta tokom 2013.	Broj neriješenih predmeta sa 31. 12. 2013.
	I	II	III = I + II	IV	V = III - IV
Kž	507	2.299	2.806	2.203	603
Pžp	494	3.547	4.041	3.339	702
Ostalo (Kp, Kpp itd.)	302	4.189	4.491	4.211	280
Ukupno	1.462	10.316	11.778	10.021	1.757
Upravni odjel					
U	5.631	6.190	11.821	5.443	6.378
Ostalo (Uvl, Uvlž itd.)	114	205	319	247	72
Ukupno	5.745	6.395	12.140	5.690	6.450
UKUPNO	32.897	42.279	75.176	37.053	38.123

Kantonalni sudovi su ukupno u radu imali 75.176 predmeta. Iz 2012. godine u rad je preneseno 32.897 predmeta, a tokom 2013. godine zaprimljeno je 42.279 predmeta. Nakon riješenih 37.053 predmeta u narednu je godinu preneseno 38.123 predmeta, što je za 16% više u odnosu na početak izvještajnog perioda.

Povećanja broja neriješenih predmeta u kantonalnim sudovima zabilježena su u radu svih odjela, i to: u radu građanskih odjela za 16%, u radu krivičnih odjela za 20% i u radu upravnih odjela za 12%.

Tokom izvještajnog perioda, u odnosu na 2012. godinu, došlo je do porasta priliva predmeta u svim odjelima kantonalnih sudova. U građanskim odjelima priliv je povećan za 17%, u krivičnim odjelima za 10% a u upravnim odjelima za 18%.

Kvalitet rada kantonalnih sudova je 99%, a ostvarena je prosječna kolektivna norma od 117%.

Iz podataka o starosnoj strukturi neriješenih predmeta u radu kantonalnih sudova, na dan 31. 12. 2013. godine, proizlaze sljedeći pokazatelji o starosti inicijalnog akta u tim predmetima: tokom 2013. godine inicirano je 22% neriješenih predmeta, 2012. godine inicirano je 20% predmeta, 2011. godine 18% predmeta, 2010. godine 15% predmeta i tako dalje, dok je 0,7% ili 250 predmeta inicirano 2003. godine ili ranije.

1.2.3.2. Okružni sudovi

Tabela 8: Protok predmeta u okružnim sudovima u Republici Srpskoj tokom 2013. godine – po vrsti predmeta

Vrsta predmeta	Broj neriješenih predmeta sa 1. 1. 2013.	Broj primljenih predmeta tokom 2013.	Ukupan broj predmeta u radu tokom 2013.	Broj riješenih predmeta tokom 2013.	Broj neriješenih predmeta sa 31. 12. 2013.
	I	II	III = I + II	IV	V = III - IV
Građanski odjel					
Gž	2.962	6.604	9.566	6.669	2.897
Pž	29	173	202	185	17
Rsž	144	652	796	527	269
Ostalo (Gvl, Gvlž itd.)	182	960	1142	956	186
Ukupno	3.317	8.389	11.706	8.337	3.369
Krivični odjel					
K	73	138	211	128	83
Kž	161	1.077	1.238	1.113	125
Pžp	375	1.925	2.300	1.962	338
Ostalo (Kp, Kpp itd.)	133	1.834	1.967	1.871	96

Vrsta predmeta	Broj neriješenih predmeta sa 1. 1. 2013.	Broj primljenih predmeta tokom 2013.	Ukupan broj predmeta u radu tokom 2013.	Broj riješenih predmeta tokom 2013.	Broj neriješenih predmeta sa 31. 12. 2013.
	I	II	III = I + II	IV	V = III - IV
Ukupno	742	4.974	5.716	5.074	642
Upravni odjel					
U	2.431	2.872	5.303	3.117	2.186
Ostalo (Uvl, Uvlž itd.)	13	77	90	71	19
Ukupno	2.444	2.949	5.393	3.188	2.205
UKUPNO	6.503	16.312	22.815	16.599	6.216

Okružni sudovi u Republici Srpskoj ukupno su u radu imali 22.815 predmeta. Iz 2012. godine u rad je preneseno 6.503 predmeta, a tokom 2013. godine zaprimljeno je 16.312 predmeta. Nakon riješenih 16.599 predmeta, u narednu je godinu preneseno 6.216 predmeta, što je za 4% manje nego na početku izvještajnog perioda.

Povećanje broja neriješenih predmeta u okružnim sudovima zabilježeno je u radu građanskih odjela za 2%, dok je u radu krivičnih i upravnih odjela zabilježeno smanjenje broja neriješenih predmeta za 13%, odnosno 10%.

Tokom izvještajnog perioda, u odnosu na 2012. godinu, došlo je do pada priliva predmeta u svim odjelima okružnih sudova. U građanskim odjelima priliv je smanjen za 3%, u krivičnim odjelima za 6% a u upravnim odjelima za 10%.

Kvalitet rada okružnih sudova je 98%, a ostvarena prosječna kolektivna norma je 101%.

Iz podataka o starosnoj strukturi neriješenih predmeta u radu okružnih sudova, na dan 31. 12. 2013. godine, proizlaze sljedeći pokazatelji o starosti inicijalnog akta u tim predmetima: najveći broj predmeta iniciran je 2013. godine (40%), zatim 2012. godine (22%), 2011. godine inicirano je 13% predmeta, 2010. godine 10% predmeta i tako dalje, dok je 1,2% ili 77 neriješenih predmeta inicirano 2003. godine ili ranije.

1.2.4. Privredni sudovi

Tabela 9: Protok predmeta u okružnim privrednim sudovima u Republici Srpskoj tokom 2013. godine – po vrsti predmeta

Vrsta predmeta	Broj neriješenih predmeta sa 1. 1. 2013.	Broj primljenih predmeta tokom 2013.	Ukupan broj predmeta u radu tokom 2013.	Broj riješenih predmeta tokom 2013.	Broj neriješenih predmeta sa 31. 12. 2013.
	I	II	III = I + II	IV	V = III - IV
Privredni referat					
Ps	4.785	2.607	7.392	3.088	4.304
Mals	6.449	2.686	9.135	4.264	4.871
St	412	230	642	249	393
L	205	253	458	280	178
Ostalo	4	1	5	4	1
Ukupno	11.855	5.777	17.632	7.885	9.747
Izvršni referat	2.228	3.496	5.724	2.370	3.354
Vanparnični referat	42	225	267	233	34
Registracija poslovnih subjekata	766	14.496	15.262	15.109	153
UKUPNO	14.891	23.994	38.885	25.597	13.288

Viši privredni sud u Banjoj Luci ukupno je u radu imao 1.335 predmeta. Nakon riješenih 1.112 predmeta u narednu su godinu prenesena 223 predmeta, što je jednako broju neriješenih predmeta na početku izvještajnog perioda.

Pet privrednih okružnih sudova ukupno je u radu imalo 38.885 predmeta. Iz 2012. godine preneseno je 14.891 predmet, a u toku 2012. godine primljeno je 23.994 predmeta. Nakon riješenih 25.597 predmeta, u narednu je godinu preneseno 13.288 predmeta, što je za 11% manje nego na početku izvještajnog perioda.

Broj neriješenih predmeta na izvršnom referatu povećan je za 51%, dok je broj neriješenih predmeta na ostalim referatima smanjen. Tako je broj neriješenih predmeta registracije privrednih subjekata smanjen za 80%, broj neriješenih predmeta na vanparničnom referatu smanjen je za 19% a na privrednom referatu za 18%. I pored toga što su smanjeni zaostaci u pogledu predmeta privrednih sporova (Ps) za 10% i predmeta privrednih sporova male vrijednosti (Mals) za 24%, udio ove dvije vrste predmeta u ukupnom broju neriješenih predmeta okružnih privrednih sudova i dalje je veoma visok.

U odnosu na 2012. godinu, došlo je do povećanja priliva predmeta na vanparničnim referatima za 32%, na izvršnim referatima za 10% i do neznatnog povećanja priliva na referatima registracije privrednih subjekata (2%), dok je priliv na privrednom referatu manji za 16% u odnosu na prošlu godinu.

Kvalitet rada i Višeg privrednog suda i okružnih privrednih sudova je 96%.

Viši privredni sud ostvario je kolektivnu normu od 102%, dok je prosječna ostvarena kolektivna norma u okružnim privrednim sudovima iznosila 159%.

U neriješenim predmetima na dan 31. 12. 2013. godine pred Višim privrednim sudom zabilježena je sljedeća starosna struktura predmeta po inicijalnom aktu: 2013. godine inicirano je 17% predmeta, 2012. godine inicirano je 16% predmeta, 2011. godine inicirano je 8% predmeta i tako dalje, dok je 4,5% ili 10 predmeta inicirano 2003. godine ili ranije.

Iz podataka o starosnoj strukturi neriješenih predmeta u radu okružnih privrednih sudova, na dan 31. 12. 2013. godine, proizlaze sljedeći pokazatelji o starosti inicijalnog akta u tim predmetima: najveći broj neriješenih predmeta pred okružnim privrednim sudovima iniciran je 2013. godine (42%), zatim 2012. godine (21%), 2011. i 2010. godine inicirano je po 13% predmeta i tako dalje, dok su tri najstarija predmeta inicirana 2000. godine.

1.2.5. Općinski i osnovni sudovi

1.2.5.1. Općinski sudovi

Tabela 10: Protok predmeta u općinskim sudovima u Federaciji BiH tokom 2013. godine – po vrsti predmeta

Vrsta predmeta	Broj neriješenih predmeta sa 1. 1. 2013.	Broj primljenih predmeta tokom 2013.	Ukupan broj predmeta u radu tokom 2013.	Broj riješenih predmeta tokom 2013.	Broj neriješenih predmeta sa 31. 12. 2013.
	I	II	III = I + II	IV	V = III - IV
Parnični referat					
P	26.758	21.064	47.822	23.505	24.317
Rs	19.002	13.279	32.281	13.023	19.258
Mal	35.372	25.443	60.815	20.674	40.141
Ostalo (Pom itd.)	56	273	329	265	64
Ukupno	81.188	60.059	141.247	57.467	83.780
Privredni referat					
Ps	6.981	5.898	12.879	6.499	6.380
Mals	12.107	6.026	18.133	5.772	12.361
Ostalo (L, Ls, St itd.)	1.377	1.502	2.879	1.500	1.379
Ukupno	20.465	13.426	33.891	13.771	20.120
Krivični referat					
K	8.700	8.900	17.600	9.779	7.821
Km	547	952	1.499	1.026	473
Ostalo (Kpp, Kps itd.)	6.786	28.300	35.086	28.832	6.254
Ukupno	16.033	38.152	54.185	39.637	14.548
Izvršni referat					
I	89.416	49.308	138.724	53.621	85.103
Ip	16.872	9.167	26.039	11.022	15.017
Ostalo	27	58	85	44	41
Ukupno	106.315	58.533	164.848	64.687	100.161
Vanparnični referat					
V	4.173	6.619	10.792	6.799	3.993
O	18.861	28.467	47.328	28.460	18.868
Ostalo	293	1.223	1.516	1.216	300
Ukupno	23.327	36.309	59.636	36.475	23.161
Registracija poslovnih subjekata					
Reg	784	11.068	11.852	11.110	742
Regz	299	20.941	21.240	21.103	137
Ostalo (F1, F2 itd.)	1	50	51	48	3
Ukupno	1.084	32.059	33.143	32.261	882
Prekršajni odjeli					
Pr	27.069	47.733	74.802	46.749	28.053
Ostalo (Prz, Pvlp itd.)	359	305	664	301	363
Ukupno	27.428	48.038	75.466	47.050	28.416
UKUPNO	275.840	286.576	562.416	291.348	271.068

Općinski sudovi su u 2013. godini ukupno u radu imali 562.416 predmeta. Iz 2012. godine u rad je preuzeto 275.840 predmeta. Nakon riješenih 291.348 predmeta, u 2014. godinu je preneseno 271.068 predmeta, čime se broj neriješenih predmeta iz nadležnosti općinskih sudova smanjio za 2% u odnosu na kraj 2012. godine.

Smanjenje broja neriješenih predmeta evidentirano je na registraciji privrednih subjekata za 19%, na krivičnom referatu za 9% i na izvršnom referatu za 6%, dok je povećanje broja neriješenih predmeta evidentirano na prekršajnom referatu za 4% i na parničnom referatu za 3%.

Tokom izvještajnog perioda, u odnosu na 2012. godinu, došlo je do povećanja priliva predmeta na svim referatima, osim na referatu registracije privrednih subjekata. Najveće povećanje priliva evidentirano je na parničnom referatu – za 21%, na prekršajnom referatu za 16% i na izvršnom referatu za 15%.

Kvalitet rada općinskih sudova u Federaciji BiH u 2013. godini je 99%, a ostvarena prosječna kolektivna norma je 117%.

Uvid u starosnu strukturu neriješenih predmeta pokazuje da je na dan 31. 12. 2013. godine najveći broj neriješenih predmeta pred općinskim sudovima iniciran 2013. godine (55%), zatim 2012. godine (22%), 2011. godine inicirano je 8% predmeta i tako dalje, dok je 0,6% ili 1.731 predmet iniciran 2003. godine ili ranije.

1.2.5.2. Osnovni sudovi

Tabela 11: Protok predmeta u osnovnim sudovima u Republici Srpskoj tokom 2013. godine – po vrsti predmeta

Vrsta predmeta	Broj neriješenih predmeta sa 1. 1. 2013.	Broj primljenih predmeta tokom 2013.	Ukupan broj predmeta u radu tokom 2013.	Broj riješenih predmeta tokom 2013.	Broj neriješenih predmeta sa 31. 12. 2013.
	I	II	III = I + II	IV	V = III - IV
Parnični referat					
P	14.486	9.446	23.932	11.884	12.048
Rs	1.704	2.795	4.499	2.612	1.887
Mal	15.531	9.540	25.071	6.251	18.820
Ostalo (Pom itd.)	19	106	125	106	19
Ukupno	31.740	21.887	53.627	20.853	32.774
Privredni referat					
Ps	14	24	38	20	18
Mals	14	75	89	69	20
Ostalo (L, Ls, St itd.)	0	0	0	0	0
Ukupno	28	99	127	89	38
Krivični referat					
K	3.421	4.150	7.571	3.943	3.628
Km	33	181	214	178	36
Ostalo (Kpp, Kps itd.)	3.139	14.020	17.159	13.867	3.292
Ukupno	6.593	18.351	24.944	17.988	6.956
Izvršni referat					
I	33.853	14.709	48.562	17.976	30.586
Ip	4.077	1.495	5.572	2.765	2.807
Ostalo	26	126	152	118	34
Ukupno	37.956	16.330	54.286	20.859	33.427
Vanparnični referat					
V	2.856	4.157	7.013	4.307	2.706
O	14.562	22.514	37.076	25.119	11.957
Ostalo	34	565	599	510	89
Ukupno	17.452	27.236	44.688	29.936	14.752

Vrsta predmeta	Broj neriješenih predmeta sa 1. 1. 2013.	Broj primljenih predmeta tokom 2013.	Ukupan broj predmeta u radu tokom 2013.	Broj riješenih predmeta tokom 2013.	Broj neriješenih predmeta sa 31. 12. 2013.
	I	II	III = I + II	IV	V = III - IV
Predmeti registracije					
F1	264	488	752	540	212
Ostalo (F2, F3 itd.)	39	57	96	64	32
Ukupno	303	545	848	604	244
Prekršajni odjeli					
Pr	18.651	21.923	40.574	24.649	15.925
Ostalo (Prz, Pvlp itd.)	1.026	5.024	6.050	4.048	2.002
Ukupno	19.677	26.947	46.624	28.697	17.927
UKUPNO	113.749	111.395	225.144	119.026	106.118

Osnovni sudovi su u 2013. godini ukupno u radu imali 225.144 predmeta. Iz 2012. godine u rad je preuzeto 113.749 predmeta. Nakon riješenih 119.026 predmeta, u 2014. godinu je preneseno 106.118 predmeta, čime se broj neriješenih predmeta iz nadležnosti osnovnih sudova smanjio za 7% u odnosu na kraj 2012. godine.

Smanjenje broja neriješenih predmeta evidentirano je na vanparničnom referatu za 15%, na izvršnom referatu za 12%, te na prekršajnom referatu za 9%, dok je povećan broj neriješenih krivičnih predmeta za 6% i parničnih predmeta za 3%.

Tokom izvještajnog perioda, u odnosu na 2012. godinu, došlo je do povećanja priliva predmeta na parničnom i prekršajnom referatu po 8%, na vanparničnom referatu za 7% i na izvršnom referatu za 5%, dok je na krivičnom referatu priliv smanjen za 1%.

U 2013. godini ostvareni kvalitet rada osnovnih sudova u Republici Srpskoj je 97%, a ostvarena prosječna kolektivna norma je 132%.

Uvid u starosnu strukturu neriješenih predmeta pokazuje da je na dan 31. 12. 2013. godine najveći broj neriješenih predmeta pred osnovnim sudovima iniciran 2013. godine (54%), zatim 2012. godine (19%), 2011. godine inicirano je 9% predmeta i tako dalje, dok je 0,4% ili 403 predmeta inicirano 2003. godine ili ranije.

1.2.6. Sudovi Brčko distrikta

1.2.6.1. Apelacijski sud Brčko distrikta

Apelacijski sud Brčko distrikta BiH, tokom 2013. godine, ukupno je u radu imao 3.016 predmeta. Iz 2012. godine preneseno je u rad 558 neriješenih predmeta, a tokom izvještajnog perioda zaprimljeno je 2.793 predmeta. Nakon riješenih 2.458 predmeta, u 2014. godinu je preneseno 435 predmeta, što je za 22% manje nego na početku izvještajnog perioda.

Smanjenje broja neriješenih predmeta zabilježeno je u svim odjelima: u Građanskom odjelu za 19%, u Krivičnom odjelu za 18% i u Upravnom odjelu za 69%.

Tokom izvještajnog perioda, u odnosu na 2012. godinu, došlo je do smanjenja priliva predmeta u svim odjelima: u Građanskom odjelu za 10%, u Krivičnom odjelu za 16%, dok je u Upravnom odjelu priliv smanjen za 54%.

Iz podataka o starosnoj strukturi neriješenih predmeta u radu Apelacijskog suda Brčko distrikta BiH, na dan 31. 12. 2013. godine, proizlaze sljedeći pokazatelji o starosti inicijalnog akta u tim predmetima: najviše predmeta inicirano je tokom 2011. godine (25%), zatim 2012. godine (23%), 2010. godine inicirano je 15% predmeta i tako dalje, dok su dva predmeta inicirana 2003. godine ili ranije.

1.2.6.2. Osnovni sud Brčko distrikta

Osnovni sud Brčko distrikta BiH, tokom 2013. godine, ukupno je u radu imao 19.803 predmeta. Iz 2012. godine preneseno je u rad 9.157 neriješenih predmeta, a tokom izvještajnog perioda zaprimljeno je 10.646 predmeta. Nakon riješenih 11.831 predmeta, u 2014. godinu preneseno je 7.972 predmeta, što je za 13% manje nego na početku izvještajnog perioda.

Smanjenje broja neriješenih predmeta evidentirano je na krivičnom (27%), parničnom (20%), vanparničnom (19%), izvršnom (11%) i prekršajnom referatu (10%), dok je povećanje broja neriješenih predmeta evidentirano na upravnom referatu (54%), zatim na registraciji privrednih subjekata (21%) i na privrednom referatu (4%).

Tokom izvještajnog perioda, u odnosu na 2012. godinu, došlo je do smanjenja priliva predmeta na parničnom i vanparničnom referatu (po 21%), krivičnom (16%), registraciji privrednih subjekata (15%) i privrednom referatu (6%), dok je značajnije povećanje priliva zabilježeno na izvršnom (18%) i prekršajnom referatu (11%).

U 2013. godini kvalitet rada Osnovnog suda Brčko distrikta je 99%, a ostvarena kolektivna norma je 128%.

Iz podataka o starosnoj strukturi neriješenih predmeta u radu Osnovnog suda Brčko distrikta BiH, na dan 31. 12. 2013. godine, proizlaze sljedeći pokazatelji o starosti inicijalnog akta u tim predmetima: najveći broj predmeta iniciran je 2013. godine (50%), zatim 2012. godine (15%) i 2009. godine (9%) i tako dalje, dok je 0,2% ili 17 predmeta inicirano 2003. godine ili ranije.

2. Analiza rada tužilaštava

Ovo poglavlje sastoji se iz dva dijela. U prvom je dijelu predstavljen rad tužilaštava u 2013. godini kroz izvještaje o krivičnim prijavama, istragama, podignutim optužnicama, sporazumima o priznanju krivice, procesuiranju maloljetnika, radu na ostalim predmetima (Kta i Ktn) i predmetima tužilaštava u kojima je nastupila zastarjelost krivičnog gonjenja prije podizanja optužnice. Svi izvještaji prikazani su u odnosu na predmete. U drugom dijelu poglavlja analizira se rad tužilaštava po pojedinim nivoima pravosudnog sistema u BiH.

2.1. Zbirni izvještaj o radu tužilaštava

Protok krivičnih prijava u tužilaštvima u BiH predstavljen je u tabeli 12. U 2013. godini tužilaštva su zaprimila ukupno 26.018 krivičnih prijava, od čega su 63% prijava primila kantonalna tužilaštva, 33% okružna tužilaštva, 3% Tužilaštvo BiH i 1% Tužilaštvo Brčko distrikta.

Tabela 12: Protok krivičnih prijava u tužilaštvima u toku 2013. godine

Tužilaštva	Neriješeno prijava iz ranijih godina	Zaprimljeno prijava	Ukupno u radu	Riješeno prijava	Neriješeno prijava na kraju 2013. godine
BiH	686	666	1352	614	738
FBiH	12.638	16.480	29.118	16.395	12.723
RS	3.508	8.518	12.026	8.035	3.991
Brčko distrikt	22	354	376	375	1
UKUPNO	16.854	26.018	42.872	25.419	17.453

Zbirni podaci o rješavanju istraga prikazani su u tabeli 13. U 2013. godinu preneseno je 7.084 nezavršenih istraga iz prethodnog perioda, a u toku 2013. godine ukupno je naloženo 18.467 istraga. Ukupan broj riješenih istraga u toku 2013. godine premašio je broj naloženih istraga za 6%, čime je broj nezavršenih istraga u toku 2013. smanjen sa 7.084 na 6.042 istrage. U 2013. godini, 63% istraga pokrenula su kantonalna tužilaštva, 33% okružna tužilaštva, dok su preostale istrage pokrenuli Tužilaštvo BiH i Tužilaštvo Brčko distrikta.

Tabela 13: Rješavanje Kt istraga u tužilaštvima u toku 2013. godine

Tužilaštva	Neriješeno istraga iz ranijih godina	Naloženo istraga u toku izvještajnog perioda	Ukupno u radu u toku izvještajnog perioda	Riješeno istraga u toku izvještajnog perioda	Broj neriješenih istraga na kraju 2013. godine
BiH	490	293	783	362	421
FBiH	4.473	11.697	16.170	12.487	3.683
RS	1.917	6.111	8.028	6.272	1.756
Brčko distrikt	204	366	570	388	182
UKUPNO	7.084	18.467	25.551	19.509	6.042

Tabela 14 prikazuje istrage po vrsti kriminala, odnosno po predmetima općeg kriminala, privrednog kriminala i ratnih zločina. U strukturi naloženih istraga dominiraju istrage u predmetima općeg kriminala, na koje otpada 95% od ukupnog broja naloženih istraga. U izvještajnom periodu broj neriješenih istraga smanjen je za 15%.

Tabela 14: Rješavanje Kt istraga u tužilaštvima u toku 2013. godine po vrsti predmeta

Vrsta predmeta	Neriješeno istraga iz ranijih godina	Naloženo istraga u toku 2013. godine	Ukupno u radu istraga u toku 2013. godine	Riješeno istraga u toku 2013. godine	Broj neriješenih istraga na dan 31. 12. 2013. godine
Opći kriminal	5.660	17.458	23.118	18.291	4.827
Privredni kriminal	818	874	1.692	1.040	652
Ratni zločini	606	135	741	178	563
UKUPNO	7.084	18.467	25.551	19.509	6.042

Podaci o optužnicama prikazani su u tabeli 15. Tužilaštva su u toku 2013. godine podigla 15.671 optužnicu, dok su sudovi u istom periodu potvrdili 15.132 optužnice. Kantonalna tužilaštva podigla su 67% optužnica, okružna tužilaštva 30%, dok su preostalih 3% optužnica podigla Tužilaštvo BiH i Tužilaštvo Brčko distrikta.

Tabela 15: Optužnice pred sudovima u toku 2013. godine

Tužilaštva	Ukupan broj podignutih optužnica u toku 2013. godine	Ukupan broj potvrđenih optužnica u toku 2013. godine	Broj optužnica čije je potvrđivanje odbijeno	Broj optužnica povučenih prije donošenja odluke o potvrđivanju
BiH	202	184	0	1
FBiH	10.470	9.898	30	14
RS	4.707	4.753	2	16
Brčko distrikt	292	297	0	0
UKUPNO	15.671	15.132	32	31

Ukupno 5.880 optužnica ili 38% podignuto je sa kaznenim nalogom, dok je 150 optužnica ili 1% podignuto sa sporazumom o priznanju krivice, kao što se vidi u tabeli 16.

Tabela 16: Optužnice sa sporazumom o priznanju krivice i optužnice sa kaznenim nalogom

Tužilaštva	Broj podignutih optužnica sa kaznenim nalogom	Broj podignutih optužnica bez kaznenog naloga	Broj podignutih optužnica sa sporazumom o priznanju krivice	Broj potvrđenih optužnica sa kaznenim nalogom	Broj potvrđenih optužnica bez kaznenog naloga	Broj potvrđenih optužnica sa sporazumom o priznanju krivice
BiH	7	191	4	7	173	4
FBiH	3.807	6.621	42	3.591	6.268	39
RS	1.928	2.675	104	1.967	2.689	97
Brčko distrikt	138	154	0	141	156	0
UKUPNO	5.880	9.641	150	5.706	9.286	140

Protok predmeta agencijskih prijava (Kta) prikazan je u tabeli 17. Na početku godine bilo je ukupno 22.354 neriješenih Kta predmeta. U toku 2013. godine zaprimljeno je 13.846, a riješeno 15.803 predmeta. Broj neriješenih Kta predmeta smanjen je za 1.957 predmeta.

Tabela 17: Protok Kta predmeta u tužilaštvima u toku 2013. godine

Tužilaštva	Neriješeno iz ranijih godina	Zaprimljeno u toku godine	Ukupno u radu	Ukupno riješeno u toku godine	Neriješeno na kraju godine
BiH	2.210	1.013	3.223	1.117	2.106
FBiH	15.078	8.486	23.564	10.639	12.925
RS	4.829	3.956	8.785	3.738	5.047
Brčko distrikt	237	391	628	309	319
Ukupno	22.354	13.846	36.200	15.803	20.397

Podaci o predmetima u kojima su počinioci krivičnih djela nepoznati (Ktn) prikazani su u tabeli 18. Tužilaštva su u 2013. godinu prenijela ukupno 181.585 Ktn predmeta. U toku 2013.

godine zaprimljeno je 23.178, a u istom periodu riješeno je 10.580 Ktn predmeta. Broj neriješenih Ktn predmeta povećan je za 7% u odnosu na početak izvještajnog perioda.

Tabela 18: Protok Ktn predmeta u tužilaštvima u toku 2013. godine

Tužilaštva	Neriješeno iz ranijih godina	Primljeno u toku godine	Ukupno u radu	Ukupno riješeno na kraju godine	Neriješeno na kraju godine
BiH	445	167	612	88	524
FBiH	129.125	17.810	146.935	5.891	141.044
RS	47.292	4.850	52.142	3.775	48.367
Brčko distrikt	4.723	351	5.074	826	4.248
Ukupno	181.585	23.178	204.763	10.580	194.183

U tabeli 19 prikazani su podaci o Kt i Ktm predmetima u kojima je nastupila zastarjelost krivičnog gonjenja prije podizanja optužnice. Zastarjelost krivičnog gonjenja nastupila je u ukupno 203 Kt predmeta, što je za 5% ili 11 predmeta manje nego u 2012. godini. Zastarjelosti krivičnog gonjenja kod Ktm predmeta nije bilo.

Tabela 19: Podaci o Kt i Ktm predmetima u tužilaštvima u kojima je nastupila zastarjelost krivičnog gonjenja prije podizanja optužnice u toku 2013. godine

Tužilaštva	Vrsta predmeta	Broj predmeta u kojima je nastupila <i>apsolutna</i> zastarjelost krivičnog gonjenja prije podizanja optužnice	Broj predmeta u kojima je nastupila <i>relativna</i> zastarjelost krivičnog gonjenja prije podizanja optužnice	UKUPNO III = I + II
		I	II	
Tužilaštvo BiH	Kt	0	0	0
	Ktm	0	0	0
	Ukupno	0	0	0
Kantonalna tužilaštva	Kt	96	91	187
	Ktm	1	0	1
	Ukupno	97	91	188
Okružna tužilaštva	Kt	10	4	14
	Ktm	0	0	0
	Ukupno	10	4	14
Tužilaštvo Brčko distrikta BiH	Kt	2	2	4
	Ktm	0	0	0
	Ukupno	2	2	4
Ukupno Kt		108	97	205
Ukupno Ktm		1	0	1
UKUPNO		109	97	206

Tužilaštva su u prosjeku ostvarila kolektivnu normu od 120,3%, dok je prosječan kvalitet tužilačkih odluka 91,7%.

Tabela 20: Kvantitet i kvalitet rada tužilaštava u 2013. godini

Naziv tužilaštva	Kvalitet rada (%)	Kvantitet rada – ostvarena kolektivna norma tužilaštva 2013. (%)
Tužilaštvo BiH	94,00	119,61
Kantonalna tužilaštva	91,67	122,56
Okružna tužilaštva	93,17	169,49
Tužilaštvo Brčko distrikta	88,00	69,7
UKUPNO TUŽILAŠTVA (PROSJEK)	91,71	120,34

Napomena: Kantonalna tužilaštva u Sarajevu, Tuzli, Mostaru i Travniku nisu dostavila podatke o kvalitetu tužilačkih odluka, te stoga nisu ušla u kalkulaciju prosječnog kvaliteta tužilačkih odluka.

2.2. Analiza podataka o radu tužilaštava po nivoima pravosudnog sistema

2.2.1. Tužilaštvo BiH

Tužilaštvo BiH, tokom 2013. godine, riješilo je 614 Kt prijava. S obzirom na povećan broj zaprimljenih prijava u odnosu na broj riješenih prijava, povećan je broj neriješenih prijava sa 686 na 738. Također, riješene su 362 istrage, a s obzirom na to da je tokom 2013. godine naređeno manje istraga nego što je završeno, broj neriješenih istraga smanjen je sa 490 na 421.

Tužilaštvo BiH je tokom izvještajnog perioda podiglo 202 optužnice, od čega je 70 optužnica podignuto za počinjena krivična djela iz oblasti općeg kriminala, 106 optužnica za krivična djela iz oblasti privrednog kriminala, te 26 optužnica za krivična djela ratnih zločina.

Struktura osuđujućih presuda Suda BiH, u predmetima Tužilaštva BiH, je sljedeća: 54% uvjetnih osuda, 36% zatvorskih kazni i 11% novčanih kazni.

Broj neriješenih agencijskih prijava (Kta) smanjen je sa 2.210 na 2.106, dok je broj prijava koje se odnose na nepoznate počinioce krivičnih djela (Ktn) tokom izvještajnog perioda povećan sa 445 na 524. Tužilaštvo BiH je u izvještajnom periodu riješilo 1.117 Kta predmeta i 88 Ktn predmeta.

U predmetima Tužilaštva BiH, tokom 2013. godine, nije bilo Kt predmeta u kojima je nastupila zastarjelost krivičnog gonjenja.

2.2.2. Entitetska tužilaštva

2.2.2.1. Federalno tužilaštvo Federacije BiH

Federalno tužilaštvo Federacije BiH je, tokom 2013. godine, pred Vrhovnim sudom FBiH postupalo u 188 žalbenih predmeta (KTŽ), koji su u potpunosti riješeni. Federalno tužilaštvo FBiH, tokom protekle godine, zaprimilo je i 5 KTŽ-K predmeta i 16 KTŽ-KŽ predmeta.

Pored toga, Federalno tužilaštvo FBiH je u izvještajnom periodu imalo u radu 488 KTA predmeta, od kojih je riješeno 475 predmeta, a 13 predmeta je još u radu. Riješeno je svih 36 predmeta ponavljanja postupka koji su bili u radu. U izvještajnom periodu zaprimljena je jedna inicijativa za rješavanje predmeta u krivičnoj oblasti po vanrednom pravnom lijeku – zahtjev za zaštitu zakonitosti. Nije bilo u radu predmeta koji se vode po izjavljenim vanrednim pravnim lijekovima u građanskoj oblasti, dok su u upravnoj i prekršajnoj oblasti zaprimljena i riješena dva predmeta po vanrednom pravnom lijeku.

Federalno tužilaštvo FBiH imalo je tokom 2013. godine u radu 767 A predmeta (administrativnih predmeta), koji su svi riješeni.

Osim što postupa po pojedinačnim predmetima, Federalno tužilaštvo FBiH provodi nadzor nad radom kantonalnih tužilaštava u skladu sa zakonom.

2.2.2.2. Republičko tužilaštvo Republike Srpske

Republičko tužilaštvo Republike Srpske zastupalo je žalbe u ukupno 126 KTŽ predmeta, od kojih je do kraja 2013. godine riješeno 122, a 4 predmeta su ostala neriješena. Ovo tužilaštvo u 2013. godini nije imalo u radu KTŽ-K i KTŽ-KŽ predmeta.

U Republičkom tužilaštvu RS-a u radu je bilo 95 KTA predmeta, od čega je 91 predmet riješen. Pored navedenog, stranke i institucije su Republičkom tužilaštvu RS-a podnijele 31 krivičnu prijavu, od kojih je 29 riješeno njihovim dostavljanjem okružnim tužilaštvima na nadležno postupanje.

Republičko tužilaštvo RS-a je u 2013. godini u radu imalo 50 KTZ predmeta (vanredni pravni lijek – zahtjev za zaštitu zakonitosti), od kojih je riješeno 49.

Osim što postupa po pojedinačnim predmetima, Republičko tužilaštvo RS-a provodi nadzor nad radom okružnih tužilaštava u skladu sa zakonom.

2.2.3. Kantonalna i okružna tužilaštva

2.2.3.1. Kantonalna tužilaštva

Kantonalna su tužilaštva, u 2013. godini, riješila 16.395 Kt prijava. Uprkos tome, broj neriješenih krivičnih prijava je povećan – sa 12.638 na početku godine na 12.723 na kraju godine. Suprotan trend zabilježen je u broju neriješenih krivičnih istraga, kojih je riješeno 12.487, čime su zaostaci smanjeni sa 4.473 predmeta na 3.683 neriješenih istraga.

Kantonalna su tužilaštva tokom 2013. godine ukupno podigla 10.470 optužnica, od čega je 10.209 optužnica podignuto za počinjena krivična djela iz oblasti općeg kriminala, 237 optužnica za krivična djela iz oblasti privrednog kriminala, te 24 optužnice za krivična djela ratnih zločina.

Broj neriješenih Kta predmeta smanjen je sa 15.078 na 12.925, dok je broj neriješenih Ktn predmeta povećan sa 129.125 na 141.044 predmeta.

Struktura osuđujućih presuda sudova u Federaciji BiH, u predmetima kantonalnih tužilaštava, je sljedeća: 72% uvjetnih osuda, 20% zatvorskih kazni i 8% novčanih kazni.

Tokom 2013. godine u kantonalnim tužilaštvima nastupila je zastarjelost krivičnog gonjenja u 187 Kt predmeta. U istom periodu bio je jedan Ktm predmet u kojem je nastupila zastarjelost krivičnog gonjenja.

2.2.3.2. Okružna tužilaštva

Okružna su tužilaštva, u 2013. godini, riješila 8.035 Kt prijava. Broj neriješenih krivičnih prijava tokom 2013. godine povećan je sa 3.508, koliko ih je bilo na početku godine, na 3.991, koliko ih je zabilježeno na kraju godine.

Okružna tužilaštva tokom 2013. godine naredila su 6.111 istraga, a završila 6.272 istrage, što je dovelo do smanjenja broja nezavršenih istraga sa 1.917 na 1.756.

Okružna su tužilaštva ukupno podigla 4.707 optužnica u 2013. godini, pri čemu je od navedenog broja 4.477 optužnica podignuto za počinjena krivična djela iz oblasti općeg kriminala, 224 optužnice iz oblasti privrednog kriminala, a 6 optužnica za ratne zločine.

U okružnim tužilaštvima zabilježen je trend povećanja broja neriješenih Kta predmeta – sa 4.829, koliko ih je bilo na početku godine, na 5.047, koliko ih je bilo na kraju godine. U

odnosu na Ktn predmete, došlo je do povećanja broja neriješenih predmeta – sa 47.292, koliko ih je bilo na početku godine, na 48.367, koliko ih je zabilježeno na kraju 2013. godine.

Struktura osuđujućih presuda sudova u Republici Srpskoj, u predmetima okružnih tužilaštava, je sljedeća: 58% uvjetnih osuda, 24% novčanih kazni i 18% zatvorskih kazni.

Tokom 2013. godine, ukupno je u 14 Kt predmeta okružnih tužilaštava nastupila zastarjelost krivičnog gonjenja prije podizanja optužnice. U istom periodu nije bilo Ktm predmeta u kojima je nastupila zastarjelost krivičnog gonjenja prije podizanja optužnice.

Specijalno tužilaštvo RS-a na početku 2013. godine imalo je 11 neriješenih Kt prijava, dok je 67 prijava zaprimljeno u toku godine, tako da je u radu bilo ukupno 78 prijava. Riješeno je 50 Kt prijava, dok je na kraju godine ostalo 28 neriješenih prijava. Zaostaci neriješenih Kta i Ktn predmeta značajno su smanjeni, tako da je od 53 neriješena Kta predmeta, koliko ih je bilo na početku godine, na kraju godine zabilježeno 17 neriješenih Kta predmeta. U izvještajnom periodu riješena su ukupno 172 Kta predmeta.

Od ukupno 55 krivičnih istraga koje su bile u radu u 2013. godini, riješene su 43 istrage, tako da su na kraju 2013. godine istrage ostale neriješene u ukupno 12 predmeta.

Specijalno tužilaštvo RS-a u protekloj je godini podiglo 24 optužnice, od kojih se 15 odnosi na opći kriminal, a 9 na privredni kriminal.

2.2.4. Tužilaštvo Brčko distrikta BiH

Tužilaštvo Brčko distrikta BiH tokom protekle godine podiglo je 292 optužnice, od čega je za oblast općeg kriminaliteta podignuto 269 optužnica, dok su 22 optužnice podignute za krivična djela iz oblasti privrednog kriminala i jedna optužnica u predmetima ratnih zločina.

Tokom 2013. godine Tužilaštvo Brčko distrikta BiH imalo je u radu 376 Kt prijava, od kojih je riješilo 375 Kt prijava. Broj neriješenih Kt prijava tokom 2013. godine smanjen je sa 22, koliko ih je bilo na početku godine, na jednu neriješenu Kt prijavu, koliko je zabilježeno na kraju 2013. godine.

Tužilaštvo Brčko distrikta naredilo je 366 istraga, a završilo 388 istraga, nakon čega je broj neriješenih istraga smanjen sa 204 neriješene istrage, koliko ih je bilo na početku 2013. godine, na 182, koliko ih je ostalo na kraju godine.

Struktura izrečenih sankcija u osuđujućim presudama je sljedeća: 51% uvjetnih osuda, 38% zatvorskih kazni i 11% novčanih kazni.

Broj neriješenih Kta prijava povećan je sa 237 na 319, dok je broj Ktn predmeta smanjen sa 4.723, koliko ih je bilo na početku godine, na 4.248, koliko ih je ostalo neriješenih na kraju godine.

U Tužilaštvu Brčko distrikta u 4 Kt predmeta nastupila je zastarjelost krivičnog gonjenja, dok nije bilo Ktm predmeta u kojima je nastupila zastarjelost krivičnog gonjenja.

PRILOG II – STAROSNA STRUKTURA PREDMETA U SUDOVIMA**Tabela 21: Starosna struktura predmeta u Sudu BiH po godini iniciranja**

Godina iniciranja predmeta	Ukupan broj neriješenih predmeta na 31. 12. 2013.	Procent od ukupnog broja neriješenih predmeta na 31. 12. 2013.
2013.	1.973	63,44%
2012.	930	29,90%
2011.	120	3,86%
2010.	30	0,96%
2009.	8	0,26%
2008.	33	1,06%
2007.	5	0,16%
2006.	4	0,13%
2005.	5	0,16%
2004.	2	0,06%
2003.	0	0,00%
2002.	0	0,00%
2001.	0	0,00%
2000.	0	0,00%
1999. i prije	0	0,00%
Ukupno	3.110	100,00%

Tabela 22: Starosna struktura predmeta u Vrhovnom sudu FBiH po godini iniciranja

Godina iniciranja predmeta	Ukupan broj neriješenih predmeta na 31. 12. 2013.	Procent od ukupnog broja neriješenih predmeta na 31. 12. 2013.
2013.	1.306	19,91%
2012.	2.464	37,57%
2011.	621	9,47%
2010.	442	6,74%
2009.	410	6,25%
2008.	656	10,00%
2007.	252	3,84%
2006.	167	2,55%
2005.	101	1,54%
2004.	54	0,82%
2003.	20	0,30%
2002.	19	0,29%
2001.	15	0,23%
2000.	8	0,12%
1999. i prije	23	0,35%
Ukupno	6.558	100,00%

Tabela 23: Starosna struktura predmeta u Vrhovnom sudu RS-a po godini iniciranja

Godina iniciranja predmeta	Ukupan broj neriješenih predmeta na 31. 12. 2013.	Procent od ukupnog broja neriješenih predmeta na 31. 12. 2013.
2013.	91	4,51%
2012.	453	22,47%
2011.	421	20,88%
2010.	276	13,69%
2009.	241	11,95%
2008.	207	10,27%
2007.	114	5,65%
2006.	58	2,88%
2005.	42	2,08%
2004.	36	1,79%
2003.	20	0,99%
2002.	12	0,60%
2001.	15	0,74%
2000.	10	0,50%
1999. i prije	20	0,99%
Ukupno	2.016	100,00%

Tabela 24: Starosna struktura predmeta u kantonalnim sudovima po godini iniciranja

Godina iniciranja predmeta	Ukupan broj neriješenih predmeta na 31. 12. 2013.	Procent od ukupnog broja neriješenih predmeta na 31. 12. 2013.
2013.	8.314	21,81%
2012.	7.537	19,77%
2011.	6.861	18,00%
2010.	5.706	14,97%
2009.	4.306	11,30%
2008.	3.647	9,57%
2007.	772	2,03%
2006.	435	1,14%
2005.	215	0,56%
2004.	80	0,21%
2003.	70	0,18%
2002.	56	0,15%
2001.	36	0,09%
2000.	16	0,04%
1999. i prije	72	0,19%
Ukupno	38.123	100,00%

Tabela 25: Starosna struktura predmeta u okružnim sudovima po godini iniciranja

Godina iniciranja predmeta	Ukupan broj neriješenih predmeta na 31. 12. 2013.	Procent od ukupnog broja neriješenih predmeta na 31. 12. 2013.
2013.	2.510	40,38%
2012.	1.383	22,25%
2011.	826	13,29%
2010.	614	9,88%
2009.	326	5,24%
2008.	267	4,30%
2007.	121	1,95%
2006.	39	0,63%
2005.	26	0,42%
2004.	27	0,43%
2003.	17	0,27%
2002.	28	0,45%
2001.	7	0,11%
2000.	6	0,10%
1999. i prije	19	0,31%
Ukupno	6.216	100,00%

Tabela 26: Starosna struktura predmeta u Višem privrednom sudu po godini iniciranja

Godina iniciranja predmeta	Ukupan broj neriješenih predmeta na 31. 12. 2013.	Procent od ukupnog broja neriješenih predmeta na 31. 12. 2013.
2013.	38	17,04%
2012.	35	15,70%
2011.	18	8,07%
2010.	19	8,52%
2009.	23	10,31%
2008.	34	15,25%
2007.	17	7,62%
2006.	14	6,28%
2005.	10	4,48%
2004.	5	2,24%
2003.	2	0,90%
2002.	4	1,79%
2001.	2	0,90%
2000.	0	0,00%
1999. i prije	2	0,90%
Ukupno	223	100,00%

Tabela 27: Starosna struktura predmeta u okružnim privrednim sudovima po godini iniciranja

Godina iniciranja predmeta	Ukupan broj neriješenih predmeta na 31. 12. 2013.	Procent od ukupnog broja neriješenih predmeta na 31. 12. 2013.
2013.	5.605	42,18%
2012.	2.785	20,96%
2011.	1.775	13,36%
2010.	1.691	12,73%
2009.	924	6,95%
2008.	348	2,62%
2007.	72	0,54%
2006.	31	0,23%
2005.	21	0,16%
2004.	24	0,18%
2003.	4	0,03%
2002.	4	0,03%
2001.	1	0,01%
2000.	3	0,02%
1999. i prije	0	0,00%
Ukupno	13.288	100,00%

Tabela 28: Starosna struktura predmeta u općinskim sudovima po godini iniciranja

Godina iniciranja predmeta	Ukupan broj neriješenih predmeta na 31. 12. 2013.	Procent od ukupnog broja neriješenih predmeta na 31. 12. 2013.
2013.	148.358	54,73%
2012.	60.726	22,40%
2011.	22.936	8,46%
2010.	16.388	6,05%
2009.	8.919	3,29%
2008.	4.598	1,70%
2007.	2.715	1,00%
2006.	2.652	0,98%
2005.	1.088	0,40%
2004.	957	0,35%
2003.	537	0,20%
2002.	370	0,14%
2001.	300	0,11%
2000.	182	0,07%
1999. i prije	342	0,13%
Ukupno	271.068	100,00%

Tabela 29: Starosna struktura predmeta u osnovnim sudovima po godini iniciranja

Godina iniciranja predmeta	Ukupan broj neriješenih predmeta na 31. 12. 2013.	Procent od ukupnog broja neriješenih predmeta na 31. 12. 2013.
2013.	57.231	53,93%
2012.	20.665	19,47%
2011.	9.847	9,28%
2010.	7.725	7,28%
2009.	4.002	3,77%
2008.	2.769	2,61%
2007.	1.513	1,43%
2006.	827	0,78%
2005.	693	0,65%
2004.	443	0,42%
2003.	181	0,17%
2002.	67	0,06%
2001.	44	0,04%
2000.	34	0,03%
1999. i prije	77	0,07%
Ukupno	106.118	100,00%

Tabela 30: Starosna struktura predmeta u Apelacijskom sudu Brčko distrikta po godini iniciranja

Godina iniciranja predmeta	Ukupan broj neriješenih predmeta na 31. 12. 2013.	Procent od ukupnog broja neriješenih predmeta na 31. 12. 2013.
2013.	26	5,98%
2012.	102	23,45%
2011.	110	25,29%
2010.	66	15,17%
2009.	51	11,72%
2008.	38	8,74%
2007.	15	3,45%
2006.	18	4,14%
2005.	5	1,15%
2004.	2	0,46%
2003.	1	0,23%
2002.	0	0,00%
2001.	0	0,00%
2000.	0	0,00%
1999. i prije	1	0,23%
Ukupno	435	100,00%

Tabela 31: Starosna struktura predmeta u Osnovnom sudu Brčko distrikta po godini iniciranja

Godina iniciranja predmeta	Ukupan broj neriješenih predmeta na 31. 12. 2013.	Procent od ukupnog broja neriješenih predmeta na 31. 12. 2013.
2013.	4.010	50,30%
2012.	1.156	14,50%
2011.	715	8,97%
2010.	904	11,34%
2009.	647	8,12%
2008.	349	4,38%
2007.	104	1,30%
2006.	47	0,59%
2005.	18	0,23%
2004.	5	0,06%
2003.	7	0,09%
2002.	2	0,03%
2001.	2	0,03%
2000.	4	0,05%
1999. i prije	2	0,03%
Ukupno	7.972	100,00%

PRILOG III – ODUZIMANJE IMOVINSKE KORISTI I NOVČANE KAZNE**Tabela 32: Broj odluka kojima je izrečena odluka o oduzimanju imovinske koristi stečene obavljanjem krivičnih djela i novčane kazne**

	Broj predmeta u kojima je izrečena odluka o oduzimanju imovinske koristi	Ukupna vrijednost oduzete imovinske koristi (KM)	Broj predmeta u kojima je izrečena novčana kazna	Ukupan iznos izrečenih novčanih kazni (KM)
Sud BiH	70	4.896.644	41	431.500
Osnovni sud Brčko distrikta	0	0	40	68.750
Kantonalni sudovi u FBiH	16	56.234	27	86.800
Okružni sudovi u RS-u	21	3.093.499	29	190.300
Općinski sudovi u FBiH	17	476.629	781	1.437.500
Osnovni sudovi u RS-u	2	175	1.237	1.990.899
UKUPNO	126	8.523.181	2.155	4.205.749

PRILOG IV – NASTUPANJE ZASTARJELOSTI U KRIVIČNIM I PREKRŠAJNIM PREDMETIMA

Tabela 33: Zastarjelost pokretanja i vođenja krivičnih i prekršajnih predmeta u pojedinačnim sudovima u 2013. godini

Sud	Krivični predmeti			Prekršajni predmeti			UKUPNO
	Relativna	Apsolutna	Ukupno	Relativna	Apsolutna	Ukupno	
	I	II	III = I + II	IV	V	VI = IV + V	
Kantonalni sudovi u FBiH							
Bihać	0	0	0	0	4	4	4
Odžak	0	0	0	0	0	0	0
Tuzla	0	5	5	0	10	10	15
Zenica	0	0	0	0	2	2	2
Goražde	0	0	0	0	0	0	0
Novi Travnik	0	0	0	1	5	6	6
Mostar	0	0	0	0	0	0	0
Široki Brijeg	0	0	0	0	0	0	0
Sarajevo	0	1	1	0	3	3	4
Livno	0	0	0	0	0	0	0
Ukupno kantonalni sudovi	0	6	6	1	24	25	31
Okružni sudovi u RS-u							
Banja Luka	0	2	2	28	22	50	52
Bijeljina	0	0	0	0	0	0	0
Doboj	0	0	0	0	3	3	3
Istočno Sarajevo	0	1	1	0	3	3	4
Trebinje	0	0	0	0	2	2	2
Ukupno okružni sudovi	0	3	3	28	30	58	61
Općinski sudovi u FBiH							
Banovići	0	3	3	0	0	0	3
Bihać	0	5	5	2	2	4	9
Bosanska Krupa	0	1	1	1	0	1	2
Bugojno	0	6	6	0	0	0	6
Cazin	0	12	12	16	13	29	41
Čapljina	2	1	3	0	2	2	5
Goražde	0	1	1	0	0	0	1
Gračanica	0	3	3	0	0	0	3
Gradačac	0	19	19	0	0	0	19
Jajce	0	0	0	0	1	1	1
Kakanj	0	1	1	0	0	0	1
Kalesija	0	1	1	0	0	0	1
Kiseljak	0	6	6	0	0	0	6
Konjic	0	6	6	0	6	6	12
Livno	0	8	8	0	0	0	8
Lukavac	0	4	4	0	0	0	4
Ljubuški	0	1	1	5	1	6	7
Mostar	0	8	8	10	8	18	26
Orašje	0	6	6	0	6	6	12
Sanski Most	0	6	6	0	2	2	8
Sarajevo	0	21	21	14	126	140	161

Sud	Krivični predmeti			Prekršajni predmeti			UKUPNO
	Relativna	Apsolutna	Ukupno	Relativna	Apsolutna	Ukupno	
	I	II	III = I + II	IV	V	VI = IV + V	VII = III + VI
Široki Brijeg	0	1	1	3	0	3	4
Tešanj	0	0	0	2	1	3	3
Travnik	1	5	6	0	0	0	6
Tuzla	0	11	11	14	69	83	94
Velika Kladuša	1	5	6	3	6	9	15
Visoko	0	0	0	129	4	133	133
Zavidovići	0	3	3	42	165	207	210
Zenica	0	2	2	3	2	5	7
Žepče	0	1	1	6	6	12	13
Živinice	0	14	14	3	9	12	26
Ukupno općinski sudovi	4	161	165	253	429	682	847
Osnovni sudovi u RS-u							
Banja Luka	0	9	9	1	103	104	113
Bijeljina	0	8	8	3	0	3	11
Derventa	0	2	2	0	0	0	2
Doboj	0	3	3	0	5	5	8
Foča	0	1	1	0	0	0	1
Gradiška	0	7	7	1	0	1	8
Kotor-Varoš	0	0	0	0	0	0	0
Modriča	0	14	14	1	5	6	20
Mrkonjić-Grad	0	0	0	7	6	13	13
Novi Grad	0	0	0	0	0	0	0
Prijedor	0	3	3	0	0	0	3
Prnjavor	0	2	2	0	0	0	2
Sokolac	0	0	0	0	0	0	0
Srebrenica	0	1	1	0	3	3	4
Teslić	1	0	1	0	0	0	1
Trebinje	0	0	0	0	0	0	0
Višegrad	0	0	0	0	0	0	0
Vlasenica	1	0	1	0	2	2	3
Zvornik	0	7	7	0	0	0	7
Ukupno osnovni sudovi	2	57	59	13	124	137	196
Osnovni sud Brčko distrikta	0	3	3	0	0	0	3
UKUPNO	6	230	236	295	607	902	1.138

Tabela 34: Zastarjelost pokretanja i vođenja krivičnih predmeta u pojedinačnim tužilaštvima

Naziv tužilaštva	Kt			Ktm			UKUPNO
	Apsolutna	Relativna	Ukupno	Apsolutna	Relativna	Ukupno	
Tužilaštvo BiH	0	0	0	0	0	0	0
Tužilaštvo Brčko distrikta	2	2	4	0	0	0	4
Kantonalno tužilaštvo Unsko-sanskog kantona	4	0	4	0	0	0	4
Kantonalno tužilaštvo Posavskog kantona	2	2	4	0	0	0	4
Kantonalno tužilaštvo Tuzlanskog kantona	0	3	3	1	0	1	4
Kantonalno tužilaštvo Zeničko-dobojskog kantona	6	8	14	0	0	0	14
Kantonalno tužilaštvo Bosanskopodrinjskog kantona	0	1	1	0	0	0	1
Kantonalno tužilaštvo Srednjobosanskog kantona	3	0	3	0	0	0	3
Kantonalno tužilaštvo Hercegovačko-neretvanskog kantona	1	0	1	0	0	0	1
Kantonalno tužilaštvo Zapadnohercegovačkog kantona	7	7	14	0	0	0	14
Kantonalno tužilaštvo Kantona Sarajevo	73	70	143	0	0	0	143
Kantonalno tužilaštvo Kantona 10	0	0	0	0	0	0	0
Ukupno kantonalna tužilaštva	96	91	187	1	0	1	188
Okružno tužilaštvo u Banjoj Luci	4	3	7	0	0	0	7
Okružno tužilaštvo u Bijeljini	0	0	0	0	0	0	0
Okružno tužilaštvo u Doboju	3	1	4	0	0	0	4
Okružno tužilaštvo u Trebinju	3	0	3	0	0	0	3
Okružno tužilaštvo u Istočnom Sarajevu	0	0	0	0	0	0	0
Specijalno tužilaštvo RS-a	0	0	0	0	0	0	0
Ukupno okružna tužilaštva	10	4	14	0	0	0	14
UKUPNO	108	97	205	1	0	1	206

PRILOG V – RJEŠAVANJE PREDMETA STEČAJA**Tabela 35: Broj donesenih odluka u meritumu u stečajnim predmetima i prosječno vrijeme za donošenje odluka**

	Broj odluka u meritumu u stečajnim predmetima donesenih tokom 2013. godine	Prosječno vrijeme u danima od iniciranja predmeta do donošenja odluke
Općinski sudovi	202	645
Okružni privredni sudovi	156	912
Osnovni sud Brčko distrikta	3	1.104
UKUPNO	361	764

PRILOG VI – STAROSNA STRUKTURA PREDMETA U TUŽILAŠTVIMA

Tabela 36: Starosna struktura neriješenih prijava i istraga u Tužilaštvu BiH

Godina podnošenja prijave/ pokretanja istrage	PRIJAVE		ISTRAGE	
	Ukupan broj neriješenih prijava na dan 31. 12. 2013. godine	Procent od ukupnog broja neriješenih prijava na dan 31. 12. 2013. godine	Ukupan broj neriješenih istraga na dan 31. 12. 2013. godine	Procent od ukupnog broja neriješenih istraga na dan 31. 12. 2013. godine
2013.	300	40%	92	21%
2012.	184	25%	31	7%
2011.	55	7%	25	6%
2010.	44	6%	32	7%
2009.	33	4%	28	7%
2008.	20	3%	30	7%
2007.	50	7%	81	19%
2006.	27	4%	63	15%
2005.	26	4%	34	8%
2004.	2	0%	11	3%
2003.		0%	1	0%
	741	100%	428	100%

Tabela 37: Starosna struktura neriješenih prijava i istraga u kantonalnim tužilaštvima

Godina podnošenja prijave/ pokretanja istrage	PRIJAVE		ISTRAGE	
	Ukupan broj neriješenih prijava na dan 31. 12. 2013. godine	Procent od ukupnog broja neriješenih prijava na dan 31. 12. 2013. godine	Ukupan broj neriješenih istraga na dan 31. 12. 2013. godine	Procent od ukupnog broja neriješenih istraga na dan 31. 12. 2013. godine
2013.	5.787	46%	2.086	57%
2012.	2.769	22%	496	13%
2011.	1.498	12%	250	7%
2010.	662	5%	156	4%
2009.	437	3%	150	4%
2008.	397	3%	107	3%
2007.	294	2%	125	3%
2006.	365	3%	86	2%
2005.	219	2%	74	2%
2004.	211	2%	68	2%
2003.	40	0%	29	1%
2002.	9	0%	17	0%
2001.	5	0%	10	0%

Godina podnošenja prijave/ pokretanja istrage	PRIJAVE		ISTRAGE	
	Ukupan broj neriješenih prijava na dan 31. 12. 2013. godine	Procent od ukupnog broja neriješenih prijava na dan 31. 12. 2013. godine	Ukupan broj neriješenih istraga na dan 31. 12. 2013. godine	Procent od ukupnog broja neriješenih istraga na dan 31. 12. 2013. godine
2000.	6	0%	1	0%
1999.	9	0%	10	0%
1998.	2	0%	4	0%
1997.	0	0%	0	0%
1996.	1	0%	4	0%
1995.	1	0%	12	0%
1994.	3	0%	2	0%
1993.	1	0%	2	0%
1992.			1	0%
Ukupno	12.716	100%	3.690	100%

Tabela 38: Starosna struktura neriješenih prijava i istraga u okružnim tužilaštvima

Godina podnošenja prijave/ pokretanja istrage	PRIJAVE		ISTRAGE	
	Ukupan broj neriješenih prijava na dan 31. 12. 2013. godine	Procent od ukupnog broja neriješenih prijava na dan 31. 12. 2013. godine	Ukupan broj neriješenih istraga na dan 31. 12. 2013. godine	Procent od ukupnog broja neriješenih istraga na dan 31. 12. 2013. godine
2013.	2770	69%	960	55%
2012.	802	20%	262	15%
2011.	221	6%	188	11%
2010.	71	2%	80	5%
2009.	43	1%	53	3%
2008.	24	1%	86	5%
2007.	17	0%	24	1%
2006.	9	0%	26	1%
2005.	19	0%	14	1%
2004.	5	0%	18	1%
2003.	1	0%	12	1%
2002.	1	0%	6	0%
2001.	2	0%	7	0%
2000.	0	0%	1	0%
1999.	0	0%	3	0%
1998.	1	0%	4	0%
1997.	1	0%	1	0%
1996.	0	0%	0	0%
1995.	0	0%	4	0%

Godina podnošenja prijave/ pokretanja istrage	PRIJAVE		ISTRAGE	
	Ukupan broj neriješenih prijava na dan 31. 12. 2013. godine	Procent od ukupnog broja neriješenih prijava na dan 31. 12. 2013. godine	Ukupan broj neriješenih istraga na dan 31. 12. 2013. godine	Procent od ukupnog broja neriješenih istraga na dan 31. 12. 2013. godine
1994.	1	0%	5	0%
1993.	1	0%	1	0%
1992.	2	0%	2	0%
Ukupno	3.991	100%	1.757	100%

Tabela 39: Starosna struktura neriješenih prijava i istraga u Tužilaštvu Brčko distrikta

Godina podnošenja prijave/ pokretanja istrage	PRIJAVE		ISTRAGE	
	Ukupan broj neriješenih prijava na dan 31. 12. 2013. godine	Procent od ukupnog broja neriješenih prijava na dan 31. 12. 2013. godine	Ukupan broj neriješenih istraga na dan 31. 12. 2013. godine	Procent od ukupnog broja neriješenih istraga na dan 31. 12. 2013. godine
2013.			120	66%
2012.	1	100%	12	7%
2011.			15	8%
2010.			8	4%
2009.			7	4%
2008.			2	1%
2007.			5	3%
2006.			4	2%
2005.			6	3%
2004.			2	1%
1994.			1	1%
Ukupno	1	100%	182	100%

PRILOG VII – PROCESUIRANJE KRIVIČNIH DJELA ORGANIZIRANOG KRIMINALA I KORUPCIJE U TUŽILAŠTVIMA

Tabela 40: Procesuiranje krivičnih djela organiziranog kriminala i korupcije u tužilaštvima

Tužilaštva	Ukupno u radu prijava u toku godine	Ukupno u radu istraga u toku godine	Podignuto optužnica u toku godine
Organizirani kriminal			
Tužilaštvo BiH	74	69	27
Federacija BiH	15	4	1
Republika Srpska	6	8	4
Brčko distrikt	0	0	0
Ukupno	95	81	32
Korupcija			
Tužilaštvo BiH	154	46	9
Federacija BiH	1.529	418	133
Republika Srpska	657	253	107
Brčko distrikt	23	30	16
Ukupno	2.363	747	265
UKUPNO (organizirani kriminal i korupcija)	2.458	828	297

PRILOG VIII – DONESENE PRESUDE U PREDMETIMA RATNIH ZLOČINA, ORGANIZIRANOG KRIMINALA I KORUPCIJE**Tabela 41: Donesene presude u predmetima ratnih zločina, organiziranog kriminala i korupcije**

Sud	Ratni zločini	Organizirani kriminal	Korupcija
Sud BiH	38	144	12
Republika Srpska	23	8	144
Federacija BiH	16	6	188
Brčko distrikt BiH	5	0	16
UKUPNO	82	158	360